

Jaarverantwoording 2016

Inhoudsopgave

1	Beleidssamenvatting	1
1.1	Algemene inleiding	1
1.2	Voortgang coalitieprogramma	1
1.3	Behandelprocedure	6
1.4	Opzet jaarstukken	6
2	Financiële samenvatting	7
2.1	Algemene inleiding	7
2.2	Saldo van baten en lasten	7
2.3	Toelichting grootste afwijkingen	8
2.4	Voorstellen voor resultaatbestemming	13
2.5	Gerealiseerde investeringen (IVP 2016)	14
	Jaarverslag	15
3	Programma's	16
3.1	Programma 01: Veiligheid en handhaving	17
3.2	Programma 02: Werk en inkomen	22
3.3	Programma 03: Zorg en welzijn	27
3.4	Programma 04: Jeugd en onderwijs	35
3.5	Programma 05: Cultuur	42
3.6	Programma 06: Sport en recreatie	48
3.7	Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid	52
3.8	Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	58
3.9	Programma 09: Stedelijke vernieuwing	66
3.10	Programma 10: Verkeer en mobiliteit	72
3.11	Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming	76
3.12	Programma 12: Milieu	81
3.13	Programma 13: Bestuur en organisatie	85
4	Dekkingsmiddelen, Vpb en Onvoorzien	92
4.1	Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	92
4.2	Lokale heffingen	93
4.3	Vennootschapsbelasting (Vpb)	94
5	Paragrafen	97
5.1	Lokale heffingen	98
5.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	103
5.3	Onderhoud kapitaalgoederen	113
5.4	Bedrijfsvoering	119
5.5	Verbonden partijen	131
5.6	Grondbeleid	144
5.7	Financiering	158
	Jaarrekening	163
6	Overzicht baten en lasten	164
6.1	Overzicht van baten en lasten	164
6.2	Incidentele baten en lasten	168
6.3	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	169
6.4	Resultaatbestemming	170
6.5	Wet normering topinkomens	171
6.6	Overzicht baten en lasten per taakveld	172

7	Balans en de toelichting	175
7.1	Balans	175
7.2	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	178
7.3	Toelichting activa	183
7.4	Toelichting passiva	191
7.5	Niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen	204
7.6	Niet uit de balans blijkende financiële rechten	204
8	Sisa-bijlage.....	205
8.1	Sisa	205
8.2	Samen Investeren Brabantstad	212
9	Controleverklaring.....	214
10	Bijlage	218
10.1	Kerngegevens	218
10.2	Lijst van afkortingen.....	220

1 Beleidssamenvatting

1.1 Algemene inleiding

De Jaarrekening bevat algemene kaders, zoals het Coalitieprogramma en de Stadsvisie en bestuurlijke ontwikkelingen op nationaal, provinciaal en regionaal niveau. Dit samen geeft mede richting aan de Programmabegroting 2018 en vormt daarom een belangrijke context voor hetgeen in 2016 is gedaan.

1.2 Voortgang coalitieprogramma

In het coalitieprogramma 'Mensen maken de stad' is een afspraak dat het College van B&W met vertrouwen werkt aan de uitdagingen waar Helmond voor staat. We doen dat niet alleen, maar samen met de stad. De samenleving verandert, en de gemeente Helmond verandert mee en pakt de uitdagingen die er liggen samen met inwoners, bedrijven en instellingen aan. Meedoen en meewerken zijn kernbegrippen om samen te werken aan een 'stad van het doen'.

We werken aan een sociale, toekomstbestendige stad; een stad waarin iedereen kan meedoen. Ons sociaal beleid stimuleert de eigen kracht van mensen we bieden een vangnet aan hen die dat echt nodig hebben. Het doel? De eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners en de regie over hun eigen leven vergroten. Als onze inwoners kunnen meedoen en rondkomen, kunnen ze vooruit komen en daarmee ook hun eigen wijk versterken.

Helmond is een ondernemende stad, een volwaardige speler binnen Brainport en centrumstad in de Peel. Het is belangrijk dat Helmond zich economisch blijft ontwikkelen: bedrijvigheid betekent banen voor de inwoners en kansen voor de jeugd.

1.2.1 Stadsvisie 2030

In 2013 is de Helmondse Stadsvisie 2030 -met als titel 'Helmond werkt'; 'visie op de toekomst van Helmond'- vastgesteld. In de Stadsvisie zijn zeven factoren benoemd die van belang zijn voor een succesvolle ontwikkeling van Helmond richting 2030. Deze succesfactoren hebben voor de kortere termijn invulling gekregen in het Coalitieakkoord.

1.2.2 Strategische agenda

De gemeente Helmond wil een omgevingsbewuste, snel en kundig anticiperende gemeente zijn, die op basis van een duidelijke agenda en een adequaat relatienetwerk, in staat is om op alle niveaus op een krachtige manier haar belangen te behartigen. Met dit doel voor ogen is het nodig om te investeren in de strategische profilering en positionering van de gemeente. Met de uitdagingen waar Helmond voor staat, zijn scherpe keuzes noodzakelijk. Het gaat daarbij niet om het ontwikkelen van nieuw beleid, maar om op basis van de Stadsvisie, het Coalitieakkoord, in de uitwerking een aantal prioriteiten te benoemen. Daarnaast vindt Helmond het belangrijk om onze belangen en beleidsdoelen beter onder de aandacht te brengen in de regio, 's-Hertogenbosch (provincie), Den Haag (Rijk) en Brussel (EU) en daar te borgen in relevante beleidsdossiers en te verzilveren in relevante programma's.

Met het oog hierop, is de Strategische Agenda Helmond 2016-2020 – 'Helmond Stad van het doen' vastgesteld en op 17 maart 2016 met de raad besproken.

De hoofdambitie is in essentie 'meer banen' als middel om de sociaal-economische structuur van de stad te versterken en de scores op indicatoren zoals werkloosheid, gemiddeld inkomen en gemiddeld opleidingsniveau te verbeteren. De inzet is een positieve beweging.

Belangrijk vertrekpunt daarbij is het (gewenste) profiel van de Helmond: 'Stad van het doen'. Een ander belangrijk vertrekpunt is de specifieke positie in het netwerk van steden en dorpen. Deze positie willen we zo goed mogelijk benutten om de maatschappelijke opgaven aan te pakken. Deze maatschappelijke opgaven staan in de Strategische Agenda centraal.

De Strategische Agenda richt zich enerzijds op het ontwikkelen van kansen, met name in het economisch domein. Helmond streeft naar een dynamische economie, door het benutten van kansen in relatie tot:

- ontwikkelingen op het gebied van slimme mobiliteit;
- de transities in de agrofoodsector (met name door technologische vernieuwing);
- de toepassing van technologische en ICT ontwikkelingen in de industrie en nijverheid (smart industries);
- versterking en vernieuwing van het centrum en omgeving, mede ook door een vernieuwende aanpak van de retailsector.

Anderzijds richt de Strategische Agenda zich op het versterken van de basis, met name in de volgende domeinen:

- het sociale domein, waarbij we streven naar sociaaleconomische stijging, zorg en ondersteuning dicht bij onze inwoners, en kwalitatief goed onderwijs dat is toegesneden op de behoefte van onze inwoners en het bedrijfsleven;
- een duurzame en gezonde stad, waarbij de ambitie om een klimaatneutrale stad te worden centraal staat. Daarnaast vinden we het belangrijk om onze inwoners te bewegen om gezond en actief te leven;
- de bereikbaarheid, met goede, slimme verbindingen met het netwerk in de regio, langs verschillende modaliteiten;
- wonen, waarbij we de aantrekkelijkheid van Helmond voor bepaalde doelgroepen wensen te vergroten door toonaangevende woonmilieus te ontwikkelen.

Voor de uitvoering zijn de maatschappelijke opgaven uit de agenda samengebracht in 6 strategische programma's en is er in 2016 een afdeling Strategie en Programma's opgestart. Deze afdeling bewaakt de doelstellingen van de programma's. Het werken met strategische programma's is een groeiproces in de organisatie dat in 2017 verder vorm krijgt. Bij het opstellen van de Begroting 2017 is een begin gemaakt door de 6 Strategische Programma's leidend te laten zijn voor het maken van keuzes.

1.2.3 Overige ontwikkelingen

Landelijk

De voortgang van de aanpassing van de gemeentelijke regelingen wordt in het hoofdstuk verbonden partijen nader toegelicht.

Provincie Noord Brabant

Veerkrachtig bestuur

De provincie Noord-Brabant is in 2011 gestart met het traject 'Veerkrachtig Bestuur' om het openbaar bestuur in Brabant te versterken en toekomstbestendig te maken. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Huijbregts heeft Gedeputeerde Staten (GS) in maart 2014 alle Brabantse gemeenten

uitgenodigd te komen tot een toekomstvisie en daarbij een antwoord te geven op de volgende drie gestelde opgaven:

1. breng de grote inhoudelijke maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen in beeld;
2. beschrijf organisatorische en bestuurlijke scenario's om de opgaven en ontwikkelingen zo goed mogelijk op te pakken;
3. Laat de raad op basis van de visie een keuze maken over de toekomst van de gemeente.

In de gesprekken met Gedeputeerde Staten is voor Helmond en de Peelgemeenten de ontwikkeling van Peel 6.1 steeds leidend geweest. Met de Stadsvisie 2013 beschikte Helmond al over een toekomstvisie. In mei 2016 hebben Gedeputeerde Staten laten weten de situatie in De Peel in een aantal gevallen 'teleurstellend' te vinden. Er is alsnog besloten om een bestuurlijke toekomstvisie op te stellen. Niet als 6 Peel-gemeenten, maar elke gemeente afzonderlijk, omdat er verschillen bestaan in positie, grootte en voortgang.

Het college van B&W heeft op 15 december 2016 ingestemd met het plan van aanpak Veerkrachtig Bestuur gemeente Helmond. De visie in het kader van Veerkrachtig Bestuur is medio 2017 klaar.

Sterk Brabants Netwerk

Als uitwerking van het Coalitieakkoord hebben Provinciale Staten bij behandeling van de Perspectiefnota 2016 de bestuursopdracht Sterk Brabants Netwerk vastgesteld. Er wordt een aanpak ontwikkeld om samen met de Provincie, overheden en andere partners samen te werken met als doel het ruimtelijk-economisch stedelijk netwerk Brabant te versterken. Meer concreet gaat het om de Streeknetwerken, het functioneren van het Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO) en het regionaal overleg over gebiedsgerichte aanpak (GGA). Daarnaast valt ook het maken van Versnellingsafspraken met de regio's en de positie van BrabantStad onder de aanpak. In de loop van 2017 start GS met de ontwikkeling van de aanpak om het plan vanaf de Begroting 2018 in de praktijk te brengen.

BrabantStad

In 2016 is in BrabantStad verder gewerkt aan de nieuwe methodiek en werkwijze van de Werkagenda BrabantStad, waarmee gewerkt wordt aan een aantrekkelijk, bereikbaar en concurrerend Brabant. Eind 2016 is in een bijeenkomst met raadsleden, statenleden en parlementariërs gesproken over de ontwikkeling van BrabantStad en het bepalen van de positie richting een nieuw kabinet. Het netwerk BrabantStad publiceert jaarlijks een uitgebreid jaarverslag.

Eind 2007 ondertekenden de vijf grote Brabantse steden, waaronder Helmond, met de provincie de intentieovereenkomst 'Samen Investeren'. Per 1 juli 2016 liep de subsidietermijn af voor de laatste twee Helmondse projecten. Deze jaarrekening is de eindverantwoording van deze twee projecten, Duurzame Herstructureringswijk Helmond West (inclusief Goorloopzone) en Centrumplan 2e fase. voor de provincie.

Zuid-Oost Brabant

Peel

Begin 2016 is besloten tot een koerswijziging, waarbij de eerdere inzet om te komen tot een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid als organisatievorm voor gemeenschappelijke taken is verlaten en er wordt nu ingezet op maatwerk (bijvoorbeeld via een DVO).

In juli 2015 hebben het college van B&W van Helmond en de andere vijf peelgemeenten besloten om het opdracht te verlenen aan het Peelnetwerk voor een strategische visie voor de toekomst van De Peel. Daarnaast wordt er een economische agenda De Peel 2016-2020 opgesteld. De strategische visie en de economische agenda zijn opgeleverd en in mei 2016 door het college van B&W vastgesteld en aangeboden aan de raad.

Samenwerking Stedelijk Gebied

Met 9 gemeenten wordt samengewerkt in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Het doel van de samenwerking is de doorontwikkeling van de ambities uit het Brainport 2020 programma. Dit geldt vooral in relatie tot voorzieningen, woningbouwprogrammering en detailhandel en bedrijventerreinen als basisvoorwaarde voor deze ambities.

Sinds 1 januari 2016 is een gemeenschappelijke urgentieregeling voor woningzoekenden in de huursector van kracht. Er ligt een nieuw woningbouwprogramma dat beter aansluit op de actuele situatie van de woningmarkt en de vraag van de woonconsument. Alle woningbouwplannen in het Stedelijk Gebied zijn doorgelicht en er is een onderscheid gemaakt in lokale plannen en plannen met een regionale impact.

In 2016 is verder gewerkt aan een nieuw programma voor bedrijventerreinen, inclusief een regionaal, financieel arrangement dat de programmering bedrijventerreinen ook echt haalbaar maakt. Begin 2017 wordt dit voorgelegd aan de raden voor besluitvorming. Vorig jaar is naast de detailhandelsvisie ook een uitvoeringsagenda vastgesteld. Gemeenteraden hebben besloten om een commissie in te stellen die gevraagd en ongevraagd gemeenten adviseert over detailhandelsontwikkelingen. Hiermee is het Stedelijk Gebied koploper in Brabant.

In 2016 is gesproken over de doorontwikkeling van de samenwerking in het Stedelijk Gebied. Door het advies van de Commissie Demmers is deze discussie geïntensiveerd. Begin 2017 wordt een evaluatie uitgevoerd van de samenwerking die is afgestemd op de evaluatie van de samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven. Deze evaluatie vormt mede de basis voor de ontwikkeling van een nieuwe samenwerkingsagenda met bijhorend arrangement voor het Stedelijk Gebied.

Bestuurlijke toekomst Nuenen c.a.

In februari 2016 heeft de provincie Noord-Brabant de Adviescommissie Bestuurlijke Toekomst Nuenen c.a. (de Commissie-Demmers) ingesteld. Opdracht aan deze onafhankelijke commissie was om – vanuit regionale optiek – in kaart te brengen wat het meest passende scenario is voor de bestuurlijke toekomst van Nuenen c.a. In september heeft de commissie advies uitgebracht, zowel met betrekking tot Nuenen c.a. als de samenwerking in het Stedelijk Gebied en de Metropoolregio Eindhoven. De gemeenteraad van Nuenen c.a. heeft in november 2016 de voorkeur uitgesproken voor een bestuurlijke fusie. Met de aangrenzende gemeenten worden in 2017 gesprekken gevoerd.

Campusgemeenten

De gemeenten Best, Eindhoven, Helmond en Veldhoven hebben in 2012 het Convenant samenwerking 4- Campusgemeenten regio Eindhoven 2012 - 2020 gesloten. Voor de periode 2016-2020 is in 2015 een nieuwe samenwerkingsagenda vastgesteld. De samenwerking richt zich vooral op uitvoering van Brainport 2020 \ Brainport Next Generation, mede ten behoeve van de campusontwikkeling. Bijvoorbeeld door ontwikkelingen te initiëren.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Met de gemeenten in de regio is de Regionale Agenda 2015 - 2018 opgesteld die leidend is voor de focus op specifieke thema's. De organisatie van de samenwerking in metropoolverband is op deze taken ingericht. De juridische grondlegger is de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. Conform deze regeling wordt in 2017 het functioneren van de Metropoolregio geëvalueerd. In 2016 is de onderzoeksvraag opgesteld en vastgelegd.

Voor de gerealiseerde beleidsvoornemens wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Brainport

Als medebestuurder in de Stichting Brainport geven wij in nauwe samenwerking met de stakeholders mede gestalte aan nieuwe richtingen en strategische kaders voor de toekomst. In 2016 is het nieuwe meerjarenprogramma Brainport aan de samenwerkingspartners voorgelegd en vastgesteld. De gemeentelijke overheden dragen in de triple helix samenwerking zorg voor de financiering van de basisorganisatie (Brainport Development) en co-financiering van projecten. In 2016 is de bijdrage van de overheden— die via de begroting van de MRE als subsidie wordt verstrekt- opnieuw vastgesteld voor de periode 2017-2020. Tevens is de rechtstreekse bijdrage van de vier Campusgemeenten aan het Brainport International Programme opnieuw vastgesteld.

De samenwerking tussen gemeenten in de regio dient ter versterking van de triple helix samenwerking in Zuidoost Brabant, als één van de drie belangrijkste economische regio's van Nederland. In 2016 is de “mainport” status van de Brainport economie door de 2e kamer en het kabinet bevestigd. In 2017 zal een Nationale Actieagenda Brainport worden vastgesteld.

(overige) bestuurlijke netwerken

G32

De gemeente Helmond heeft een actieve rol in het G32 Stedennetwerk. Dit kost tijd en energie, maar het levert de stad ook wat op. Er is een sterke informatiepositie verworven, we hebben invloed aan de voorkant van (landelijke) ontwikkelingen en er is toegang tot nuttige lobby-kanalen, bijvoorbeeld in de Citydeals trajecten. Als actief lid van de G32 zit de Gemeente Helmond met meer kracht aan tafel bij andere samenwerkingsverbanden. De positie in de G32 is daarmee ook van invloed op de positie van Helmond in de regio en in Brabant.

1.3 Behandelprocedure

De bestuurlijke behandeling van de jaarverantwoording is als volgt:

- 18 april en 6 juni 2017 College van Burgemeester en Wethouders
- 10 mei en 14 juni 2017 Rekenkamercommissie
- 21 juni 2017 Commissie Financiën
- 29 augustus 2017 Raad

Op verzoek van de Raad en de Rekenkamercommissie wordt de Jaarverantwoording 2016 met ingang van dit jaar voorafgaand aan de raadsvergadering behandeld in de Commissie Financiën.

1.4 Opzet jaarstukken

Voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Helmond 2016 en aanverwante (beleids)nota's.

De indeling van de Jaarverantwoording 2016 is in overeenstemming met de Programmabegroting 2016. De Jaarverantwoording 2016 kent - naast de beleidsmatige en financiële samenvattingen - de volgende onderdelen:

Jaarverslag

- Welke effecten hebben we bereikt?
Dit zijn de maatschappelijke effecten die per collegeperiode worden vastgesteld; de cijfers zijn geactualiseerd en waar mogelijk (in kleur) weergegeven voor 2 collegeperiodes.
De betekenis van de kleuren voor de indicatoren is als volgt ;
Groen= streefwaarde gerealiseerd
Rood = streefwaarde niet gerealiseerd
Zwart = geen streefwaarde bepaald of geen nieuwe waarneming beschikbaar
N.B.= nog niet bekend, wordt nog wel bekend voor betreffende jaar
- Programmaverantwoording;
- Verplichte paragrafen.

Jaarrekening

- Programmarekening;
- Balans en de toelichting; en
- SiSa-bijlage.

2 Financiële samenvatting

2.1 Algemene inleiding

Het jaarrekeningresultaat over 2016 bedraagt € 17,9 miljoen positief. Dit is het resultaat dat resteert na verrekening met de bestemmingsreserves. In onderstaande tabel staat het gerealiseerde jaarrekeningresultaat 2016 afgezet tegen het resultaat uit de door uw raad vastgestelde begroting.

(bedragen x € 1.000)

	Begroting na wijziging	Rekening 2016	Afwijking 2016
Baten	333.996	332.747	-1.249
Lasten	355.008	330.799	24.209
Totaal saldo van baten en lasten	-21.012	1.948	22.960
<i>Verrekening met reserves</i>			
Onttrekkingen aan reserves	69.972	35.464	-34.507
Toevoegingen aan reserves	48.960	19.519	29.441
Totaal saldo mutaties reserves	21.012	15.945	-5.068
Resultaat	0	17.892	17.892

Per saldo is er voor € 24,2 miljoen minder kosten verantwoord dan begroot en zijn er € 1,2 miljoen minder baten binnen gekomen. Daarnaast is er per saldo € 5,1 miljoen minder verrekend met de bestemmingsreserves dan begroot.

2.2 Saldo van baten en lasten

Het gerealiseerd saldo van baten en lasten is in onderstaand overzicht gespecificeerd naar de verschillende programma's. Dit is inclusief de verrekening met bestemmingsreserves.

(bedragen x € 1.000)

	Begroting na wijziging	Rekening 2016	Afwijking 2016
PROG01 Veiligheid en handhaving	-7.359	-6.886	474
PROG02 Werk en inkomen	-40.069	-40.831	-763
PROG03 Zorg en welzijn	-53.772	-50.071	3.703
PROG04 Jeugd en onderwijs	-39.892	-43.498	-3.605
PROG05 Cultuur	-10.875	-11.239	-365
PROG06 Sport en recreatie	-6.447	-6.242	206
PROG07 Economisch beleid en werkgelegenheid	-7.345	-7.645	-301
PROG08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-7.298	4.913	12.211
PROG09 Stedelijke vernieuwing	-3.950	-4.057	-107
PROG10 Verkeer en mobiliteit	-2.533	-2.328	205
PROG11 Openbare ruimte en natuurbescherming	-17.693	-16.094	1.598
PROG12 Milieu	2.176	2.548	371
PROG13 Bestuur en organisatie	-20.807	-21.723	-915
PROG14 Algemene dekkingsmiddelen	215.864	221.046	5.182
Resultaat	0	17.892	17.892

In de toelichtingen per programma, hoofdstuk 3 van de Jaarverantwoording, zijn de verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging per programma uiteengezet.

2.3 Toelichting grootste afwijkingen

Het jaarrekeningresultaat is de optelsom van de resultaten op de diverse programma's en hoofdproducten en bestaat uit zowel positieve als negatieve afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting. De voornaamste afwijkingen in 2016 ten opzichte van de begroting zijn in onderstaand overzicht weergegeven. De overige afwijkingen zijn gesaldeerd meegenomen onder de post 'overige afwijkingen'. Voor een uitgebreide nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichtingen per programma. In algemene zin kan geconstateerd worden dat door de herinrichting van het rekeningsschema in 2016 de daadwerkelijke toerekening van organisatiekosten en van de kosten voor het beheer en onderhoud vanuit vastgoed hier en daar afwijkt van de begrote toerekening. Dit kan hier en daar verschillen opleveren, die op het totaal tegen elkaar wegvallen. Waar dit aan de orde is wordt dit vermeld.

(bedragen x € 1.000)	
	Afwijking 2016
Gerealiseerd resultaat (Algemene dienst)	7.631
Gerealiseerd resultaat Grondbedrijf	10.261
Gerealiseerd jaarrekeningresultaat 2016	17.892
HP602 Uitvoering uitkeringsregelingen	-899
HP618 Werkgelegenheidsbeleid	-502
HP621 Participatie	1.403
HP642 Basisvoorzieningen accommodaties	951
HP674 Maatschappelijke ondersteuning	-758
HP690 WMO individuele voorzieningen	-2.241
HP695 Wmo persoonlijke ondersteuning	6.186
HP406 Maatschappelijke ondersteuning	-834
HP409 Specialistische ondersteuning	-3.747
HP510 Museum	-744
HP515 Speelhuis Gaviolizaal	509
HP830 Planproductie PBH	535
HP840 Bouw- en woningtoezicht	1.022
HP850 Volkshuisvesting	579
HP210 Wegen	916
HP580 Groenvoorzieningen & natuur excl.recrea.	729
HP003 College van B&W	-1.693
HP070 Stadswinkel	525
HP940 Post Onvoorzien	502
HP944 Overige financiële middelen	614
HP970 Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	4.262
Overige afwijkingen	316
Gerealiseerd resultaat Jaarverantwoording 2016 excl. Grondbedrijf	7.631

Toelichting op in tabel opgenomen afwijkingen

HP602 Uitvoering uitkeringsregelingen: € 0,9 miljoen nadeel, HP618 Werkgelegenheidsbeleid: € 0,5 miljoen nadeel en HP621 Participatie: € 1,4 miljoen voordeel

2016 stond in het teken van de implementatie van het Werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Deze implementatie was succesvol. Het Werkbedrijf voert de taken uit op het terrein van werk, inkomen en de sociale werkvoorziening en ontvangt daarvoor de benodigde financiering van onze gemeente. Deze financiering is verantwoord in de hoofdproducten 602, 618 en 621. Op de uitvoering van de uitkeringsregelingen (HP 602) is bijna € 2 miljoen meer uitgegeven (en

ontvangen). Aan uitkeringen is zo'n € 2,5 miljoen meer verstrekt dan was begroot. Op het werkgelegenheidsbeleid (HP 618) is vorig jaar € 0,5 miljoen meer uitgegeven dan begroot en op Participatie (HP 621) is er zo'n € 1,4 miljoen minder uitgegeven, vooral op re-integratie. Deze drie hoofdproducten hebben in 2016, na verrekening met reserves, een saldo van bijna nihil. Er is uiteindelijk minder onttrokken aan reserves dan begroot omdat de zogenoemde ontvechtungskosten van de afdeling Werk en Inkomen lager waren dan verwacht. Het restantbedrag van € 835.000 dat hiervoor gereserveerd is, blijft hierdoor beschikbaar in de reserve.

HP642 Basisvoorzieningen accommodaties: € 1,0 miljoen voordeel, HP674 Maatschappelijke ondersteuning: € 0,8 miljoen nadeel

De uitgaven voor het versterken van voorliggende voorzieningen (sociale netwerken, basisvoorzieningen en maatschappelijke ondersteuning) verloopt voornamelijk via het subsidieprogramma versterken lokale netwerken. Het subsidieprogramma is in 2016 volgens begroting uitgevoerd. Per saldo is er een klein voordeel van € 0,2 miljoen gerealiseerd.

HP690 WMO individuele voorzieningen: € 2,2 miljoen nadeel en HP695 Wmo persoonlijke ondersteuning: € 6,2 miljoen voordeel

Op de WMO-regelingen individuele voorzieningen, woonvoorzieningen, persoonlijke ondersteuning en beschermd wonen is per saldo een voordeel gerealiseerd van € 4,0 miljoen. Hierbij wordt opgemerkt dat budgetten nog gebaseerd zijn op oude aannames vanuit 2013, hetgeen niet meer in lijn is met de trends die we al enkele jaren zien. De onderbesteding op de onderdelen woonvoorzieningen, collectief vervoer en rolstoelvoorzieningen (€ 0,3 miljoen) is al enige jaren zichtbaar. Inwoners maken in toenemende mate gebruik maken van de eigen mogelijkheden en de mogelijkheden in het netwerk. Ook bij de huishoudelijke ondersteuning daalt het aantal cliënten al enige jaren, hetgeen leidt tot een positief resultaat van € 2,4 miljoen. Van het budget voor Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) is minder gebruik gemaakt dan verwacht, hetgeen resulteert in een positief saldo van € 0,5 miljoen. Ook dit is voor een deel terug te voeren op de gekantelde aanpak.

Het budget voor begeleiding is in 2016, in tegenstelling tot voorgaand jaar, meer dan volledig besteed. We komen dit jaar uit op een negatief resultaat van € 1,1 miljoen en daarbij zien we dat we 20% meer cliënten met begeleiding ondersteunen dan vorig jaar. Daarentegen rapporteren we op het gebied van beschermd wonen een onderbesteding op het budget van € 1,2 miljoen. We zien op dit punt een duidelijke verschuiving optreden van beschermd wonen (intramuraal) naar begeleiding (ambulante), wat in lijn is met de transformatie die we voorstaan.

HP406 Maatschappelijke ondersteuning: € 0,8 miljoen nadeel

De uitgaven voor het versterken van het voorliggend veld op het terrein van jeugd (sociale netwerken, basisvoorzieningen en maatschappelijke ondersteuning) verloopt voornamelijk via het subsidieprogramma versterken lokale netwerken. Het subsidieprogramma is volgens begroting uitgevoerd. Daarbij is er € 0,4 miljoen aan gesubsidieerde activiteiten toegevoegd, inclusief dekking uit twee andere hoofdproducten, te weten voortijdig schoolverlaten/leerplicht (HP 681) en basisvoorzieningen overig (HP505). Verder is er voor € 0,15 miljoen meer kosten doorbelast vanuit de organisatie dan begroot. Op deze andere hoofdproducten is sprake van een overschot waarmee het totale verschil van € 0,8 miljoen is verklaard.

HP409 Specialistische ondersteuning: € 3,7 miljoen nadeel

Na een onderbesteding in 2015, realiseren we in 2016 we een fors tekort van € 3,7 miljoen op de voorzieningen binnen Jeugdhulp. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van ongeveer 32% in de cliëntaantallen in de loop van 2016. Ouders en jongeren zijn inmiddels beter bekend met de nieuwe toegang tot de jeugdhulp en weten de jongeren- en gezinscoaches (voorheen opvoedondersteuners) goed te vinden.

De overschrijding is niet geheel onverwacht aangezien landelijk al jaren sprake is van een toenemend beroep op de (specialistische) jeugdhulp. Binnen de specialistische jeugdhulp zien we wel een belangrijke verschuiving tussen de verschillende hulpvormen, die in lijn is met de transformatie die we voorstaan. De toename van cliëntenaantallen is toe te wijzen aan een groei van ambulante vormen van jeugdhulp, terwijl tegelijkertijd het aantal onder toezichtstellingen en uithuisplaatsingen (vrijwillig en gedwongen) zich stabiliseert. Om gezamenlijk met onze partners de transformatie in te zetten, zijn er in juli 2016 afspraken gemaakt met 9 Jeugdhulp aanbieders. Om dit werkelijk te realiseren, worden deze partners financiële stabiliteit aangeboden door middel van omzetgaranties. Deze nieuwe regeling voorziet in afspraken rondom financiële afbouw in de komende 3 jaar, oftewel tot en met 2018. Het doel ervan is het verblijf (zwaardere en duurdere zorg) en het aantal unieke cliënten binnen verblijf, af te bouwen ten behoeve van de ambulante hulp.

HP510 Museum: € 0,7 miljoen nadeel

Het hoofdproduct Museum sluit af met een nadelig saldo (na verrekening reserves) van € 632.000. Dit wordt veroorzaakt door een nadelig saldo op het beheer en onderhoud van de huisvesting van het museum en een voordelig saldo op de exploitatie van het museum. De meerkosten hebben vooral betrekking op de renovatiekosten van het kasteel. De belangrijkste factoren die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan het voordeel op de exploitatie van het museum zijn opbrengsten uit subsidies waar in de begroting geen rekening mee gehouden was. Deze opbrengsten hebben er ook toe geleid dat de geraamde onttrekking aan de egaliseringsreserve van het museum voor een deel (€ 112.000) niet nodig is geweest. Deze middelen blijven beschikbaar in de reserve.

HP515 Speelhuis Gaviolizaal: € 0,5 miljoen voordeel

Het voordeel in hoofdproduct Speelhuis Gaviolizaal betreft met name Theater Speelhuis (€ 509.000) en kent een aantal oorzaken. Er is in de eerste plaats een positief resultaat behaald op de exploitatie van het Theater. De belangrijkste factoren die hiertoe hebben bijgedragen zijn een toename van het aantal verhuringen, vermindering van de inkoopkosten ten aanzien van voorstellingen, maar ook een meevaller op de schoonmaakkosten als gevolg van een afrekening over meerdere jaren. Dit voordeel op de exploitatie bedraagt € 142.000. Verder zijn er minder organisatiekosten toegerekend aan dit product dan begroot. Het voordeel hierop bedraagt zo'n € 0,2 miljoen. Op onderhoud is ook een licht voordeel gerealiseerd.

HP830 Planproductie PBH: € 0,5 miljoen voordeel

De doorbelasting van plankosten naar investeringsprojecten veroorzaakt voor € 0,4 miljoen het voordelige resultaat. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden binnen dit hoofdproduct.

HP840 Bouw- en woningtoezicht: € 1,0 miljoen voordeel

In de begroting was rekening gehouden met legesinkomsten voor Wabovergunningen van circa € 2 miljoen. De uiteindelijk gerealiseerde opbrengsten zijn circa € 3 miljoen. De aantrekkelijke markt en een aantal verstrekte vergunningen voor omvangrijkere projecten leidt tot een hogere opbrengst.

HP850 Volkshuisvesting: € 0,6 miljoen voordeel

Voor het realiseren van een betere ontsluiting van de huidige en toekomstige bedrijven aan de Beemdweg is in 2016 bij de berapbehandeling een bedrag beschikbaar gesteld van ruim € 0,5 miljoen. Dit project is in 2016 niet voltooid.

HP210 Wegen: € 0,9 miljoen voordeel

De lasten zijn circa € 1,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Hierin zit een bedrag van € 0,4 miljoen voor afronding van lopende projecten die in 2016 zijn gestart. Verder is er een voordeel van € 0,4 miljoen op de elektra kosten voor de openbare verlichting. Door lagere reclame opbrengsten uit billboards, zijn de opbrengsten vanuit recognities € 0,1 miljoen lager dan begroot. Op de kapitaallasten is er een nadeel van € 0,1 miljoen. Tot slot zijn er € 0,1 miljoen verzekeringsgelden ontvangen voor het Ameideplein.

HP580 Groenvoorzieningen & natuur excl. recreatie: € 0,7 miljoen voordeel

In 2016 heeft er discussie over de kwaliteit van de verrichte werkzaamheden plaatsgevonden met één van de uitvoerende aannemers. De opgelegde sanctiebedragen geven een voordeel van € 0,1 miljoen. Het voordeel uit de aanbesteding en de daarmee samenhangende marktconformiteit voor de prijzen van Senzer bedraagt circa € 0,3 miljoen. Daarnaast is er een voordeel van € 0,1 miljoen gerealiseerd op de kapitaallasten.

HP003 College van B&W: € 1,7 miljoen nadeel

Het negatieve resultaat van € 1,7 miljoen wordt veroorzaakt door het actualiseren van de voorziening wethouderspensioenen. Voor € 0,7 miljoen wordt dit veroorzaakt door de herziening van de rekenrente. Voor een bedrag van € 1,0 miljoen heeft dit te maken met het feit dat in de voorziening tot nu toe ten onrechte geen rekening werd gehouden met het onderdeel nabestaandenpensioenen.

HP070 Stadswinkel: € 0,5 miljoen voordeel

Het resultaat op de Stadswinkel toont een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Dit saldo wordt vooral veroorzaakt door minder toerekening van organisatiekosten (€ 0,5 miljoen). Daarnaast zien we een hogere (netto) opbrengst bij de reisdocumenten en een budget voor het landelijk referendum dat niet volledig benut is. Het aantal verstrekte reisdocumenten is hoger dan begroot. Door de organisatie van het op 6 april 2016 Landelijk Referendum Associatie overeenkomst EU en Oekraïne zo sober en efficiënt mogelijk te houden heeft dit geleid tot een onderbenutting op het door het rijk beschikbaar gestelde budget hiervoor.

HP940 Post Onvoorzien: € 0,5 miljoen voordeel

Er is in 2016 geen beroep gedaan op de post onvoorzien. De middelen vallen daardoor vrij in het resultaat.

HP944 Overige financiële middelen: € 0,6 miljoen voordeel

Het per saldo voordeel van € 0,6 miljoen is opgebouwd uit een nadeel van € 0,7 miljoen op Deelnemingen & Beleggingen, een voordeel van € 1,0 miljoen op de rentelasten en een voordeel van € 0,3 miljoen op de overige financiering.

HP970 Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds: € 4,3 miljoen voordeel

De gemeentefondsuitkering is opgebouwd uit een deel algemene uitkering en een deel decentralisatie- en integratie-uitkeringen, waaronder de integratie-uitkering Sociaal Domein. Deze uitkering bevat middelen voor WMO, jeugd en participatie. Aan de inzet van deze middelen is geen bestedingsvoorwaarde verbonden waardoor gemeenten vrij zijn om een eigen afweging te maken over de inzet. Binnen onze gemeente wordt het standpunt gehanteerd dat deze middelen ook ingezet worden voor de taken die voortkomen uit de decentralisaties.

Het voordelig resultaat van € 4,3 miljoen bestaat voor € 1,6 miljoen uit hogere ontvangsten dan de raming en voor € 2,7 miljoen uit nog openstaande verplichtingen.

De totale gemeentefondsuitkering van € 172 miljoen die is opgenomen in de begroting, is gebaseerd op de meicirculaire 2016. Ten opzichte van die circulaire zijn er bij de septembercirculaire 2016 en decembercirculaire 2016 ook nog bijstellingen geweest, waardoor we meer hebben ontvangen. Gezien het tijdstip van het verschijnen van deze circulaire zijn de mutaties die hieruit volgen niet meer meegenomen in de Berap.

Een andere verklaring voor het positieve resultaat van de ontvangsten, is dat het Rijk in 2016 nog bedragen verreken over de jaren 2014 en 2015. Definitieve vaststelling van een jaarschijf uit het gemeentefonds vindt namelijk pas plaats na twee jaar, waardoor eind 2016 de uitkering van 2014 definitief is vastgesteld.

De raming voor nog openstaande verplichtingen bestaat voor een deel uit niet ingezette middelen uit de resultaatbestemming van 2015 en voor een deel uit verplichtingen van 2016 die nog niet ingezet zijn. En doordat de gemeentefondsuitkering gestegen is als gevolg van mutaties bij de september- en decembercirculaire 2016 stijgt ook het budget van de bijbehorende verplichtingen. Ook deze mutaties zijn niet meegenomen in de ramingen.

2.4 Voorstellen voor resultaatbestemming

In onderstaande tabel is het gerealiseerde resultaat 2016 gesplitst naar het resultaat voor het gemeentelijke grondbedrijf, en saldo exclusief het gemeentelijk grondbedrijf.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2016
Gerealiseerd resultaat excl. Grondbedrijf	7.631
Gerealiseerd resultaat Grondbedrijf	10.261
Gerealiseerd resultaat	17.892

Resultaat grondbedrijf

In de Nota reserve en voorzieningenbeleid 2016-2019 is bepaald dat het grondbedrijf binnen de gemeentelijke begroting een gesloten circuit is. Dit betekent dat de algemene reserve grondbedrijf dezelfde functie heeft als de algemene reserve binnen de algemene dienst. De algemene reserve grondbedrijf heeft daarmee als doel om de (jaarrekening)resultaten van het grondbedrijf op te vangen. Het positieve resultaat van het grondbedrijf over 2016, groot € 10,3 miljoen, wordt derhalve ten gunste gebracht van de algemene reserve grondbedrijf.

Voorstellen voor resultaatbestemming

Voor het nog te bestemmen resultaat van 2016 zijn de volgende voorstellen voor resultaatbestemming gedaan:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>		Programma	
Gerealiseerd resultaat (excl. Grondbedrijf)	7.631	V	
-/- Reserveren saldo WMO & Jeugd	198	N	3/4
-/- Overhevelen budgetten Theater Speelhuis	142	N	5
-/- Reserveren budget onderhoud buitensport	92	N	6
-/- Overhevelen budgetten Beemdweg	498	N	8
-/- Reserveren budget aanleg parkeerplaatsen Geseldonk	200	N	10
-/- Overhevelen budget reparatie Ameideplein	97	N	11
-/- Overhevelen budgetten onderhoud wegen en groenprojecten	400	N	11
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Vrouwenopvang	31	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Centrum Jeugd en Gezin	13	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Bodemsanering	86	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: EED richtlijn (Energy Efficiency Directive)	19	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Verhoogde asielinstream	687	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Maatschappelijke opvang (2015 & 2016)	1.790	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Tijdelijke voorziening bed, bad en brood (2015)	68	N	Alg.dek.
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Verwacht nadelig effect gemeentefonds	700	N	Alg.dek.
Nog te bestemmen na voorstellen	2.610	V	

Het nog te bestemmen resultaat - na voorstellen voor resultaatbestemming - wordt conform de door uw Raad vastgestelde financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet toegevoegd aan de Algemene reserve.

Het vrij te bestemmen resultaat dat overblijft bedraagt afgerond € 2,6 miljoen en wordt verrekend met de Algemene reserve. De nadere toelichting op de voorstellen voor resultaatbestemming is opgenomen in de toelichting bij de verschillende programma's.

2.5 Gerealiseerde investeringen (IVP 2016)

Onderstaand de recapitulatie van de voortgang van de aanvragen uit het door de Raad vastgestelde Investeringsprogramma 2016. De rapportage over de niet aangevraagde kredieten vindt plaats in de toelichting op de verschillende programma's.

Programma <i>(bedragen x€ 1.000)</i>	Bedrag IVP	Aangevraagd
1. Veiligheid en handhaving	0	0%
2. Werk en inkomen	0	0%
3. Zorg en welzijn	0	0%
4. Jeugd en onderwijs	908	100%
5. Cultuur	375	0%
6. Sport en recreatie	0	0%
7. Economisch beleid en werkgelegenheid	2.737	51%
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0%
9. Stedelijke vernieuwing	10.497	49%
10. Verkeer en mobiliteit	5.674	26%
11. Openbare ruimte en natuurbescherming	1.941	11%
12. Milieu	531	0%
13. Bestuur en organisatie	3.945	30%
Totaal	26.608	39%

Jaarverslag

3 Programma's

3.1 Programma 01: Veiligheid en handhaving

3.1.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
1.01	Plaats Helmond op de AD misdaad-monitor (1=minst goede score)		20	21	28	18	18	11	Jaarlijks, april/mei, AD
1.02	Percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt in Helmond		23%	23%	20%	20%	23%	19%	Jaarlijks, Veiligheidsmonitor

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Veilig woon- en leefomgeving	1.01	Aantal wijken met rapportcijfer 6,5 of hoger van de inwoners voor veiligheid.				6,5				In 2018 alle 11 wijken min. 6,5	Vierjaarlijks, veiligheidsmonitor
	1.02	Aantal misdrijven diefstal/inbraak woning				471	455	523	374	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	1.03	Criminaliteit met geweld (aangiften)	1.807	1.928	2.038	1.891	2.073			verminderen t.o.v. 2013	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	1.04	Incidenten overlast i.v.m. drugs (E38)	48	33	91	99	131	147	181	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	1.05	Meldingen bij politie van overlast door jeugd (E35)	637	451	356	502	565	566	420	Verminderen t.o.v. 2013	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	1.06	Overlast jeugd meldingen meldpunt gemeente MOeD									Te meten vanaf 2015 MOeD
Jeugd en veiligheid	1.07	Aantal verdachten 12-17 jaar	101	120	89	73				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)
	1.08	Aantal verdachten 18-24 jaar	259	255	243	215				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)
	1.09	Aantal verdachten 18-24 jaar met allochtone achtergrond	100	99	108	89				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)
Bedrijvigheid en veiligheid	1.09	Rapportcijfer van inwoners Helmond voor veiligheid in het Centrum		6,9		6,9				Minimaal handhaven tot 2018	Tweejaarlijks, najaar inwonersenquête
	1.10	Misdrijven winkeldiefstal en winkelinbraak in Helmondse Centrum (buurten)		142	137	163	177	181	115	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant

		1000 en 1007)								
	1.10	Misdrijven diefstal/inbraak bedrijven, kantoren en instellingen (buurten 1000 en 1007)	23	15	21	23	19	21	Minimaal handhaven tot 2018	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	1.11	Misdrijven diefstal/inbraak bedrijven, kantoren en instellingen op bedrijventerreinen (Hoogeind, BZOB, De Weyer en Groot Schooten)	58	58	50	40	34	32	Minimaal handhaven tot 2018	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
Fysieke veiligheid	1.12	% inwoners dat veel overlast ervaart van te hard rijden		21%	23%	23%	23%	22%	Verminderen t.o.v. 2013	Jaarlijks, veiligheidsmonitor
	1.13	% inwoners dat veel overlast ervaart van parkeerproblemen		22%	22%	23%	23%	18%	Verminderen t.o.v. 2013	Jaarlijks, veiligheidsmonitor
Integriteit en veiligheid	1.14	% Helmondse opkopers met opkoopregister						100%	In 2018 100%	BV.VBJZ

1.03 De cijfers worden niet meer op de huidige manier geleverd

1.06 De cijfers over 2015 en 2016 zijn niet leverbaar

1.07 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld

1.08 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld

1.09 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld

3.1.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

De projectplannen prioriteiten Kadernota Integr.Veiligheid Peelland/ Helmond 2015-2018 zijn gereed

In 2016 zijn alle projectplannen die voortvloeien uit de prioriteiten van de Integrale Kadernota Veiligheid Peelland/Helmond 2015-2018 gereed en wordt de uitvoering van de projectplannen verder voortgezet.

Afgerond, resultaat behaald. Alle projectplannen gereed

Ontwikkelen van een informatieknooppunt voor Peelland

Voor een goede aanpak van de signalen over (ondermijnende) criminaliteit is informatie essentieel. Informatie wordt momenteel geleverd door het informatieknooppunt binnen de gemeente Helmond. In het licht van onder meer ondermijnende criminaliteit is het belangrijk om het informatieknooppunt voor Helmond door te ontwikkelen naar een informatieknooppunt met een regionale insteek. Deze doorontwikkeling is een onderdeel van de verdere aanpak ondermijnende criminaliteit.

Gestart. Ook in 2017 worden de actiepunten uit het programmaplan 'ondermijnende criminaliteit' verder opgepakt, waaronder ook de ontwikkeling van een informatieknooppunt voor Peelland waarbij op dit moment gekeken wordt naar de privacy-technische aspecten die inherent zijn aan een dergelijk informatieknooppunt. Uiteindelijk zullen de afzonderlijke colleges van B&W van de Peellandgemeenten een besluit moeten nemen over het al dan niet deelnemen aan dit verder informatieknooppunt. De eerste stap om te komen tot een gezamenlijk Informatieknooppunt is om in elke gemeente een informatieknooppunt te maken waarin medewerkers van verschillende afdelingen informatie uitwisselen.

Regionale interventie strategie

Binnen Peelland zullen we samenwerking zowel op gebied van veiligheid als op het gebied van handhaving sterk intensiveren. Het Helmond Interventieteam (HIT) wordt daarom in 2016 omgevormd naar een Peelland Interventieteam (PIT).

Afgerond, resultaat behaald. Medio oktober 2016 is het Peelland Interventieteam (PIT) door alle Peel gemeenten geformaliseerd. Ook in 2017 worden de actiepunten uit het programmaplan 'ondermijnende criminaliteit' verder opgepakt, waaronder ook de ontwikkeling van een informatieknooppunt voor Peelland waarbij op dit moment gekeken wordt naar de privacy-technische aspecten die inherent zijn aan een dergelijk informatieknooppunt. Uiteindelijk zullen de afzonderlijke colleges van B&W van de Peellandgemeenten een besluit moeten nemen over het al dan niet deelnemen aan dit verder informatieknooppunt. De eerste stap om te komen tot een gezamenlijk Informatieknooppunt is om in elke gemeente een informatieknooppunt te maken waarin medewerkers van verschillende afdelingen informatie uitwisselen.

Visie op integrale handhaving

De inzet van handhaving is sterk aan verandering onderhevig door ontwikkelingen als de veranderende rol van de overheid, de aankomende invoering van de Omgevingswet, de landelijke invoering van het private toezicht, de landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening en handhaving, en de verdere deregulering. Ook ontwikkelingen binnen organisaties als de Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost, de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant, de Nationale Politie, Peel 6.1. en de Stichting Stadswacht Helmond zijn van invloed op de inzet van handhaving. De ambitie is om met ingang van 2016 het instrument (toezicht en) handhaving binnen de gemeente meer doelgericht en efficiënt te gaan inzetten, om hiermee de leefbaarheid, volksgezondheid en de veiligheid op peil te houden en daar waar nodig te verbeteren. Voor het bereiken van deze ambitie doen we in toenemende mate een beroep op de verantwoordelijkheid van onze inwoners, instellingen en bedrijven. We zoeken daarbij naar innovatieve methode.

Afgerond, resultaat behaald. Visie Naleving en Handhaving van de gemeente Helmond is gereed en door het college vastgesteld in november 2015 en in maart 2016 door de Raad. Verdere uitwerking vindt op dit moment plaats.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Stichting Stadswacht Helmond:

De Stadswacht heeft het toezicht en de handhavingsactiviteiten verricht op het terrein van APV, kleine ergernissen (o.a. hondenoverlast, afval), betaald parkeren, parkeeroverlast, uitstallingen en voorwerpen op de weg, wijkgericht toezicht en handhaven, evenementen, heling, cameratoezicht en preventie activiteiten op terrein van woninginbraken. In 2016 zijn de voorbereidingen gestart om naar aanleiding van de lokale situatie, als ook in reactie op meer landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, de SSH een verdere doorontwikkeling te laten maken naar een meer professionele BOA-organisatie. Eind 2016 is er door het college van burgemeester en wethouders van Helmond een eerste besluit genomen over de visie op de toekomst van SSH en de BOA-organisatie aan de hand van de discussienota 'Visie op de toekomst van de Stichting Stadswacht Helmond – Naar een professionele BOA-organisatie'. In deze nota is een aantal voorstellen verwoord over die toekomst. De denkrichting van het Helmondse college is thans om de BOA-organisatie onder te brengen bij de gemeente Helmond en de Peelgemeenten, op basis van een DVO's, te bedienen. In 2017 zal over de toekomst politiek-bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden en zal vervolgens daaraan uitvoering worden gegeven.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

In 2016 heeft definitieve besluitvorming plaatsgevonden over het uit de Toekomstvisie Brandweezorg voortvloeiende personeels- en materieelspreidingsplan.

3.1.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	1.092	532	532	401	-131
Lasten	7.602	8.096	7.892	7.287	-605
Saldo	-6.511	-7.563	-7.359	-6.886	474
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking					
Storting					
Saldo	-6.511	-7.563	-7.359	-6.886	474

Toelichting op programmaniveau

Programma 1 laat per saldo een voordelig resultaat zien van € 474.000.

Dit voordeel is te verklaren door een onderuitputting op twee onderdelen. In navolging van vorig jaar zijn de middelen, die met de regionalisering van de Brandweer (Veiligheidsregio) beschikbaar gesteld zijn voor taken die teruggekomen zijn naar de gemeente, niet volledig besteed (€ 205.000). Deze taken zijn voor een deel ondergebracht binnen de huidige formatie van onze gemeente (coördinatie crisisbeheersing en rampenbestrijding) en voor een deel vallen ze binnen de huidige afspraken met de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (uitvoering van brandveilig leven en de brandveiligheidstoets). Daarnaast zijn er per saldo minder kosten gemaakt (€ 261.000) voor het beheer en onderhoud van het vastgoed dat een relatie heeft met het programma veiligheid en handhaving, zoals de brandweerkazerne en het veiligheidshuis. In verband met een gewijzigde begrotingssystematiek in 2016 komen de lasten en baten, die hierop betrekking hebben tot uitdrukking in dit programma.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
110 Integraal veiligheidsbeleid algemeen	460	1.670	287	1.332	-173	-338	165
120 Handhavingsbeleid		1.127	-15	1.132	-15	6	-21
125 Integraal veiligheidsbeleid en horeca		460	57	461	57	0	57
140 Brandweer	72	4.635	73	4.362	0	-273	273
Totaal saldo baten en lasten	532	7.892	401	7.287	-131	-605	474
<i>Verrekening met reserves</i>							
Saldo programma	532	7.892	401	7.287	-131	-605	474

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
1. Veiligheid en handhaving	0	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

Niet van toepassing

3.2 Programma 02: Werk en inkomen

3.2.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
2.01	Aantal bijstandsuitkeringen		2.331	2.371	2.531	2.617	2.715	2770	Jaarlijks, 31-12, Senzer
2.02	Aantal bijstandsgerechtigden			2.737	2.911	3.112	3.139	3270	Jaarlijks, 31-12, Senzer
2.03	Aantal WW-uitkeringen			2.288	2.727	2.647	3.037	2614	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf
2.04	% Bijstandsgerechtigden t.o.v. beroepsbevolking			5,8%	6,2%	6,8%	6,7%	7%	Jaarlijks, 31-12, Senzer
2.05	% WW-uitkeringen t.o.v. de feitelijke beroepsbevolking			4,9%	5,8%	5,8%	6,5%	5,6%	jaarlijks, 31-12, UWV-werkbedrijf/CBS
2.06	% WW-uitkeringen jeugd potentiële beroepsbevolking (15 t/m 24 jaar)			1,4%	1,6%	1,2%	1,5%	1,2%	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf/BRP
2.07	% Particuliere hh met een inkomen tot 105% van sociaal minimum		10,9%	11,5%	12,3%	12,5%	12,3%	12,4%	Jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
2.08	% Particuliere hh met een inkomen tot 110% van sociaal minimum		13,5%	14,2%	15,1%	15,3%	15,3%	15,3%	Jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
2.09	% Particuliere hh met een inkomen tot 120% van sociaal minimum		17,7%	18,4%	19,3%	19,7%	19,3%	19,3%	jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
2.10	Werkend en laaginkomen: aantal huishoudens die actief zijn op de arbeidsmarkt en een inkomen tot 105% van het sociaal minimum hebben		930	1.040	1.090	1.000			Jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
2.11	Kinderen in minimahuishoudens (105%): aandeel kinderen dat opgroeit in minimahuishouden		9,80%	10,60%	11,60%	11,40%			jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO

2.07 Cijfer 2015 en 2016 betreft raming op basis van Stimulansz Minimascan

2.08 Cijfer 2015 en 2016 betreft raming op basis van Stimulansz Minimascan

2.09 Cijfer 2015 en 2016 betreft raming op basis van Stimulansz Minimascan

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Bijstand	2.01	Ontwikkeling in aantal bijstandsuitkeringen per jaar Helmond			1%	7%	2%	2%	4%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	jaarlijks, 31-12 CBS - Stailine
	2.02	Ontwikkeling in aantal bijstandsuitkeringen per jaar Zuidoost-Brabant			3%	8%	5%	3%		Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks, 31-12, CBS - Statline
Werkloosheid	2.03	Ontwikkeling in aantal WW-uitkeringen per jaar Helmond				19%	-3%	15%	-14%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf

2.04	Ontwikkeling in aantal WW-uitkeringen per jaar Zuidoost-Brabant	24%	0%	8%	-12%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf
2.05	Ontwikkeling in aantal WW-uitkeringen jeugd (tot 25 jaar) Helmond	18,00%	-27,00%	31,00%	-17,00%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf
2.06	Ontwikkeling in WW-uitkeringen jeugd (tot 25 jaar) Zuidoost-Brabant	17,00%	-32,00%	36,00%	-23,00%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarlijks 31-12, UWV werkbedrijf

3.2.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Uitvoering minimanota "Meer voor wie minder heeft".

In 2016 gaan we invulling geven aan de pilot opkopen van schulden voor huishoudens met kleine problematische schulden, vindt de implementatie plaats van de eenmalige inkomenstoets en zetten we onze inzet voort op samenwerkingsafspraken voor wat betreft de vroegsignalering en aanpak van schulden. Een grote rol is weggelegd voor ervaringsdeskundigen bij het adviseren en ondersteunen van inwoners bij het rondkomen met weinig inkomen. Wij stimuleren en faciliteren de inzet van ervaringsdeskundigen en zelfhulp.

Gestart. In mei 2016 zijn we gestart met de pilot Opkopen van schulden. We hebben in 2016 zes cases behandeld waarvan er vier zijn toegekend. De inkomensverklaring is in april 2016 geïmplementeerd en verspreid onder de rechthebbenden. Sinds november 2015 maken we gebruik van de website van het Nibud: Startpuntgeldzaken.nl. In 2016 hebben meer dan 100 inwoners gebruik gemaakt van deze website die mensen o.a. adviseert bij het rondkomen met weinig inkomen. We hebben voorbereidingen getroffen voor een pilot samen met Centraal Ziekenfonds (CZ) om schulden terug te dringen door wanbetalers in beeld te brengen. De pilot start in het eerste kwartaal 2017.

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Aanvragen bijzondere bijstand en overige inkomensondersteunende maatregelen

85% van de aanvragen wordt tijdig afgehandeld.

Afgerond, resultaat niet behaald. De binnenkomst van het aantal aanvragen fluctueert per periode. Dit heeft effect op de afhandeling en leidt tot pieken gedurende het jaar die niet opgevangen kunnen worden binnen de huidige bezetting.

Schulddienstverlening

Voldoen aan de wettelijke eisen t.a.v. de maximale wachttijd van 4 weken.

Afgerond, resultaat behaald. Aanmeldingen komen digitaal binnen. Er wordt na ontvangst van de aanmelding direct contact met de klant gezocht in verband met de aanlevering van aanvullende stukken. Deze stukken dienen 2 weken na ontvangst melding binnen te zijn. Hierna wordt contact opgenomen voor het maken van een afspraak voor een intakegesprek. Dit vindt plaats binnen de wettelijke termijn van 4 weken. De wettelijke termijn voor spoedaanvragen is 3 dagen. Ook deze wordt behaald.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2015) Werkbedrijf

Effectief en efficiënt inregelen van Werkbedrijf.

Afgerond. Vanaf 1 oktober 2016 voert openbaar lichaam Senzer alle 'werk en inkomen' taken uit. De ontvlechting van de afdeling Werk en Inkomen (Werkplein) uit de gemeentelijke organisatie en de samenvoeging hiervan met Senzer is afgerond. Met betrekking tot informatiesystemen liggen er nog enkele vragen ter afronding, die actief zijn opgepakt.

(2015) Uitvoeren Wet sociale werkvoorziening

Uitvoeren van de taakstelling welke door de Peelgemeenten is vastgesteld en afgesproken met het Werkbedrijf.

Afgerond, resultaat behaald. Wet sociale werkvoorziening (Wsw) kent geen taakstelling meer per 1 januari 2015. De instroom is beëindigd en afbouw vindt plaats via natuurlijk verloop.

Beleidsresultaat verbonden partijen

GR Werkbedrijf Senzer (voorheen Werkbedrijf Atlant de Peel):

Werkbedrijf Senzer heeft bijgedragen aan onze doelstelling van sociale stijging, van onze inwoners en stad. Het hebben van werk biedt mensen de beste mogelijkheden om mee te doen, rond te komen en vooruit te komen. Het Werkbedrijf begeleidt werkzoekenden die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een baan en mensen met een uitkering naar werk. En dan in de meest brede zin van het woord: van een reguliere baan tot plaatsing in Beschut Werken.

Hoewel werken boven inkomen gaat, verstrekt het Werkbedrijf daarnaast ook uitkeringen. Met ingang van 1 oktober 2016 is de afdeling Werk en Inkomen volledig overgegaan naar Senzer.

3.2.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	49.575	41.373	50.053	51.046	993
Lasten	87.331	83.174	93.396	93.684	288
Saldo	-37.756	-41.801	-43.343	-42.638	705
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	6.838	2.735	4.475	2.985	-1.490
Storting	4.839		1.200	1.178	-22
Saldo	-35.757	-39.066	-40.069	-40.831	-763

Toelichting op programmaniveau

Programma 2 laat over 2016 per saldo een nadelig resultaat zien van € 0,8 miljoen. Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een nadeel op de kosten voor bijzondere bijstand en de schulddienstverlening. In programma 2 staat de uitvoering centraal van het takenpakket van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de schulddienstverlening.

De Participatiewet

2016 heeft in het teken gestaan van de implementatie van het Werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Deze implementatie heeft succesvol plaatsgevonden. Het Werkbedrijf voert de taken uit op het terrein van werk, inkomen en de sociale werkvoorziening en ontvangt daarvoor de benodigde financiering van onze gemeente. Deze financiering is verantwoord in de hoofdproducten 602, 618 en 621. Op de uitvoering van de uitkeringsregelingen (HP 602) is bijna € 2 miljoen meer uitgegeven (en ontvangen). Aan uitkeringen is zo'n € 2,5 miljoen meer verstrekt dan was begroot. Op het werkgelegenheidsbeleid (HP 618) is vorig jaar € 0,5 miljoen meer uitgegeven dan begroot en op Participatie (HP 621) is er zo'n € 1,4 miljoen minder uitgegeven, vooral op re-integratie. Deze drie hoofdproducten hebben in 2016, na verrekening met reserves, een saldo van bijna nihil. Er is uiteindelijk minder onttrokken aan reserves dan begroot omdat de zogenoemde ontvluchtungskosten van de afdeling Werk en Inkomen lager waren dan verwacht. Het restantbedrag van € 835.000 dat hiervoor gereserveerd is, blijft hierdoor beschikbaar in de reserve.

Bijzondere bijstand en minimabeleid

De hoofdproducten 603 en 619 vormen gezamenlijk de financiële middelen voor de bijzondere bijstand en minimaregelingen. In het afgelopen jaar zien we dat de trend van het aantal aanvragen voor deze regelingen verder is toegenomen, voornamelijk doordat de ophoging naar 120% van het sociaal minimum meer gestalte heeft gekregen. De binnengekomen aanvragen zijn toegenomen met 11% ten opzichte van vorig jaar naar meer dan 3.000 aanvragen en de toegekende aanvragen zijn zelfs met 15% toegenomen naar ruim 2.200 aanvragen. Een toename in de toegekende aanvragen is vooral het resultaat van een betere toetsing vooraf aan het indienen van een aanvraag.

Een negatief saldo van zo'n € 0,4 miljoen is, naast de toename in het aantal toegekende aanvragen voor de bijzondere bijstand en minimaregelingen, verder te verklaren door hogere uitgaven voor de maaltijdvoorziening en het niet ontvangen van opbrengsten voor de uitvoering van de bijzondere bijstand voor de Peelgemeenten. De uitgaven voor de maaltijdvoorziening hangen samen met de ophoging naar 120% van het sociaal minimum. De uitvoering van de bijzondere bijstand heeft in het afgelopen jaar onder de vlag van Peel 6.1 plaatsgevonden en daarom zijn de opbrengsten voor de inzet van onze medewerkers voor de Peelgemeenten verantwoord binnen programma 13.

Schulddienstverlening

Naast de uitvoering van de bijzondere bijstand, WMO en Jeugd is binnen de uitvoeringsorganisatie Zorg & Ondersteuning ook de uitvoering van schulddienstverlening belegd. De opbrengsten voor de inzet van onze medewerkers voor de Peelgemeenten zijn verantwoord binnen programma 13. Dit is de voornaamste reden dat er een negatief saldo van € 368.000,- op het hoofdproduct Schulddienstverlening resteert.

In het afgelopen jaar hebben we gezien dat er gemiddeld 35 aanvragen per maand binnenkomen. Hiermee zien we een dalende trend ten opzichte van vorig jaar, waar destijds het maandelijks gemiddelde 40 aanvragen bedroegen. Desondanks zitten er wel meer mensen in de schulddienstverlening, een toename van bijna 19%, omdat de doorlooptijd van een volledig traject minimaal 3,5 jaar beslaat. Waar we vorig jaar nog 443 mensen in behandeling hadden, is dit toegenomen naar 525 mensen op het einde van dit jaar. Deze toename in het aantal mensen in behandeling als mede dat bepaalde activiteiten tegenwoordig binnen de afdeling worden uitgevoerd, vangen we op met inhuur van medewerkers. Deze kosten worden volledig gedekt uit de incidentele middelen vanuit de beleidsintensivering voor schulddienstverlening.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
602 Uitvoering uitkeringsregelingen	47.138	51.620	49.574	53.488	2436	1868	568
603 Bijzondere bijstand	489	6.251		6.130	-489	-121	-368
604 Schulddienstverlening	473	1.725		1.620	-473	-105	-368
618 Werkgelegenheidsbeleid	67	21.335	242	22.012	175	677	-502
619 Minima beleid	10	1.680		1.698	-10	18	-28
621 Participatie	1.876	10.785	1.230	8.736	-646	-2049	1.403
Totaal saldo baten en lasten	50.053	93.396	51.046	93.684	993	288	705
Verrekening met reserves	4.475	1.200	2.985	1.178	-1.490	-22	-1.468
Saldo programma	54.528	94.596	54.031	94.862	-497	310	-763

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
2. Werk en inkomen	0	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

Niet van toepassing

3.3 Programma 03: Zorg en welzijn

3.3.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
3.01	% Inwoners van 12-18 jaar dat mantelzorg verricht		11%				13%		GGD-enquête, vier jaarlijks
3.02	3.2 % Inwoners van 18 jaar en ouder dat mantelzorg verricht		17%		20%		19%		onderzoek zorgzame stad/inwonersenquête, tweejaarlijks
3.03	% Inwoners van 18 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk verricht		28%		32%		25%		onderzoek zorgzame stad/inwonersenquête, tweejaarlijks
3.04	% Inwoners (18-64 jarigen) in Helmond dat de eigen gezondheid als matig of slecht beoordeeld				12%				onderzoek zorgzame stad, driejaarlijks
3.05	% 65-plussers in Helmond dat de eigen gezondheid als matig of slecht beoordeeld				20%				onderzoek zorgzame stad, driejaarlijks
3.06	% mensen dat gebruik maakt van een of meerdere individuele Wmo-voorzieningen		7,3%	7,6%	7,8%	7,7%	7,8%	9,%	Jaarlijks, jaarcijfers, PSD i.s.m. AI

3.06 Cijfers 2015 (7.8%* of 8.8%)

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Mantelzorg en vrijwilligerswerk	3.01	% Mantelzorgers dat problemen ervaart	36%	44%		35%				Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête
Zelfstandig functioneren	3.02	% Helmonders dat sterke belemmeringen in het dagelijks leven ervaart	6%	6%		6%	5%			Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête Inw.enq. 2014
	3.03	% Helmonders dat lichte belemmeringen in het dagelijks leven ervaart	20%	19%		17%	22%			Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête Inw. enq. 2014
Deelnemen	3.04	Ervaart door lichamelijke/geestelijke gezondheid beperkingen om deel te nemen aan mts. leven					3%			Zelfde als andere steden	waarstaatjemgeemte.nl

3.3.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Besluitvorming nota continuering waardering en ondersteuning mantelzorgers

Eind 2015 zal op basis van de ervaringen die zijn opgedaan met betrekking tot de mantelzorgwaardering en de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers, een voorstel worden opgesteld voor de mantelzorgondersteuning en -waardering in 2016 en verder. Begin 2016 zal dit voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Afgerond, resultaat behaald. In juni heeft uw raad het Bestedingsvoorstel mantelzorgwaardering 2016-2017 vastgesteld.

Besluitvorming actualiseren subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties

Door de ontwikkelingen binnen het sociaal domein wordt een steeds groter beroep gedaan op de eigen kracht en het versterken van lokale netwerken. Ook vrijwilligersorganisaties kunnen hier een rol in hebben. In het subsidiebeleid voor de vrijwilligersorganisaties zal dit een grotere rol gaan spelen.

Afgerond, resultaat behaald. Vrijwilligersorganisaties dragen bij aan het bevorderen van de eigen kracht en het versterken van de lokale netwerken. In 2016 is op basis van de uitkomsten van het rekenkamer-onderzoek naar subsidiëring meer gerichte sturing doorgevoerd. Vrijwilligersorganisaties gaven hun bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelen aan in de aanvragen. In 2017 pakten we deze doorontwikkeling verder op, gekoppeld aan het project herijking inkoop en subsidiëring.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Verstevigen integrale wijkaanpak van gezondheidsachterstanden (Gezond In De Stad)

In de leeftijdperiode van 2 tot en met 6 jaar vindt bij kinderen de grootste ontwikkeling van de motoriek plaats. Gestimuleerd wordt dat alle kinderen in de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs een beweegdiploma (voor een goede motorische basis) behalen. Het streven is dat eind 2017 tenminste 5 basisscholen in de aandachtswijken en 4 VO/MBO schoollocaties een gezonde schoolvignet hebben. Daarvoor worden allerlei activiteiten georganiseerd om kinderen en ouders bewust te maken van gezonde voeding en leefstijl. Eind 2016 vindt er een tussentijdse evaluatie plaats.

Afgerond, resultaat behaald. Uit de tussenevaluatie blijkt dat er positieve resultaten worden behaald met behulp van de GIDS-middelen. In 2016 zijn meer dan 1000 beweegdiploma's behaald door kleuters in groep 1 en 2 in heel Helmond. In totaal hebben in 2016 12 basisscholen een of meerdere gezonde schoolvignetten behaald, waarvan 5 basisscholen in de aandachtswijken en beschikken 4 locaties van het voortgezet onderwijs over een gezonde schoolkantine. Binnen het Voortgezet Onderwijs (VO) hebben een tweetal scholen het gezonde schoolvignet aangevraagd. Hierover is nog geen uitsluitsel gegeven.

Meer jongeren op een gezond gewicht (JOGG) (Jong Helmond Lekker Gezond)

Het streven is om meer jongeren op een gezond gewicht te krijgen. Via de JOGG aanpak is het percentage jongeren zonder overgewicht in 2017 hoger dan in 2014 (2014: groep 7 = 84%, 12 - 18 jarigen in aandachtswijken = 86%). Eind 2016 vindt er een tussentijdse evaluatie plaats.

Gestart. Er heeft in de afgelopen jaren een voorzichtige verbetering in het gewicht van jongeren plaatsgevonden. Uit de jeugdmonitor onder 12-18 jarigen van eind 2015 en 2011 kunnen we afleiden dat het percentage jongeren met overgewicht tussen 2011 en 2015 met 1% is afgenomen (13% in 2015 en 14 in 2011). In de aandachtswijken is deze positieve tendens in deze leeftijdsgroep helaas nog niet zichtbaar. De gegevens over 2016 van de jeugd onder de 12 jaar worden in 2017 verwacht.

Stimuleren en faciliteren van zelfhulp dmv ervaringsdeskundigen en zelfhulp

Het versterken en beter benutten van het netwerk voor zelfhulp en ervaringsdeskundigheid willen we stimuleren en faciliteren. Met de inzet van ervaringsdeskundigen/ -werkers binnen de doelgroep met zware multiproblematiek willen we een groep bereiken die nog niet of niet meer open staat voor professionele ondersteuning (zorgwekkende zorgmijders).

Gestart. Begin augustus 2016 is besloten de uitvoering van zelfhulp en ervaringsdeskundigheid voorlopig te gunnen aan een partij. In de periode augustus tot december is de overeenkomst met deze partij verijnd. Medio november werd duidelijk dat er een verschil van inzicht bestaat over het tijdsplan en de volgorde van de diverse taken. In het 1e kwartaal 2017 wordt dit verder uitgewerkt en bezien of dit tot aanpassing leidt van de gunning.

Besluitvorming verbreden Zorg- en Gemakdiensten (ZEG)

Zorg- en gemakdiensten (zoals boodschappen, was- en strijkservice, maaltijdbereiding) worden geleverd door inwoners met een uitkering en vrijwilligers (jaarlijks 16.000 uren voor ZEG diensten, met een uitstroom van gemiddeld 18 inwoners uit de uitkering). Onze ambitie in 2016 is de verbreding van de diensten (met bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning) waardoor het aantal uren ZEG-diensten zal stijgen en het beroep op individuele WMO-voorzieningen kan dalen. Ook willen wij meer wijkgericht gaan werken. Hierbij kan een koppeling worden gemaakt met het stadsleerbedrijf.

Afgerond, resultaat behaald. De resultaten 2016 qua uren (17.045) en klanttevredenheid (8.0) zijn behaald. Het aantal unieke cliënten geholpen in 2016: 519. Echter, de ambitie om de ZEG diensten te verbreden is in 2016 niet gelukt. Medio 2016 heeft Senzer aangegeven dat bij ZeG geen re-integratie deelnemers meer kunnen instromen maar alleen deelnemers maatschappelijk participatie. Deze omzetting qua doelgroep kost tijd en capaciteit waardoor het niet is gelukt de ZeG diensten in 2016 te verbreden. Qua doelgroep was er wel een verbreding in 2016, waaronder 32 statushouders die deelnemen en ook de taal leren. In 2016 was ook een groep van 45 studenten van ROC ter Aa actief. Begin 2016 is Zorg en Gemak ondergebracht bij het Stadsleerbedrijf.

Eerste opbrengsten van het Stadslab voorleggen (sociaal innovatief fonds)

Vanuit het Stadslab kunnen projecten ook worden bedacht en uitgevoerd, projecten opgestart door inwoners die de stad leuker en mooier willen maken. We streven een broedplaats waar de stad nog jaren plezier van zal hebben. En we hopen dat het bedrijfsleven, het onderwijs en andere maatschappelijke partners zich opwerpen als partner en sponsor voor ideeën die vanuit het Stadslab ontwikkeld worden. Ook de gemeente Helmond is partner en sponsor. De gemeente heeft een nadrukkelijke vraag aan het Stadslab voor wat betreft een duurzame versteviging van het lokale netwerk in onze stad, waardoor inwoners vaker oplossingen vinden voor hun ondersteuningsbehoefte, zonder een beroep te doen op professionele en individuele voorzieningen. In 2016 genereert het Stadslab hiertoe een aantal ideeën/initiatieven.

Gestart. 1 januari 2016 is stadslabhelmond.nl live gegaan. Inwoners kunnen hier hun idee voor Helmond indienen. Eind 2016 bestaat het Stadslab uit ruim 20 stadslaboranten die ideeën verder helpen. In 2016 zijn ruim 90 ideeën/ initiatieven binnengekomen bij het Stadslab en 20 initiatieven hebben een subsidie ontvangen vanuit het Sociaal Innovatief Fonds. Ook de verantwoording van de eerste gestarte initiatieven heeft inmiddels plaatsgevonden.

Oprichting en verdere vormgeving van een stadsleerbedrijf (sociaal innovatief fonds)

In het stadsleerbedrijf kunnen bewoners hun talenten en capaciteiten inzetten voor de leefbaarheid van onze wijken. Het stadsleerbedrijf is een plek waar mensen zich verder kunnen ontwikkelen en ontplooiën en van waaruit allerlei diensten kunnen worden gecoördineerd om de leefbaarheid in de wijken in zijn volle breedte te versterken.

Gestart. Begin 2016 is een start gemaakt met de voorbereidingen voor het Stadsleerbedrijf zoals het bouwen van het netwerk en het implementeren van proces- en samenwerkingsafspraken en tools

voor persoonlijke ontwikkeling. De coördinatie (implementatie en uitvoering) is belegd bij de LEVgroep en Calibris Advies. In 2016 zijn in totaal 98 deelnemers geplaatst en er zijn 25 maatschappelijke organisaties die leerplekken bieden met 27 verschillende soorten leerarrangementen. De eerste ervaringen zijn positief, zowel van de deelnemers als de organisaties die deelnemen. We zien deelnemers groeien in hun persoonlijke ontwikkeling (meting met een persoonlijk ontwikkelplan).

Realisatie van nieuwe woonvoorzieningen

Steeds meer mensen zijn aangewezen op begeleiding. Het aantal woningen dat vrijkomt voor deze doelgroep - zoals zwerfjongeren en jongeren met een niet aangeboren hersenletsel (NAH) - is niet toereikend en ook niet altijd geschikt. Behoeft is aan het realiseren van wooninitiatieven met corporaties en andere aanbieders. Voor een aantal doelgroepen ontbreken nu woonvoorzieningen, zoals harddrugsgebruikers in combinatie met een stoornis. Om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen, is er vraag naar nieuwe levensloopbestendige woonvormen. Wij kunnen deze initiatieven stimuleren en faciliteren. Bovenstaande wordt betrokken bij de opstelling van de nieuwe woonvisie.

Gestart. De noodzaak voor huisvesting van bijzondere doelgroep is in 2016 geborgd in de woonvisie. Hierbij is ook specifiek aandacht voor jongeren. Er is afgesproken met corporaties dat bij de verbouwing van 2 locaties voor wonen, 25% van de ruimte beschikbaar zal komen voor bijzondere doelgroepen. Deze locaties worden naar verwachting eind 2017 opgeleverd. Daarnaast zijn er in 2016 gesprekken gestart met een private partner over kamerbewoning met extra veiligheidsmaatregelen en de mogelijkheden tot uitbreiding hiervan. Ook zijn er gesprekken gestart met bestaande partners over uitbreiding van ruimten voor vooral degenen die moeilijk te plaatsen zijn. Voor wat betreft levensbestendig wonen is in 2016 gestart met het verkennen van innovatieve woonvormen en de mogelijkheden voor ouderen om hier in de Annawijk en de Waart gebruik van te maken.

Doorontwikkeling monitoring sociaal beleid

In 2015 is gestart met de opzet van een monitor Sociaal Domein. In 2016 wordt de monitor sociaal domein i.s.m. Peel 6.1 doorontwikkeld zodat we op het niveau van de gehele piramide én voor de vier zorggebieden zicht en sturing houden op de zorgconsumptie, zorguitgaven, kwaliteit van de hulp en ondersteuning en bedrijfsvoering in relatie tot de gewenste (beleids)effecten. Verder evalueren we periodiek met onze partners casuïstiek om van te leren en in een continue verbeterproces werkprocessen aan te scherpen. In 2016 evalueren we minimaal 5 casuïstieken.

Afgerond, resultaat behaald. In 2016 vond de doorontwikkeling van de monitor sociaal domein plaats. Er zijn periodieke managementrapportages op Wmo, Jeugdhulp en Bijzondere Bijstand, Minimaregelingen en Schuldienstverlening opgeleverd en zijn er meerdere casuïstieken geëvalueerd. In 2017 vindt een verdere verbreding van de monitor plaats, met het doel om adequate en betrouwbare sturingsinformatie binnen het sociaal domein op te leveren, onder de noemer 'Monitoring, sturing en verantwoording nieuwe stijl'.

Verbreiden inzet/gebruik Jobfactory

De Jobfactory is nu met name bestemd voor (potentiele) bewoners van de maatschappelijke opvang (SMO). Deze voorziening willen we toegankelijk maken voor een bredere doelgroep.

Afgerond, resultaat behaald. Nadere analyse heeft getoond dat er al diverse doelgroepen gebruik maken van de Jobfactory. Daarnaast wordt de dagbesteding per 1 januari 2017 niet langer gesubsidieerd maar verloopt dit volledig via inkoop. De Jobfactory kan daarmee iedereen bedienen die daar behoefte aan heeft.

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo, exclusief HO

Van alle aanvragen overige Wmo voorzieningen (excl. Huishoudelijke Ondersteuning) wordt 90%

tijdig afgehandeld.

Afgerond resultaat niet behaald. Het resultaat van de tijdigheid in 2016 komt neer op 80%.

Belangrijkste voorzieningen die niet binnen de 90% tijdigheid zijn afgerond betreffen:

Rolstoelverstrekkingen (48% tijdig) en vervoersvoorzieningen (69%). Belangrijkste oorzaken zijn het niet tijdig kunnen leveren door fabrikanten en het feit dat er een faillissementskwesitie speelde waardoor de aanvoer van hulpmiddelen (waaronder rolstoelen) vertraagd werd. In deze situaties is de besluitvorming wel afgerond maar heeft de levering vertraagd plaatsgevonden.

Opzetten van een kernteam Sociaal Domein

In 2016 vormen de WMO-consulent met o.a. de opvoedondersteuners, participatiecoach en de wijkverpleegkundige de integrale toegang vanuit de wijken naar de voorzieningen in het sociale domein.

Gestart. Vanaf mei 2016 zijn meer professionals (WMO-consulent, opvoedondersteuner, participatiecoach, klantbegeleider bijzondere bijstand en minimabeleid en wijkverpleegkundige) gebiedsgericht gaan werken. Naast de telefonische en digitale toegang beschikken inwoners daarmee over een toegang naar voorzieningen dichtbij huis. In 2017 realiseren we een verdere uitrol van een integrale werkwijze van deze professionals. We spreken inmiddels niet meer van kernteams maar van gebiedsteams.

Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo, HO

Van alle aanvragen (incl. verlengingen) Huishoudelijke Ondersteuning wordt 95% tijdig afgehandeld. *Afgerond, resultaat niet behaald. In 2016 zijn de aanvragen Huishoudelijke Ondersteuning voor 89% tijdig afgehandeld. De belangrijkste oorzaak voor het niet volledig behalen van het resultaat van 95% tijdigheid is een uitvloeisel van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. Op basis van deze uitspraak heeft de gemeente moeten besluiten om in alle nieuwe situaties een huisbezoek af te leggen, terwijl daarvoor volstaan kon worden met een telefonische intake. De extra tijd die hiermee gemoeid is heeft zich vertaald in ongeveer 2 fte extra inzet van de consulent WMO.*

Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo Begeleiding

Van alle aanvragen (incl. verlengingen) Begeleiding wordt 90% tijdig afgehandeld. *Afgerond, resultaat niet behaald. In 2016 zijn 76% van de aanvragen tijdig afgehandeld. Het betreft hier de uitvoering van de nieuwe functie Begeleiding binnen de WMO. Gedurende het jaar 2016 is een duidelijke verbeterde prestatie zichtbaar. Vanaf september 2016 worden de aanvragen binnen een bandbreedte van 84 en 92% tijdig afgehandeld. Daarnaast had het niet tijdig afhandelen mede te maken met het niet juist vastleggen van herindicaties in het geautomatiseerde systeem.*

Beleidsresultaat verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost

Als gemeente hebben we de taak om de gezondheid van onze inwoners te beschermen en te bevorderen. Een groot deel van deze activiteiten ligt vast in de Wet publieke gezondheid. Op basis daarvan zijn wij verplicht een GGD in stand te houden voor publieke gezondheidszorg. De GGD Brabant Zuidoost adviseert over gezondheid en helpt gezondheidsproblemen te voorkomen of te verminderen. Zij verzorgen inentingen, geven voorlichtingen op bijvoorbeeld scholen of aan verenigingen en adviseren ons over hun gezondheidsbeleid. Met specifieke campagnes wordt aandacht besteed aan speciale aspecten van gezondheid, zoals ongezond gewicht of het gevaar van middelengebruik. Daarnaast behandelt de GGD gezondheidsproblemen zoals tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's). De GGD is er voor iedereen, maar in het bijzonder voor ons als gemeente.

3.3.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	3.253	3.397	3.435	1.991	-1.446
Lasten	48.889	57.267	59.276	52.627	-6.649
Saldo	-45.636	-53.871	-55.841	-50.636	5.205
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	1.851	1.637	2.067	565	-1.502
Storting	1.589				
Saldo	-45.375	-52.234	-53.774	-50.071	3.703

Toelichting op programmaniveau

Programma 3 laat over 2016 een voordelig resultaat zien van ongeveer € 3,7 miljoen. Dit resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door voordelen op de WMO-regelingen individuele voorzieningen, woonvoorzieningen, persoonlijke ondersteuning en beschermd wonen. Hieronder volgt een nadere toelichting op het resultaat.

WMO-regelingen

Geconstateerd kan worden dat de opgenomen budgetten in begroting voor dit programma veelal nog zijn gebaseerd op oude aannames, hetgeen niet meer in lijn is met de trends die we al enkele jaren zien. Voor de oude WMO taken wordt nog steeds uitgegaan van een autonome jaarlijkse groei van 2%. De huidige begroting voor de nieuwe WMO taken, zoals begeleiding en beschermd wonen, is gebaseerd op cliëntaantallen en tarieven uit 2013 en 2014, welke afkomstig zijn vanuit de informatieoverdracht door het Rijk.

We zien al enkele jaren op rij een onderbesteding op de onderdelen woonvoorzieningen, collectief vervoer en rolstoelvoorzieningen. Voor 2016 komen uit op een resultaat van € 0,3 miljoen op woonvoorzieningen, terwijl we op vervoer en rolstoelvoorzieningen een positief resultaat realiseren van in totaal € 0,2 miljoen. We zien dat inwoners hiervoor in toenemende mate gebruik maken van de eigen mogelijkheden en mogelijkheden in het netwerk.

Bij de huishoudelijke ondersteuning zien we dat het aantal cliënten al enkele jaren daalt. Deze daling zien we terug in het resultaat dat uitkomt op een positief saldo van € 2,4 miljoen. Daarnaast is van het budget voor Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) minder gebruik gemaakt dan verwacht en dat heeft geleid tot een resultaat van € 0,5 miljoen. Ook dit is voor een deel terug te voeren op de gekantelde aanpak.

Het budget voor begeleiding is in 2016, in tegenstelling tot voorgaand jaar, meer dan volledig besteed. We komen dit jaar uit op een negatief resultaat van € 1,1 miljoen en daarbij zien we dat we 20% meer cliënten met begeleiding ondersteunen dan vorig jaar. Daarentegen rapporteren we op het gebied van beschermd wonen een onderbesteding op het budget van € 1,2 miljoen. We zien op dit punt een

duidelijke verschuiving optreden van beschermd wonen (intramuraal) naar begeleiding (ambulante), wat in lijn is met de transformatie die we voorstaan.

Subsidieprogramma versterken lokale netwerken

De uitgaven voor het versterken van voorliggende voorzieningen (sociale netwerken, basisvoorzieningen en maatschappelijke ondersteuning) verloopt voornamelijk via dit subsidieprogramma. Het subsidieprogramma is in 2016 uitgevoerd volgens de begroting.

Sociaal Innovatief fonds; Stadslab / Stadsleerbedrijf

De uitgaven voor het Sociaal Innovatief fonds worden gefinancierd vanuit de reserve. In 2016 is er ruim € 360.000 uitgegeven. Dit is minder dan waar we in eerste instantie rekening mee hebben gehouden. Er is daardoor minder onttrokken aan de reserve dan in de begroting werd voorzien. De middelen blijven hierdoor beschikbaar voor initiatieven in de komende jaren.

De activiteiten voor stadslab / stadsleerbedrijf hebben hun eerste successen geboekt. We zien een ander uitgavenpatroon dan verwacht, waarbij er behoefte is aan lagere intensiveringen verdeeld over een langere periode.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Verschil t.o.v. Begroting Baten	Verschil t.o.v. Begroting Lasten	Verschil t.o.v. Saldo
640 Sociale Netwerken		387		468	0	81	-81
642 Basisvoorzieningen accommodaties	515	5.214	506	4.235	-9	-980	971
673 Basisvoorzieningen overig	57	1.603	-1	1.924	-58	321	-379
674 Maatschappelijke ondersteuning	8	2.473	17	3.137	9	664	-655
675 Specialistische ondersteuning	378	4.285		4.320	-378	35	-413
676 Specialist. ondersteuning inkoop		58	216	128	216	71	145
677 Sociaal innovatief fonds		1.500	6	367	6	-1133	1.138
690 WMO individuele voorzieningen	484	4.302	130	6.193	-354	1890	-2.244
695 Wmo persoonlijke ondersteuning	1.993	39.133	1.117	31.832	-876	-7301	6.425
700 Wmo subsidieregelingen		312		9	0	-303	303
720 Lijkbezorging		9		14	0	5	-5
Totaal saldo baten en lasten	3.435	59.276	1.991	52.627	-1.444	-6.649	5.205
Verrekening met reserves	2.067		565		-1.502		-1.503
Saldo programma	5.502	59.276	2.556	52.627	-2.946	-6.649	3.703

Voorstel tot resultaatbestemming

Conform de bestendige gedragslijn wordt voorgesteld om de restantmiddelen WMO (programma 3) van

€ 3,9 miljoen en het tekort op jeugdzorg (programma 4) ad € 3,7 miljoen, per saldo een overschot van € 0,2 miljoen via resultaatbestemming te verrekenen met de Algemene reserves binnen het Sociaal Domein.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
3. Zorg en welzijn	0	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

Niet van toepassing

3.4 Programma 04: Jeugd en onderwijs

3.4.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
4.01	% Jongeren (12-18 jaar) in Helmond dat hun eigen gezondheid als (heel) goed beoordeeld		86%				87%		GGD, 4 jaarlijks
4.02	% Ouders/opvoeders in Helmond dat de gezondheid van hun kinderen als (heel) goed beoordeeld			96%					GGD, 4 jaarlijks
4.03	% jongeren (12 t/m 18 jaar) dat mantelzorg verricht		11%				13%		GGD, 4 jaarlijks
4.04	% jongeren (12 t/m 18 jaar) dat wekelijks vrijwilligerswerk doet			12%			13%		GGD, 4 jaarlijks
4.05	% WW-uitkeringen jeugd potentiële beroepsbevolking (15 t/m 24 jaar)		0,80%	1,40%	1,60%	1,20%	1,50%		Jaarlijks 31-12 Atlas sociale verzekeringen (t/m 2011) daarna UWV

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Een goede start op de basisschool	4.01	% doelgroep leerlingen neemt deel aan VVE								Niet omschreven	VVE-monitor
	4.02	Aantal en % jongeren op Vo niveau van 15 t/m 22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie	71	81	71	24	17	27		in 2018 niet gestegen t.o.v. 2013	Per school jaar, cijfers 2015 betrekking op schooljaar 2014-2015, www.vsvverkenner.nl
Terugdringen schooluitval	4.03	Aantal en % jongeren op MBO niveau van 15 t/m 22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie	11,20%	11,00%	11,10%	7,80%	5,70%	6,30%		in 2018 niet gestegen t.o.v. 2013	Per school jaar, cijfers 2015 betrekking op schooljaar 2014-2015, www.vsvverkenner.nl
	4.03a	Aantal en % jongeren op Vo en MBO niveau van 15 t/m 22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder strtkwalificatie	209	291	293	179	134 (1,9%)	156 (2,1%)	143 (1,9%)	In 2018 niet gestegen t.o.v. 2013	Per school jaar, cijfers 2016 betrekking op schooljaar 2015-2016. www.onderwijsincijfers.nl
Start-kwalificatie	4.04	% jongeren van 22 jaar dat een startkwalificatie heeft	65%	67%			71%	72%	73%	toename t.o.v. 2013	jaarlijks, peildatum 1-10, LLA
Gezondheid	4.05	% Jongeren (12 t/m 18 jaar) in Helmond dat hun eigen gezondheid als (heel) goed beoordeeld		86%				87%		neemt toe t.o.v. 2011	GGD, 4 jaarlijks
	4.06	% Ouders/opvoeders in Helmond dat de gezondheid van			96%					blijft minimaal constant t.o.v. 2012	GGD, 4 jaarlijks

		hun kinderen als (heel) goed beoordeeld											
	4.07	% Kinderen in Helmond dat geen overgewicht heeft	94%							blijft minimaal constant t.o.v. 2012	GGD, 4 jaarlijks		
	4.08	% Jongeren in Helmond dat geen overgewicht heeft	89%							87%	blijft minimaal constant t.o.v. 2011	GGD, 4 jaarlijks	
Terugdringen alcohol gebruik	4.09	12 t/m 15 jarigen die nooit alcohol drinken	80%							86%	afname van het alcohol gebruik	GGD, 4 jaarlijks	
Ondersteuning	4.10	% jeugdigen dat beroep doet op specialistische jeugdzorg								8,90%	13,5%	In 2018 minder dan in 2015	PSD (jeugdhulp % jongeren tot 18 jr excl geheime adressen)
	4.10a	% jeugdigen dat beroep doet op specialistische jeugdhulp								10,60%	8,9%		CBS, jeugdhulp in % jongeren tot 18 jr n.b. 2016 jan-jun
	4.11a	% jeugdigen met Jeugdbescherming								1,30%	1,0%	In 2018 minder dan in 2015	CBS, JR in % 12- tot 23-jarigen; n.b. 2016 jan-jun
	4.11b	% jeugdigen met Jeugdreclassering								0,60%	0,4%	In 2018 minder dan in 2015	CBS, JR in % 12- tot 23-jarigen; n.b. 2016 jan-jun
Jeugd en veiligheid**	4.12	Meldingen bij politie van overlast door jeugd (E35)	637	451	356	502	565	566	420	Verminderen t.o.v. 2013	Jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant		
	4.13	Aantal verdachten 12-17 jaar	101	120	83	73				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)		
Jeugd en veiligheid	4.14	Aantal verdachten 18-24 jaar	261	257	255	215				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)		
	4.15	Aantal verdachten 18-24 jaar met allochtone achtergrond	100	99	108	91				verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)		

4.01 Nog geen cijfers beschikbaar, wordt nog aan de methodiek van bepalen omgang gewerkt.

4.02 Cijfers niet langer apart geleverd voor VO en MBO

4.03 Cijfers niet langer apart geleverd voor VO en MBO

4.03a Cijfers niet langer apart geleverd voor VO en MBO

4.10a Jeugdzorg=jeugdhulp+Jeugdreclassering+Jeugdbescherming

Gesplitst in 4.11a en 4.11b wordt door CBS gepubliceerd; er is sprake van gedeeltelijke overlap; en CBS brengt overlap niet altijd in beeld; n.b. in eerste halfjaar gelijk of kleiner dan kalenderjaar 2015; over heel kalenderjaar 2016 wordt dan hoger

4.11a Gesplitst in 4.11a en 4.11b wordt door CBS gepubliceerd; er is sprake van gedeeltelijke overlap; en CBS brengt overlap niet altijd in beeld; n.b. in eerste halfjaar gelijk of kleiner dan kalenderjaar 2015; over heel kalenderjaar 2016 wordt dan hoger

4.11b gezien de inspanningen die op dit gebied vanuit zowel dit programma Jeugd als programma 1 Veiligheid worden gedaan, zijn deze indicatoren bij beide programma's opgenomen.

4.12 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld.

4.13 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld.

4.14 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld.

4.15 De cijfers worden niet langer op dit detail beschikbaar gesteld

4.10a Jeugdzorg=jeugdhulp+Jeugdreclassering+Jeugdbescherming

3.4.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Vaststelling toekomstscenario gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen

Vanwege lokale ontwikkelingen, landelijke beleidsontwikkeling rondom harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk én een nieuwe verdeling van OAB-middelen (Onderwijsachterstandenbeleid) vanaf 2017 verkennen we alternatieve toekomstscenario's voor gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen.

Afgerond, resultaat behaald. Het college heeft in maart 2016 het toekomstscenario vastgesteld voor harmonisatie van voorschoolse voorzieningen (peuterspeelzaalwerk en kinderopvang). Dit houdt in dat ook andere aanbieders dan de Stichting Peuterspeelzalen Spring (SPSS) vanaf 2018 structureel een gesubsidieerd voorschools aanbod kunnen doen waardoor ouders zelf de keuze kunnen maken welk voorschools aanbod het beste past.

Vaststelling herijking Onderwijsachterstandenbeleid

Eind 2016 loopt de huidige convenantperiode met het rijk af. Komend jaar wordt duidelijk hoe het rijk verder wil met het onderwijsachterstandenbeleid. Op basis hiervan wordt lokaal OAB-beleid herijkt.

Stil gezet. Het Rijk heeft de convenantperiode voor het onderwijsachterstandenbeleid met een jaar verlengd tot 1 januari 2018. In afwachting van nieuwe beleidskaders heeft het college de voorgenomen herijking van het huidige OAB-beleid stilgezet.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Realisatie streefnormen Voorkomen voortijdig schoolverlaten

Jaarlijks werken we samen met het onderwijs aan het realiseren van de landelijke streefnormen (percentage uitschrijvingen) voor de diverse onderwijsniveaus. Voor 2016 streven we naar een gemiddeld percentage uitschrijvingen zonder startkwalificatie van 2% (2,3% in 2014). Verzuim is een goede indicator van voortijdig school verlaten. Om de doelstelling te realiseren vragen we scholen in 2016 meer werk te maken van verzuim(meldingen). Verder zetten wij leerplicht en regionaal meldpunt coördinatie (RMC) in om verzuim mee aan te pakken en schakelt zo nodig de opvoedondersteuner in.

Afgerond, resultaat niet behaald. De doelpercentage van 2% nieuwe VSV-ers in 2016 is net niet behaald. De voorlopige cijfers 2016 laten zien dat er op 1 oktober 2016 163 nieuwe VSV-ers waren. Dit komt neer op 2,18%. De definitieve cijfers volgen in oktober 2017. Als we dit vergelijken met het percentage VSV-ers in 2014-2015 dan is er sprake van een daling van 0,07%. Dit betekent dat er een positieve ontwikkeling zichtbaar is. Uitgesplitst naar onderwijsniveau laten de cijfers zien dat er alleen op het niveau VMBO bovenbouw sprake is van een stijging van 0,82% ten opzichte van het schooljaar 2014-2015. Dit wordt verklaard door een toename van vluchtelingen kinderen, die het voortgezet onderwijs instromen. Door taalproblemen en vaak ook door gedrags-/psychische problemen redden zij het niet in het onderwijs. Op het niveau MBO1 zien we een flinke daling van 25,49% ten opzichte van het schooljaar 2014-2015. Op andere mbo niveaus is de daling minimaal. Ondanks deze positieve ontwikkeling in MBO1 vragen we aandacht voor ondersteuning van jongeren bij keuze van een vervolgopleiding. In de regio Zuidoost Brabant hebben we te maken met ongeveer 9% jongeren in mbo, die meer dan een keer van opleiding wisselen. In de vervolgaanpak VSV zijn de ondersteuning van vluchtelingen kinderen in het vo en loopbaankeuze in het mbo twee belangrijke aandachtspunten.

Verminderen overlast door jongeren

Jaarlijks heeft het Jeugdpreventieteam alle jeugdgroepen in Helmond in beeld. Dit is ook in 2016 het streven. Waar nodig wordt een groepsaanpak uitgezet. De trajectregisseur risicojeugd voert procesregie op de aanpak van individuele jongeren uit deze groepen en overige risicojeugd die een persoonsgerichte aanpak krijgt vanuit de insteek openbare orde en veiligheid.

Afgerond, resultaat behaald. In het JPT (jeugdpreventieteam) werden, op peildatum 31 december 2016, 11 groepen gevolgd. Op 4 groepen werd in overleg met andere hulpverleners een plan van aanpak uitgevoerd, omdat hier bovenmatige zorgen over waren. Over de 7 andere groepen vond minimaal 2-wekelijks mondeling overleg plaats tussen de betrokken hulpverleners. Bij de trajectregisseur waren, op peildatum 31 december 2016, 70 jongeren in beeld, waarvan er 13 een PGA (persoonsgebonden aanpak) hebben gekregen. Van deze 13 jongeren zijn er 4 in detentie en jeugdzorg geplaatst en 4 gedroegen zich volgens afspraak. De laatste 5 jongeren volgden een leer- cq stagetraject. Van de totale groep werden 15 jongeren intensief door o.a. politie op de huid gezeten. De resterende 37 jongeren waren onder begeleiding van de gezins- en jongerencoaches en/of jongeren(opbouw)werkers, onder begeleiding van andere betrokken hulpverleningsorganisaties of hiervoor is een passend traject gezocht door de trajectregisseur. Verder is uitvoering gegeven aan de intensivering van de jongerenaanpak (Integrale Preventie Criminele Jeugd), waar, op peildatum 31 december 2016, 5 jongeren (met hun gezinnen) in geholpen werden.

Verminderen taalachterstanden van kinderen

In 2012 hebben G33 en Rijk bestuursafspraken gemaakt in het kader van Voor- en Vroegschoolse Educatie voor de periode 2012 t/m 2015. De convenantsperiode is met een jaar verlengd. Tijdens een tussentijdse bestandsopname in 2014 bleek dat Helmond goed op koers ligt om de bestuursafspraken te behalen. In 2016 ligt de focus op het borgen van de gerealiseerde afspraken met de partners in onder andere een handboek.

Afgerond, resultaat behaald. De Rijksoverheid heeft de convenantperiode opnieuw met een jaar verlengd tot 1 januari 2018. Hierdoor heeft Helmond een jaar meer om de bestuursafspraken te realiseren. In het voorjaar van 2016 heeft de onderwijsinspectie de resultaten gemonitord en is tot de conclusie gekomen dat alle afspraken al zijn gerealiseerd. De resultaten van de bestuursafspraken zijn in december 2016 verwoord in een digitaal handboek dat geregeld aangepast kan worden met de meest recente informatie.

Versterken zelfredzaamheid en sociale netwerken

In 2016 faciliteren we verenigingen, scouting met kennis en expertise over de licht verstandelijk beperkte doelgroep zodat hun activiteiten nog meer voor hen toegankelijk zijn. Verder ondersteunen we laagdrempelige contacten tussen opvoeders en jeugdigen onderling om ervaringen uit te wisselen en elkaar te adviseren (bijvoorbeeld rondom echtscheiding, omgaan met autisme). Ook optimaliseren we Guido en de website van het Centrum voor Jeugd&Gezin en ontsluiten relevante online informatie en dienstverlening voor jeugdigen en opvoeders, zoals gratis online cursussen, doe het zelf checks, chatfuncties, apps).

Afgerond, resultaat behaald. Voor verenigingen en scouting is de toegang tot expertise voor het omgaan met kinderen met autisme, adhd of een licht verstandelijke beperking gerealiseerd. Het organiseren van laagdrempelige contacten tussen ouders om elkaar onderling te steunen en adviseren krijgt meer en meer vorm nu de capaciteit opvoedondersteuning is uitgebreid en samenwerking in de wijk met andere partners is geïntensiveerd. Met de doorontwikkeling van de CJG-site hebben we in 2016 een pas op de plaats gemaakt vanwege de ontvlechting van de toegangstaken uit Peel 6.1. Dit betrekken we in 2017 bij de doorontwikkeling van de centrale toegang.

Versterken bijdrage preventie basisvoorzieningen

In 2016 versterken we de rol van vindplaatsen in de vroegsignalering, bijvoorbeeld op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling (wettelijk verplicht). We maken hierover afspraken met onze partners. Daarnaast coördineren we de totstandkoming van een sluitende preventie aanpak om een verantwoorde leefstijl (van voeding en bewegen, alcohol en drugs tot omgaan met geld) en (seksuele) weerbaarheid onder jeugdigen te bevorderen. We streven naar een doorlopende leerlijn en een aanpak waarbij preventie-activiteiten gericht op school, ouders, jeugdigen én de wijk elkaar zoveel mogelijk versterken.

Gestart. We hebben met meer dan 10 partners een start gemaakt met het herijken van het collectief (groeps)aanbod op het terrein van weerbaarheid, voor een doorlopende lijn en aanbod op alle preventieniveaus. We hebben met onderwijs en kinderopvang afgesproken om op bestuurlijk niveau de uitvoering van de meldcode kindermishandeling te bespreken. We vragen zo expliciet aandacht voor het onderwerp en bespreken waar bijvoorbeeld behoeftes liggen om samen op te trekken (denk aan deskundigheidsbevordering). Ook is de uitvoering van de meldcode met ingang van 1 januari 2016 een vast onderdeel van de kwartaalgesprekken die wij voeren met onze subsidiepartners (accountmanagement). Voor de preventieaanpak bouwen we voort op de zogenaamde gezonde school ontwikkeling. De focus ligt daarbij naast voeding en beweging vooral op het vergroten van de (seksuele) weerbaarheid. Er is een start gemaakt met de herijking van het collectief groepsaanbod op het terrein van weerbaarheid. Met het Samenwerkingsverband Helmond De Peel zijn afspraken gemaakt om in alle reguliere VO scholen de komende vier schooljaren een depressie- en suïcide preventieprogramma uit te voeren ter versterking van de mentale en sociale weerbaarheid. Dit project (STORM) is eind september van start gegaan.

Maatschappelijke ondersteuning: doorontwikkeling opvoedondersteuning

De positionering en werkwijze van de opvoedondersteuner is uitgekristalliseerd. Er zijn heldere samenwerkingsafspraken met partners in het lokale veld zoals (voor)scholen, politie, huisartsen en met regionale partners als Veilig Thuis en Spoedeisende Zorg en er wordt conform gewerkt. Opvoedondersteuners zijn in staat normaliserend te werken, eigen kracht en netwerk te activeren en maken gebruik van voorliggende voorzieningen en schalen tijdig af.

Afgerond, resultaat behaald. De opvoedondersteuners zitten in 4 gebiedsteams. Hun taken en werkwijze zijn helder en op elkaar afgestemd. De samenwerking met de partners als huisartsen, scholen, politie en Veilig Thuis heeft in 2016 meer vorm gekregen. Er zijn afspraken over de samenwerking gemaakt (bijvoorbeeld over toeleiding en informatie-overdracht) en hier wordt naar gehandeld.

Maatschappelijke ondersteuning: verbinden 3 decentralisaties op uitvoeringsniveau

In 2016 maken we met onze partners (Werkbedrijf, onderwijs, Centrum voor Jeugd&Gezin, Zorg&Ondersteuning, Jeugdgezondheidszorg, Leerplicht/RMC) werkafspraken voor professionals die zich inzetten voor kwetsbare jongeren op het snijvlak van de vier stelselwijzigingen (Passend Onderwijs, Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet). Deze werkafspraken geven - op de snijvlakken - duidelijkheid over rollen, verantwoordelijkheden, mandaten en werkprocessen, zodat er cliëntgericht en slagvaardig kan worden gehandeld.

Afgerond, resultaat behaald. Op het snijvlak van passend onderwijs en jeugdhulp zijn in 2016 met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de Inspectie vuistregels opgesteld voor het omgaan met leerlingen met ondersteuningsvragen op het snijvlak van passend onderwijs en jeugdhulp. Verder hebben we thematafels georganiseerd met partners op het snijvlak van jeugdhulp - veiligheid en Wmo. Dit krijgt in 2017 een vervolg via het opzetten van een structureel uitvoeringsoverleg. In het kader van 'School naar Werk' zijn in 2016 afspraken gemaakt met het Werkbedrijf over ondersteuning van kwetsbare jongeren die hulp nodig hebben bij de toeleiding naar de arbeidsmarkt (via koppelen participatiecoaches aan scholen). Voor jongeren van o.a. VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs), PRO (Praktijk Onderwijs) is daarnaast het project Portaal gestart (samenwerking van Werkbedrijf, Samenwerkingsverbanden en gemeenten) om de kansen op een kwalificatie en betaald werk voor deze doelgroep te vergroten.

Organiseren simulatie-oefening in kader van calamiteiten Jeugdhulp

Om voorbereid te zijn bij een eventuele calamiteit voeren we in 2016 met alle relevante betrokkenen een simulatie-oefening uit. Zonodig passen we op basis hiervan ons communicatieprotocol aan.

Afgerond, resultaat behaald. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft op 12 juli 2016 een bestuurlijke training gevolgd hoe te handelen en te reageren bij mogelijke sociale calamiteiten. De

training is succesvol verlopen.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Niet van toepassing

3.4.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Verschil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	7.174	3.296	5.363	5.639	276
Lasten	52.761	43.745	45.558	49.235	3.678
Saldo	-45.588	-40.449	-40.194	-43.596	-3.402
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	60	3	303	98	-205
Storting	88				
Saldo	-45.616	-40.446	-39.891	-43.498	-3.607

Toelichting op programmaniveau

Programma 4 laat over 2016 een nadelig resultaat zien van € 3,6 miljoen. Dit resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschrijding op het product Specialistische Ondersteuning.

Jeugdhulp (Specialistische ondersteuning)

Waar er in 2015 nog sprake was van een onderbesteding, verantwoordden we in 2016 een fors tekort op Jeugdhulp. We zijn in de loop van 2016 geconfronteerd met een toename in de cliëntaantallen. Ouders en jongeren zijn inmiddels beter bekend met de nieuwe toegang tot de jeugdhulp en weten de jongeren- en gezinscoaches (voorheen opvoedondersteuners) goed te vinden. Deze cliënten hebben allemaal een beschikking ontvangen vanuit onze organisatie.

De overschrijding is niet onverwachts. Landelijk is al jaren sprake van een toenemend beroep op (specialistische) jeugdhulp. De gemeente stond met de decentralisatie van deze taak voor de zware opgave om tegelijkertijd zowel de transformatie door te voeren als een bezuinigingstaakstelling te realiseren. De transformatie is net van start gegaan.

Binnen de specialistische jeugdhulp zien we wel een verschuiving tussen de verschillende hulpvormen, wat in lijn is met de transformatie die we voorstaan. De toename van cliëntenaantallen met ongeveer 32% ten opzichte van 1 januari 2016, is vrijwel volledig toe te wijzen aan een groei van ambulante vormen van jeugdhulp. Tegelijkertijd zien we dat het aantal onder toezichtstellingen en uithuisplaatsingen (vrijwillig en gedwongen) zich stabiliseert.

Om gezamenlijk met onze partners de transformatie in te zetten, zijn er in juli 2016 afspraken gemaakt met 9 Jeugdhulp aanbieders. Om dit werkelijk te realiseren, worden deze partners financiële stabiliteit aangeboden door middel van omzetgaranties. Deze nieuwe regeling voorziet in afspraken rondom

financiële afbouw in de komende 3 jaar, oftewel tot en met 2018. Het doel ervan is het verblijf (zwaardere en duurdere zorg) en het aantal unieke cliënten binnen verblijf, af te bouwen ten behoeve van de ambulante hulp.

Voor programma 4 geldt – evenals voor programma 3 - dat de begroting voor dit programma op het gebied van Jeugdhulp is gebaseerd op informatie vanuit het Rijk betreffende cliëntenaantallen uit 2013 en 2014 en bijbehorende oude tarieven, hetgeen een aantal verschillen tussen realisatie en begroting verklaard.

Subsidieprogramma versterken lokale netwerken

De uitgaven voor het versterken van het voorliggend veld op het terrein van jeugd (sociale netwerken, basisvoorzieningen en maatschappelijke ondersteuning) verloopt voornamelijk via het subsidieprogramma versterken lokale netwerken. Het subsidieprogramma is uitgevoerd volgens de begroting.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Verschil t.o.v. Begroting Baten	Verschil t.o.v. Begroting Lasten	Verschil t.o.v. Saldo
403 Sociale Netwerken				9	0	9	-9
404 Basisvoorzieningen accommodaties	541	1.190	485	981	-56	-209	153
405 Basisvoorzieningen overig		3.178		2.966	0	-213	212
406 Maatschappelijke ondersteuning	4.110	8.851	4.106	9.680	-4	829	-833
409 Specialistische ondersteuning		24.737	235	28.518	235	3780	-3.545
410 Huisvesting onderwijs	342	6.106	432	6.019	91	-87	177
478 Techniekwedificatie		80		80	0	0	
575 Openbare speelgelegenheden		315	10	211	10	-104	114
681 Voortijdig Schoolverlaten/Leerplicht/RMC	370	1.100	371	771	1	-330	330
Totaal saldo baten en lasten	5.363	45.558	5.640	49.236	277	3.675	-3.402
Verrekening met reserves	303		98		-205		-205
Saldo programma	5.666	45.558	5.738	49.236	72	3.675	-3.605

Voorstel tot resultaatbestemming

Zie programma 3 voor de toelichting op de resultaatbestemming voor het totale programma Sociaal Domein.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
4. Jeugd en onderwijs	908.000	100%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:
Niet van toepassing

3.5 Programma 05: Cultuur

3.5.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
5.01	Gemiddeld rapportcijfer op de vraag hoe inwoners van Helmond het culturele klimaat van Helmond beoordelen		6,7		6,9		6,8		tweejaarlijks, inwonersenquête
5.02	Tevredenheid met het aantal, de kwaliteit en variatie aan culturele voorzieningen (van degenen met oordeel)		76%		85%		88%		tweejaarlijks, inwonersenquête

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Cultureel actief	5.01	Bezoekersaantallen Speelhuis, incl. Scalazaal en verhuringen		53.108	15.123	32.349	49.684	42154	53.360	Aantallen 2013 handhaven	2005-2010 seizoencijfers (2009 = sept.'08-aug '09, 2011 jaarcijfer, Speelhuis)
	5.02	Bezoekersaantallen gemeentemuseum	45.832	35.115	32.611	29.311	35.644	28062	25.091	Voor 2017 verwachten ze 37.000 bezoekers.	jaarcijfers, gemeentemuseum
	5.03	Bezoekersaantallen Cacaofabriek Filmzaal					16.239	25541	33.409	Stijgt t.o.v 2016	jaarcijfers, registratie Cacaofabriek
	5.04	Bezoekersaantallen Cacaofabriek Popzaal					3.620	7323	10.376	Stijgt t.o.v 2016	jaarcijfers, registratie Cacaofabriek
	5.05	Bezoekersaantallen Cacaofabriek Expo					12.971	9022	11.150	Stijgt t.o.v 2016	jaarcijfers, registratie Cacaofabriek
	5.06	Aantal leden gesubsidieerde amateurkunst (van fanfare tot koor tot dansvereniging)	1.842	1.819	1.793	1.793	1.750	1746	1.664	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, peildatum 31-12 verenigingen
	5.07	% inwoners dat amateurkunst beoefent		15%		16%		20%		handhaving niveau 2013	1e meting 2011 (inw.enq.)
	5.08	Aantal deelnemers kunstkwartier	2.843	2.514	2.477	2.109	1.926	1841		handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Dienst SE, afdeling Kunst en Cultuur
	5.09	Helmondse leden openbare bibliotheek	19.300	18.500	17.800	16.400	14.900	15200		handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
	5.10	Gem. aantal geleende boeken / 1000 inwoners	516	515	425	441	415	402		handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
	5.11	Aantal bezoekers openbare bibliotheek Watermolenwal				154.274	162.257	149889		handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
Evenementen	5.12	Oordeel inwoners over de kwaliteit, variëteit en aantal evenementen (van degenen met een		85%		85%		86%		handhaving niveau 2013	tweejaarlijks, inwonersenquête

- 5.01 *Door brand geen volledig jaar, in 2013 start in de kerk*
5.09 *in 2012 zijn 3 vestigingen van de Helmondse bibliotheek gesloten*
5.10 *in 2012 zijn 3 vestigingen van de Helmondse bibliotheek gesloten*

3.5.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Nota herijking archeologiebeleid opleveren

De uitvoering van het archeologiebeleid en daarmee samenhangend de inzet van de archeoloog vragen gezien de bezuiniging om een herijking. Daarnaast wordt ook de archeologische beleidskaart vernieuwd.

Gestart. Besluitvorming archeologische waardenkaart 1ste helft 2017; samenwerkingsovereenkomst Eindhoven -Helmond 2017 tot 2021 inmiddels vastgesteld en afgerond

Nota Monumentenbeleid opleveren

De uitvoering van monumentenzorgen en industrieel erfgoed krijgt in 2016 te maken met minder middelen voor onderhoud monumenten i.v.m. de bezuinigingen. De uitvoering van het beleid moet opnieuw uitgewerkt worden inclusief een nieuwe manier van werken en financiering.

Niet gestart. Dit beleid wordt opgepakt naar aanleiding van de nieuwe Erfgoedwet (1-7-2016) en de Omgevingswet (2018) die in ontwikkeling is

Visie op Helmondse Collecties aan raad voorgelegd

In Helmond bevinden zich diverse kleinere private musea en collecties. In 2015 is de waarde hiervan in beeld gebracht. In 2016 willen we verder uitwerken hoe in de toekomst het beste met het beheer en behoud van de waardevolle delen van deze collecties (inclusief de collectie draaiorgels) omgegaan kan worden.

Afgerond, resultaat behaald. In december 2016 heeft een bijeenkomst plaats gevonden waarbij de raadscommissie Omgeving, collectie eigenaren en enkele andere betrokkenen met elkaar in gesprek gingen over de eindrapportage collectiewaardering.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Inzet en toekomst adviescommissies

Zowel op het gebied van monumenten als Beeldende Kunst kunnen de komende tijd door geringere middelen minder initiatieven uitgevoerd worden. Dit vraagt om een herziening van de inzet van de adviescommissies.

Gestart. We willen de diverse adviescommissies (monumenten en beeldende kunst) apart beoordelen op hun noodzaak, nut en inzet. De monumentencommissie zit vast aan wettelijke taak, de Adviescommissie Beeldende Kunst niet. Het is de bedoeling de toekomst van de Adviescommissie Beeldende Kunst tegen het licht te houden de eerste helft 2017.

Subsidiesystematiek grote instellingen

Momenteel worden de grote instellingen jaarlijks gesubsidieerd. De teruglopende middelen in de komende jaren zullen de opdracht beïnvloeden. In relatie tot de bezuiniging willen wij de opdracht aan de instellingen ijkken. Hiermee is in 2015 gestart en krijgt zijn vervolg in 2016.

Gestart. De bezuiniging op de subsidies 2016 is verwerkt in de opdracht voor dit jaar. De instellingen hebben de aangepaste bedragen in hun jaarplannen verwerkt.

Cultuurbeleid inclusief accountmanagement grote instellingen herijken

In beginsel zijn er afspraken gemaakt om dit mogelijke gelijk op te laten gaan met het nieuwe cultuurbeleid van de overige B5 steden. Daarnaast wordt in relatie tot de bezuiniging de invulling van het accounthouderschap als de opdracht aan de grote instellingen herijkt.

Gestart. In eerste jaar van de bezuiniging op de culturele instellingen is samen met de instellingen gewerkt aan een goed evenwicht tussen de middelen en de te behalen resultaten op de langere termijn. Ook is er gewerkt aan een doorkijk naar de komende jaren waarin de bezuiniging verder doorgevoerd wordt.

Subsidievoorwaarden evenementen vernieuwen

Naar aanleiding van de analyse uit 2015 wordt een nieuwe subsidiesystematiek ontwikkeld en geïmplementeerd.

Afgerond, resultaat behaald. Op 18-10-2016 het college de nieuwe subsidiesystematiek vastgesteld middels het vaststellen van de Nadere Regels Subsidies Evenementen 2016.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2013) Gaviolizaal

De stichting Draaiorgels Helmond heeft tijd en middelen gekregen om van de collectie een goed lopende expositie te maken. Daarnaast zal in samenspraak met de gemeente gezocht worden naar een oplossing voor de huisvesting.

Gestart. Het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke collectie draaiorgels zijn medio 2014 in handen gelegd van de stichting Draaiorgels Helmond waardoor een doorstart van de Gaviolizaal mogelijk werd gemaakt. De stedenbouwkundige invulling van de omgeving van de Waart maakt het noodzakelijk dat de Gaviolizaal moet worden ontruimd waarna het pand zal worden gesloopt. In 2016 zijn er in het kader van herhuisvesting van het orgelmuseum alternatieve locaties onderzocht. Een reëel perspectief voor een locatie is er op dit moment niet. Eind 2016 is gestart met de voorbereiding van een voorstel om de toekomst van de orgels zo goed mogelijk te borgen in afwachting van dit perspectief. Dit voorstel wordt in het 1e of 2e kwartaal van 2017 aan de raad voorgelegd.

(2015) Erfgoedvisie 2015

Beleidskader voor behoud en onderhoud van de gemeentelijke monumenten.

Niet gestart. Dit beleid wordt opgepakt naar aanleiding van de nieuwe Erfgoedwet (1-7-2016) en de Omgevingswet (2018) die in ontwikkeling is.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Niet van toepassing

3.5.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	1.424	2.541	2.527	3.151	624
Lasten	12.299	13.060	13.574	14.426	852
Saldo	-10.875	-10.519	-11.047	-11.275	-228
<i>Verrekening met reserves</i>					
Ontrekking		240	753	616	-137
Storting	20	580	580	580	
Saldo	-10.895	-10.859	-10.874	-11.239	-365

Toelichting op programmaniveau

Programma 5 laat over 2016 per saldo een nadelig resultaat zien € 363.000.

Binnen de cultuurbudgetten is een voordeel ontstaan op de onderdelen archeologie en monumenten. Dit wordt o.a. veroorzaakt door dat het voornemen om de cultuurhistorische waardekaart op te stellen, als inbreng van het traject van de omgevingswet, is losgelaten. Dit wordt op een later tijdstip uitgevoerd. Het hiervoor gereserveerde budget is niet besteed. Daarnaast is al enige jaren de trend waarneembaar dat er op deze onderdelen minder uitgaven. Dit komt enerzijds door een geringer aantal bouwprojecten waarvoor archeologisch onderzoek nodig is. Anderzijds komt dit doordat monumenteneigenaren tijdens de crisis minder vaak een beroep deden op onderhoudssubsidies voor hun monument, omdat zij zelf ook een substantieel deel van de kosten moeten dragen. Hierin is een kentering waarneembaar, het voordeel is niet zo groot meer als in vorige jaren.

Bij beeldende kunst is een voordeel ontstaan omdat een voorgenomen project voor wijkverfraaiing vertraging heeft opgelopen.

Het hoofdproduct Museum sluit af met een nadelig saldo (na verrekening reserves) van € 632.000. Dit wordt veroorzaakt door een nadelig saldo op het beheer en onderhoud van de huisvesting van het museum en een voordelig saldo op de exploitatie van het museum. De meerkosten hebben vooral betrekking op de renovatiekosten van het kasteel. De belangrijkste factoren die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan het voordeel op de exploitatie van het museum zijn opbrengsten uit subsidies waar in de begroting geen rekening mee gehouden was. Deze opbrengsten hebben er ook toe geleid dat de geraamde onttrekking aan de egaliseringsreserve van het museum voor een deel (€ 112.000) niet nodig is geweest. Deze middelen blijven beschikbaar in de reserve.

Het voordeel in hoofdproduct Speelhuis Gaviolizaal (€ 565.000) betreft met name Theater Speelhuis (€ 509.000) en kent een aantal oorzaken. Er is in de eerste plaats een positief resultaat behaald op de exploitatie van het Theater. De belangrijkste factoren die hiertoe hebben bijgedragen zijn een toename van het aantal verhuringen, vermindering van de inkoopkosten ten aanzien van voorstellingen, maar ook een meevaller op de schoonmaakkosten als gevolg van een afrekening over meerdere jaren. Dit voordeel op de exploitatie bedraagt € 142.000. Verder zijn er minder organisatiekosten toegerekend

aan dit product dan begroot. Het voordeel hierop bedraagt zo'n € 0,2 miljoen. Op onderhoud is ook een licht voordeel gerealiseerd.

Bij de 2e Berap 2016 bent u geïnformeerd over het verwachte tekort op de exploitatie van de kermis in 2016. Het uiteindelijke tekort op de exploitatie van de kermis in 2016 bedraagt € 83.000. Net als voorgaande jaren is het tekort te wijten aan enerzijds de lage inschrijvingen van exploitanten en anderzijds aan de hoge energielasten. Daarnaast zijn in 2016 extra kosten gemaakt om maatregelen (o.a. huur rijplaten) te treffen als gevolg van de weersomstandigheden in juni 2016.

De verantwoording op vastgoed is terug te vinden in paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. In deze verantwoording is aangegeven dat op totaal niveau de bestedingen voor onderhoud binnen het totale budget voor onderhoud gebleven zijn.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
502 Stichting kunstkwartier		1.738		1.639	0	-99	99
505 Beeldende kunst en vormgeving		47		27	0	-20	20
510 Museum	113	2.356	571	3.446	458	1090	-632
515 Speelhuis Gaviolizaal	959	2.928	1.114	2.575	155	-353	509
520 Bibliotheek Helmond-Peel	657	2.756	663	2.677	6	-79	84
522 Amateur.kunstbeoefening		192		196	0	4	-4
525 Evenementen festiviteiten	267	718	260	784	-7	66	-73
530 Monumentenzorg en archeologie	3	378	2	337	-1	-41	40
540 Toeristische aangelegenheden		428		427	0	-1	1
542 Overige culturele aangelegenheden	528	2.033	541	2.318	13	285	-272
Totaal saldo baten en lasten	2.527	13.574	3.151	14.426	624	852	-228
Verrekening met reserves	753	580	616	580	-137		-137
Saldo programma	3.280	14.154	3.767	15.006	487	852	-365

Voorstel tot resultaatbestemming

Exploitatievoordeel Theater Speelhuis

Theater Speelhuis beweegt zich in opdracht van de gemeente richting een meer zelfstandige positie. Benodigd onderzoek en noodzakelijke ontwikkelingen daartoe vragen om financiële middelen die budgettair niet voorzien zijn in de begroting. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 142.000 over te hevelen naar 2017 om deze gevolgen op te kunnen vangen.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
5. Cultuur	375.000	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

LED-verlichting gemeentemuseum (€ 75.000)

In het investeringsprogramma was voor de periode 2014-2016 in totaal € 215.000 opgenomen voor nieuwe (LED)verlichting op beide locaties van Gemeentemuseum Helmond. De dekking voor de investering bestond uit een verwachte besparing op de energiekosten. Echter, gebleken is dat de besparing onvoldoende zou zijn om de volledige investering te financieren. Dit heeft geleid tot een bijstelling van de ambities en daarmee een lagere investering. Dit betekent dat de geplande investering van € 75.000 niet meer aan de orde is. In de begroting 2017 is dit feit inmiddels ook verwerkt.

Realisatie orgelhuis (€ 300.000)

Omdat de centrumplannen zijn uitgesteld is dit bedrag niet aangevraagd. De huurovereenkomst met de Gaviolizaal zal pas in 2017 worden beëindigd.

3.6 Programma 06: Sport en recreatie

3.6.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
6.01	% Van de Helmonders van 12-18 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen		25%				27%		vierjaarlijks, GGD
6.02	% Van de Helmonders van 19-64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen			71%			58%		vierjaarlijks, GGD Inw.enq.2015 (sportmonitor)
6.03	% Van de Helmonders ouder dan 64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm voor 55 te voldoen			64%			82%		vierjaarlijks, GGD, Inw.enq.2015 (sportmonitor)
6.04	% Van de Helmondse volwassenen dat sport		65%		63%		65%		tweejaarlijks, inwonersenquête

Tactische indicatoren

Onderwerp Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Sporten	6.01 Aantal jeugdleden gesubsidieerde sportverenigingen	7.912	7.940	7.708	7.691	7.762	7.611	7.506	7251	handhaven aantallen 2014	jaarlijks
	6.02 Aantal gehandicapte leden gesubsidieerde sportverenigingen	25	116	158	164	157	160	165	152	handhaven aantallen 2014	jaarlijks
Vrije tijd	6.03 % Van de inwoners (18 jaar en ouder) dat een oordeel heeft over en (zeer) tevreden is met het aantal, de kwaliteit en de variatie in vrijetijdsvoorzieningen.		72%		71%		74%			handhaving tweejaarlijks, niveau 2009	inwonersenquête

3.6.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Besluitvorming nieuwe zwemvoorziening

De bouw van een nieuw zwembad wordt overgelaten aan de markt. In de tweede helft van 2015 is hiervoor een marktconsultatie gestart. Op grond van de uitkomsten vindt besluitvorming plaats en wordt het vervolgtraject vastgesteld.

Afgerond, resultaat behaald. Op 1 november 2016 heeft uw raad ingestemd met de kadernotitie zwemvoorziening Helmond.

Haalbaarheidsonderzoek verplaatsing Knippenbergcollege naar Sportpark de Braak

Op verzoek van OMO is in samenwerking met de gemeente een haalbaarheidsonderzoek opgestart naar de verplaatsing van het Knippenbergcollege naar de Braak. Het haalbaarheidsonderzoek bestaat in grote lijn uit 3 opgaves, de conceptuele (onderwijs & sport), ruimtelijke en financiële.

Gestart. Naar aanleiding van Raadsbesluit op 1 november 2016 uitwerking van Raadsbesluit naar intentieovereenkomst en ontwikkel fase. Samen met alle partners (OMO, BVO, FJVDI, SBHS) is de

visie op de sportcampus de Braak en de haalbaarheid van deze visie onderzocht. De (conceptuele en ruimtelijke) visie is vertaald naar concretere plannen en onderzocht op financiële haalbaarheid. De sportcampus de Braak kan een meerwaarde betekenen voor de stad, de omliggende wijken, onderwijs, gezondheid, amateur- en topsport. De resultaten van het haalbaarheidsonderzoek worden in de periode september - november gepresenteerd aan de raadscommissie en voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraad. Na instemming vanuit de Raads met de voorliggende visie op 1 november 2016, worden nu met alle partners afzonderlijk en gezamenlijk intentieovereenkomsten opgesteld. Tevens wordt de visie voor de gehele ontwikkeling van de Braak verder gezamenlijk uitgewerkt en dit jaar bekrachtigd. Beide trajecten zullen eind 2017 begin 2018 resulteren in ontwikkelovereenkomsten en een kredietaanvraag richting Gemeente Raad, zoals aangegeven in het eerder genoemde Raadsvoorstel.

Faciliteren visieontwikkeling amateurvoetbal in Helmond

Aan de Helmondse voetbalverenigingen is gevraagd om te komen tot een gezamenlijke visie en uitvoeringsplan voor het amateurvoetbal in Helmond tot 2020. Vanuit de gemeente wordt dit proces gefaciliteerd.

Gestart. De voetbalverenigingen hebben op 8 oktober 2016 een gezamenlijke visie overhandigd aan de gemeente. De gemeentelijke reactie hierop betrekken we bij de voorjaarsnota in 2017.

Onderzoek en realisatie camperplaatsen

De mogelijkheid voor realisatie van een camperlocatie in Helmond wordt onderzocht, in samenwerking met particuliere initiatiefnemers. Op grond van het haalbaarheidsonderzoek (inclusief locatie) wordt de raad geïnformeerd en het vervolgtraject bepaald.

Afgerond, resultaat behaald. Camperplaatsen per 01-08-2016 gerealiseerd (procedures afgerond) voor pilotperiode van 3 jaar. Gemeenteraad heeft op 10 mei 2016 ingestemd met realisatie van een camperlocatie bestaande uit 6 camperplaatsen op de parkeerplaats bij de Beatrixlaan in Helmond voor een pilotperiode voor 3 jaar. Het besluit is gepubliceerd. Er zijn geen bezwaren ingediend. Het gebruik wordt gemonitord. Op basis daarvan kan besloten worden de exploitatie van de camperplaats al dan niet voort te zetten.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2014) Uitbreiden Tennispark TV Carolus met 4 tennisbanen

Gestart. Tegen de bestemmingsplanwijziging om de uitbreiding van het tenniscomplex te realiseren is bij de Raad van State bezwaar ingediend.

(2014) Uitbreiden hockeycomplex Sportpark Warande

Gestart. Na overleg met de provincie en het waterschap over het concept bestemmingsplan is het voorontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht op 19 december 2016. Na besluitvorming zal het voor zienswijzen ter inzage worden gelegd. Op 19 oktober 2016 is er een inloopbijeenkomst geweest over de aanpassingen van de straten Horst, Gistel en Laagveld. Uitvoering hiervan staat gepland voor 2017.

(2014) Privatisering de Helmvaarders, SC Oranje-Zwart en SV Swift

Gestart. Vanwege onder andere de ontwikkelingen op De Braak en het vitaliseringstraject bij Oranje-Zwart is privatisering van Swift en Oranje-Zwart opgeschort. Bij de Helmvaarders loopt een zorgvuldig proces richting privatisering. Bij de Helmvaarders heeft in 2016 een schouw van de opstallen plaatsgevonden en is een raming gemaakt van de kosten om het gebouw in een 0-situatie te brengen. Bovendien heeft een jurist een informatiebijeenkomst voor de verenigingen gehouden om het begrip 'privatisering' en de gevolgen hiervan en de conceptovereenkomst toe te lichten. Bij de vereniging is sprake van enige terughoudendheid over de mogelijke (financiële) gevolgen. Dit vraagt

om iets meer onderhandelingsstijd. De overeenkomst en het voorstel voor aanpassingen in het gebouw voor overdracht in eigendom worden in het tweede kwartaal van 2017 in het college van B&W gebracht.

(2015) Natuurpoort Stiphout

Afronding planologische procedures en start bouw.

Gestart. De bestemmingsplanprocedure loopt en naar verwachting, mits geen beroep/schorsing, kan in de 2e helft van 2017 gestart worden met de aanleg van het parkeerterrein en de bouw van de natuurpoort (gebouw) op basis van het bestemmingsplan. De bestemmingsplan procedure heeft in 2016 vertraging opgelopen ten gevolge van zienswijzen. Naar verwachting, mits geen beroep/schorsing, wordt de procedure medio 2017 afgerond, waarna uitvoering gegeven kan worden aan de op basis van het bestemmingsplan voorgenomen werkzaamheden (omgevingsvergunning voor het gebouw van de natuurpoort en de aanleg van het parkeerterrein voor de natuurpoort gecombineerd met parkeren voor de sportvoorzieningen).

(2015) Groene Peelvallei

Oplevering van een nieuw perspectief.

Gestart. Samen met initiatiefnemers en het burgerinitiatief worden plannen voor ontwikkelingen in de Groene Peelvallei uitgewerkt Het coalitieakkoord alsook de veranderende markt vragen om een andere ontwikkeling in de Groene Peelvallei dan de grootschalige recreatieplannen die voorheen beoogd waren. Er zijn op dit moment gesprekken met enkele initiatiefnemers. Bekeken wordt of de plannen haalbaar zijn en zo mogelijk vertaald kunnen worden naar concrete ontwikkelingen. Op dit moment zijn de plannen nog niet heel concreet. Er liggen er ideeën op het terrein van adventure, een paviljoen en vernieuwende duurzame verblijfsrecreatie.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Niet van toepassing

3.6.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	736	686	718	658	-60
Lasten	5.547	6.465	6.464	6.054	-410
Saldo	-4.811	-5.779	-5.746	-5.396	350
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking		300	300	154	-146
Storting	92	1.000	1.000	1.000	
Saldo	-4.903	-6.479	-6.446	-6.242	204

Toelichting op programmaniveau

HP550 is onderdeel van het Programma Sociaal Domein. Dit hoofdproduct wijkt ten opzichte van de begroting af met ca. € 200.000.

De helft van dit bedrag (ca. € 100.000) is te verklaren doordat er minder uren zijn geschreven dan begroot.

Over 2016 is er minder beslag gelegd op klein onderhoud voor buitensport terreinen. Aanwezige ruimte kan daardoor aangewend worden voor het aanvullen van de egalisatie reserve onderhoud buitensport zoals hierna is toegelicht bij het voorstel tot resultaatbestemming.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
550 Sport en recreatie	713	6.063	643	5.786	-70	-277	207
570 Groenvoorzieningen - recreatie		122		124	0	2	-2
572 Recreatiegebieden	5	279	15	144	10	-135	145
Totaal saldo baten en lasten	718	6.464	658	6.054	-60	-410	350
Verrekening met reserves	300	1.000	154	1.000	-146		-146
Saldo programma	1.018	7.464	812	7.054	-206	-410	204

Voorstel tot resultaatbestemming

Reserve onderhoud buitensport

Vanuit de middelen voor klein onderhoud buitensport accommodaties vindt een jaarlijkse toevoeging plaats aan de reserve onderhoud buitensport voor een bedrag van € 92.000. Dit resulterend uit het Meerjaren Onderhouds Programma en programma 'Samen Daadkrachtig'.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
6. Sport en recreatie	0	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:
Niet van toepassing

3.7 Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid

3.7.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
7.01	Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners Helmond	472	467	466	464	453	438	441	jaarlijks 1-4. Vestigingenregister/BRP
7.02	Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners Helmond (inclusief uitzendkrachten)	490	485	486	486	473	461	468	jaarlijks 1-4. LISA/CBS
7.03	Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners referentiesteden (inclusief uitzendkrachten)	558	554	552	551	549	543	542	jaarlijks 1-4. LISA/CBS

7.03 Referentiesteden: Eindhoven, Breda, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Hengelo (Ov.), Vlaardingen, Emmen, Roosendaal, Oss, Almelo, Schiedam, Venlo, Sittard-Geleen en Heerlen. Cijfer voor 2016 zal in maart bekend zijn.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Vestigingsklimaat	7.01	Relatieve ontwikkeling in het aantal bedrijfsvestigingen per jaar in Helmond 2004 =100		149%	149%	149%	152%	155%		ontwikkeling Helmond gelijk of beter dan in Brabant-Zuidoost	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.02	% Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Helmond t.o.v. voorgaand jaar (inclusief ZZP-ers)	1,40%	1,90%	0,10%	-0,20%	2,50%	1,60%	3,40%	ontwikkeling Helmond gelijk of beter dan in Brabant-Zuidoost	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.03	Relatieve ontwikkeling in het aantal bedrijfsvestigingen per jaar in Zuidoost Brabant 2004 =100		141%	145%	148%	149%			ontwikkeling Helmond gelijk of beter dan in Brabant-Zuidoost	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.04	% Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Zuidoost Brabant t.o.v. voorgaand jaar (inclusief ZZP-ers)		2,10%	2,50%	1,90%	1,40%	2,50%	2,90%	ontwikkeling Helmond gelijk of beter dan in Brabant-Zuidoost	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
Ondernemersklimaat	7.05	Oordeel ondernemingsklimaat in Helmond								score minimaal landelijke vergelijkbaar monitor, gemiddelde tweejaarlijks NL	
Versterken speerpuntsectoren: food- en automotive	7.06	Aantal bedrijven in de foodsector		123	108	111	158			stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.07	Aantal arbeidsplaatsen in de foodsector		1.855	1.859	1.974	1.856			stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.08	Aantal bedrijven in de automotivesector		52	51	50	45	44		stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	7.09	Aantal arbeidsplaatsen in de automotivesector		1.634	1.899	1.993	1.954	2000		stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register

3.7.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Uitvoeren programma Smart en Green mobility

In 2016 wordt gestart met het uitvoeren van het specifieke Smart en Green Mobility programma, onder andere het project met Heijmans en Daan Roosegaarde en de automated driving testen.

Gestart. Het kaderprogramma voor Smart&Green mobility zal opgenomen worden in het programma Automotive, Bereikbaarheid en Smart&Green mobility zoals benoemd is in de strategische agenda.

Uitvoeringsprogramma Agrofood De Peel 2016 wordt opgeleverd

Opstellen en uitvoeren regionaal programma agrofood voor de Peel.

Gestart. Het programma is een vervolg van de Economische Agenda van de Peel. Op dit moment is men druk bezig om de organisatie rondom deze economische agenda op te zetten. Afgesproken is dat eerst de organisatie duidelijk moet zijn, voordat gestart gaat worden met het opstellen van de uitvoeringsagenda's. Zodra de organisatie opgezet is, kan het opstellen van het programma Agro Food voor de Peel opgepakt worden

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Gebiedsontwikkeling en inrichting openbare ruimte Automotive Campus uitvoeren

De uitvoering van het in 2013 opgestelde Ruimtelijk Ontwikkelings Plan wordt doorgezet, zoals het upgraden van panden en het verbeteren van de bereikbaarheid van de campus.

Gestart. De entree van de campus langs de N270 is inmiddels gerealiseerd; in de loop van het jaar zal gestart worden met de aanpassing van de oostelijke entree en de inrichting van de openbare ruimte.

Plan opleveren herstructurering Induma West

De herstructurering omvat 2 onderdelen. Als eerste het herprofilen van de openbare ruimte. Als tweede het stimuleren dat vastgoedeigenaren en ondernemers zelf ook investeren in het gebied. In 2016 wordt het plan ontwikkeld voor de herstructurering waarmee eind 2016 gestart wordt met de uitvoering.

Gestart. De voorbereidingen voor de gemeentelijke ingrepen zijn getroffen. Doelstelling is om alles samen te laten vallen met de ingrepen die de ondernemers willen gaan doen. Met name de herverkaveling is hier een kans maar leidt ook tot vertraging. De herstructurering van Induma West verloopt via verschillende sporen. Insteek is dat ondernemers investeren in hun eigen vastgoed. Daartoe geeft de gemeente het juiste voorbeeld. Zo is er een tijdelijke oplossing geboden voor het parkeerprobleem rond Senzer en zijn de plannen voor de openbare ruimte gereed. Van de ondernemers is een belangrijk deel van plan het vastgoed op te knappen. Met een aantal van hen lopen gesprekken over een mogelijke stedelijke herverkaveling, een pilotproject dat we samen met het ministerie en het kadaster oppakken. Die herverkaveling biedt kansen voor de ondernemers, maar is tegelijkertijd ook een vertragende factor: ondernemers hebben de wens uitgesproken te ruilen, maar in de onderhandelingen loopt het vervolgens vast. Er wordt gepoogd dit vlot te trekken, maar veel partijen nemen een afwachtende houding in. Aangezien de subsidie voor de openbare ruimte 17 september afloopt moet de keuze gemaakt worden om toch alvast met de herinrichting te beginnen, ondanks dat er nog geen duidelijkheid bestaat over wat er met het vastgoed gebeurt. Het kan betekenen dat een deel van de subsidie niet binnengehaald kan worden. Binnen het toch al krappe budget is geen ruimte dit op te vangen.

Professionaliseren site- en acquisitiemanagement Automotive Campus

In 2016 zal de nieuwe manier van werken voor sitemanagement van de campus worden geïmplementeerd in samenwerking met Automotive NL, vastgoedeigenaren en bewoners van de campus.

Gestart. De bij de campus betrokken partijen (Hurks, Van de Ven, gemeente en provincie) hebben op 18 juli een besluit genomen over de oprichting/financiering van de campusorganisatie voor een periode van vooralsnog 3 jaar (Cie B&E en O op 22-9-16) Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van statuten en de bemensing van de organisatie.

Intensiveren samenwerking partners FTPB nationaal en internationaal

In 2016 wordt de samenwerking met diverse nationale en internationale foodpartners geïntensiveerd. Dit wordt mede gedaan door samen project op te zetten. In 2016 worden de internationale projecten Triple F en Feel Good uitgevoerd.

Gestart. Project loopt, Interregproject Triple F is goedgekeurd, Interregproject Feel Good helaas niet. Het Interregproject Triple F dat samen met Vlaanderen is ingediend is goedgekeurd op 14 december 2016. Feel Good is helaas afgekeurd. Daarvoor in de plaats is samen met Foodregio's uit Denemarken, België, Italië en Spanje een Horizon2020 project ingediend IChainge. Deze procedure loopt nog. In het 1e kwartaal zal hier meer duidelijkheid over komen.

Doorontwikkelen innovatiecentrum plantaardige reststromen FTPB

In 2015 is gestart met het opzetten van het innovatiecentrum rondom plantaardige reststromen. In 2016 wordt het innovatiecentrum verder uitgebreid met een proeffabriek rondom plantaardige reststromen.

Gestart. De Proeffabriek wordt gebouwd bij Proverka in Helmond. Daar komen namelijk alle plantaardige reststromen samen en heb je niet te maken met hoge logistieke kosten. In 2017 zal gestart worden met de inrichting van de proeffabriek.

Uitvoering projecten Techniekeducatie

Techniekeducatie (en promotie) brengt jongeren ook in 2016 in aanraking met techniek met het oog op de verwachte toekomstvraag in technische beroepsgroepen en de nu al ontstane tekorten. Ook speelt mee dat de instroom in technische gerichte opleidingen achterblijft. Het gaat er vooral om dat jongeren op de momenten in hun (school)carrière een weloverwogen keuze kunnen maken om al dan niet te kiezen voor techniek.

Gestart, de activiteiten worden jaarlijks gepland en zijn in 2016 volgens plan uitgevoerd. In heel 2016 hebben er diverse activiteiten plaatsgevonden uitgevoerd door Brainport Development / Technific om jongeren te interesseren in techniek, zoals het Autotech Event, Girlsday, DTW, Techfinder, First Lego League en Junior Lego League.

Uitvoeren onderdelen Brainport, zoals Brainport International Programme en Dutch Technology Week

Met het mee organiseren van de DTW laten we zien wat voor unieke prestaties op het gebied van High Tech Helmond te bieden heeft. Ook in 2016 worden diverse activiteiten georganiseerd door Helmond tijdens de DTW.

Afgerond, resultaat behaald. De Gemeente Helmond heeft het bedrijfsleven in 2016 ondersteunt bij het organiseren en communiceren van het programma van de Dutch Technology Week in Helmond, waarvan de Hotspot bij AAE en Autotech voor 1.000 leerlingen de grootste activiteiten waren. Aan het Brainport International Programme wordt een actieve bijdrage geleverd op de thema's Food Tech, Automotive en Innovation. Zo zijn er diverse in- en uitgaande businessmissies georganiseerd vanuit diverse landen, waar Automotive en Food Tech een onderdeel uit maakten.

Helmond Stagestad doorontwikkelen

In 2016 zal de Week van Helmond Stagestad worden georganiseerd. Het evenement zal worden verbreed naar MBO leerlingen.

Afgerond, resultaat behaald. In 2016 heeft de Week van Helmond Stagestad plaatsgevonden met VMB-t leerlingen. Verbreding naar MBO-studenten heeft niet plaatsgevonden. Helmond Stagestad heeft in maart en april 2016 plaats gevonden. Dit jaar is het vanwege het toegenomen aantal vmbo leerlingen (bijna 150) verspreid over 2 weken. In het kader van de opvolging van De Economische Kracht van Helmond heeft Senzer ism. de BZW zich in de rol van aanjager verantwoordelijk gemaakt voor de doorontwikkeling van Helmond Stagestad naar 2017 en verder.

Optimaliseren ondernemersklimaat Helmond

In 2015 is een plan van aanpak opgeleverd om de dienstverlening richting bedrijven, organisaties en instellingen te verbeteren. In 2016 zal dit plan van aanpak uitgevoerd worden op de onderdelen starters, communicatie en accountmanagement.

Afgerond, resultaat behaald. Projectplan opgesteld, subsidie aangevraagd (nog lopende) In samenwerking met diverse initiatieven in Helmond is een programma ontwikkeld; Ondernemerskracht Helmond. Het projectplan "Ondernemerskracht Helmond" is opgesteld en afgerond, zoals afgesproken als een van de actielijnen die voortvloeiend uit De Economische Kracht van Helmond. Om middelen voor de uitvoering van het programma te krijgen is het plan ingediend voor subsidie bij het MRE.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2014) Afronding planvorming Patronaat en start uitvoering

De planvorming is afgerond en de aanbesteding is in gang gezet. De planvorming van 't Patronaat en de openbare ruimte is afgerond. De aanbesteding van de renovatie is in gang gezet. Tevens zijn communicatiemiddelen ingezet om bewoners te informeren en huurders te werven.

(2015) Opstellen en uitvoering programma Smart en Green Mobility

Binnen het brede automotive programma wordt specifiek voor Smart en Green Mobility een kaderprogramma opgesteld (en tegelijkertijd uitgevoerd) met daarin een uitwerking van de inhoudelijke koers en actiepunten.

Gestart. Het kaderprogramma voor Smart&Green mobility zal opgenomen worden in het programma Automotive, Bereikbaarheid en Smart&Green mobility zoals benoemd is in de strategische agenda.

(2015) Professionalisering sitemanagement Automotive Campus

Met de groei in bedrijven en participanten op de campus én de verdere inrichting van de gebouwen en de omgeving is het noodzakelijk om een verdere professionalisering te realiseren in het sitemanagement. Dit wordt in 2015 samen met AutomotiveNL, vastgoedeigenaren en bewoners van de campus ingevuld.

Gestart. In de eerste helft van 2017 zal de campusorganisatie geformaliseerd worden. De bij de campus betrokken partijen (Hurks, Van de Ven, gemeente en provincie) hebben op 18 juli een besluit genomen over de oprichting/financiering van de campusorganisatie voor een periode van vooralsnog 3 jaar (Cie B&E en O op 22-9-16)

(2015) Kenniscentrum Plantaardige reststromen FTPB

In 2015 wordt het kenniscentrum Plantaardige Reststromen op het Food Tech Park Brainport geopend. Dit kenniscentrum richt zich op het ontwikkelen en ontsluiten van kennis over hergebruik van plantaardige materialen die uit o.a. productieprocessen van de foodindustrie ontstaan.

Afgerond, resultaat behaald. Er is een consortium met Nederlandse en Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen opgezet rondom Plantaardige reststromen om kennis en ervaring uit te wisselen en

samen te werken aan projecten. De Provincie Noord Brabant financiert tevens een innovatiemakelaar Plantaardige Reststromen bij Food Tech Brainport die bedrijven ondersteunt om hun reststromen te verwaarden. Op 14 december 2016 is een Europese subsidie Triple F (Food From Food) goedgekeurd en kan het consortium ook samen met bedrijven aan de slag om nieuwe kennis daadwerkelijk toe te passen.

(2015) Innovatiecorporatie FTPB

De in 2014 opgerichte innovatiecorporatie op het Food Tech Park Brainport wordt uitgebreid met het streven om in 2015 15 aangesloten bedrijven te hebben.

Afgerond, resultaat behaald. Innovatiecorporatie is nu ingebed in de organisatie van Food TEch Brainport. In totaal zijn 17 bedrijven aangesloten. Het project is afgerond en overgedragen aan de organisatie Food Tech BRainport.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Niet van toepassing

3.7.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	311	253	288	408	120
Lasten	3.054	2.915	3.717	3.353	-364
Saldo	-2.744	-2.663	-3.429	-2.945	484
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	507	413	1.080	295	-785
Storting		4.995	4.995	4.995	
Saldo	-2.236	-7.245	-7.344	-7.645	-301

Toelichting op programmaniveau

Programma 7 laat over 2016 per saldo een nadelig resultaat zien € 302.000.

Dit nadelig resultaat wordt grotendeels veroorzaakt door een overschrijding op de uren.

In 2016 zijn geen kansen ontstaan om nieuwe ontwikkelingen samen met de Vlisco op te pakken waardoor het budget voor het voorgenomen onderzoek naar de (ruimtelijke) oriëntatie op de toekomst van de Vlisco in 2016 niet is besteed.

Het beschikbare budget voor 50+ arbeidsmarktbeleid is niet volledig besteed, maar hier staat een evenredig lagere onttrekking aan de reserve tegenover zodat dit voor het jaarrekeningresultaat geen gevolgen heeft.

Bij de 2^e Berap 2016 bent u geïnformeerd over het verwachte tekort op de exploitatie van de markt in 2016. Het uiteindelijke tekort bedraagt € 59.000. Dit tekort is hoofdzakelijk te wijten aan de latere ingangsdatum (1 oktober 2016) van de verzelfstandiging van de woensdag- en vrijdagmarkten.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
340 Economische en industriële zaken	75	3.507	227	3.126	152	-381	533
360 Markten	208	196	181	228	-27	32	-59
370 Energie opwekken	5	14		-1	-5	-15	10
Totaal saldo baten en lasten	288	3.717	408	3.353	120	-364	484
Verrekening met reserves	1.080	4.995	295	4.995	-785		-785
Saldo programma	1.368	8.712	703	8.348	-665	-364	-301

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
7. Economisch beleid en werkgelegenheid	2.737.332	51%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

High Tech Automotive Campus (€ 1.337.332)

De nog niet aangevraagde investeringen betreffen de middelen voor de Automotive Campus. Deze investeringen worden in 2017 verder opgepakt en afgerond, waarbij een bedrag voor de uitwerking van de business case parkeren vooralsnog apart gereserveerd zal blijven en dus tot nader order niet wordt besteed.

3.8 Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

3.8.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Meting: jaar, peildatum en bron
8.01	Aantal inwoners		88.575	88.766	89.022	89.253	89.726	90106	90609	jaarlijks peildatum 1-1
8.02	Ontwikkeling in aantal inwoners		191	256	231	473	380	503		jaarlijks t.o.v. 1-1 jaar ervoor
8.03	Aantal dagen dat een woning te koop staat voor verkoop in Helmond		179	212	165	204	155	140		jaarlijks, cijfers over jaar, Funda (SRE)
8.04	Gecombineerde score op basis van de mening van inwoners over de aanwezigheid van groen in en rond de stad en Helmond als groene stad		6,2		6,3		6,6			inwonersenquête najaar, vernieuwd in 2011

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Groei	8.01	Aantal opgeleverde woningen		310	462	441	194	255	154	toename gemiddeld 500 woningen	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	8.03	% van de bewoonde woningvoorraad dat koopwoning is	53,1%	53,6%	53,7%	54,0%	53,8%	52,6%	53,0%	55 % koop eind 2018	jaarlijks, 1-1, woningcartotheek
Gedifferentieerd	8.04	% Van nieuwbouw dat wordt gerealiseerd als sociale koopwoning	7,2%	0,0%	12,8%	9,0%	16,0%	26,0%	12,0%	10 % van de nieuwbouw	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	8.05	Aantal woningen dat gerealiseerd wordt die mede geschikt zijn voor de huisvesting van senioren		76	156	238	10	6	12	circa 100 per jaar	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	8.06	Aandeel van de gerealiseerde woningen voor starters	9%	0%	13%	9%	20%	26%	12%	10% van de nieuwbouw	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
Natuurontwikkeling	8.07	Realisatie ecologische verbindingzone (onder meer Goorloop, Groene Peelvallei)	0,2	0,0	0,0	2,0	0,0			In 2015 volledig gerealiseerd (19,4 km lengte)	jaarlijks, cijfers over jaar, projectregistratie afdeling

3.8.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Bestemmingsplan Brandevoort Zuid-west (actualisatie)

Niet gestart. Het bestemmingsplan Brandevoort Zuidwest zal na het onherroepelijk worden van Hazenwinkel-Liverdonk West geactualiseerd worden.

Bestemmingsplan Vossenbergh - Zonnekwartier I (actualisatie)

Afgerond, resultaat behaald. Het actualiseringsplan Binnenstad-Vossenbergh-Zonnekwartier I is op 13 april jl. onherroepelijk geworden.

Bestemmingsplan Dierdonk I (actualisatie)

Afgerond, resultaat behaald. Het actualiseringsplan Dierdonk I is op 29 maart 2016 vastgesteld.

Bestemmingsplan Hoogeind - Engelseweg-oost (actualisatie)

Niet gestart. De actualisering van het bestemmingsplan Hoogeind Engelseweg-oost zal binnenkort opgestart worden; mogelijk wordt dit opgepakt met de totale actualisatie van het bestemmingsplan Hoogeind.

Bestemmingsplan Automotive Campus NL

Gestart. Het bestemmingsplan is voor vooroverleg naar de instanties waaronder de provincie gestuurd en zal nog voor de zomer van 2017 ter inzage gelegd worden.

Woonvisie 2016 - 2020

Gestart. De gemeenteraad heeft de Woonvisie op 10 mei 2016 vastgesteld

Bestemmingsplan Brandevoort Noord (actualisatie)

Niet gestart. Het bestemmingsplan Brandevoort Noord moet in 2017 geactualiseerd worden; planning is ook afhankelijk van de ontwikkeling van de 'slimme wijk Brandevoort'.

Bestemmingsplan Suytkade I (actualisatie)

Afgerond, resultaat behaald. Het actualiseringsplan Suytkade I is op 10 mei jl. vastgesteld.

Actualisatie nota grondbeleid

Afgerond, resultaat behaald.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Woningbouwproductie

Jaarlijks richten we ons op bruto realisatie van 500 woningen.

Gestart. De verwachting is dat er circa 154 woningen zijn opgeleverd in 2016

Prestatieafspraken

Prestatieafspraken woningcorporaties (onderdeel Woonvisie).

Afgerond, resultaat behaald. Afspraken worden in 2017 verder uitgewerkt

Woonruimteverdeling

a. Invoeren 1 urgentiesysteem in stedelijk gebied in 2016b. Monitoren gevolgen gewijzigde wetgeving voor toewijzing op leefbaarheid wijken en buurten.

afgerond, per 1 januari 2016 is de verordening in werking getreden.

Duurzaamheid

a. Vervolg uitrol "Helmond bespaart energie" over meerdere wijkenb. Start aantal pilotprojecten "nul op de meter" zowel door de corporaties als particulieren.

Gestart. a. De uitrol van Helmond bespaart Energie over meerdere wijken is in volle gang. Via de

VNG ondersteuningsmiddelen is een substantieel bedrag van € 25.000,-- toegekend voor marketing- en communicatiemiddelen. De pilotprojecten zijn nog niet gerealiseerd. De Woningbouwcorporaties plannen op dit moment in 2017/2018 de eerste pilotprojecten in de wijken Straakven, Annabuurt en Leonardusbuurt in 2017 een pilot te gaan realiseren.

Brandevoort

Strategische herorientatie woningbouwversnelling Brandevoort.

Afgerond, resultaat behaald. In de loop van 2016 zijn de volgende stappen gezet om versnelling in de woningbouwproductie van Brandevoort te bewerkstelligen:- Het vraaggericht bouwen heeft verder invulling gekregen door middel van het mogelijk maken in Brandevoort van bungalows, CPO projecten en duurzaamheidsprojecten.- De planontwikkeling van Liverdonk is reeds opgestart terwijl er nog geen sprake is van een onherroepelijk Uitwerkingsplan van het bestemmingsplan, waardoor er ca. 3/4 jaar tijdwinst is geboekt. Inmiddels is het uitwerkingsplan onherroepelijk.- Het realiseren van een hoge beeldkwaliteit wordt hernieuwd als harde voorwaarde gehanteerd (selling point).- De uniciteit van Brandevoort krijgt een nieuwe impuls door ontwikkeling van de Slimme Wijk in Brandevoort noord.- Er is opdracht gegeven om te komen tot een advies over een marktconforme differentiatie van grondprijzen binnen het plangebied. Hierover zijn de raadscommissies Omgeving en Financiën geconsulteerd.- De contractpositie van de partners wordt opnieuw tegen het licht gehouden.

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Wabovergunningen

Verlenen van 350 Wabo gerelateerde vergunningen.

Afgerond, resultaat behaald. Er zijn 356 wabo gerelateerde vergunningen aangevraagd en verleend in 2016

Bouwinlichtingen

Verstrekken van 275 bouwinlichtingen.

Afgerond, resultaat behaald. Er zijn 325 bouwinlichtingen verstrekt in 2016

Doorlooptijd reguliere Wabo aanvragen

Doorlooptijd van reguliere Wabo aanvragen is in 100% van de gevallen gelijk of lager dan 8 weken.

Afgerond, resultaat behaald. De doorlooptijd van alle reguliere aanvragen is lager of gelijk aan 8 weken.

Starterslening / Duurzaamheidslening

2016 is het streven 25 startersleningen en 50 duurzaamheidsleningen te verstrekken.

Gestart. In 2016 zijn 55 duurzaamheidsleningen en 25 startersleningen verstrekt.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2015) Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)

Uitvoering 2e project (CPO) en (in overleg met de initiatiefnemers) opstart 3e project.

Gestart. 2e en 3e project zijn opgestart maar hebben nog niet geleid tot daadwerkelijke start bouw

(2015) Samenwerking Peel 6.1

Harmonisatie convenanten en limitatieve lijsten binnen de peelgemeenten (in relatie tot de uitvoering Wmo).

Stil gezet. Eerder is al aangegeven dat op verzoek van de peel gemeenten dit traject is stop gezet

(2015) Asielbeleid - evaluatie en nieuwe beleidslijn

Met betrekking tot de opvang van vluchtelingen en asielzoekers zonder verblijfsvergunning.

Niet gestart. In het voorjaar van 2016 is in overleg met de VNG door het Rijk besloten te komen tot 8 opvangcentra en de sluiting van alle overige centra. Een en ander zou vastgelegd worden in een bestuursconvenant. Tot het moment dat dit bestuursconvenant van kracht wordt worden de betreffende gemeenten in de kosten van de opvang gecompenseerd door een tijdelijke bijdrage regeling (de gemeente Helmond heeft in dit kader een eerste bijdrage van € 184.000,- ontvangen). Met de stichting VaN zijn afspraken gemaakt over de beëindiging van de opvang in Helmond op termijn (thans wordt uitgegaan van 1-9-2017). Per 1 januari 2017 is nog steeds geen sprake van een definitief convenant, de verwachting is evenwel dat dit in het eerste kwartaal van 2017 tot stand zal komen.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Metropoolregio Eindhoven: In 2016 is gestart met het opstellen van een integrale ruimtelijke strategie voor de Metropoolregio. Deze kan voor de 21 gemeenten dienen als regionaal kader voor lokale afwegingen en lokale ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld in hun Omgevingsvisie. De concrete uitvoering en investeringsbeslissingen liggen vaak bij niet-overheidspartijen zoals woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, bedrijven, kennisinstellingen en bewoners. Met de provincie is in 2016 gesproken over de mate waarin de regionale ruimtelijke strategie kan dienen als input voor de provinciale Omgevingsvisie.

Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1

Peelnetwerk: Het Peelnetwerk biedt ondersteuning aan initiatieven die bijdragen aan een vitale groene ruimte in de Peel. Daarbij wordt de synergie tussen economie en quality of life opgezocht. In 2016 heeft het Peelnetwerk een visiedocument, een economische en een agrofood agenda opgesteld in samenwerking met de partijen die actief zijn in het gebied. Naar aanleiding van het visiedocument is gestart met het opstellen van een ruimtelijke agenda en een bidbook op basis waarvan de provincie de samenwerking met de Peel opnieuw vorm wil geven. Voorts wordt nagedacht over een voorstel voor de governance,

3.8.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	78.059	39.791	40.711	44.309	3.598
Lasten	54.429	47.023	48.229	39.617	-8.612
Saldo	23.630	-7.232	-7.518	4.693	12.211
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	220	220	220	220	
Storting	500				
Saldo	23.350	-7.012	-7.298	4.913	12.211

Toelichting op programmaniveau

Programma 8 laat over 2016 per saldo een positief resultaat zien van € 12,2 miljoen.

Binnen ruimtelijke ordening is door achterblijvende bouwinitiatieven en nieuwe bestemmingsplannen een nadeel ontstaat op de legesopbrengst voor anterieure overeenkomsten.

Een scherpe monitoring van de personele en externe kosten heeft er toe geleid dat de bestedingen ruim binnen de beschikbare budgetten hebben plaatsgevonden.

Binnen het onderdeel Volkshuisvesting is in 2016 in totaal € 96.100 uitgekeerd aan de stichting Vluchteling als Naaste. De bijdrage wordt afgedekt door een bijdrage die via het gemeentefonds in het programma Algemene Dekkingsmiddelen is opgenomen. Per saldo is dit dus financieel neutraal voor de gemeente.

Grondbeleid

In maart 2016 zijn de nieuwe BBV voorschriften met betrekking tot het grondbeleid gepubliceerd. In de nota grondbeleid 2017-2020 is hier uitgebreid bij stilgestaan. Een van de nieuwe voorschriften was dat er een strikte administratieve scheiding moet worden aangebracht tussen de bouwgronden in exploitatie (BIE) en het facilitair grondbeleid. Bovendien is in de nieuwe BBV voorschriften voor de BIE een duidelijke definitie opgesteld. In het verleden was dit niet zo strikt bepaald en werden bij de gronden waarvan de verwachting was dat die in de toekomst in een transitieproces zouden worden gebracht, de resultaten meegenomen bij het saldo van het grondbedrijf. Dit gold ook voor het facilitair grondbeleid (exploitatieovereenkomsten), de erfpachten, landbouwexploitatie, resultaten op overhoeken en reststroken en de gronden die voorheen in een aparte grondexploitatie voor overige gronden waren ondergebracht.

Op grond van de nieuwe voorschriften is met ingang een strikte scheiding aangebracht:

Hoofdproduct 880: Grondexploitatie (de BIE's)

Hoofdproduct 885: Facilitair grondbeleid (de exploitatieovereenkomsten)

Hoofdproduct 890: Overige gemeentelijke eigendommen (erfpachten, reststroken landbouwexploitatie en overige gronden)

De BBV voorschriften zijn pas in maart 2016 gepubliceerd en hebben een ingrijpende financiële impact gehad op de verschillende onderdelen. De focus bij de implementatie van de nieuwe voorschriften heeft in eerste instantie gelegen op de meerjarenbegroting 2017-2021. Hierin zijn de aanpassingen van de BBV voorschriften volledig verwerkt. Omdat de nieuwe voorschriften pas lopende het boekjaar 2016 zijn bekend gemaakt en doorgevoerd is het niet meer mogelijk geweest om dit begrotingstechnisch nog volledig te verwerken in de ramingen van 2016. Uiteraard is in de realisatie wel alles correct verwerkt volgens de nieuwe voorschriften. Omdat de ramingen niet helemaal goed verwerkt zijn wordt in onderstaande toelichting bij hoofdproducten 880 en 885 eerst aangegeven welk gedeelte van het resultaat betrekking heeft op de verkeerde raming en daarna wat het werkelijke resultaat op de hoofdproducten is.

Hoofdproduct 880 Bouwgronden in exploitatie.

In de ramingen is een voordelig saldo geraamd van € 3,8 ton. De grondexploitatie wordt in de begroting altijd budgettair neutraal geraamd omdat de mutatie op de boekwaarde wordt verrekend met de balanspost onderhanden werk. Bij de jaarrekening bepalen eventuele winstnemingen of bijstellingen van de voorziening voor verwachte verliezen jaarlijks het resultaat. De raming had dus budgettair neutraal moeten zijn.

Het werkelijke saldo van de winstnemingen en de bijstellingen van de voorziening verwachte verliezen in 2016 is € 10,3 miljoen positief. Dit wordt vrijwel volledig veroorzaakt door de op grond van de POC (Percentage of completion) methode verplichte tussentijdse winstneming op winstgevendende exploitaties. Het positieve resultaat op het Grondbedrijf wordt, conform de voorgeschreven werkwijze uit de nota reserves en voorzieningen, in de jaarrekening via resultaatbestemming verrekend met de algemene reserve grondbedrijf. Voor een uitgebreide toelichting op het grondbeleid wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Hoofdproduct 885 Facilitair grondbeleid.

In de ramingen is een nadelig saldo geraamd van € 1,9 ton. Voor de exploitatieovereenkomsten geldt op grond van de nieuwe BBV voorschriften dat de mutaties op de boekwaarde niet meer mogen worden verrekend met de balanspost voorraad gronden maar dat hiervoor per exploitatieovereenkomst jaarlijks moet worden beoordeeld met welke specifieke balanspost de mutatie verrekend moet worden. De balanspost is afhankelijk van of er al een overeenkomst is gesloten met de betreffende marktpartij en of de exploitatiebijdrage wel of niet reeds is ontvangen. Begrotingstechnisch betekent dit dat dit hoofdproduct ook budgettair neutraal geraamd moet worden en dat bij de jaarrekening eventuele resultaten moeten worden verantwoord als de exploitatiebijdrage wel of niet toereikend is geweest. De raming had dus ook hier budgettair neutraal moeten zijn. Het werkelijke saldo van de exploitatieovereenkomsten in 2016 is € 12.000 negatief. Dit betreft met name de ontwikkelingskosten die zijn gemaakt voor de Korte Brugstraat waarbij het niet mogelijk is gebleken een overeenkomst met de marktpartij te sluiten. Overigens geldt dat mocht in de toekomst toch de planontwikkeling weer worden opgepakt en leiden tot een overeenkomst dat deze kosten alsnog verhaald kunnen worden.

Hoofdproduct 890 Overige gemeentelijke eigendommen.

Dit hoofdproduct is ook nieuw met ingang van 2016. Op dit hoofdproduct zijn een aantal eigendommen van de gemeente verantwoord die niet direct zijn onder te brengen bij een beleidsterrein uit de overige programma's. Voor deze eigendommen geldt dat deze dus eigenlijk niet tot de kerntaken van de gemeente behoren en in principe worden afgestoten. Tot aan het moment van verkoop worden deze eigendommen zo goed mogelijk beheerd in de vorm van passief vermogensbeheer. Voorbeelden hiervan zijn verhuur van panden en gronden, erfpachtbeheer en landbouwexploitatie en andere vormen van beheer van gronden.

Erfpachten: De ramingen voor de erfpachten zijn correct verwerkt in de begroting en geven nauwelijks resultaat in de jaarrekening.

Landbouwexploitatie: Dit wordt budgettair neutraal geraamd omdat hierop de kosten en opbrengsten van de landbouwexploitatie op braakliggende terreinen wordt verantwoord en aan het eind van het jaar wordt het saldo doorberekend aan de betreffende gronden in de grondexploitatie en aan de overige gronden binnen dit hoofdproduct.

Overhoeken groen en reststroken. Op de verkoop van deze gronden wordt geen actief beleid gevoerd maar op verzoek van bedrijven en burgers of na geconstateerde onterechte ingebruikname van grond worden incidenteel gronden verkocht of , indien dit niet mogelijk is vanwege bijvoorbeeld kabels en leidingen, verhuurd. Voor deze incidentele opbrengsten en de kosten die daarmee gepaard gaan worden geen budgetten geraamd. De eventuele resultaten uit incidentele verkopen worden bij de jaarrekening verantwoord. In 2016 heeft dit geleid tot een incidentele opbrengst uit verkopen van ruim €50.000. De verhuuropbrengst in 2016 is ongeveer van dezelfde omvang.

Beheer gemeentelijke gebouwen. Hierin zijn alle gemeentelijke gebouwen ondergebracht die niet in gebruik zijn ten behoeve van de uitvoering van de overige beleidsprogramma's van de gemeente. In 2016 zijn een aantal appartementen in Waterburcht Doeverode verkocht (Dortmunderkade 6, 11, 14, 21 en 29). Deze verkoopopbrengst is gebruikt om de boekwaarde van deze appartementen af te boeken (extra afschrijvingslasten). Per saldo levert dit een klein voordeel op.

Daarnaast zijn de huuropbrengsten ca. € 200.000 lager dan geraamd. Dit heeft vooral te maken met de leegstand van een aantal panden, waaronder de oude bibliotheek en de commerciële ruimte (naast casino) onder de nieuwe bibliotheek.

Beheer gemeentelijke gronden: Hierin zijn de gronden ondergebracht die voorheen tot de grondexploitatie overige gronden behoorden. Dit zijn gronden die in de toekomst mogelijk nog in een transitieproces worden ingebracht en alsdan worden ze overgeboekt naar de grondexploitatie. De gronden waarvan de verwachting is dat die ook in de toekomst geen gemeentelijk belang meer dienen, worden in principe verkocht en tot die tijd tijdelijk beheerd.

Wabo

In de begroting 2016 was rekening gehouden met legesinkomsten voor Wabovergunningen van circa € 2 miljoen. De uiteindelijk gerealiseerde opbrengsten zijn circa € 3 miljoen. De aantrekkende markt en een aantal verstrekte vergunningen voor omvangrijkere projecten leidt tot een hogere opbrengst.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
820 Ruimtelijke ordening stafafdelingen		128		130	0	1	-1
825 Ruimtelijke ordening algemeen	79	1.095	-7	1.000	-86	-95	9
830 Planproductie PBH	1.548	3.840	-10	1.748	-1558	-2093	535
840 Bouw- en woningtoezicht	2.169	3.662	3.283	3.753	1113	91	1.022
850 Volkshuisvesting	51	1.196	56	621	4	-575	579
880 Grondexploitatie	33.770	33.390	37.311	27.049	3541	-6342	9.883
885 Facilitair grondbeleid	120	315	263	275	143	-40	183
890 Exploitatie gemeentelijke eigendommen	2.973	4.602	3.414	5.041	440	439	1
Totaal saldo baten en lasten	40.711	48.229	44.309	39.617	3.597	-8.614	12.211
Verrekening met reserves	220		220				
Saldo programma	40.931	48.229	44.529	39.617	3.597	-8.614	12.211

Voorstel tot resultaatbestemming

Resultaatbestemming Beemdweg

Voor het realiseren van een betere ontsluiting van de huidige en toekomstige bedrijven aan de Beemdweg is in 2016 bij de BERAP een bedrag beschikbaar gesteld van € 519.000. Vanwege onverwacht noodzakelijk bodemonderzoek is dit project in 2016 niet voltooid. Voorgesteld wordt om voor de afronding van dit project een bedrag van € 498.000 te reserveren in 2017.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:
Niet van toepassing

3.9 Programma 09: Stedelijke vernieuwing

3.9.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
9.01	Aantal verkooppunten detailhandel per 1.000 inwoners in Helmond.		6,0	6,0	6,0	5,8	5,6	5,5	jaarlijks, Locatus, peildatum januari
9.02	% Leegstand (leegstaande verkooppunten afgezet tegen het totaal van verkooppunten (leegstand plus detailhandel en niet-detailhandel in het hoofdwinkelgebied (incl. Steenweg) in Helmond		12%	11%	10%	13%	15%	15%	jaarlijks, Locatus, peildatum januari
9.03	% leegstaande verkooppunten detailhandel in het hoofdwinkelgebied		10%	9%	8%	11%	13%	13%	jaarlijks, Locatus, peildatum januari
9.04	Verhouding winkelverkoopvloeroppervlak centrum/periferie Helmond		23%	23%	24%	24%	23%	23%	Locatus, peildatum januari
9.05	Verhouding winkelverkoopvloeroppervlak centrum/periferie 50-100.000 inwoners				36%	36%	36%		Locatus, peildatum januari
9.06	Bezoekersaantallen centrum				3,0	3,5	3,6	3,6	CityTraffic, jaarcijfers

9.04 Betreft alleen detailhandel en leegstand. % vvo in het centrum t.o.v. totale vvo.

9.05 Betreft alleen detailhandel en leegstand. % vvo in het centrum t.o.v. totale vvo. Cijfers 2016 zijn in maart bekend.

9.06 Optelsom van het aantal unieke shoppers (dus bezoekers tijdens openingstijden en –dagen van de winkels in het centrum) per dag.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantrekkelijke woonomgeving	9.01	Het oordeel van inwoners over hun woonomgeving: het aantal van de 11 wijken met een rapportcijfer van minimaal 7 voor de leefbaarheid			8,0	8,0				2018 alle wijken scoren minimaal 7	vierjaarlijks veiligheidsmonitor
Aantrekkelijkheid centrum	9.02	Oordeel inwoners Helmond over centrum		7,0		6,9		6,9		Rapportcijfer tweejaarlijks, in 2014 ³ 7	inwonersenquête

3.9.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Binnenstad Oost: Leonardusbuurt

Vaststelling en uitvoering van het meerjarig wijkperspectief Leonardusbuurt.

Gestart. Het wijkperspectief is vastgesteld en wordt thans uitgevoerd.

Centrum: CentrumPerspectief

Oplevering van het centrumperspectief.

Afgerond, resultaat behaald. Definitief (vastgesteld door de gemeenteraad). Het centrumperspectief (Jouw Centrum van Helmond 2030) is vastgesteld door de gemeenteraad op 10/1/2017.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Binnenstad Oost: Weverspoort

Verdere realisatie van de woningbouw en de openbare ruimte.

Gestart. De blokken 10 (19 koopwoningen), blok 11 (20 huurappartementen en 3 commerciële ruimtes) en blok 12 (8 huurwoningen) worden medio 2017 opgeleverd. Medio 2017 wordt door Reuvers Profero gestart met de bouw van de 1e fase van blok 1 en 2 (69 woningen). De bouw van blok 4 (7 huurwoningen en 7 koopwoningen) en blok 14 (6 koopwoningen) start (indien 70 % is verkocht) naar verwachting in het najaar van 2017. Ook met de ontwikkeling van blok 16 en 17 (61 woningen) wordt dit jaar gestart. De definitieve inrichting van de openbare ruimte volgt in principe de oplevering van de nieuwbouw.

Binnenstad Oost: Leonardusbuurt

De 5e tranche van de huiskamergesprekken wordt uitgevoerd.

Afgerond, resultaat behaald. 5e tranche wordt thans uitgevoerd.

Binnenstad Oost: Leonardusbuurt

De Leonardusschool wordt verbouwd tot centrum voor "Bewegen en Gezondheid"

Gestart. Nog enkele lokalen dienen verbouwd te worden. Tempo wordt bepaald door werving van toekomstige gebruikers

Binnenstad Oost: Heistraat

Herprogrammering bouwprojecten Heistraat. In het bijzonder Winkelplein West en Woonplein aan de Heistraat.

Niet gestart. Voor het Woonplein (45 sociale huurwoningen) en Heistraat 58-66 (6 sociale huurwoningen) is een bouwplan ontwikkeld door Wbv Volksbelang en Woonbedrijf Eindhoven. Dit voorjaar worden de voormalige panden van Willems gesloopt. Tevens dient nog een omvangrijke bodemsanering op het Woonplein te worden uitgevoerd, voordat het terrein naar verwachting in het najaar van 2017 bouwrijp is ten behoeve van de nieuwbouw. Daarnaast dient voor deze locatie nog een nieuw bestemmingsplan te worden vastgesteld, voordat de omgevingsvergunning voor de nieuwbouw kan worden verleend. De planning van het Woonbedrijf is om in het najaar van 2017 daadwerkelijk te starten met de bouw.

Helmond West: Herstructurering

Verdere realisatie van de woningbouw en de openbare ruimte.

Gestart. In Helmond West is in 2016 het project Markieshof afgerond, hetgeen uit 22 nieuwbouwwoningen bestaat. Verder heeft dit jaar vooral in het teken gestaan van de herinrichting van de openbare ruimte, waarbij o.a. te denken valt aan de eerste Haagstraat, de Haaglaan en Toernooistraat. Ook is er een start gemaakt met de aanleg van het nieuwe Markiesveld waaraan tevens de ondergrond van de gesloopte woningen gelegen aan de Gravenstraat is toegevoegd.

Verder zijn in dit jaar de plannen voor de openbare ruimte rondom het te verbouwen 't Patronaat en De Renne uitgewerkt. Voor wat betreft de herinrichting van de Goorloopzone valt te vermelden dat de vernieuwing van het paviljoen van de speeltuin is gestart, de sanering van de ecozone is afgerond en de ecopassage aan de Mierloseweg is afgerond. Tevens is naast de Goorloopzone medio 2016 De Kasteelherenlaan en Mahatma Gandhi spoorwegonderdoorgang afgerond. Op maatschappelijk gebied zijn een aantal projecten gestart, zoals een buurtpreventieproject en het project de Vreedzame wijk. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor een meerjarig project "achter de voordeur gesprekken".

Helmond West: Wijkeconomie

't Patronaat wordt verbouwd tot een ambachtelijk bedrijventrum voor startende ondernemers. Niet gestart. Verbouwing van 't Patronaat heeft vertraging opgelopen vanwege budgettaire problemen.

Helmond West: Goorloop

Het Goorlooppark wordt ingericht en in gebruik genomen en de ecopassages bij de Mierloseweg en Houtse parallelweg worden gerealiseerd.

Gestart. De ecopassage Mierloseweg is medio 2016 opgeleverd en ecopassage Houtse Parallelweg (inclusief omgeving) is in het voorjaar van 2017 gereed. Voor de sanering van het Goorlooppark is eind 2016 het evaluatieverslag ingediend. Nadat dit goedgekeurd en onherroepelijk is, kan het Goorlooppark vanaf april 2017 definitief worden ingericht. Naar verwachting is de Goorloopzone (tussen Pr. Rooseveltlaan en de Heeklaan) dan in het najaar van 2017 gereed.

Helmond West: Kasteelherenlaan

De Kasteelherenlaan en de onderdoorgang bij het spoor worden opgeleverd. Afgerond, resultaat behaald. De weg is geopend en de einddeclaratie van de subsidie is ingediend. Daarmee is het project, op een paar kleine afwerkingsdetails na, afgerond.

Suytkade: woningbouwproductie

Verdere (her)ontwikkeling en invulling woningbouwprogramma Suytkade in samenwerking met diverse partijen. Uitwerking 3 deelplannen (waterburcht, noordoostkwadrant en groenkwartier-west). Gestart. Eerste 4 deelprojecten worden uitgewerkt en zullen in 2017 in aanbouw worden genomen. Het eerste project dat gerealiseerd gaat worden betreft groenkwartier Noord West, waar 28 appartementen en 15 grondgebonden woningen worden gerealiseerd. Daarna volgen stadsdeel noord fase 1 (28 grondgebonden woningen), appartementen stadsdeel noord (102 sociale huurappartementen) en Waterburcht 3 (55 vrije sector appartementen). Momenteel wordt er nagedacht over de volgende te ontwikkelen fasen.

Suytkade: 2e en 3e fase leisurecomplex

Onderzoek, beoordeling en zo mogelijk verdere uitwerking van de gemeentelijke medewerking aan particuliere initiatieven met betrekking tot de invulling van fase 2 en 3 leisurecomplex Suytkade. Gestart. Fitland heeft een nieuw initiatief ingediend. Doelstelling is fase 2 en 3 te ontwikkelen. In 2017 moet blijken of het plan haalbaar is. Fitland wil fase 2 en 3 van het complex verder ontwikkelen. Fase 2, bij de brug, wordt gedacht aan een uitbreiding van de fitnessvoorziening, een wereldrestaurant en uitbreiding van het zorghotel. In overleg met Fitland wordt de ontwikkeling van dit deel verder opgepakt. In fase 3 zou Fitland graag het zwembad ontwikkelen. Zij zullen hiertoe meedoen aan de tender die uitgeschreven gaat worden. In 2017 zal duidelijkheid moeten komen over in ieder geval de ontwikkeling van fase 2.

Centrum: Plan van Aanpak De Waart

Ontwikkeling buurtperspectief voor de lange termijn. De reeds lopende aanpak, gericht op quick wins, zal worden gecontinueerd.

Afgerond, resultaat behaald. De gesprekken met Woonpartners over de afwikkeling van de

samenwerkingsovereenkomst 2010 inzake de Waart en de visie op de toekomst hebben geleid tot een hoofdlijnenakkoord. Wij hebben u hiervan middels een Raadsinformatiebrief reeds op de hoogte gesteld. In de afgelopen periode is aanvullend bereikt dat het braakliggend terrein aan Torenstraat (tijdelijk) is ingericht als speel- en verblijfsterrein. Laatste kwartaal van 2016 en 1e helft van 2017 zal in het teken staan om het hoofdlijnenakkoord verder uit te werken tot een buurtontwikkelplan (incl. voorbereidende werkzaamheden zoals overdracht van 14 gemeentelijke woningen naar corporatie) op basis waarvan de uitvoering ter hand kan worden genomen de komende jaren.

Binnenstad Oost: Leonardusbuurt

De kantine van de speeltuin van de Leonardusbuurt wordt gerenoveerd.

Gestart. De kantine van de speeltuin is thans in aanbouw.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2015) Binnenstad Oost: Woningbouw Sposlocatie Leonardusbuurt

Op de SPOS-locatie zijn 20 woningen in aanbouw.

Gestart. De 20 woningen op de Sposlocatie zijn in november 2016 door Wbv Volksbelang opgeleverd.

De openbare ruimte wordt door de gemeente aangelegd en in het voorjaar van 2017 opgeleverd.

(2015) Binnenstad Oost: Uitvoering Huiskamergesprekken Leonardusbuurt

De vierde tranche van de huiskamergesprekken in de Leonardusbuurt zijn in uitvoering.

Afgerond, resultaat behaald. De 4e tranche is afgerond.

(2015) Binnenstad Oost: Winkelplein zuid

Medio 2015 wordt het winkelplein-zuid in zijn geheel (commerciële ruimte, appartementen en openbare ruimte) opgeleverd.

Niet gestart. Het Winkelplein Zuid West wordt herontwikkeld door Wbv Volksbelang en Woonbedrijf Eindhoven. Tot nu toe heeft dit nog niet tot een haalbaar plan geresulteerd. In 2015 is Winkelplein Zuid met 18 huurappartementen en supermarkt Lidl opgeleverd. Winkelplein Zuid Oost is in aanbouw (onderdeel van blok 11 Weverspoort). De commerciële ruimtes in Winkelplein Noord zijn nog altijd niet verhuurd. Dit maakt de herontwikkeling van Winkelplein Zuid West een zeer lastige opgave.

(2015) Centrum: beperkt uitbreidingsplan retail

Planvorming voor een nieuw winkelcentrum (6000 m2 tot 8.000 m2).

Niet meer van toepassing

Beleidsresultaat verbonden partijen

Niet van toepassing

3.9.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	319	262	617	168	-449
Lasten	4.412	4.212	4.818	4.476	-342
Saldo	-4.093	-3.950	-4.201	-4.308	-107
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	5		250	251	1
Storting	84				
Saldo	-4.173	-3.950	-3.951	-4.056	-106

Toelichting op programmaniveau

Programma 9 laat over 2016 per saldo een nadelig resultaat zien van € 106.000

Wijk en buurtbeheer is onderdeel van Programma Sociaal Domein. Gezien de minimale afwijking van ca. € 11.000 is geen aanvullende verklaring opgenomen.

Binnen stadsvernieuwing waren in 2016 budgetten beschikbaar voor de speeltuinen Leonardus en een paviljoen bij de Speeltuin in Helmond-West. Een deel van deze bijdragen zal in 2017 nog worden overgemaakt (zie resultaatbestemming).

Een deel van de planontwikkelings- en communicatiekosten en een deel van het leefbaarheidsbudget voor de Leonardusbuurt is niet besteed in 2016. Omdat dit project meerdere jaren loopt worden deze budgetten doorgeschoven naar komende jaren.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
310 Centrum	133	636	128	654	-6	18	-24
805 Stadsvernieuwing visie en strategie	129	346	38	356	-91	10	-101
810 Stadsvernieuwing wijk en buurtbeheer		454	2	539	2	85	-83
815 Stadsvernieuwing algemeen	355	3.382		2.927	-355	-455	100
Totaal saldo baten en lasten	617	4.817	168	4.476	-450	-342	-108
Verrekening met reserves	250		251		1		1
Saldo programma	867	4.817	419	4.476	-449	-342	-107

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
9. Stedelijke vernieuwing	10.496.967	49%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

Strategische verwerving Centrum (€ 530.000)

Dit bedrag wordt vanwege de ontwikkelingen in het centrum, met name het gebied rondom De Waart, gereserveerd voor de komende jaren.

Diverse sociaal-maatschappelijke maatregelen (€ 386.405)

De komende jaren zullen nog diverse sociaal-maatschappelijke ingrepen nodig zijn die uit dit budget gefinancierd gaan worden, zoals bijvoorbeeld het project de "Vreedzame Wijk" en "achter de voordeurgesprekken".

Ruimtelijke structuur, wonen en groen (€ 4.275.368)

De middelen worden nog ingezet voor de herinrichting van de openbare ruimte, waarbij o.a. het Krajicek Play-ground, de herinrichting van De Renne en de omgeving van 't Patronaat in het oog springen.

Herontwikkeling grondexploitatie Goorloopzone (€ 150.000)

Deze middelen zijn gereserveerd voor thans nog niet voorziene gemeentelijke ingrepen in de Goorloopzone en de woningbouwlocatie op het Raaymakersterrein. Pas na het sluiten van een anterieure overeenkomst inzake de ontwikkeling van deze bouwlocatie komen de resterende gemeentelijke kosten (de niet op de ontwikkelaar te verhalen kosten) duidelijker in beeld.

3.10 Programma 10: Verkeer en mobiliteit

3.10.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Nr.	Strategische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Meting: jaar, peildatum en bron
10.01	Tevredenheid met OV		67%		70%		73%		tweejaarlijks, inwonersenquête
10.02	Helmond is een fietsvriendelijke stad (% (helemaal) mee eens)		86%		92%		91%		tweejaarlijks, inwonersenquête
10.03	Vaak/altijd naar het centrum met: fiets		50%		56%		50%		tweejaarlijks, inwonersenquête
10.04	Vaak/altijd naar het centrum met: auto		47%		46%		46%		tweejaarlijks, inwonersenquête
10.05	Vaak/altijd naar het centrum met: lopend		26%		32%		31%		tweejaarlijks, inwonersenquête

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Verkeersveiligheid	10.01	Aantal geregistreerde ongevallen		580	446	422		446	459	verminderen aantal ongevallen	Bestand geregistreerde Ongevallen Nederland
	10.04	Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is met het aantal parkeerplaatsen in de buurt		52%		61%		58%		waardering handhaven	tweejaarlijks, inwonersenquête
Parkeren	10.05	Waardering voor parkeermogelijkheden van auto in het centrum		56%		66%		72%		waardering handhaven	tweejaarlijks, inwonersenquête
	10.06	Waardering voor parkeermogelijkheden van fiets in het centrum		82%		94%		97%		waardering 2013 handhaven	tweejaarlijks, inwonersenquête
	10.07	Aandeel mensen dat vindt dat parkeeroverlast in de buurt vaak voorkomt			22%	22%	23%	23%		% overlast afnemen t.o.v. 2013	Veiligheidsmonitor

3.10.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Helmond Mobiel 2025

Afgerond, resultaat behaald. Helmond Verbonden is op 31 mei 2016 vastgesteld door de gemeenteraad.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Nieuw fietspad richting Nuenen - Eindhoven

Gestart. Voor het fietspad Helmond-Eindhoven zijn de gronden op Helmonds grondgebied nagenoeg verworven en kan de uitvoering eind dit jaar/begin volgend jaar starten.

Uitvoering parkeerbeleid - invoering bezoeksregeling

Gestart. Middelen bij begroting beschikbaar gekomen. Type systeem moet afgewogen en gekozen gaan worden. Afdeling AE pakt de realisatie van de bezoekersregeling in 2017 op.

Aanpak gelijkvloerse overwegen (LVO-programma)

Afgerond, resultaat behaald. Op 29 november 2016 heeft de raad besloten af te zien van het ongelijkvloers maken van de Mierloseweg.

Beter Benutten 2.0

Gestart. Alle projecten van Beter Benutten zijn van start gegaan. Naar aanleiding van nader onderzoek wordt momenteel een scopewijziging voorbereid. Twee projecten blijken nl. niet haalbaar binnen de subsidietermijn. Hiervoor in de plaats worden twee andere projecten voorgesteld. Naar verwachting zal de provincie hiermee instemmen.

Uitvoeringsprogramma Helmond Mobiel 2016/2017

Niet gestart. In het voorjaar zal een uitvoeringsprogramma Helmond Verbonden opgesteld worden; als belangrijk onderdeel hiervan is de Fietsagenda Helmond op 10 januari jl. vastgesteld.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2014) Afronding Fietsbeleidsplan 2013

Gestart. Alle projecten zijn momenteel in voorbereiding en zullen deels nog dit jaar en deels in de eerste helft van 2017 uitgevoerd worden.

(2014) Dorpsstraat Stiphout: herinrichtingsplan gereed.

Gestart. Het herinrichtingsplan is gereed. In 2017 zal gestart worden met de herinrichting van de Dorpsstraat. Naar verwachting zal het project eind van dit jaar opgeleverd worden.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Metropoolregio Eindhoven: In 2016 is de regionale Bereikbaarheidsagenda opgesteld. Deze is in het najaar van 2016 door de gemeenteraden van de 21 regiogemeenten vastgesteld. Daarnaast heeft de Metropoolregio een coördinerende rol gespeeld bij het opstellen van de regionale bereikbaarheidsagenda en bij de uitwerking hiervan in een governance en financieringsstructuur. Inhoudelijk wordt de inzet geleverd door de participerende gemeenten. De werkplaats Mobiliteit en Innovatie en het portefeuillehoudersoverleg coördineert de samenwerking op het gebied van de uitvoering van mobiliteitsbeleid. De uitvoerende taken zelf liggen bij de gemeenten. De 'GGA-coördinator' (GebiedsGerichte Aanpak) bij de Metropoolregio Eindhoven zorgt voor de verbinding tussen de Provincie en de regiogemeenten. De Provincie stelt ook beperkt financiële middelen beschikbaar voor deze taak.

3.10.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	292		69	34	-35
Lasten	1.258	1.933	2.186	1.346	-841
Saldo	-967	-1.933	-2.118	-1.312	806
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking		600	600		-600
Storting	51	1.000	1.015	1.015	
Saldo	-1.018	-2.333	-2.533	-2.327	206

Toelichting op programmaniveau

Programma 10 laat per saldo een voordelig resultaat zien van € 205.000.

Op het onderdeel verkeer is budget beschikbaar gesteld van € 200.000 voor de parkeerplaatsen Geseldonk. Deze parkeerplaatsen zijn in 2016 nog niet aangelegd omdat extra tijd is geïnvesteerd in het tot stand laten komen van een optimaal ontwerp, in samenspraak met het bestuur van de Geseldonk. Hierdoor is een voordeel ontstaan op dit budget. (Zie resultaatbestemming.)

Op dit programma is een budget geraamd voor kleine verkeersmaatregelen, extra parkeervakken, kleine verbetermaatregelen aan de infrastructuur etc. Vanwege de afronding van enkele grote projecten en personele verschuivingen is in 2016 geen beroep gedaan op dit budget.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
Regionale 090 aangelegenheden brabantstad		69		87	0	18	-18
250 Verkeer en vervoer beleid	69	2.118	34	1.259	-35	-859	824
Totaal saldo baten en lasten	69	2.186	34	1.346	-35	-840	805
<i>Verrekening met reserves</i>							
	600	1.015		1.015	-600		-600
Saldo programma	669	3.201	34	2.361	-635	-841	206

Voorstel tot resultaatbestemming

In 2016 is extra budget beschikbaar gesteld bij de berap voor de aanleg van parkeerplaatsen bij de Geseldonk. Deze parkeerplaatsen zijn in 2016 nog niet gerealiseerd. Voorgesteld wordt het budget van € 200.000 te storten in de reserve kapitaallasten maatschappelijk nut, en hiertoe een investeringskrediet beschikbaar te stellen voor de aanleg in 2017. Dit in verband met de BBV-wijziging met ingang van 1 januari 2017 en de verplichting tot het activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
10. Verkeer en mobiliteit	5.673.906	26%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

Hoofdwegenstructuur (€ 596.500), **Stimulering openbaar vervoer** (€ 207.596), **Parkeerproblemen woonwijken** (€ 104.901)

Hoofdwegenstructuur (diverse kleine maatregelen), Stimulering openbaar vervoer en parkeerproblemen woonwijken: Vanaf 2016 is hiervoor de bestemmingsreserve mobiliteit- en verkeersveiligheid beschikbaar.

Hoogwaardige fietsverbinding Eindhoven-Helmond (€ 1.152.256)

Door vertraging in de grondverwerving is dit krediet niet in 2016 gevoteerd. In 2016 is wel intensief overleg gevoerd met Prorail in verband met aanvullende rapportage "Voorstel risico-compensatie en risico-beheersing overwegen Eindhoven-Helmond" zoals vereist door het ministerie.

Verbeteringsprogramma overwegen (€ 1.370.000)

Besprekingen met I&M en Prorail lopen nog. Er is een sterke relatie met de opdracht van de raad om de Kanaaldijk t.h.v het centrum verkeersluw te maken.

Beter benutten 2 (€ 250.000)

In 2016 is het krediet grotendeels aangevraagd, dit betreft de resterende middelen die in een latere fase nodig zullen zijn.

Smart mobility (€ 300.000)

In 2016 hebben de voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden, votering van het krediet vindt in 2017 plaats.

Beter benutten logistiek (€ 50.000)

Middelen zijn bestemd voor een onderzoek in B5-verband naar vrachtverkeersstromen. De Helmondse bijdrage dient uit deze middelen te worden afgedekt. Afronding vindt in 2017 plaats.

3.11 Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

3.11.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Onderhoud	11.01	Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (grijs: straten, trottoirs, paden en pleinen in de buurt)		70%		71%		67%		Ondanks bezuiniging constant houden	tweejaarlijks, inwonersenquête
	11.02	Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (groen)		69%		71%		70%		Ondanks bezuiniging constant houden	tweejaarlijks, inwonersenquête
	11.03	Aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van openbare ruimte (blauw: waterpartijen) in de buurt.		74%		80%		73%		Ondanks bezuiniging constant houden	tweejaarlijks, inwonersenquête
	11.04	Fysieke verloedering (% veel overlast)			28%	26%	23%	21%	28%	Ondanks bezuiniging constant houden	jaarlijks, Veiligheidsmonitor

3.11.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Uitvoeren van het Programma Onderhoud Wegen 2016 (POW 2016)

Het uitvoeren van (integraal) onderhoud van de openbare ruimte op het gebied van wegen, riolering, groen, verlichting en verkeersmaatregelen.

Gestart. Van het POW 2016 zijn de volgende werken voor wat betreft het grootschalig onderhoud aan de verhardingen uitgevoerd, opgeleverd en afgerekend in 2016: Montgomeryplein, Bariton- en Paukenstraat, Wilgehoutstraat, Goorsebaan, Engelseweg, Nemerlaerhof, Nachtegaallaan en Sjef Remmenlaan. De volgende projecten van het POW 2016 zijn gestart en lopen door in 2017: Venuslaan -Breitnerlaan en Verbindingsweg-Edelhertlaan. De volgende projecten van het POW 2016 starten in januari 2017: Adonislaan, Weg door de Rijpel / Deurneseweg en Maaslaan. De kosten welke in 2017 gemaakt moeten worden voor deze projecten bedragen € 909.000,-. Deze kosten zijn opgebouwd uit te besteden uren voor directievoering en toezicht en te verrekenen kosten voor uitvoering van de werkzaamheden door de aannemers.

Onderhoudsplan Kunstwerken (civ. techn.)

- Uitvoeringsplan Sluis 8- Conserveren wanden Henri Dunanttunnel- Ontmantelen fontein 't Cour

Gestart. Uitvoeringsplan sluis 8: is vertraagd a.g.v. gesprekken met bedrijven aan de

insteekhaven Conserveren wanden Henri Dunanttunnel: Aanbesteding is teruggetrokken i.v.m.

inschrijvingen die ver boven de raming lagen. In 2017 worden de wanden alleen gereinigd.
Ontmantelen fontein 't Cour: fontein is ontmanteld i.o.m. bewoners.

Waterlopen onderhoud

- Groene Loper- Vijver Hortensiapark

Gestart. Groene Loper: is deels meegegaan in ander werk (aanpassen afwatering Beethovenlaan e.o.). Ander deel is voorlopig niet nodig. Hortensia vijver: is in uitvoering. Baggerwerk wordt eind 2016 opgeleverd. Beplanting, aanbrengen mosselen en fontein gebeurt volgend voorjaar.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2015) Groenvisie, Binnenstad

Niet gestart. Bij de 1e Berap is reeds aangegeven dat de invulling hiervan is herzien. Gekozen is om te komen tot bredere, integrale (wijk)visies openbare ruimte als opgave voor de nieuwe organisatie. Voorgesteld wordt de bestaande doelstelling te laten vervallen.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Metropoolregio Eindhoven: Op advies van de Adviescommissie Gulbergen is in 2014 besloten dat de eindafwerking, pre-nazorg en de nazorg van de stortplaats Gulbergen en de verdere ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen vooralsnog binnen het takenpakket van de Metropoolregio blijft. De doelstelling is dat uiterlijk in de loop van 2016 zowel de overdracht van de nazorg van de stortplaats aan de provincie moet zijn afgerond en een nieuw perspectief moet zijn ontwikkeld voor de governance van Gulbergen. Inmiddels dient rekening te worden gehouden met een vertraging in het traject van zeker een jaar. De uitkomst van dit te doorlopen traject zal bepalend zijn voor de betrokkenheid van de Metropoolregio. Doelstelling voor het Landgoed Gulbergen is de ontwikkeling tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met een sterke groene geleiding, duurzame uitstraling en passend binnen de Brainport-ambitie van de regio. Vanuit de MRE worden de adviescommissie Gulbergen en Bestuurlijk Overleg gefaciliteerd.

3.11.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Verskil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	5.396	4.451	4.324	3.668	-656
Lasten	21.357	21.667	21.864	19.559	-2.305
Saldo	-15.961	-17.215	-17.539	-15.891	1.649
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking		100	197	197	
Storting		300	350	400	50
Saldo	-15.961	-17.415	-17.693	-16.094	1.598

Toelichting op programmaniveau

Wegen

Door vooral lagere reclame opbrengsten uit billboards, zijn de opbrengsten vanuit recognities € 93.000 lager dan begroot. De lasten zijn circa € 1,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Hierin zit een bedrag van € 0,4 miljoen voor afronding van lopende projecten die in 2016 zijn gestart. Verder is er een voordeel van € 0,4 miljoen op de elektra kosten voor de openbare verlichting. Door lagere reclame opbrengsten uit billboards, zijn de opbrengsten vanuit recognities € 0,1 miljoen lager dan begroot. Op de kapitaallasten is er een nadeel van € 0,1 miljoen. Tot slot zijn er € 0,1 miljoen verzekeringsgelden ontvangen voor het Ameideplein.

Wegen – reiniging

Een voordeel van € 113.000 is vooral het gevolg van verminderde verwerking van veegzand en veegvuil en het al inzetten van een te realiseren bezuinigingstaakstelling ingaande in 2017 van € 100.000.

Parkeervoorzieningen

Bij de 2e Berap 2016 bent u geïnformeerd over het verwachte tekort op de parkeerexploitatie in 2016. Het uiteindelijke tekort op de parkeerexploitatie in 2016 bedraagt € 142.000. Dit wordt veroorzaakt door minder inkomsten fiscalisering voor een bedrag van € 106.000 en minder parkeerinkomsten van € 73.000. Deze lagere inkomsten worden grotendeels gecompenseerd door lagere uitvoeringskosten. Daarnaast is ten onrechte uitgegaan van een volledige dekking van de kosten voor de NS fietsenstalling vanuit de subsidie Beter Benutten van de Provincie Noord-Brabant. De subsidie is € 84.000 lager dan vooraf rekening mee werd gehouden.

Groenvoorzieningen en natuur

De houtopbrengsten uit Gemeentebossen zijn ca € 20.000 lager dan begroot. In 2016 heeft discussie over de kwaliteit van verrichte werkzaamheden plaatsgevonden met de uitvoerder van het groenonderhoud. Ondanks verrekeningen zijn alle werken uitgevoerd en is er door een gunstige aanbesteding in 2015 ook in 2016 een voordeel. Ook is er een voordeel van € 413.000 door vooruit te lopen op een bezuinigingstaakstelling vanaf 2017. Tenslotte is een aantal werkzaamheden verricht voor € 80.000 voor natuur en onderhoudsvriendelijk groen maatregelen, welke zorgen voor een voordeel.

Er is een voordeel op onderhoudslasten van gemeentebossen van € 136.000 in combinatie met werkzaamheden aan natuurgebied De Bundertjes en Groot Goor met een nadeel van structureel € 50.000.

In 2016 zijn groenrenovatie programma's uitgevoerd wat leidt tot een nadeel van ca € 116.000. Hierin zitten tevens lasten van 80.000 voor natuur en onderhoudsvriendelijk groen. Tenslotte bestaat een voordeel op kapitaallasten van € 81.000.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Verschil t.o.v. Begroting Baten	Verschil t.o.v. Begroting Lasten	Verschil t.o.v. Saldo
210 Wegen	401	8.766	285	7.685	-115	-1081	965
220 Wegen - beheerkaart		140		141	0	1	-1
225 Wegen - reiniging	4	2.259	9	2.146	5	-113	118
230 Parkeervoorzieningen	3.760	3.215	3.270	2.867	-490	-348	-142
260 Verkeer en vervoer uitvoering	25	1.156	3	1.152	-22	-4	-18
270 Binnenhavens en waterwegen	46	1.016	98	1.063	53	47	5
580 Groenvoorzieningen & natuur excl.recrea.	89	5.196	3	4.381	-86	-815	729
595 Groenvoorzieningen & natuur , fonteinen		110		122	0	12	-12
722 Begraafplaatsen		6		2	0	-4	4
Totaal saldo baten en lasten	4.324	21.864	3.668	19.559	-657	-2.305	1.648
Verrekening met reserves	197	350	197	400		50	-50
Saldo programma	4.521	22.214	3.865	19.959	-657	-2.255	1.598

Voorstel tot resultaatbestemming

Ameideplein

Voorgesteld wordt om de ontvangen schade uitkering a.g.v. niet deugdelijke voegen na renovatie van het Ameideplein van € 97.000, over te hevelen naar 2017 om het reparatiewerk van het voegen probleem uit te laten voeren.

Programma Onderhoud Wegen en renovatie groenprojecten

Jaarlijks voert team Wegen en Groen taken uit gebaseerd op een jaarplanning / programma. Seizoensinvloeden (bijvoorbeeld sneeuw in relatie tot asfalteren) zorgen er onder anderen voor dat niet ieder jaar de gewenste planning wordt gehaald. Ook andere planologische ontwikkelingen (denk aan vertraging bij rioleringswerkzaamheden of gebiedsontwikkeling) veroorzaken dat gestelde doelen niet gehaald worden in een kalenderjaar. Het gevolg is dat een jaarbudget uiteindelijk ruimte over laat en dit naar de algemene middelen toevloei. Het opvolgende jaar wordt de planning aangepast om alsnog te doen wat is uitgelopen of nog open stond in de planning. Er wordt dan niet op voorhand een beroep gedaan om dit uit de algemene middelen oftewel het overgebleven budget te verhalen.

Gezien het actuele beeld als het gaat om de Inrichting Beheer Openbare Ruimte bouwopdracht (integraliteit tussen teams en in plannen) vanuit de nieuwe organisatievisie en forse bezuinigingsopgaven lost een toekomstige voorziening onderhoud het huidige wegvloei van middelen op. In 2017 zullen integrale plannen hiervoor opgesteld worden.

Voorgesteld wordt om ontstane voordelen op niet uitgevoerde werkzaamheden van € 400.000 in 2016 over te hevelen naar 2017. Met ingang van 2017 zal vervolgens het fluctuerende karakter -qua financiële omvang per jaar- tezamen met renovatie groen projecten geëgaliseerd worden door het voorstel tot instellen van een voorziening onderhoud.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
11. Openbare ruimte en natuurbescherming	1.940.960	11%

Toelichting niet aangevraagde investeringen:

CCameratoezicht € 54.000

De middelen voor cameratoezicht worden aangevraagd op het moment dat camera's stuk gaan. In 2016 is dit niet aan de orde geweest.

Vervanging van camera's € 66.000

De middelen voor vervanging van camera's worden aangevraagd op het moment dat er camera's stuk gaan. In 2016 is dit niet aan de orde geweest.

Openbare ruimte Stiphout-Dorpsstraat € 802.400

De resterende middelen met betrekking tot het project openbare ruimte Stiphout – Dorpsstraat zijn nog niet aangevraagd vanwege vertraging in de uitvoering van het project door de intensieve afstemming met alle belanghebbenden.

Vervanging sluizen 8 en 9 voorbereiding € 450.000

Voor de vervanging van de sluizen 8 en 9 is in 2014 een voorbereidingskrediet aangevraagd van totaal € 650.000 om een aantal onderzoeken te kunnen uitvoeren. Een aantal voorbereidende onderzoeken zijn inmiddels uitgevoerd (reeds € 200.000 aangevraagd). Er worden varianten uitgewerkt en afstemming gezocht met aan- en omliggende partijen. De restant middelen van € 450.000 dienen beschikbaar te blijven.

Groene Peelvallei € 355.000

De nog niet aangevraagde middelen van € 355.000 dienen beschikbaar te blijven voor uitgaven welke in de komende jaren plaats zullen vinden die betrekking hebben op planontwikkeling, visievorming, beheer, onderhoud en investeringen.

3.12 Programma 12: Milieu

3.12.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

Tactische indicatoren

Onderwerp Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Bodem	12.01 Aantal nog te saneren c.q. beheersen locaties met label spoed binnen de voorraad		19	7	13	8	5		Spoedlocaties in 2015 gesaneerd c.q. beheerst	Jaarlijks, bodeminformatiesysteem
Afval	12.03 % afval dat gescheiden wordt ingezameld		50,40%	49,20%	60,90%	59,80%	60,10%		In 2015 60% (LAP2)	Jaarlijks, afvalregistratie

3.12.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsvoorbereiding

Versnellingsagenda duurzaamheid

Gestart. Vanuit de Conferentie 'Alle lichten op groen' in juni 2015 en de terugkomdag in juni 2016 hebben wij de stad uitgedaagd om in concrete projecten mee te werken aan de versnelling om de Klimaatdoelstelling 'Klimaatneutraal in 2015' te kunnen behalen. De Versnellingsagenda Duurzaamheid is een product wat als resultaat van de conferentie samen met de stad gerealiseerd is. Vanuit de gemeentelijke organisatie is het thema Duurzaamheid opgenomen in de Strategische Agenda, het Programma Duurzame en Gezonde Stad. De Uitvoering hiervan verloopt conform planning. In januari 2017 zal het Programmaplan Duurzame en Gezonde stad worden aangeboden aan het College.

Beleidsregel Geur

Gestart. Concept beleidsregel Geur is met bewoners en bedrijven besproken. De beleidsregel heeft ter inzage gelegen. De beleidsregel zal worden voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

Milieu Uitvoerings Programma 2016-2019

In het kader van het programma duurzaamheid wordt dit op een later tijdstip opgepakt.

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Huishoudelijke afvalstoffen:

(deel-)plannen voor de verschillende afvalstromen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's.
Gestart. Na invoering van de PMD-inzameling in mei 2016 heeft het college in juli 2016 de nieuwe uitvoeringskaders voor de inzameling van oud papier en karton (OPK) en textiel vastgesteld. De invoering van OPK-inzameling middels mini-containers is aansluitend ter hand genomen, voor de levering van containers heeft een aanbesteding plaatsgevonden en volledige uitrol/invoering hiervan is voorzien vanaf april 2017. Voor de textielinzameling is aanvullende besluitvorming voorbereid, op

basis waarvan het college in het eerste kwartaal van 2017 nog besluiten zal nemen.

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Uitvoeren van het OPR 2016

Vervanging/renovatie/onderhoud van riolen en gemalen conform het OPR 2016.

Gestart. Reguliere onderhoudsbestekken zijn afgerond. Vervangingswerken lopen deels nog door tot eind 2017. Dit is cf. eerdere planning.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2012) Basisvoorzieningen kunststofinzameling

Afhankelijk van verdere uitwerking Verpakkingsconvenant en besluitvorming Afvalbeleidsplan wordt de huidige huis-aan-huis inzameling mogelijk uitgebreid of aangepast; er wordt vooralsnog uitgegaan van realisatie op 10 locaties van brengvoorzieningen (ondergrondse perscontainers).

Niet gestart. De PMD-inzameling is in mei 2016 gestart. Daarbij is alle aandacht uitgegaan naar invoering bij laagbouwoningen. Door prioritering en capaciteitsgebrek is vervolgens eerst de aanpassing van OPK-inzameling en textiel in gang gezet. Sindsdien is er nog geen aandacht gegeven aan het oplossen van knelpunten (met name bij hoogbouwoningen). In Q2 van 2017 wordt dit weer opgepakt. Daarmee zal eventuele realisering van aanvullende verzamelvoorzieningen voor kunststof niet eerder dan eind 2017 een feit zijn.

(2015) Nota Geurbeleid

Gestart. De Nota Geurbeleid heeft in oktober ter inzage gelegen. Samen met de beleidsregel zal de nota Geurbeleid worden voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

(2015) Beleidsnota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) Milieu

Als onderdeel van de integrale beleidsnota handhaving fysieke domein dient er ook een uitwerking te komen voor het werkveld milieu. Dit om een goede prioritering te kunnen maken voor een doelmatige inzet van de middelen.

Gestart. (Lopende procedure). In de Helmondse visie op naleving - Een passende interventie bij iedere bevinding - zijn alle taakvelden binnen de gemeente Helmond opgenomen, waaronder milieu, waarbij handhaving wordt ingezet om op te kunnen treden en daarmee (beleids)doelstellingen te realiseren. De Helmondse visie op naleving is door het college vastgesteld in november 2015 en in maart 2016 door de Raad. Verdere uitwerking vindt op dit moment plaats in de vorm van een integraal nalevingsplan, een VTH-beleidsplan en een "Wabo -VTH- kwaliteitshandboek". In de twee laatstgenoemde documenten zal ook het onderdeel milieuvergunningverlening worden opgenomen.

Beleidsresultaat verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

GR BLINK: De GR Blink is een uitvoerende organisatie die voor onze gemeente werkzaamheden op met name het gebied van afvalinzameling en stadsreiniging uitvoert. Voor deze uitvoering stellen wij jaarlijks budget beschikbaar. De GR Blink zelf heeft geen beleidsresultaten; de gemeenten hebben deze afzonderlijk bepaald en vastgelegd. Voor de gemeente Helmond dient BLINK bij te dragen aan onze doelstellingen met betrekking tot vermindering van kg afvalinzameling per inwoner en het verhogen van het afvalscheidingspercentage.

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB): De ODZOB zorgt als uitvoeringsorganisatie voor kwaliteit en continuïteit in de uitvoering van de door onze gemeente opgedragen taken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samenwerking en bundeling van kennis en ervaring dragen daar in belangrijke mate toe bij. Hierdoor ontstaat een professionele taakuitvoering die voldoet aan landelijke kwaliteitscriteria.

3.12.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Verschil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	20.157	22.269	22.269	20.933	-1.336
Lasten	22.503	19.793	19.913	18.063	-1.849
Saldo	-2.346	2.475	2.356	2.870	513
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	-129	300	300	495	195
Storting	-275	481	481	816	336
Saldo	-2.201	2.295	2.176	2.548	372

Toelichting op programmaniveau

Afval

Het resultaat op huishoudelijke afvalstoffen is toegevoegd aan de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing. Dit saldo bedraagt (inclusief de BCF-component van de exploitatie)

Riolering

Het resultaat van de exploitatie rioleringen is verrekend met de reserve rioleringen. Dit saldo bedraagt (inclusief de BCF-component van de exploitatie)

Milieu

Er was een budget van € 300.000 beschikbaar voor duurzaamheidsmaatregelen. De kosten voor duurzaamheid zijn in 2016 nog gedekt uit een krediet dat eveneens beschikbaar was voor het versnellingsprogramma duurzaamheid. Het budget van € 300.000 blijft beschikbaar voor duurzaamheidsmaatregelen in latere jaren.

Voor de reguliere inzet van de ODZOB binnen Helmond is structureel budget beschikbaar binnen het programma Milieu. Voor de opstartfase en de ontvlechting van de SRE Milieudienst heeft uw raad incidenteel aflopend budget beschikbaar gesteld tot 1 januari 2018. In 2016 heeft een meditationstraject tussen betrokkenen geleid tot afspraken over de verdeling van de financiële consequenties voortvloeiend uit de ontvlechting en opstart. De ODZOB heeft deze gevolgen deels verdisconteerd in de reguliere bijdrage waardoor de middelen die hiervoor beschikbaar waren in het begrotingsjaar 2016 niet volledig aangewend zijn. Hiermee kunnen deze middelen toegevoegd worden aan de algemene middelen.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
730 Huishoudelijke afvalstoffen	10.024	6.773	10.343	6.768	319	-5	324
750 Ontsmettingen en ov.reinigingen		364		397	0	34	-34
755 Reinigingen graffiti	123	246	31	138	-92	-108	15
760 Riolerings	9.791	7.687	9.942	8.306	151	620	-469
780 Milieubeheer	2.331	4.843	617	2.453	-1713	-2390	676
Totaal saldo baten en lasten	22.269	19.913	20.933	18.063	-1.335	-1.849	512
Verrekening met reserves	300	481	495	816	195	336	-141
Saldo programma	22.569	20.393	21.427	18.879	-1.140	-1.513	371

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
12. Milieu	530.798	0%

Toelichting niet aangevraagde investeringen

Basisvoorzieningen kunststofinzamelingen (€ 457.346)

Afhankelijk van verdere uitwerking Verpakkingsconvenant en besluitvorming Afvalbeleidsplan wordt de huidige huis-aan-huis inzameling mogelijk uitgebreid of aangepast; er wordt vooralsnog uitgegaan van realisatie op 10 locaties van brengvoorzieningen (ondergrondse perscontainers).

Niet gestart. De PMD-inzameling is in mei 2016 gestart. Daarbij is alle aandacht uitgegaan naar invoering bij laagbouwoningen. Door prioritering en capaciteitsgebrek is vervolgens eerst de aanpassing van OPK-inzameling en textiel in gang gezet. Sindsdien is er nog geen aandacht gegeven aan het oplossen van knelpunten (met name bij hoogbouwoningen). In 2017 wordt dit weer opgepakt waardoor de middelen in 2017 nodig zullen zijn.

Ondergrondse afvalvoorzieningen de Veste (€ 193.452)

Het realiseren van ondergrondse afvalvoorzieningen de Veste is afhankelijk van de (verdere) bouwproductie de Veste. De verwachting is dat deze middelen in 2017 worden aangevraagd.

3.13 Programma 13: Bestuur en organisatie

3.13.1 Welke effecten hebben we bereikt?

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

Tactische indicatoren

Onderwerp	Nr.	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Draagvlak beleid	13.01	Vertrouwen manier waarop gemeente bestuurd wordt (% (heel) veel)							29%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 28%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	13.02	Gemeente doet wat zij zegt (% (helemaal) eens)							26%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 26%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	13.03	De gemeente luistert naar de mening van haar burgers (% (helemaal) eens)					32%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 34%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	13.04	De gemeente betreft burgers voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen (% (helemaal) eens)					33%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 33%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Samenwerking met de stad	13.05	Burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren					32%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 34%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	13.06	Samenwerking met burgers (score 0-10)					6,0			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 5,9	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	13.07	De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is (% (helemaal mee eens))					26%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 23%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Burgers actief betrokken	13.08	Aandeel burgers dat actief is geweest om de buurt te verbeteren					20%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 23%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Administratieve lasten	13.09	De gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels (% (helemaal) eens)					33%			minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 28%	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Informatievoorziening	13.10	De gemeente gebruikt heldere taal					51%			minimaal vergelijkbare score gem.	tweejaarlijks, waar staat je gemeente

Kwaliteit dienstverlening	13.11	Waardering dienstverlening burger (rapportcijfer)	6,7	50.000-100.000 inw. = 60% minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw. = 6,7 tweejaarlijks, waar staat je gemeente
---------------------------	-------	---	-----	---

3.13.2 Wat hebben we er voor gedaan?

Beleidsuitvoering gericht op de beleidsresultaten

Visie en plan van aanpak Dienstverlening 2020

Vaststelling visie op en plan van aanpak dienstverlening 2020, met als doel in 2018 de beste dienstverlener van Brabant te zijn. Herijking van de visie op dienstverlening voor de gemeente Helmond wordt afgestemd met het Werkbedrijf en "Zorg Peel 6.1" en partners in de stad. Uitgangspunt zijn de landelijk opgestelde 6 ambities 2020 van de Vereniging Directeuren Dienstverlening.

Gestart. Visie moet nog worden vastgesteld door het college en de raad. De slogan voor deze visie is aangepast in De gemeente Helmond gaat voor VIP-Dienstverlening, Vriendelijk, Intelligent en Persoonlijk!

Vaststelling Plan van aanpak Moderne BRP

Doel: voor 1 januari 2019 aansluiten bij de landelijke voorziening moderne basisregistratie personen (BRP).

Gestart. Landelijke ontwikkeling worden gevolgd. Benodigde acties worden binnen de gemeente Helmond (o.a. uitwerking verbeterplan BRP/PNIK en bouwopdracht afdeling) opgepakt.

Overige beleidsuitvoering: Budgetresultaten voor omvangrijkste reguliere producten

Behandelen klanten binnen Stadswinkel

80% van de klanten wordt binnen 5 minuten geholpen (gemeten vanaf de afspraaktijd). In de piekperiode (mei, juni en juli) ligt dit op 65%. Klant kan binnen 5 werkdagen op afspraak komen. *Afgerond, resultaat behaald. Servicelevel balie Burgerzaken behaald*

Opnemen van inkomende oproepen KCC

95% van de inkomende oproepen wordt opgenomen. De klant krijgt betrouwbare wachtrij informatie en heeft zo de keuze: wachten of een andere keer terug te bellen. De gemiddelde wachttijd is < 1 minuut.

Afgerond, resultaat behaald. Servicelevel KCC behaald

Beantwoorden van inkomende oproepen KCC

20% van de inkomende oproepen wordt in 1 keer volledig door de dienstverlener van het KCC beantwoord. Uitdaging is om dit te verhogen. De overige oproepen worden middels een gericht terugbelverzoek doorgezet naar de klantbegeleider / consultant. Afspraak: klant wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld. 40% van de mail wordt in het KCC in 1 keer goed beantwoord. De overige mail gaat via DIV (registratie) naar de vakafdeling. De klant wordt proactief geïnformeerd over de mogelijkheden in de E-dienstverlening.

Servicelevel KCC behaald

Beantwoorden van twitterberichten KCC

Op werkdagen binnen 4 uur. Dit wordt samen met de afdeling communicatie verzorgd.

De website van de gemeente Helmond

De website van de gemeente Helmond is actueel en ingericht als een "Top taken website". Dit is een website, die alleen de meest bezochte informatie bevat en de informatie is gemakkelijk te vinden.

Voor de klant wordt een zoekmachine ingericht om heel gemakkelijk de informatie te vinden op de 3 websites van Gemeente Helmond, Zorg Peel 6.1 en Werkbedrijf.

Op 19 december 2016 is de gemeentelijke toptaken website live gegaan. Het is nooit de bedoeling geweest om een 'zoekmachine' in te richten op deze website, die óók Peel 6.1 en Senzer (voorheen Werkbedrijf) te doorzoeken. Sterker nog: de website van Peel 6.1 bestaat per 1-1-2017 niet meer en Senzer is niet meer van de gemeente. We hebben alle relevante informatie van Peel 6.1 en Senzer die de gemeente per 1-1-2017 weer over nam, op de nieuwe website geplaatst.

De E-dienstverlening Stadswinkel

Het aanbod E-formulieren is voor de klant aanzienlijk vergroot. De dienstverleningsprocessen worden uitgevoerd conform de vastgestelde visie op dienstverlening. In navolging van de Belastingdienst gaan we de landelijke Berichtenbox promoten als het kanaal om zaken met elkaar te doen.

vanaf 19 december 2016 zijn er 15 digitale formulieren op de gemeentelijke website. Deze e-formulieren zijn gekoppeld aan verseeon. Zo wordt er meteen een zaak aangemaakt. In januari wordt een projectgroep gestart die gedurende 2017 de overige 65+ formulieren (Word, Excel en PDF) digitaal maakt.

Basisregistratie Personen (BRP)

De BRP is en blijft op orde. Streven een foutpercentage < 1%. In december een geslaagde zelfevaluatie voor de BRP en de reisdocumenten.

Afgerond, resultaat niet behaald. Audit BRP en PNIK scoren beide een onvoldoende. Verbeterplan en andere vervolgacties worden inmiddels besproken en afgestemd. Directieraad is betrokken en gaat opdracht geven voor opstellen verbeterplan.

Uitvoeren klanttevredenheidsonderzoek/analyses

Uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoek / analyses voor de onderdelen: - E-Dienstverlening-dienstverlening aan bedrijven

Niet gestart. Het onderzoek is niet gestart wegens de organisatieontwikkeling. De doorontwikkeling van de organisatie en de verdere daaruit voortvloeiende wijzigingen voor met name de afdeling Onderzoek & Statistiek alsook de wisseling van het management binnen de Stadswinkel, hebben ertoe geleid dat het onderzoek is uitgesteld naar 2017. Daarbij zal het een onderdeel vormen binnen de uit te werken en uit te voeren bouwopdracht.

Resultaat doorgeschoven projecten voorgaande jaren

(2015) Implementatie I&A visie Peel

Op basis van de in de eerste helft van 2014 opgestelde I&A visie voor Peel 6.1 zal naar verwachting eind 2014 een besluit worden genomen door de stuurgroep Peel 6.1 om deze visie inclusief bijbehorende Business Case en implementatieplan voor te leggen aan de colleges en raden van de peelregio. Dit met het doel om de implementatie voor te bereiden.

Afgerond, resultaat behaald. Vooralsnog van de baan. De I&A visie voor de Peel heeft aan actualiteit ingeboet. Als gevolg van de ontvlechting van de Peel 6.1 samenwerking en het ontstaan van Senzer, is de prioriteit voor de I&A visievorming naar achteren geschoven. De 5 Peelgemeenten zijn zelf een nieuwe samenwerking aangegaan en hebben geen prioriteit gegeven aan de eerder benoemde visievorming. Aangegeven is dat een gezamenlijke I&A visie van de 6 gemeenten, inclusief Helmond, in ieder geval de eerste helft van 2017 geen prioriteit heeft. Daarmee komt deze I&A visievorming op

de iets langere baan, maar deze is niet uit beeld. Een gedeelde I&A visie is nodig om de informatiedeling in de ketensamenwerking op de langere termijn te borgen.

Beleidsresultaat verbonden partijen

BNG

De BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen met specifieke expertise in de publieke sector. Door de lage financieringsstarieven draagt de bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers. Duurzaamheid is een belangrijk element in de missie van de BNG Bank, waarbij de bank klanten en investeerders ondersteunt in het realiseren van hun doelstellingen voor een toekomstbestendige samenleving. 'Duurzaam' definieert de bank als maatschappelijk verantwoord, waarmee ze wil zeggen een houdbaar evenwicht tussen milieubelangen, economische belangen en sociale belangen, ook naar toekomstige generaties toe.

VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is de koepelorganisatie van alle gemeenten. Samen met alle gemeenten bouwt de VNG aan kracht en kwaliteit van het lokaal bestuur. De VNG ondersteunt ons bij de ontwikkeling en behartigt onze belangen. Dat doet ze door op te halen wat er in onze (en andere) gemeente(n) gebeurt en dat in te brengen bij de Haagse politiek.

Enexis Holding NV

Enexis Holding NV In de Elektriciteits- en Gaswet is vastgelegd dat Enexis de netbeheerder is. Onze burgers kunnen niet kiezen. Enexis zorgt voor het veilig, betrouwbaar, betaalbaar en klantgericht transporteren van energie. Nederland is op weg naar een duurzame energievoorziening. Hiervoor is efficiënt gebruik van energie uit steeds meer duurzame bronnen noodzakelijk. Enexis werkt samen met andere organisaties aan duurzame en verantwoorde energie voor vandaag en morgen.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Metropoolregio Eindhoven (Regionaal Historisch Centrum RHCE) De formele doelstelling ligt verankerd in de Archiefwet 1995: het RHCE fungeert als archiefbewaarpplaats van de overgebrachte archieven van de gemeente Helmond. Archieven worden gevormd als onderdeel van het handelen van overheden, instellingen en personen. De overheidsarchieven zijn het geheugen van de overheid. De archiefstukken dienen als instrumenten van het bestuur. Zonder goed geordende en toegankelijke archieven zijn bestuurlijke zorgvuldigheid en continuïteit loze begrippen en is een goede democratische controle op het bestuur vrijwel onmogelijk. In ons staatsbestel rust dan ook op de overheid de plicht haar archieven in beginsel open te stellen voor de burger. Openbare archieven zijn onmisbaar voor de rechtsstaat. Voor de gemeente Helmond berust de toezichthoudende taak in dat kader bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

3.13.3 Wat heeft het gekost?

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	4.503	2.213	2.326	8.145	5.819
Lasten	28.588	24.072	20.697	27.699	7.002
Saldo	-24.085	-21.859	-18.371	-19.554	-1.183
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	10.042	1.920	2.721	2.513	-208
Storting	2.189	658	5.158	4.683	-476
Saldo	-16.233	-20.597	-20.807	-21.724	-915

Toelichting op programmaniveau

Het resultaat op dit programma is na verrekening met reserves € 0,16 miljoen voordelig. Het resultaat is opgebouwd uit diverse voor- en nadelen op de verschillende hoofdproducten die elkaar per saldo ongeveer opheffen. Waar van belang wordt het resultaat wordt per hoofdproduct daarom kort toegelicht.

Overzicht per hoofdproduct

003 College van B&W

Het negatieve resultaat van € 1,7 miljoen wordt veroorzaakt door het actualiseren van de voorziening wethouderspensionen. Voor een bedrag van € 0,7 miljoen wordt dit veroorzaakt door het hanteren van een nieuwe voorgeschreven rekenrente. Voor een bedrag van € 1,0 miljoen door het feit dat tot nu toe in de voorziening geen rekening werd gehouden met het onderdeel nabestaandenpensioen. Er werd tot nu toe - naar nu blijkt ten onrechte - van uitgegaan dat dit deel gefinancierd kon worden uit het ouderdomspensioen van de wethouders.

020 Regionale aangelegenheden

Het voordelig resultaat van bijna € 0,5 miljoen wordt vooral veroorzaakt door minder toerekening van organisatiekosten. Deze toerekening heeft vooral plaatsgevonden naar andere hoofdproducten binnen dit programma.

025 Bestuursondersteuning

Het nadelig resultaat ad € 0,2 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door een binnen dit hoofdproduct opgenomen taakstelling ad € 0,3 miljoen ivm de herijking van de kostentoeiding. De taakstelling wordt feitelijk binnen dit programma opgelost.

050 Voorlichting communicatie stadspromotie

Het nadelig resultaat van bijna € 0,3 miljoen wordt vooral veroorzaakt door meer toerekening van organisatiekosten. Op hoofdproduct 020 heeft zich een vergelijkbaar voordeel voorgedaan.

060 Beheer basisregistraties

Het nadelig resultaat van bijna € 0,2 miljoen wordt vooral veroorzaakt door meer toerekening van organisatiekosten. Op hoofdproduct 020 heeft zich een vergelijkbaar voordeel voorgedaan.

070 Stadswinkel

Het resultaat op de Stadswinkel toont een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Dit saldo wordt vooral veroorzaakt door een lagere toerekening van organisatiekosten (€ 0,4 miljoen.).

Daarnaast zien we een hogere (netto) opbrengst bij de reisdocumenten en een budget voor het landelijk referendum dat niet volledig benut is. Het aantal verstrekte reisdocumenten is hoger dan begroot. Door de organisatie van het op 6 april 2016 Landelijk Referendum Associatie overeenkomst EU en Oekraïne zo sober en efficiënt mogelijk te houden heeft dit geleid tot een onderbenutting op het door het rijk beschikbaar gestelde budget hiervoor.

910 Organisatie algemeen

Op dit hoofdproduct staan de middelen voor de organisatie opgenomen die niet vooraf toegekend worden aan de individuele afdelingen (kostenplaatsen) en wordt het resultaat verwerkt van de organisatiekostenplaatsen. Per saldo is het resultaat hierop zo'n € 0,4 miljoen voordelig. Hierin is tevens een bedrag van € 1,7 miljoen begrepen dat gereserveerd moest worden in verband met de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB). Dit betreft de eenmalige reservering voor negen maanden vakantiegeld over 2016 dat als gevolg van de nieuwe regeling gereserveerd moet worden. Naast de kosten voor de reguliere organisatie worden tevens de kosten voor de organisatieontwikkeling binnen dit hoofdproduct verantwoord. Op de post organisatieontwikkeling (budget € 4 miljoen) is in 2016 zo'n € 2 miljoen uitgegeven. Het overgebleven bedrag ad € 2 miljoen is conform voorstel in de tweede Berap verrekend met de reserve organisatieontwikkeling, zodat dit beschikbaar blijft voor de organisatieontwikkeling in de komende jaren. Het resultaat op de organisatieontwikkeling is in 2016 daarmee nihil.

920 Financiering en Treasury/ 930 Nieuwe investeringen

Op deze hoofdproducten is per saldo een nadelig resultaat gerealiseerd van € 0,3 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door afschrijvingskosten op nieuwe investeringen die in 2016 nog niet functioneel aan beleidsprogramma's zijn toebedeeld.

935 Centrum- en regiofunctie

De activiteiten die vanuit Helmond worden verricht voor de regio worden op dit hoofdproduct verantwoord. Omdat deze lasten in rekening worden gebracht bij deze gemeenten is het resultaat ongeveer nihil. Deze lasten zijn vooraf niet begroot.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Vershil t.o.v. Begroting Baten	Vershil t.o.v. Begroting Lasten	Vershil t.o.v. Saldo
003 College van B&W	1	1.661		3.352	-1	1691	-1.692
010 Raad en raadscommissies		1.374		1.351	0	-23	23
020 Regionale aangelegenheden	219	1.861	219	1.394	0	-467	467
025 Bestuursondersteuning		1.649	14	1.884	14	235	-221
050 Voorlichting communicatie stadspromotie	6	1.046	50	1.355	44	309	-265
060 Beheer Basisregistraties	182	840	35	856	-147	16	-163
070 Stadswinkel	1.450	4.174	1.712	3.832	262	-342	604
910 Organisatie algemeen	104	7.170		6.697	-104	-473	369
920 Financiering en treasury			204	299	204	299	-95
930 Nieuwe investeringen	364	922		763	-364	-159	-205
935 Centrum- en regiofunctie			5.911	5.916	5911	5916	-5
Totaal saldo baten en lasten	2.326	20.697	8.146	27.699	5.819	7.002	-1.183
Verrekening met reserves	2.721	5.158	2.513	4.683	-207	-475	268
Saldo programma	5.047	25.855	10.659	32.382	5.612	6.527	-915

Voorstel tot resultaatbestemming

Niet van toepassing.

Voorgenomen investeringen

Programma	Bedrag IVP	Aangevraagd
13. Bestuur en organisatie	3.945.000	30%

Toelichting niet aangevraagde investeringen

Reguliere vervangingssystemen I&A (€ 1.385.000)

De middelen bij automatisering zijn nog niet aangevraagd omdat de technische levensduur in veel gevallen langer is dan de economische levensduur, waarop de vervangingsinvesteringen zijn gebaseerd. Hierdoor worden aanvragen om investeringen te vervangen later gedaan. De middelen dienen ten aanzien van automatisering derhalve doorgeschoven te worden.

Duurzame maatregelen gemeentelijk vastgoed (€ 1.275.000)

De kredietaanvraag is voorbereid en zal in april 2017 worden aangevraagd. De onderbouwing van de onderliggende cijfers heeft meer tijd gekost. Dit heeft ook te maken met de transitie naar de nieuwe energieleverancier.

4 Dekkingsmiddelen, Vpb en Onvoorzien

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente uitgewerkt en nader toegelicht. De baten uit deze algemene dekkingsmiddelen zijn niet meegenomen bij de diverse programma's, met uitzondering van de lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is aan de opbrengsten.

Totaaloverzicht op programmaniveau

In onderstaande tabel is de afwijking op programmaniveau ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2016 en de rekening 2015 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting incl. alle wijzigingen	Rekening	Vershil t.o.v begroting saldo
	2015	2016	2016	2016	2016
Baten	207.508	200.604	200.765	202.555	1.791
Lasten	7.300	5.261	7.426	3.732	-3.694
Saldo	200.208	195.343	193.339	198.824	5.484
<i>Verrekening met reserves</i>					
Onttrekking	17.996	52.342	56.705	27.075	-29.630
Storting	9.820	34.781	34.181	4.852	-29.329
Saldo	208.384	212.905	215.864	221.046	5.183

4.1 Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Toelichting op programmaniveau

Het resultaat op dit programma is € 2,7 miljoen voordelig. Dit is het gevolg van een fors voordeel op het gemeentefonds en nadelen op de financiering. Voor een deel zal het voordeel op het gemeentefonds moeten worden meegenomen naar 2017, omdat hier verplichtingen onder liggen. Hiervoor is een voorstel resultaatbestemming ingediend.

Post onvoorzien

In 2016 is één keer een beroep gedaan op de voorzien incidenteel en wel voor het faciliteren van raadsleden zoals besloten in de raadsvergadering van 2 juni 2016. Hierdoor is het voordelig saldo op deze post per 31 december 2016 afgerond € 468.000.

Nummer begrotings-wijziging	Datum raadsbesluit	Nummer raads-bijlage	Onvoorzien	Incidenteel
			Beschikbaar 2016	500
			Begroting 2016 incl 1e wijziging	500
11	11-6-2016	46	Facilitering raadsleden	-32
			Totaal tussentijdse wijzigingen:	-32
			Eindstand	468

Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering is opgebouwd uit een deel algemene uitkering en een deel decentralisatie- en integratie-uitkeringen, waaronder de integratie-uitkering Sociaal Domein. Deze uitkering bevat middelen voor WMO, jeugd en participatie. Aan de inzet van deze middelen is geen bestedingsvoorwaarde verbonden, waardoor gemeenten vrij zijn om een eigen afweging te maken over de inzet. Binnen onze gemeente wordt het standpunt gehanteerd dat deze middelen ook ingezet worden voor de taken die voortkomen uit de decentralisaties.

Het resultaat van het totaal van het gemeentefonds bedraagt € 4.300.000. Dit bedrag bestaat voor € 1.600.000 uit hogere ontvangsten dan de raming en voor € 2.700.000 uit nog openstaande verplichtingen.

De totale gemeentefondsuitkering (= algemene uitkering en decentralisatie/integratie-uitkeringen) van € 172.000.000 die is opgenomen in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2016. Ten opzichte van die circulaire zijn er bij de septembercirculaire 2016 en decembercirculaire 2016 ook nog bijstellingen geweest, waardoor we meer hebben ontvangen. Gezien het tijdstip van het verschijnen van deze circulaires zijn de mutaties die hieruit volgen niet meer meegenomen in de Berap. Een andere verklaring voor het positieve resultaat van de ontvangsten, is dat het Rijk in 2016 nog bedragen verrekent over de jaren 2014 en 2015. Definitieve vaststelling van een jaarschijf uit het gemeentefonds geschiedt namelijk pas na twee jaar, waardoor eind 2016 de uitkering van 2014 definitief is vastgesteld.

De raming voor nog openstaande verplichtingen bestaat voor een deel uit niet ingezette middelen uit de resultaatbestemming van 2015 en voor een deel uit verplichtingen van 2016 die nog niet ingezet zijn. En doordat de gemeentefondsuitkering gestegen is als gevolg van mutaties bij de september- en decembercirculaire 2016 stijgt ook het budget van de bijbehorende verplichtingen. Ook deze mutaties zijn niet meegenomen in de ramingen.

4.2 Lokale heffingen

Bij dit onderdeel wordt een totaalbeeld gegeven van de opbrengsten uit lokale heffingen waarvan de besteding niet wettelijk gebonden is aan de opbrengsten. In de paragraaf "lokale heffingen" (hoofdstuk 5.1) wordt naast een overzicht van de gerealiseerde inkomsten uit lokale heffingen ook aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van lokale heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid.

Tabel opbrengsten lokale heffingen (bedrag x € 1.000)

Soort heffing	Realisatie 2016
	€
Onroerende zaakbelasting	18.822
Hondenbelasting	555
Precariobelasting	279
Totaal lokale heffingen	19.656

4.3 Vennootschapsbelasting (Vpb)

De gemeente Helmond is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Begin 2015 werd een projectgroep gestart met als taak de implementatie van de nieuwe wetgeving. De werkzaamheden van de projectgroep worden ondersteunt door Deloitte Belastingadviseurs. De inventarisatie van activiteiten leidde tot het vaststellen van 3 mogelijke fiscale ondernemingen: Grondbedrijf; Exploitatie Vastgoed en Parkeerbedrijf. Vanwege de nog bestaande onzekerheden bij de fiscale interpretatie van de nieuwe wetgeving zal de gemeente vragen om uitstel voor het indienen van de aangifte. Hierdoor hoeft de gemeente haar aangifte pas uiterlijk 30 april 2018 in te dienen. Dit biedt voldoende tijd om te komen tot gefundeerde keuzes en een goede onderbouwing van de diverse standpunten.

Toelichting per activiteit:

Grondbedrijf:

De ondernemingsactiviteit van het grondbedrijf staat inmiddels vast. Voor het berekenen van de verschuldigde vennootschapsbelasting maken we gebruik van een excel-berekeningsmodel van Deloitte. In het model zijn diverse variabelen opgenomen die de uitkomst beïnvloeden. De variabelen zijn terug te voeren op de onzekerheden die nog bestaan vanwege de nieuwe wetgeving. Wanneer de variabelen op een voor de gemeente Helmond gunstige wijze worden ingesteld bedraagt de verschuldigde vennootschapsbelasting nihil voor 2016. De extern belastingadviseur beoordeelt het instellen van de variabelen als verdedigbaar. Daarom zullen we het standpunt innemen dat over 2016 geen vennootschapsbelasting verschuldigd is.

Exploitatie Vastgoed:

Over de exploitatie van het Vastgoed wordt momenteel overleg gevoerd met de belastingdienst. Door de gemeente is de nadere stelling ingenomen dat geen sprake is van een belastingplicht voor de vennootschapsbelasting. De belastingdienst heeft nog geen schriftelijke reactie gegeven.

Parkeerbedrijf:

Bij de inventarisatie van de belastingplichtige activiteiten bleek dat het nog onzeker was of er structureel winst wordt behaald met de exploitatie van de parkeergarages en het straatparkeren. Indien er structureel winst wordt gemaakt, is er sprake van belastingplicht. Wanneer dat het geval mocht zijn, dan is de verwachting dat de financiële impact daarvan gering is.

Vanwege de onzekere gevolgen van de per 1 januari 2016 geldende belastingplicht is hiervoor een risico opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overzicht per hoofdproduct

In onderstaande tabel is de afwijking op hoofdproduct tussen de realisatie 2016 en de gewijzigde begroting weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	Begroting 2016 Baten	Begroting 2016 Lasten	Rekening 2016 Baten	Rekening 2016 Lasten	Verschil t.o.v. Begroting Baten	Verschil t.o.v. Begroting Lasten	Verschil t.o.v. Saldo
940 Post Onvoorzien		502			0	-502	502
944 Overige financiële middelen	8.646	2.235	9.161	2.434	515	199	316
950 Onroerend zaak belasting	19.235	554	18.833	551	-402	-2	-400
960 Overige belastingen	944	825	1.083	760	139	-65	204
970 Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	171.940	3.310	173.478	-13	1539	-3324	4.862
991 Overhead					0	0	
Totaal saldo baten en lasten	200.765	7.426	202.555	3.732	1.791	-3.694	5.484
Verrekening met reserves	56.705	34.181	27.075	4.852	-29.630	-29.329	-302
Saldo programma	257.470	41.607	229.630	8.584	-27.839	-33.023	5.182

940 Post onvoorzien

Er is in 2016 geen beroep gedaan op de post onvoorzien. De middelen vallen daardoor vrij in het resultaat.

944 Overige financiële middelen

Het per saldo voordeel van € 0,6 miljoen na verrekening met reserves is opgebouwd uit een nadeel van € 0,7 miljoen op Deelnemingen & Beleggingen, een voordeel van € 1,0 miljoen op de rentelasten en een voordeel van € 0,3 miljoen op de overige financiering.

950 Onroerende zaakbelasting/ 960 overige belastingen

Er is per saldo € 0,4 miljoen minder gerealiseerd aan opbrengsten OZB. Dit wordt veroorzaakt door een iets lagere dan geraamde totale waarde van het onroerend goed en een hogere dan geraamde leegstand. Dit nadeel is incidenteel. Aan opbrengsten op de overige belastingen is € 0,15 miljoen meer gerealiseerd.

970 Algemene Rijksuitkeringen/gemeentefonds

Het voordeel op het gemeentefonds is na verrekening met reserves zo'n € 4,3 miljoen. Voor een deel betreft dit de verwerking van de september- en decembercirculaire die niet meer via begrotingswijzigingen konden worden verwerkt. Voor de middelen die nog in 2017 moeten worden besteed is een voorstel tot resultaatbestemming ingediend.

991 Overhead

Binnen dit hoofdproduct zijn i.v.m. de BBV-wijzigingen de afdelingskostenplaatsen opgenomen. Tot en met 2016 wordt het resultaat hierop verrekend met de post Organisatiekosten in programma 13. Het resultaat is daarom vrijwel nihil. Vanaf 2017 dienen de gerealiseerde overheadkosten hierop te worden verantwoord.

Voorstel tot resultaatbestemming

Gemeentefonds

Via het gemeentefonds zijn middelen ontvangen die op diverse onderdelen nog niet zijn ingezet. Dit betreft onder andere nieuwe verplichtingen die volgen uit één van de circulaires van dit jaar. Daarnaast zijn er een tweetal voorstellen opgenomen die nog betrekking hebben op eerder reserveerde middelen uit 2015.

Voorgesteld wordt om de volgende budgetten te reserveren voor volgend jaar:

- Vrouwenopvang € 31.000
- Centrum Jeugd en Gezin € 13.000
- Bodemsanering € 86.000
- EED richtlijn (Energy Efficiency Directive) € 19.000
- verhoogde asielinstroom € 687.000
- Maatschappelijke opvang € 883.000
- tijdelijke voorziening bed, bad en brood € 68.000 => budget uit 2015
- Maatschappelijke opvang € 907.000 => budget uit 2015
- verwacht nadelig effect gemeentefonds 2016 € 700.000

5 Paragrafen

5.1 Lokale heffingen

5.1.1 Uitgangspunten tarievenbeleid

Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven bedraagt voor 2016 bedraagt 1,75%. Daar waar een afwijkend percentage van toepassing is wordt dit vermeld in de onderstaande tekst. Daarnaast mogen de tarieven van rechten die vallen onder een wettelijke beperking (m.n. leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing) maximaal kostendekkend zijn.

5.1.2 Ontwikkeling woonlasten

Een belangrijke uitgangspunt is een gelijkblijvende lastendruk tijdens deze bestuursperiode. Wij houden vast aan het uitgangspunt uit het coalitieakkoord: de gemeentelijke lastendruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor de inwoners gaat in zijn totaliteit – exclusief de inflatiecorrectie – in deze bestuursperiode niet omhoog. Voor het jaar 2016 is het hiervoor genoemde percentage voor de inflatiecorrectie, zijnde 1,75% toegepast.

De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar van dat pand.

Belastingen die tot woonlasten voor gebruikers leiden (in €)

Jaar	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2010	226,32	230,28	456,60	3,01%
2011	228,12	232,08	460,20	0,79%
2012	231,96	232,08	464,04	0,83%
2013	231,96	232,08	464,04	0,00%
2014	237,12	212,40	449,52	-3,13%
2015	222,12	216,60	438,72	-2,40%
2016	225,96	220,44	446,40	1,75%

Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt deze ook Onroerend-zaakbelasting (OZB).

De totale stijging voor het jaar 2016 bedraagt ten opzichte van het voorgaande jaar niet meer dan de inflatiecorrectie. Door afrondingsverschillen valt de totale stijging zelfs iets lager uit. Zie onderstaande tabel.

Tabel: Belastingen die tot woonlasten voor eigenaren/gebruikers leiden (in €).

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2010	235,00	226,32	230,28	691,60	2,72%
2011	236,00	228,12	232,08	696,20	0,67%
2012	240,50	231,96	232,08	704,54	1,20%
2013	247,00	231,96	232,08	711,04	0,92%
2014	253,00	237,12	212,40	702,52	-1,20%
2015	291,50	222,12	216,60	730,22	3,94%
2016	296,00	225,96	220,44	742,40	1,67%

* Voor de bepaling van de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde waarde van een woning van € 235.889 in 2009, dalend naar € 198.404 voor het belastingjaar 2016

5.1.3 Uitgangspunten tarieven 2017

Onroerende zaakbelastingen

Bij de tariefbepaling voor 2016 is uitgegaan van een totaalopbrengst, gebaseerd op de OZB-opbrengsten over 2015 vermeerderd met de gevolgen van areaaluitbreidingen en inflatiecorrectie. Daarnaast is de waardeontwikkeling van de onroerende zaken als gevolg van de jaarlijkse herwaardering gecompenseerd in de tarieven voor het jaar 2016, conform de afgesproken systematiek. Omdat voor de woningen sprake was van een waardedaling, heeft dit geleid tot een hoger tarief. Bij de niet-woningen was sprake van gemiddeld nagenoeg gelijkblijvende waarden, waardoor de OZB-aanslag gemiddeld met ongeveer het inflatiecorrectiepercentage is gestegen.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt naast het beginsel van 100% kostendekking, het principe “de vervuiler betaalt”, wat tot uiting komt in een tarief dat afhankelijk is van de grootte en het aantal van de afvalcontainer(s), waarvan men gebruik maakt.

Ten opzicht van het belastingjaar 2015 is het tarief voor deze heffing met 1,75% verhoogd tot € 220,44 op jaarbasis per perceel.

In het tarief is rekening gehouden met de omstreden afvalstoffenbelasting, die inmiddels is ingevoerd. Nieuw aan deze belasting was een heffing op het verbranden van afval. Door minder aanbod van afval en de doorgevoerde inflatiecorrectie zijn de kosten van deze heffing binnen het nieuwe tarief gedekt.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsheffing, waarmee de kosten die noodzakelijk zijn voor niet alleen een doelmatig werkende riolering maar ook overige maatregelen ten aanzien van het beheer van hemelwater en grondwater kunnen worden verhaald. In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2010-2015 is meerjarig tarievenbeleid vastgelegd. Dit GRP is in 2015 met 2 jaar verlengd, om qua looptijd aan te kunnen sluiten bij de omliggende Peelgemeenten.

Helmond kent twee categorieën tarieven, namelijk een basistarief dat behoort bij een waterverbruik van minder dan 1.200 m³ en een aantal (degressieve) tarieven gebaseerd op een waterverbruik van meer dan 1.200 m³. Deze tarieven zijn conform algemeen tarievenbeleid met 1,75% verhoogd.

Hondenbelasting

Voor het houden van een hond binnen de gemeente wordt hondenbelasting geheven. Deze algemene belasting wordt ingezet voor de bestrijding van de gevolgen van hondenoverlast. Alleen de perceptiekosten van de heffing van hondenbelasting worden hierop in mindering gebracht. In de gemeente werden per 1 januari 2016 bijna 8.300 honden gehouden. Controle op het hondenbezit is sinds 2014 uitbesteed aan de Stichting Stadswacht Helmond.

Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op of boven gemeentegrond. Deze belasting geldt als algemeen dekkingsmiddel. De opbrengst van de precariobelasting was in 2016 in lijn met de raming.

Via regelmatige controles wordt het gebruik van gemeentegrond gevolgd, waarna bij constatering van belastbare feiten een aanslag precariobelasting volgt. Om te voorkomen dat ieder klein feit al tot een aanslag leidt is met ingang van 2015 een drempelbedrag van € 50,00 ingevoerd.

Door deregulering zijn extra controles op gebruik van gemeentegrond noodzakelijk.

Voor precariobelasting wordt een breed scala aan tarieven gehanteerd, dat te uitgebreid is om in de tarieventabel aan het einde van deze paragraaf op te nemen.

Marktgelden

Uitgangspunt is, dat een kostendekkend tarief wordt gehanteerd. De gemiddelde tariefstijging lag ongeveer in lijn met de algemene inflatiecorrectie van 1,75%.

Wel is er een wijziging in de doorberekening van de promotiegelden geweest: het tarief voor de woensdagmarkt is komen te vervallen, omdat de inspanning hiervoor praktisch te beperkt was. Voor de zaterdagmarkt is dit tarief normaal geïndexeerd. Dit bedrag wordt door de gemeente geïncasseerd voor de marktreclamecommissie.

Ondernemersfonds: Reclamebelasting en opslag OZB niet-woningen

De tarieven Reclamebelasting worden jaarlijks aangepast bij het opstellen van de begroting voor het volgende jaar, waarbij wordt gekeken naar de kosten, verbonden aan het activiteitenprogramma van het centrummanagement resp. van de winkelboulevard Engelseweg, verhoogd met de perceptiekosten van de gemeente, die samenhangen met deze heffing. De tarieven voor het centrumgebied zijn voor 2016 verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,75%.

Met ingang van 2013 is een gemeentebreed Ondernemersfonds ingesteld, waaruit allerlei activiteiten ter bevordering van het ondernemersklimaat in de stad kunnen worden gefinancierd. Dit is een initiatief van de gezamenlijke ondernemersverenigingen, te weten de Stg. Centrummanagement, de Stg. Bedrijventerreinen en de FOH (de federatie van buurt- en wijkwinkelcentra), die het gemeentebestuur hier nadrukkelijk om gevraagd hebben. Het gaat hier om een opslag op de al bestaande Onroerende-Zaakbelasting, die alle niet-woningen over de gehele stad aangaat. De extra OZB-inkomsten (ongeveer 8% van de totale OZB-inkomsten van niet-woningen) worden als subsidie verstrekt aan de Stichting Ondernemersfonds, die zorgt voor de verdeling van de gelden via zogenaamde trekkingsrechten over alle partijen.

Leges

Voor de Legesverordening moet het uitgangspunt van maximaal kostendekkende tarieven nauwlettend in de gaten worden gehouden. Overschrijding hiervan zou voor de gemeente tot onnodige risico's leiden. Wel bestaat de mogelijkheid van kruissubsidiering, waarbij een onderdekking op het ene product uit de legesverordening mag worden gecompenseerd met een surplus aan inkomsten op een ander product. Dit naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 hierover.

Van Rijksweg zijn de laatste jaren maximumtarieven voor een aantal producten ingevoerd, zoals reisdocumenten, rijbewijzen, e.d. Deze maximumtarieven worden door de gemeente Helmond gevolgd.

De tarieven voor de omgevingsvergunning zijn niet wezenlijk aangepast, al waren er enkele praktische wijzigingen noodzakelijk. Duidelijk is wel, dat de opbrengstenramingen van de voorgaande jaren niet haalbaar waren, waardoor deze raming naar beneden is bijgesteld.

Voor een verdere uitwerking wordt verwezen naar de legesverordening 2015 met bijbehorende tarieventabel.

5.1.4 Overige belastingaangelegenheden

Uitvoering kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet en Invorderingswet bevoegd kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In Helmond zijn voor 2016 alleen de rioolheffing en afvalstoffenheffing in de kwijtschelding betrokken. Op landelijk niveau zijn er in de afgelopen periode ontwikkelingen geweest ten aanzien van uitbreiding van de beleidsvrijheid voor decentrale overheden voor wat betreft het verlenen van kwijtschelding.

Zo kent de Gemeente Helmond al jaren het beleid om de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm (de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 stelt de norm op 90% van de bijstandsnorm). Daarnaast is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om kwijtschelding aan kleine ondernemers te verlenen voor wat betreft gemeentelijke privé-belastingen (raadsbesluit 10 januari 2012).

De gemeente Helmond maakt maximaal gebruik van de geboden beleidsvrijheid.

Ongewijzigd is de mogelijkheid voor kwijtscheldingsgerechtigden om middels geautomatiseerde bestandsvergelijking kwijtschelding toegewezen te krijgen. De gemeente maakt sinds 2011 van deze mogelijkheid gebruik, wat zowel voor de burger als voor de gemeente onnodige administratieve lasten voorkomt, dan wel zoveel mogelijk beperkt. De gemeente toetst hierbij ambtshalve via het Inlichtingenbureau of belastingschuldige nog in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Kostenonderbouwing leges

Voor de bepaling van de mate van kostendeckendheid van de totale legesverordening wordt gekeken naar samenhangende stelsels van diensten, die vallen onder de werkingssfeer van de Europese Dienstenrichtlijn. Deze onderdelen zijn geclusterd in Titel 3 van deze verordening.

Daarnaast is door een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 bepaald, dat kruissubsidiëring tussen de overige hoofdstukken en titels van de Legesverordening mogelijk is. Feitelijk geldt dus de eis van kostendeckendheid voor de legestarieven binnen de totale legesverordening en voor ieder hoofdstuk van Titel 3 per onderdeel afzonderlijk.

Wel wordt de roep om transparantie in de vaststelling van de leges steeds groter. Hiervoor heeft de minister van BZK de gemeenten opgeroepen om inzicht te geven in de vaststelling van de tarieven van de diverse producten van de legesverordening. In de paragraaf lokale heffingen behorende bij de begroting 2017 is hiervoor al een begin gemaakt.

Ontwikkelingen WOZ

Op het terrein van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) zijn er een aantal ontwikkelingen geweest. Zo is met de invoering van de Landelijke Voorziening WOZ de WOZ-waarde openbaar geworden. Achterliggende gedachte hierbij is, dat de overheid transparant wil zijn naar de burger toe en dit gegeven dus vrij wil geven. De gemeente Helmond is inmiddels ook aangesloten op deze Landelijke voorziening.

Verder worden vanaf 2016 de aanslagbiljetten / WOZ-beschikkingen digitaal te ontsloten via Mijn Overheid. Hierdoor ontvangt een veel groter deel van de burgers op digitale weg zijn aanslagbiljetten in een beveiligde omgeving, waar deze ook opvraagbaar blijven. Op het moment dat er een nieuw aanslagbiljet wordt aangeboden wordt de burger hiervan per e-mail in kennis gesteld.

Bij de versturing van de aanslagen Gemeentelijke Heffingen 2016 ging het in totaal om ongeveer 10.000 aanslagbiljetten, bijna 25% van het totaal!

Doordat met ingang van 1 oktober 2015 de WOZ-waarde in het kader van het nieuwe Woningwaarderingsstelsel mede bepalend zijn geworden voor de vaststelling van de hoogte van de maximale huurprijzen kregen ook huurders van woningen een belang bij de WOZ-waarde. Daarom kregen ook gebruikers van woningen met ingang van 2016 op hun aanslag Gemeentelijke Heffingen voortaan een beschikkingsregel met daarop de nieuwe WOZ-waarde.

5.1.5 Overzicht tarieven

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste en meest voorkomende tarieven, waarmee burgers en bedrijven geconfronteerd worden.

	2014	2015	2016
Onroerende Zaakbelastingen			
- tarief eigenaren woningen	0,1141%	0,1458%	0,1492%
- tarief eigenaren niet-woningen	0,2095%	0,2225%	0,2208%
- tarief gebruikers niet-woningen	0,1676%	0,1780%	0,1766%
Afvalstoffenheffing			
- basistarief 2 x 140 lt	232,08	216,60	220,44
- tarief 1 x 140 lt & 1 x 240 lt	268,56	250,68	255,12
- tarief 2 x 240 lt	305,04	284,76	289,80
- tarief extra bak van 140 lt	51,12	47,76	48,60
- tarief extra bak van 240 lt	87,60	81,84	83,28
Rioolheffing			
- basistarief per jaar	237,12	222,12	225,96
Hondenbelasting			
- tarief 1e hond	57,36	58,44	59,40
- tarief 2e hond en volgende	114,72	116,88	118,80
- kenneltarief	286,80	292,20	297,00
Marktgeden			
- Zaterdagmarkt (per m2 per kwartaal)	9,00	9,20	9,40
Reclamebelasting (basis)			
- Centrumgebied per jaar	414,00	422,40	429,60
- Engelseweg per jaar	426,00	426,00	433,20
Leges (meest voorkomende producten)			
- Paspoorten jonger dan 18 jaar	51,00	51,20	51,20
- Paspoorten 18 jaar en ouder	66,90	67,10	64,40
- ID-kaarten jonger dan 18 jaar	28,30	28,40	28,40
- ID-kaarten 18 jaar en ouder	52,90	53,00	50,40
- Rijbewijzen	38,48	38,83	38,95
- Wabo / bouwactiviteiten (t/m € 500,000)	35 ‰	35 ‰	35 ‰
- Wabo / bouwactiviteiten (> € 500,000)	26,5 ‰	26,5 ‰	26,5 ‰

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente zijn onvermijdelijk risico's verbonden. Hiertegen zijn diverse maatregelen te treffen, zoals verzekeren (overdragen van risico's) en voorzien in interne beheersingsmaatregelen (voorkomen en beheersen van het risico). Voor resterende risico's is het nodig middelen vrij te houden om eventuele schade op te vangen.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat deze paragraaf weerstandsvermogen de volgende informatie:

- Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en risico's;
- Een inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de benodigde weerstandscapaciteit (risico's);
- De relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit;
- De basis set van voorgeschreven 5 financiële kengetallen.

5.2.1 Definities

De volgende begrippen staan in deze paragraaf centraal:

Risico: Een risico is de kans van het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit: Alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Helmond beschikt of kan beschikken om de risico's te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Voor de gemeente Helmond gelden op begrotingsbasis de volgende posten als beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene reserve
- Algemene reserve grondbedrijf
- Post onvoorzien
- Onbenutte belastingcapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit: Dit zijn de middelen die de gemeente Helmond nodig heeft om haar risico's financieel op te vangen en betreft feitelijk een financiële vertaling van de risico's.

Weerstandsvermogen: Geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risicoprofiel)}}$$

5.2.2 Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Risicomanagement is een middel om op een gestructureerde manier risico's in beeld te brengen, te evalueren en beter te beheersen door er proactief mee om te gaan. Risico's worden geïnventariseerd, voor zover mogelijk worden de financiële gevolgen bepaald en, als dat mogelijk is, worden beheersmaatregelen getroffen. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid zijn deze nog te voorkomen of kunnen eventueel ernstige gevolgen ervan worden beperkt.

Binnen het risicomanagement van de gemeente Helmond worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Van ieder risico wordt een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans van optreden;
- Niet alle onderzochte risico's zijn te vertalen in een financiële omvang of bandbreedte. Deze risico's worden wel benoemd, maar niet in euro's uitgedrukt;
- Gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,5. Deze lijn is meegenomen in de gewijzigde financiële verordening (bij begroting 2017). Dat wil zeggen dat alle risico's voor 1,5 maal gedekt kunnen worden vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit;
- De benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit worden bij de jaarrekening en begroting geactualiseerd.

5.2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is gedefinieerd als alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om risico's te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. De beschikbare weerstandscapaciteit kent zowel een incidentele als een structurele component.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat per 31 december 2016 uit:

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	24.074
Algemene reserve grondbedrijf	51.251
Post onvoorzien incidenteel	468
<hr/>	
<i>incidentele weerstandscapaciteit</i>	<i>75.793</i>
Onbenutte belastingcapaciteit	1.810
<hr/>	
<i>structurele weerstandscapaciteit</i>	<i>1.810</i>
<hr/>	
Totale weerstandscapaciteit	€ 77.603

Incidentele weerstandscapaciteit ruim € 75 miljoen

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, de algemene reserve grondbedrijf en de post voor onvoorzien. De algemene reserves waarover de gemeente Helmond beschikt ten aanzien van achtervang Jeugd, Wmo en I-deel worden gezien de onzekerheden als gevolg van de decentralisatie buiten de beschikbare weerstandscapaciteit gehouden.

Structurele weerstandscapaciteit € 2 miljoen.

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Helmond kan haar belastingen verhogen of haar heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen. De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijke opbrengst uit het totaal van de onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffingen enerzijds en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren als zij een beroep zou doen op een aanvullende bijdrage op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm) anderzijds.

Deze onbenutte belastingcapaciteit is als volgt berekend:

(Bedragen x € 1.000)

Belastingcapaciteit	Huidige Inkomsten	Maximale Inkomsten	Onbenutte capaciteit
OZB	19.240	21.050	1.810
Reinigingsheffingen	9.200	9.200	0
Rioolheffing	9.790	9.790	0
Totaal	38.230	40.040	1.810

5.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van de risico's en daarmee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit geschiedt binnen de gemeente Helmond door de specifieke risico's te financieel te kwantificeren en algemene risico's te benoemen.

De specifieke risico's zijn risico's die van toepassing zijn op Helmond. Allereerst wordt een inschatting gemaakt van de kans dat dit risico zich voordoet. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Borgstellingen en garanties (factor 0,05);
- Zeer onwaarschijnlijk (factor 0,1);
- Onwaarschijnlijk (factor 0,25);
- Mogelijk (factor 0,5);
- Waarschijnlijk factor (factor 0,9).

Voor een aantal risico's is reeds beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregel wordt in mindering gebracht op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit.

Naast de specifieke risico's kennen alle gemeenten ook algemene risico's, bijvoorbeeld macro-economische ontwikkelingen. Ook zijn er onzekerheden over (toekomstig) rijksbeleid en ontwikkelingen in wet- en regelgeving (omgevingswet) die risico's met zich meebrengen. Voor deze algemene risico's is het nog niet mogelijk de eventuele financiële omvang van deze risico's te kwantificeren. Deze risico's zijn onzekerheden die nagenoeg niet beïnvloedbaar noch kwantificeerbaar. Indien deze algemene risico's voor de gemeente Helmond leiden tot meer specifieke en kwantificeerbare risico's zullen deze opgenomen worden bij de specifieke risico's en financieel vertaald worden. In een cyclisch proces worden deze risico's voortdurend up-to-date gehouden.

Specifieke risico's

Onderstaand het overzicht van de gekwantificeerde risico' en hiermee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente Helmond.

	Risico's	Incidenteel/Structureel	Waardering	Grondslag risico's x € 1.000	Beheersing	Dekking x € 1.000	Restrisico x € 1.000	
1.*	Juridische claims	I	0,50	400			200	
2a.	3-Decentralisaties	I	0,90	18.630	Reserves 3D's	18.630	0	
2b.	Participatiewet BUIG	S	0,50	2.800			1.400	
3a.	Verstrekke geldleningen	I	0,05	24.600			1.230	
3b.	Borgstellingen	I	0,05	32.700			1.635	
4.*	Leegstand Vastgoed	I	0,10	7.000			700	
5.	Venootschapsbelasting	I/S	0,90	PM				PM
6.	BTW sport	S	0,50	200			100	
7.*	Werkkostenregeling	S	0,10	0	vervallen		0	
8.*	Fiscale claims	I	0,25	0	vervallen		0	
9.	Claim Attero	I	0,90	1.900	Reserve Afval	1.700	0	
10a.*	Garantiesalarissen ODZOB	S	0,90	50	Bestemmingsreserve	50	0	
10b.*	Ontvlechting W&I/Z&O				vervallen			
11.	Schade door natuurgeweld	I	0,10	1.000			100	
12.	Calamiteiten	I	0,10	5.000			500	
13.*	Contractuele verplichting	I	0,50	450	Voorziening	225	0	
14.*	Organisatie ontwikkeling	I	0,25	5.800			1.450	
15.*	Anterieure expl. overeenkomst	I	0,50	300			150	
	Risico's Algemeen						7.465	+PM
16.*	Grondbedrijf			36.300	obv IFLO methode		36.300	
	Risico's Grondbedrijf						36.300	
	Totale restrisico Algemeen en Grondbedrijf						43.765	+PM

*gewijzigde risico's t.o.v. programmabegroting 2016

Gewijzigde risico's

Ad 1. Juridische geschillen

Gewijzigd: wijziging leidt tot lager risicoprofiel

Binnen de gemeente Helmond dreigen er enkele juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één juridische risico. Het gaat daarbij in totaal om een mogelijk risico van afgerond € 400.000.

Ad 4. Leegstand, Vastgoed

Gewijzigd

De totaal geraamde huuropbrengsten bedragen ongeveer € 7 miljoen, het risico van leegstand wordt voor de relatief lage huren opgevangen binnen de exploitatie.

Enkele panden staan nog leeg, waarmee leegstandskosten gepaard gaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de voormalige Bibliotheek, jongeren centrum Jovic en de Cajuit. Hiernaast gaat het om gedeeltelijke en veelal tijdelijke leegstand in verzamelgebouwen (bv. lokalen/ruimtes in de

Leonardus, de Uilenburcht, e.d.). In het huidige economische klimaat is de vraag naar huisvesting beperkt, zeker in relatie tot het totale aanbod, waardoor huur- en koopprijzen onder druk staan. Ook de verkoop van leegkomende panden blijft moeilijk. Uiteraard wordt er veel inzet gepleegd om de ruimtes/panden te verhuren. Zo mogelijk worden panden verkocht voor zover ze een minder prominente maatschappelijke functie hebben en biedingen marktconform zijn. Door het planmatig aangepakte onderhoud in de gemeentelijke gebouwen in de afgelopen jaren en de uitgevoerde maatregelen op veiligheidsgebied (brand, legionella, wateraccumulatie, electra-keuringen e.d.) lijken de risico's op technisch gebied wat beperkter, maar dat neemt niet weg dat zich altijd een calamiteit kan voordoen. Uitgangspunt is dat tegenvallende verhuurinkomsten en leegstand afgedekt worden binnen de exploitatie Vastgoed. Dit kent een laag risicoprofiel, maar hebben wel direct een grote impact. Het zeer onwaarschijnlijk risicoprofiel bedraagt € 700.000, waarmee een eerste jaar van leegstand opgevangen moet kunnen worden.

Ad 7. Effecten werkkostenregeling

Vervallen

De werkkostenregeling is per 1 januari 2015 ingevoerd. De uit deze regeling voortvloeiende aangiften 2015 en 2016 zijn financieel opgevangen binnen de exploitatie. Voor de komende wordt deze regeling dan ook niet meer opgenomen als risico.

Ad 8. Fiscale claims

Vervallen

De concrete fiscale risico's hebben zich niet voorgedaan en komen daarmee vervallen.

Ad 10. Samenwerkingsverbanden

a. Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Gewijzigd: reserve gevormd ter dekking, risico is ongewijzigd.

Bij de oprichting van de ODZOB is personeel van het voormalige SRE overgegaan. Een aantal personeelsleden zijn daarbij ingeschaald op een lagere functie, met behoudt van salaris (garantielonen). Met ingang van juli 2017 zullen deze kosten ten laste van de gehanteerde uurtarieven van de ODZOB gebracht worden.

b. Ontvlechting ten behoeve van GR Peel 6.1 en Werkbedrijf Senzer

Vervallen

De ontvlechting heeft plaats gevonden in 2016. De losse eindjes van deze ontvlechting en daarmee ook de nog beperkte financiële risico's zijn opgenomen als onderdeel van de totale organisatie-ontwikkeling. Zie Ad 15.

Ad 13. Contractuele verplichtingen

Vervallen

Als gevolg van de economische ontwikkelingen en door de raad besloten bezuinigingsmaatregelen bestaat de kans dat partijen failliet gaan. Op basis van contractuele verplichtingen kan het zijn dat de gemeente geconfronteerd wordt met mogelijke frictiekosten van deze partijen. Dit mogelijk risico wordt ingeschat op € 500.000. Inmiddels is bij de jaarrekening 2015 besloten om hiervoor een voorziening te treffen ad € 225.000.

Ad 14. Organisatie ontwikkeling

Gewijzigd

Voor de totale organisatie ontwikkeling is in de programmabegroting 2017-2020 een taakstelling opgenomen van olopend naar € 5,86 miljoen.

Bestaande uit ontvlechting W&I € 2,2 miljoen, problematiek voorjaarsnota 2015 (WABO en leges reisdocumenten) € 0,66 miljoen en bestaande bezuinigingstaakstelling van € 3 miljoen.

Dit vormt een risico van € 5,86 miljoen met een onwaarschijnlijke kans, met een waardering van 25%.

Ad 15. Anterieure exploitatieovereenkomst

Nieuw

Bij een onlangs afgesloten anterieure exploitatieovereenkomst inzake de herontwikkeling van de vrijgekomen locatie aan de Houtse Parallelweg 100.

Het risico van de gemeente, bij bijvoorbeeld een tussentijds faillissement van de eigenaar, geschat op maximaal € 300.000. Omdat eigenaar zijn beschikbare liquiditeit moet aanwenden voor o.a. de sanering, behoren een bankgarantie, waarborgsom en andere vormen van zekerheidstelling niet tot de mogelijkheden. Het betreft een mogelijk risico. Voor nadere informatie wordt verwezen naar raadsinformatiebrief 47-2016.

Ad 16. Grondbedrijf

Gewijzigd

Voor een nadere onderbouwing van de nota grondbeleid 2017-2020 wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. In de resultaten van de grondexploitaties, zoals deze in deze jaarverantwoording zijn opgenomen, is zoveel mogelijk rekening gehouden met de op dat moment bekende omstandigheden en feiten. Het grondexploitatieproces is nl. een langlopend proces, daarom zijn er ook onvoorziene risico's. De einddatum van de langstlopende projecten (Brandevoort 2 op 1 januari 2031 en Automotive Campus op 1 januari 2037) ligt nog ver weg.

In onderstaande risicoanalyse wordt de ratio weerstandsvermogen op 2 verschillende manieren nader uitgewerkt. De onvoorziene risico's in de grondexploitatie en de relatie met het weerstandsvermogen van de grondexploitatie. Enerzijds op basis van de IFLO methode en anderzijds op basis van de risicoanalyse op projectniveau.

Iflo methode

Vanuit het Ministerie van Binnenlandse zaken is de IFLO (Inspectie Financiën Lagere Overheden) norm opgesteld. De IFLO norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarde van de complexen in exploitatie en de nog te maken kosten. De norm bestaat dus uit 2 elementen:

1.	10% van de netto boekwaarde (na aftrek voorziening) ad € 156 miljoen miljoen	€ 15,6
2.	10% van de nog te maken kosten ad € 208 miljoen miljoen	€ 20,8
Totaal		€ 36,4
miljoen		

Risicoanalyse op projectniveau

Naast de Iflo methode zijn op projectniveau de projecten beoordeeld op hun onvoorziene risico's.

Dit betreft met name de complexen Brandevoort 2, Suytkade, Centrum en de overige complexen.

Binnen deze complexen kunnen zowel onvoorziene voor- als nadelen optreden qua programmering, fasering en opbrengstverwachting. Deze project specifieke risicoanalyse wordt niet in deze paragraaf opgenomen vanwege deels de vertrouwelijkheid van deze risicoanalyse.

Op grond van de huidige inzichten liggen de risico's tussen de € 46 en € 62 miljoen. De toekomstige winstverwachting bedraagt € 29,7 miljoen.

Ongewijzigde risico's

Ad 3. 3-decentralisaties

3a Jeugd/Wmo

Per 1 januari 2015 zijn de taken op het gebied van zorg en jeugd overgegaan van rijk naar gemeente. Er zijn inhoudelijke en financiële onzekerheden. De opgebouwde reserves bieden vooralsnog ruimte om de taken en transformatie uit te voeren voor de gemeente Helmond.

Vanwege de onzekerheden wordt dit risico niet meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Daar staan de bestemmingsreserves Jeugd en Wmo (€ 4,2 resp. € 14,4 miljoen per 31 december 2016) tegenover, het restrisico wordt daarom voor alsnog op nihil bepaald.

3b Participatiewet

Overschrijdingen op de Participatiewet-uitkeringen (financiering hiervan geschiedt uit de BUIG-bijdrage van het Rijk) leiden tot een eigen risico van gemeenten van gemiddeld 7,5%, eerder is abusievelijk gerekend met 10%). Bij deze open einde regeling is het risico dan ook aanwezig dat daarop een beroep gedaan wordt. De totaal geraamde Participatiewet-uitkeringen bedragen ongeveer € 37 miljoen. Het mogelijke risico bedraagt € 2,8 miljoen. De waardering van dit structureel risico is 50% en kan voor 3 jaar opgevangen worden binnen de reserve achtervang i-deel (BUIG).

Met ingang van 1 januari 2016 voert de gemeenschappelijke regeling Senzer de participatiewet uit voor de 7 deelnemende gemeenten. Echter, na inzet van eventueel weerstandsvermogen van Senzer, blijft de eindverantwoordelijkheid voor dit risico bij de afzonderlijke gemeenten.

Ad 4. Leningen en borgstellingen

Risico aangepast aan verstrekte leningen en borgstellingen per 31 december 2016

Door enkele aflossingen en geen nieuwe aangegane leningen in 2015/2016 is het totale volume aan verstrekte geldleningen- en daarmee ook ons risico hierop- flink afgenomen.

Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt € 24,6 miljoen en de gewaarborgde geldleningen € 32,7 miljoen. Op basis van het vastgestelde leningen- en borgstellingenbeleid bedraagt het risico 5% van de totaal uitstaande geldleningen. Het waarschijnlijke risico is dan € 2,9 miljoen.

Ad 6. Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig geworden voor de vennootschapsbelasting.

Ondanks dat 2016 ten einde is, is er nog steeds grote onzekerheid omtrent bepaalde standpunten. De feitelijke aangifte zal vanwege aangevraagd uitstel pas gebeuren in 2018. Het risico wordt PM meegenomen.

Ad 7. BTW gelegenheid geven tot sport

Indien het gelegenheid geven tot sport wordt vrijgesteld van btw dan heeft dit financiële consequenties. Op investeringen die de afgelopen 10 jaar hebben plaatsgevonden kan herzienings-btw van toepassing zijn. Structureel bestaat een mogelijk risico op een kostenverhoging van maximaal € 200.000, zijnde de huidige terug te vorderen btw op de jaarlijkse exploitatielasten.

Ad 10. Afvalcontract Attero

Door Attero is bij gemeenten een claim neergelegd bij gemeenten in verband met het vermeend niet nakomen van de aanleververplichtingen. Het mogelijke risico is de voorlopige claim van Attero tot februari 2017 van € 1,7 miljoen. Door gemeenten wordt deze claim betwist. Inmiddels is begin januari 2016 door Nederlands Arbitrage Instituut een uitspraak gedaan in ons voordeel in ieder geval voor de periode t/m 2014. Uw raad is daarover middels een raadsinformatiebrief van op de hoogte gebracht. Attero kan hiertoe vervolgstappen ondernemen. Daarnaast kan Attero nog een claim indienen voor de periode 2015 tot het einde van de contractperiode (2017). In de reserve Afvalstoffenheffing zijn

voldoende middelen opgenomen om dit risico af te dekken, tot het moment dat hierover volledige duidelijkheid is. Hierdoor is het restrisico nihil.

Ad 12. Schade door natuurgeweld

Bij natuurrampen kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan die niet door verzekering worden gedekt. Door goed regulier onderhoud in de openbare ruimte, vooral bomen, wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst. De kans dat zich een natuurramp voor doet is onwaarschijnlijk, maar heeft wel een grote impact, geschat op € 1 miljoen. Hetgeen een restrisico betekent van € 100.000. In 2016 heeft dit risico zich niet voorgedaan.

Ad 13. Calamiteiten

Calamiteiten, rampen met een grote impact en schade op de Helmondse bevolking. Het actueel houden van het beschikbare rampenplan. Door regelmatig overleg met ketenpartners (politie, veiligheidsregio, ggd etc.) wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst. De kans dat zich een calamiteit voordoet is onwaarschijnlijk maar kent een grote impact, geschat op € 5 miljoen. Daarmee is het restrisico € 500.000. In 2016 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan, waarbij een beroep op het weerstandsvermogen gedaan is.

Algemene risico's

De algemene risico's voor de gemeente Helmond als gevolg van de wijzigende wet- en regelgeving zijn:

- Omgevingswet (nieuw);
- Vernieuwing BBV (nieuw; zie paragraaf 2.6 Wijzigingen BBV – Verantwoording Rentekosten);
- Wet open overheid (nieuw: mogelijke fundamentele wijziging van de wet openbaarheid van bestuur).

Omgevingswet (nieuw)

Eind 2018 zal volgens planning de nieuwe Omgevingswet in werking treden. Met de nieuwe Omgevingswet wordt het uitgebreide stelsel van wet- en regelgeving in het domein van de fysieke leefomgeving ingrijpend herzien en vereenvoudigd. Rond thema's als milieu, ruimtelijke ontwikkeling, verkeer, water, cultuurhistorie etc. gaan 26 wetten geheel of gedeeltelijk op in deze nieuwe raamwet. Dit moet leiden tot meer integrale afweging en besluitvorming. Hieraan verbonden zit de ambitie om te komen tot deregulering in het domein van de fysieke leefomgeving. Deze ambitie wordt overigens niet direct juridisch afgedwongen. De afwegingen hieromtrent worden (binnen de vastgelegde rijksregels) in principe bij de desbetreffende overheid gelegd.

Daarnaast zijn de volgende algemene ongewijzigde risico's te benoemen:

- Ontwikkelingen Gemeentefonds (incl. herverdeling) en aanvullende bezuinigingen .
- Economische ontwikkelingen
- Bezuinigingen en frictiekosten
- Planschades, fiscale claims en overige juridische geschillen
- Schade als gevolg van bestuurlijk of ambtelijk handelen

5.2.5 Relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. Voor de gemeente Helmond bedraagt deze ratio:

$$\frac{\text{€ 77,6 miljoen}}{\text{€ 43,8 miljoen}} = 1,77$$

Een ratio die lager is dan 1,0 duidt op een kwetsbare financiële positie omdat de beschikbare weerstandscapaciteit niet voldoende is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Een ratio van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geeft aan dat er meer middelen beschikbaar zijn dan er worden ingezet en kan erop duiden dat onnodig middelen in reserve worden gehouden waardoor bijvoorbeeld ambities onnodig op de "reservelijst" blijven staan.

De ratio geeft een goed beeld van de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Het is echter geen wetmatigheid dat bij een ratiowaarde kleiner dan 1,0 of groter dan 2,0 direct geanticipeerd moet worden op maatregelen in de middelensfeer. Niet alle geïdentificeerde risico's doen zich tegelijkertijd voor.

De berekende ratio van 1,77 benadert de streefwaarde zoals opgenomen in de gewijzigde financiële verordening (minimaal 1,5). Een ratio van 1,77 is verantwoord, daarmee is voldoende vermogen beschikbaar om de ingeschatte risico's op te kunnen vangen.

De ratio voor het Grondbedrijf bedraagt 1,41. De benodigde weerstandscapaciteit grondbedrijf bedraagt op basis van Iflo-methode € 36,4 miljoen en de beschikbare weerstandscapaciteit Grondbedrijf bedraagt € 51,3 miljoen. In de berekening van de weerstandscapaciteit is de (nog niet gerealiseerde) winstverwachting bij het Grondbedrijf niet meegenomen. Deze winstverwachting bedraagt € 29,7 miljoen.

Voor de algemene dienst bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 7,5 miljoen en de beschikbare weerstandscapaciteit € 26,4 miljoen hetgeen leidt tot een ratio van 3,5.

5.2.6 Financiële kengetallen

Vanaf het begrotingsjaar 2016 is op basis van het BBV verplicht om een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de begroting. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De voorgeschreven kengetallen geven het volgende beeld:

Kengetallen	Jaarstukken	Begroting	Jaarstukken
	2015	2016	2016
1.a Netto schuldquote	35,7%	42,6%	39,6%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	28,5%	34,6%	32,5%
2. Solvabiliteitsratio	55,7%	47,0%	54,5%
3. Grondexploitatie	41,5%	35,8%	46,8%
4. Structurele exploitatieruimte	16,0%	-4,3%	2,3%
5. Belastingcapaciteit	101,7%	103,7%	101,6%

De onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie geeft geen aanleiding tot bijsturing.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft aan hoeveel van de vermogensbehoefte van de gemeente zelf (dus exclusief derden) extern gefinancierd is.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Voorzichtigheid is geboden als de netto schuldquote tussen de 100% en 130% ligt, aldus de VNG. Helmond scoort hier goed, de druk van de rentelasten en aflossing kan opgevangen worden binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal aan. Een solvabiliteit van ongeveer 50% geeft aan dat de helft van het totale vermogen van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen.

Er is geen probleem voor de financiële positie, tegenover de schulden staat voldoende eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Bij de structurele exploitatieruimte betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Voor de begroting 2016 is dit percentage negatief vanwege de (structurele) onttrekkingen aan de met name de dekkingsreserves investeringen, ter dekking van de kapitaallasten ten behoeve van activa met economisch nut.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. In Helmond is het percentage

licht gestegen van 41,5% in 2015 naar 46,8% in 2016. Hoe hoger het percentage hoe groter het financieel

risico gegeven de huidige marktomstandigheden.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. De totale woonlasten liggen voor Helmond, met 101,6% in de buurt van het landelijk gemiddelde.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

5.3.1 Algemene inleiding

De gemeenteraad stelt in deze paragraaf de kaders voor onderhoud van wegen, rioleringen en gebouwen. Het spreekt echter voor zich, dat het kwaliteitsniveau daarbij in grote mate bepalend is voor de kosten. Het is derhalve zaak om d.m.v. onderhoudsplannen een goed evenwicht te vinden tussen minimaal acceptabel en een eventueel hoger gewenst kwaliteitsniveau met de daaraan verbonden extra kosten. Bovendien zullen door het periodiek actualiseren van deze plannen knelpunten tijdig zichtbaar worden en zo mogelijk voorkomen kunnen worden.

In geval van discrepanties tussen het afgesproken onderhoudsniveau en de beschikbare budgetten worden beleidsbijstellingen opnieuw bepaald en aan college en raad ter vaststelling voorgelegd. Te denken valt aan het bijstellen van het kwaliteitsniveau, het bijstellen van het budget, het oplossen van knelpunten door incidentele impulsen, een kostenbesparende werkwijze, afstoting, functieverandering etc.

In gemeente zijn de volgende onderhoudsplannen beschikbaar:

Onderhoudsplannen	Planperiode	Status plan
Beheerplan Wegen	2014-2018	Vastgesteld door college
Progr. Onderhoud Wegen	2017	Vast te stellen door college
Openbare verlichting	2014-2018	Vastgesteld door college
Verkeersregelinstallaties	2014-2018	Vastgesteld door college
Civiltechn. Kunstwerken	2013-2017	Vastgesteld door college
Waterlopen / waterpartijen	continue	Doorlopende actualisatie
Rioleringen GRP 201-2017	2010-2017	Vastgesteld door raad en verlengd
Operationeel Progr. Riolering	2017	Vast te stellen door college
Groenvisie, wijkgewijs	2013-2020	Helmond-Oost vastgesteld door college in 2013. Groenvisies overige wijken worden opgesteld mede in licht van bezuinigingsopgave 2017, cocreatie ed.
Bedrijfsplan Vastgoed	2013-2016	Vastgestelde door college
Camera's Veiligheid Openbare Ruimte	2011-2025	Vastgesteld door college

Overzicht onderhoud

	<u>1-1-2014</u>	<u>1-1-2015</u>	<u>1-1-2016</u>	<u>1-1-2017</u>
<u>Wegen e.d. (x 1.000 m2)</u>				
Elementverhardingen	3.139	3.160	3.155	3.295
Asfaltverhardingen	1.984	1.972	2.002	2.090
Halfverhardingen	189	189	159	399
VRI's	64	64	65	75
Lichtpunten en -masten	24.000	24.250	24.502	24.800
<u>Openbaar groen (ha)</u>				
Bossen e.d.	552 ha	552 ha	552 ha	552 ha
Stedelijk groen	501 ha	510 ha	508 ha	512 ha
Recreatiegebieden	55 ha	55 ha	66 ha	66 ha
Bomen in onderhoud	50.500	50.300	50.000	50.000
<u>Water e.d.</u>				
Oppervlakte water (ha)	54,6 ha	54,6 ha	54,6 ha	54,6 ha
Watergangen en -wegen in onderhoud	158 km	158 km	155 km	155 km
Vijvers	14	14	14	14
Duikers	1.113	1.113	1.113	1.113
Riolering	615 km	615 km	675 km	706 km
Hoofdgemalen	76	70	72	70
Drukrioolgemalen	134	138	138	138
Bergbezinkbassins	16	16	16	16

5.3.2 Wegen

Beheerplan, Programma Onderhoud Wegen c.a. (POW)

In 2014 lag het achterstallig onderhoud voor de verhardingen op 1 jaar. In 2017 is dit gelijk gebleven inclusief de structurele bezuinigingen op het grootschalige onderhoud in 2016 en 2017 van respectievelijk € 200.000,= en € 257.000,=. De bezuiniging van 2017 is bereikt door het laten vervallen van 15 onderhoudslocaties uit de meerjarenplanning. Op deze locaties wordt de verharding op peil gehouden d.m.v. kleinschalig herstel.

Financieel resultaat

In 2017 wordt de verharding opnieuw geïnspecteerd. Op basis van de inspectieresultaten wordt in 2018 via het uitvoeren van de maatregeloets de meerjarenplanning opgesteld voor de periode van 2019 t/m 2023. Op dat moment wordt duidelijk of er op het achterstallige onderhoud wordt ingelopen of dat er sprake is van een toename van het achterstallige onderhoud.

Financiën derden

Buiten het onderhoudsbudget wordt er door de gemeente Helmond ook vanuit andere middelen verhardingsareaal vervangen. Bijvoorbeeld via herstructureringen (Helmond-west, Binnenstad-oost en Leonardusbuurt), (integrale) verkeersprojecten en rioleringsprojecten. Dit beïnvloedt de onderhoudsachterstand in positieve zin.

Onderhoudsniveau

Voor het beheer en onderhoud van verhardingen worden landelijke richtlijnen gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in beeldkwaliteiten (A+, A, B, C en D) die tevens gerelateerd worden aan zwaarteklassen voor de wegen. Beeldkwaliteit D is achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud kost voor herstel over het algemeen meer dan “gewoon” onderhoud.

Beeldkwaliteit C komt overeen met de onderkant van verantwoord wegbeheer. Beeldkwaliteit B wordt gedefinieerd als waarschuwingsgrens. Groot onderhoud bij niveau B is binnen 3 tot 5 jaar aan de orde, waarvoor tussentijds een extra toets wordt uitgevoerd.

Vanzelfsprekend maken de verhardingen die voldoen aan de beeldkwaliteiten B, C en D onderdeel uit van de meerjarenplanning. Het overgrote deel (90%) van het verhardingsareaal voldoet aan beeldkwaliteit A of A+. Verhardingen die achterstallig onderhoud hebben zijn o.a. de Helmondselaan (2017), Varendschut (2018), Horst en Laagveld (2017) en Maaslaan (POW 2017)

Planning

Van de onderhoudswerkzaamheden van het POW 2016 is 75% opgeleverd en afgerekend. De overige 25% moet in 2017 worden afgerond. Hiervoor wordt een bestemmingsreserve aangevraagd.

5.3.3 Kunstwerken

Helmond beschikt over een vastgesteld Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken 2013-2017

Per 31 december 2016 telt de gemeente 163* civieltechnische kunstwerken (incl. fonteinen) en 18,6 km water- en/of grondkeringsvoorziening. De totale vervangingswaarde is geschat op ca. € 172 miljoen (prijspeil 2014). Hierin zijn, ten opzichte van 2015, de volgende civieltechnische kunstwerken toegevoegd: - Brug 'Korte Brugstraat' over het Eindhovens Kanaal. Deze is in het kader van de grenscorrectie Brandevoort naar Helmond gekomen, maar was nooit opgenomen in de areaallijst. - Houten brug over de Goorloop ter hoogte van de dahliatuin in Houtsdonk, Deze brug lag eerder in het huidige Park Goorloop Noord en is hergebruikt.

De conservering van de wanden van de Henri-Dunanttunnelbak is in 2016 in de aanbesteding teruggetrokken. De kosten waren aanzienlijk hoger dan de raming. In 2017 wordt de tunnelbak alleen schoongemaakt.

Voor de geplande constructieberekeningen voor 2014 t/m 2016 moet de opdracht nog uitgezet worden. Dit gebeurt begin 2017.

In 2016 zijn de voorbereidingen voor de werkzaamheden aan sluis 8 opgepakt. De voortgang is mede afhankelijk van de gesprekken met de bedrijven rondom de insteekhaven.

De fontein 't Cour is in 2016 ontmanteld in overleg in met de bewoners.

In het voorjaar van 2016 heeft het college besloten om de Julianabruggen te renoveren, mede met het oog op de centrumontwikkeling. Hiervoor is een krediet beschikbaar gesteld. De brug is eind oktober gereed gekomen en heeft al gefunctioneerd voor het binnenhalen van het pannenkoekenschip en het schip van Sinterklaas. De brug is nu volledig operationeel.

*Het aantal civieltechnische kunstwerken wijkt af van eerdere opgave i.v.m. overschakeling naar een ander beheersysteem. Dit kan leiden tot een andere indeling/categorisering van kunstwerken

5.3.4 Waterlopen/waterparijen

Helmond beschikt over een digitaal onderhoudsplan voor alle waterlopen en vijvers.

Een aantal stedelijke wateren is opgenomen op de Legger van het Waterschap, waardoor het waterschap onderhoudsplichtig is. In veel gevallen voert de gemeente nog steeds het onderhoud uit in deze wateren, maar ontvangt daarvoor een vergoeding van het waterschap. In 2016 zijn de

waterpartijen in de Groene Loper (deels) en de vijver Hortensiapark gebaggerd. Vanuit het waterschap is hiervoor een bijdrage ontvangen cf. de afgesproken kostenverdeling. Voor de vijver Hortensiapark resteren in 2017 nog een aantal werkzaamheden: het aanbrengen van oeverbeplanting, het installeren van een nieuwe fontein en het uitzetten van mosselen. Dit gebeurt in het voorjaar. Het uitzetten van mosselen is een proef van waterschap Aa en Maas ten behoeve van de waterkwaliteit. De kosten hiervan worden volledig door het waterschap gedragen.

5.3.5 Riool

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2010-2015 zijn de keuzes voor de wettelijke taken met betrekking tot afvalwater, hemelwater en grondwaterstand verwerkt. In dit wettelijk verplichte plan is ook het beheer en onderhoud van riolering en aanpalende voorzieningen vastgelegd (vervangingswaarde alle voorzieningen € 343 miljoen / prijspeil 2011). De jaarlijkse werkzaamheden, waaronder de vervangingswerken, zijn opgenomen in het Operationeel Programma Rioleringen (OPR 2016).

De kwaliteit van onze riolering is op een acceptabel niveau. De kwaliteitsbewaking is gebaseerd op inspecties volgens de NEN-normen en de resultaten hiervan zijn de basis voor te nemen maatregelen. Een aspect dat steeds belangrijker wordt, is het voorkomen van wateroverlast/waterschade bij hevige regenval. In 2013 is een onderzoek uitgevoerd naar gebieden in Helmond die gevoelig zijn voor wateroverlast/waterschade. Voor een specifiek gebied, Twijnsterhof, is een nadere beschouwing gemaakt. Deze is in 2016 afgerond, maatregelen worden opgenomen in het OPR 2017..

Het opstellen van een nieuw, integraal GRP en Waterplan is uitgesteld. Reden hiervan is de behoefte om samen met de Peelgemeenten eerst een gezamenlijke visie te ontwikkelen op de waterketen en het watersysteem en de consequenties van de komst van de Omgevingswet voor het waterdomein in beeld te brengen. Er was wel behoefte om een geactualiseerd kostendekkingsplan op te stellen in verband met gewijzigde regels vanuit de BBV en de financiële verordening. Dit kostendekkingsplan is begin 2016 door uw raad vastgesteld.

5.3.6 Groen

Areaalontwikkeling groen

Ten gevolge van de migratie van het groenbeheersysteem (o.a. in kader invoering BGT) zijn gegevensbestanden ten tijde van de jaarrekening nog onderhevig aan mutaties; een exacte areaalopgave, zoals in andere jaren gebruikelijk, kan daardoor nog niet gegeven worden.

Op hoofdlijnen bedroeg de werkelijk onderhouden oppervlakte openbaar groen aan het eind van 2016 ca. 1.130 hectare. Hiervan was ca. 66 hectare natuurgebieden, ca. 552 hectare bossen en ca. 512 hectare openbaar groen. Daarnaast werden er ca. 49.200 bomen onderhouden.

Beleidsdocumenten en plannen

Voor het Beheerplan Stedelijk Groen is gekozen om een andere aanpak dan oorspronkelijk beoogd te hanteren. Nadat de eerste, wijksgewijze uitwerking hiervan heeft geleid tot de 'Groenvisie Helmond-Oost' (in februari 2014 door het college vastgesteld) is in het licht van het coalitieprogramma, de bezuinigingsopgaven en de organisatieontwikkeling de uitwerking van de visies onderdeel geworden van de bouwopdracht van de nieuwe afdeling IBOR.

5.3.7 Gebouwen

Resultaten

De afgelopen jaren zijn er een groot aantal projecten, zowel op het gebied van renovatie, onderhoud en nieuwbouw gestart dan wel opgeleverd. Ook is er gestart met de verduurzaming van de gemeentelijke panden en dit staat ook voor de komende jaren op het programma.

De voorbereiding en uitvoeringsbegeleiding vindt voor het grootste deel door eigen medewerkers plaats. Het uitvoerend werk zelf is ondergebracht bij aannemers.

Een aantal van deze projecten zijn:

- Plaatsing van zonnepanelen en groendaken op daken van diverse gemeentelijke panden;
- Verduurzaming sporthal Veka;
- Realisatie definitief theater in de OLV-kerk
- Asbestsanering en groot onderhoud Kasteel;
- Start voorbereiding verbouwing Patronaat tot ambachtscentrum;
- Vervangingsprojecten installaties (verwarming, luchtbehandeling en electra) van gemeentelijke gebouwen;
- Opstellen en uitvoeren van het contracten-onderhoud;
- Schilderprojecten gemeentelijke gebouwen;
- Dakvervangingsprojecten gemeentelijke gebouwen;
- Renovatie en oplevering van de Geseldonk;
- Geluidsaneringsprojecten Spoorzone en Kasteelherenlaan;
- De verbouwing en renovatie van de Leonardusschool;

Diverse onderhouds- en uitbreidingsprojecten basisscholen, waaronder de Toermalijn;

- Diverse kleinschalige bouwkundige onderhoudsprojecten.

De uitvoering van het onderhoud aan de gemeentelijke objecten geschiedt volledig planmatig aan de hand van de MOP's (meerjarenonderhoudsplanningen). In 2015 zijn die planningen allemaal geactualiseerd, daarnaast worden deze doorlopend geactualiseerd naar aanleiding van mutaties in panden en het gebruik.

Doorgaans zijn onderhoudsprojecten relatief klein van omvang, maar hiernaast worden ook grotere projecten gestart en (deels) uitgevoerd (Leonardus, Patronaat, Toermalijn, Lakei) om panden verhuurgeschikt te maken.

De veiligheidsaspecten in gemeentelijke gebouwen genieten hoge prioriteit. Veelal is dat contractueel geregeld (liftkeuringen, controle van de brandmeldinstallaties, blusmiddelen, verwarmingsketels).

Geplande financiële taakstellingen zijn gerealiseerd. In de onderhoudsbegrotingen voor de komende jaren wordt een structurele bezuiniging van € 200.000,- per jaar doorgevoerd. De inkomsten staan in de stagnerende vastgoedmarkt onder druk, ook voor wat betreft het gemeentelijke maatschappelijke vastgoed. Hierbij speelt ook een rol dat de huurders van het maatschappelijk vastgoed (veelal welzijns-, culturele partners en wijkorganisaties) worden gekort op hun subsidies.

Risico's

Enkele panden staan nog leeg, waarmee leegstandskosten gepaard gaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de voormalige bibliotheek, Jovic en de Cajuit. Hiernaast gaat het om gedeeltelijke en veelal tijdelijke leegstand in verzamelgebouwen (bv. lokalen/ruimtes in de Leonardus, de Uilenburght, e.d.).

In het huidige economische klimaat is de vraag naar huisvesting beperkt, zeker in relatie tot het totale aanbod, waardoor huur- en koopprijzen onder druk staan. Ook de verkoop van leegkomende panden blijft moeilijk. Uiteraard wordt er veel inzet gepleegd om de ruimtes/panden te verhuren. Zo mogelijk worden panden verkocht voorzover ze een minder prominente maatschappelijke functie hebben en biedingen marktconform zijn.

Door het planmatig aangepakte onderhoud in de gemeentelijke gebouwen in de afgelopen jaren en de uitgevoerde maatregelen op veiligheidsgebied (brand, legionella, wateraccumulatie, electra-keuringen e.d.) lijken de risico's op technisch gebied wat beperkter, maar dat neemt niet weg dat zich altijd een calamiteit kan voordoen

Duurzaamheid

In de komende jaren zullen meerdere duurzaamheidsmaatregelen (led-verlichting, na-isolatie van daken, groene daken, gevels en pompen, HR-ketels met slimme besturingen, zonnepanelen, e.d.) uitgevoerd worden. Daar waar koppelingen mogelijk zijn, zullen ze gelijktijdig met de reguliere onderhoudswerkzaamheden in uitvoering worden gebracht. De geplande investeringen in energiebesparingen in de grote gemeentelijke gebouwen verdienen zichzelf terug. In 2016 is het onderzoek naar de mogelijke duurzaamheidsmaatregelen voor wijkhuizen afgerond. In 2017 wordt samen met de wijkhuizen bepaald welke maatregelen genomen gaan worden. De duurzaamheidsmaatregelen voor scholen worden meegenomen het IHP onderwijshuisvesting.

Met ingang van de begroting 2016 zijn de budgetten (onderhoud, energie, belastingen, verzekeringen, huren) ten aanzien van gebouwen binnen een beleidsterrein van een programma opgenomen. Voor die gebouwen die niet direct onder te brengen zijn binnen een beleidsterrein van een programma zijn de budgetten opgenomen onder HP890 overige gemeentelijke eigendommen.

Het totale onderhoudsbudget bedraagt ca. € 3.077.000. De werkelijke onderhoudskosten in 2016 bedragen ca. € 3.105.000. Binnen het totaal van de jaarrekening 2016 levert dit een geringe overschrijding op van ca. € 28.000. Echter op de verschillende programma's zijn grotere verschillen ontstaan. Een voorbeeld hiervan is programma 5, waarbij de onderhoudskosten voor het kasteel hoger zijn dan geraamd. De reden hiervan is dat ervoor gekozen is om naast de asbestsanering meteen een aantal onderhoudswerkzaamheden uit te voeren, waaronder dakwerkzaamheden, schilderwerk (steiger staat er toch), vervangen van een lift, vernieuwing brandmeldinstallatie en vervanging klimaatinstallaties. Door de asbestsanering te combineren met de onderhoudswerkzaamheden konden deze goedkoper, efficiënter en met minder overlast (zonder extra sluitingen) plaatsvinden. Het nadeel op het onderhoudsbudget 2016 voor het kasteel wordt gecompenseerd binnen voordelen op andere onderhoudsbudgetten binnen de jaarrekening 2016.

5.4 Bedrijfsvoering

5.4.1 Algemene inleiding

Voor een goede dienstverlening aan de burger is een gerichte efficiënte bedrijfsvoering randvoorwaardelijk. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente, interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen.

In dit verband gaan we achtereenvolgens in op:

- Planning- en control instrumenten;
- Vennootschapsbelasting;
- Personeel en organisatie, waarbij in de financiële verordening is opgenomen dat in ieder geval wordt ingegaan op:
 - a. de omvang, opbouw en (verwachte) ontwikkeling van het personeelsbestand;
 - b. de totale personele lasten (vast personeel en inhuur derden);
- Wet- en regelgeving.

5.4.2 Planning & Control

De P&C-instrumenten behoren zodanig te zijn ingericht dat deze de organisatie en het bestuur ondersteunen bij het formuleren van beleid(svoornemens), het monitoren en bijsturen hierop en het verantwoorden hierover. De planning- & control cyclus 2016 is in het voorjaar 2015 gestart met de voorjaarsnota. Deze voorjaarsnota heeft een meer kaderstellend karakter gekregen en is daarmee als opmaat naar de programmabegroting 2016 gebruikt. Via een tweetal bestuursrapportages in 2016 hebben we tussentijds de verbinding gelegd tussen de programmabegroting 2016 en de realisatie. In de jaarrekening 2016 vindt, als sluitstuk van de planning- & control cyclus 2016, de verantwoording over de programmabegroting 2016 plaats.

Om de leesbaarheid te vergroten hebben we voor de programmabegroting 2016 naast het traditionele boekwerk ook een web-based versie opgesteld. Deze lijn hebben we nu voor de jaarrekening voortgezet. Ook voor de jaarrekening 2016 is een web-based versie geïntroduceerd.

Tot slot zijn de financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet, inclusief de bijbehorende nota's voor het Investeringsbeleid en Reserve- en voorzieningenbeleid geactualiseerd door uw raad vastgesteld welke vanaf het boekjaar 2016 gelden.

5.4.3 Arbeid, Organisatie en Gezondheid

Organisatie Ontwikkeling

In 2015 is de nieuwe visie voor de gemeentelijke organisatie opgesteld met het doel om de organisatie dusdanig in te richten dat daarmee deze kwalitatief en financieel voldoet aan de gestelde eisen. Het jaar 2016 is vervolgens vooral het jaar van de reorganisatie geweest. Na de visievorming en de totstandkoming van het sociaal statuut, zijn de bedrijfsvoering onderdelen en het management gereorganiseerd. Dit betrof in totaal 150 medewerkers die allen een selectie- & plaatsingsproces hebben doorlopen. In september 2016 heeft de definitieve plaatsing vorm gekregen.

De reorganisatie betrof enkel een structuurwijziging, bij de bedrijfsvoeringsonderdelen mede noodzakelijk in verband met de ontvlechting van de oude afdeling Werk & inkomen (naar het nieuwe Senzer). In 2016 hebben alle afdelingen een bouwopdracht gekregen. Deze bouwopdracht beschrijft

de ontwikkeling die een afdeling dient te gaan maken in de komende twee jaar van organisch ontwikkelen. Dit beslaat werkprocessen, cultuur, mensen, opleidingen en taakstellingen. Deze bouwopdrachten zijn in 2016 door het nieuwe management met hun afdelingen omgezet in concrete veranderplannen welke in 2017 verder uitwerking krijgen. Deze verandering wordt ondersteund door een cultuurprogramma. Cultuur “hangt niet in de lucht”. Cultuur zijn hardnekkige gedragspatronen tussen mensen, en veelal ingegeven door attitudes en waarden. De gewenste verandering in de organisatie vraagt om aanpassingen in gedrag bij het management, medewerkers en bestuur. Dit cultuurprogramma ondersteunt deze verandering met de kernnormen van onze nieuwe cultuur centraal (mensen, resultaten, verandering en (vak)intelligentie). In 2016 is de eerste afdeling gestart met dit programma, in 2017 wordt dit verder uitgerold over alle afdelingen.

Ook is gewerkt aan de totstandkoming van Senzer, waarbij 136 medewerkers van Werk & Inkomen over zijn gegaan per 1 oktober 2016. Verder zijn alle voorbereidingen getroffen om de Peel 6.1 samenwerking op het gebied van Zorg en Ondersteuning te ontvlechten per 1 januari 2017.

Basis op orde en maximaal digitaal

Doel was en is om de doelmatigheid en de signaalfunctie van de personeelsadministratie en de servicedesk te verhogen en naar de moderne tijd te brengen. Digitalisering van de werkprocessen is nodig om zo efficiënt mogelijk te werken, maar ook ten einde goede inzicht te hebben in zaken als van vaste formatie, bezetting, vacatures, uitstroom, inhuur, contractbeheer, gebruik gesprekkencyclus. Dit is in 2016 aangepakt samen met automatisering en financiën. Hand in hand met deze digitaliseringsslag, zijn een aantal kernprocessen herzien en opnieuw vorm gegeven, denk hierbij aan het recruitment proces. Deze ontwikkelingen lopen door in 2017.

Om nieuwe medewerkers een goede start te geven in de gemeentelijke organisatie en de stad, is in 2016 een Onboarding programma geïntroduceerd. Dit programma ziet er op toe dat nieuwe medewerkers binnen drie maanden volledig ingevoerd zijn in de organisatie cultuur. Dit zorgt ervoor dat men sneller succesvol kan zijn binnen de organisatie en daarmee dus sneller en beter toegevoegde waarde aan de stad kan toevoegen.

Binden, boeien en ontwikkelen van onze medewerkers

Voor organisatieverandering is een Ontwikkel- en Mobiliteitscentrum (OMC) opgezet. Hier is o.a. oog voor interne doorstroming, boventaligheid en loopbaanperspectief, generatiemanagement en diversiteit. Het OMC heeft ervoor gezorgd dat voor 75% van de boventalige medewerkers eind 2016 al een duurzame oplossing gevonden was.

Binnen het OMC wordt de Helmond academie ingericht, hier is aandacht o.a. voor leiderschap, vakmanschap, adviseurschap communicatietechnieken, feedback geven en teamontwikkeling. In 2016 zijn de eerste onderdelen van de Helmond Academie opgeleverd, zoals loopbaanbegeleiding, coaching, verschillende trainingen op het gebied van adviesvaardigheden en omgaan met veranderingen en het Management Development (MD) programma. Het MD programma is voor alle nieuwe leidinggevenden en heeft een looptijd van 1,5 jaar. In dit programma leren managers hun nieuwe rol te pakken binnen de veranderende context. Zij worden gecoacht en getraind in management vaardigheden en werken gezamenlijk aan de bouwopdrachten voor de organisatie.

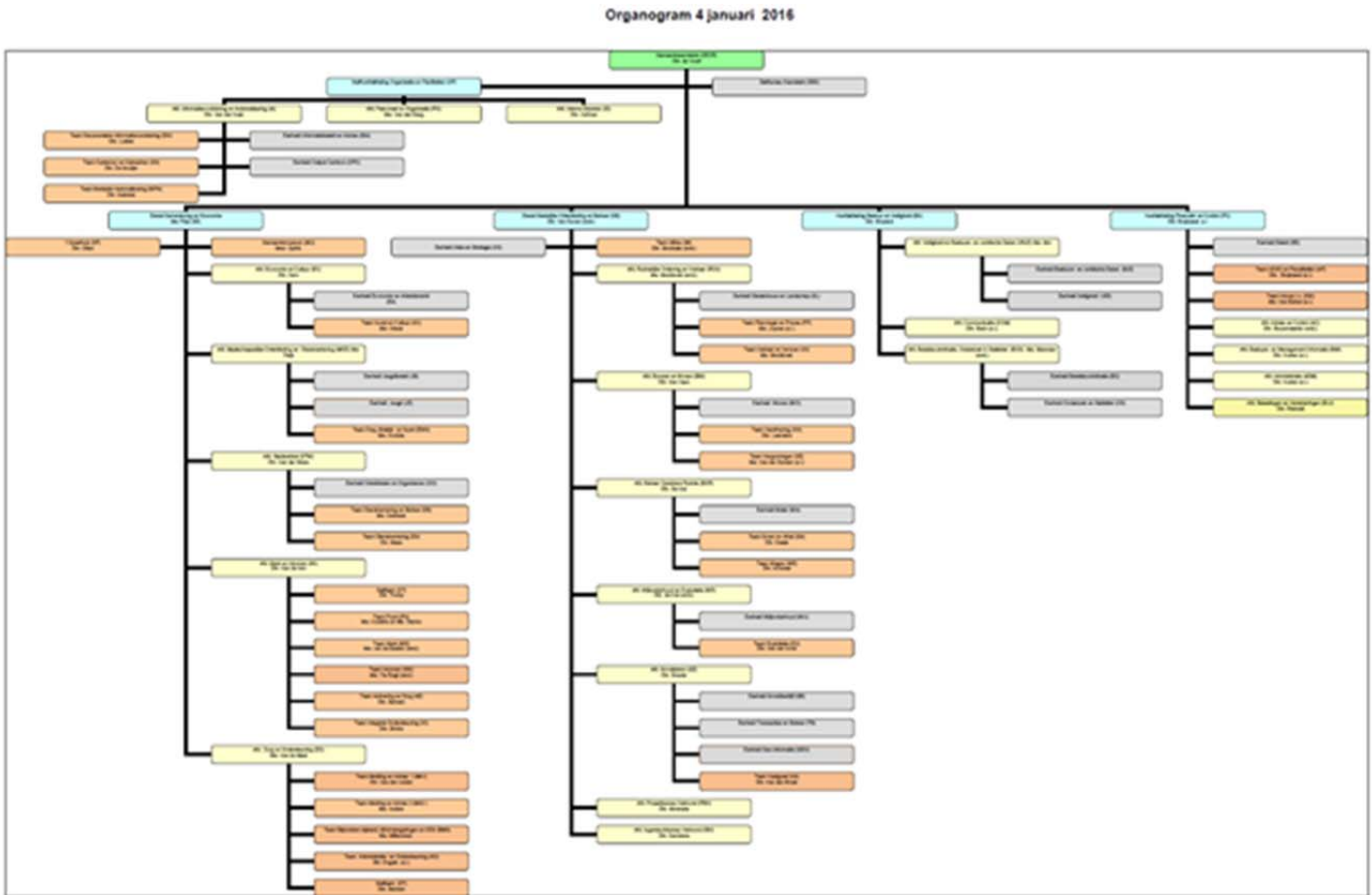
Duurzame Inzetbaarheid

Met de bonden zijn afspraken gemaakt in het sociaal statuut rondom inzet van het generatiepact. Het generatiepact is een regeling waarvan medewerkers die 60 jaar of ouder zijn gebruik kunnen maken. Zij gaan dan 50% werken met behoud van 70% salaris en 100% pensioen opbouw, de zogenaamde 50-70-100 regeling. Dit helpt medewerkers langer gezonder inzetbaar te blijven en

het geeft de organisatie de kans om nieuwe, jonge medewerkers in te laten stromen zonder direct alle kennis en ervaring van deze ervaren medewerkers te verliezen.

Deze regeling is effectief geworden in 2016 en iedereen die voor 1 januari 2019 60 jaar of ouder is kan hieraan deelnemen. Inmiddels gaan 48 medewerkers hieraan deelnemen.

Organigram
Organisatiestructuur voor reorganisatie

Organisatiestructuur na reorganisatie

De organisatiestructuur na de reorganisatie wordt weergegeven door middel van een bollogram. Met het bollogram wordt aangegeven dat een organisatie niet meer in de klassieke harkvorm moet worden gezien, maar meer organisch is. Er is veel samenwerking binnen en tussen de bollen en de organisatie heeft ook interactie met de omgeving.

Bollogram

december 2016

Formatietabel Analyse personele formatie en inhuur

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kosten van de personele formatie in relatie tot de inhuur omdat deze nauw gerelateerd zijn aan elkaar.

Tabel: begrote formatie en loonkosten versus gerealiseerd

Organisatieonderdeel	Begroting 2016		Realisatie		Verschil	
	FTE	€	FTE	€	FTE	€
Secr., Dir., Concerncontrol, Strategie & Progr.	14,20	1.476.413	10,85	1.340.854	3,35	135.559
Griffie	3,00	277.189	2,75	255.754	0,25	21.435
Arbeid, Organisatie en Gezondheid	32,78	1.947.728	26,54	1.866.587	6,24	81.141
Bestuurs- en Juridische Ondersteuning	16,23	1.343.167	14,08	1.315.808	2,15	27.359
Communicatie	8,73	717.329	6,42	545.858	2,31	171.471
Financiën	68,49	4.877.793	44,02	3.989.203	24,47	888.590
Informatievoorziening en Automatisering	63,17	4.115.285	55,20	3.795.715	7,97	319.570
Accommodaties en Exploitaties	26,24	1.708.728	27,27	1.900.698	-1,03	-191.970
IBOR	66,12	4.543.639	57,12	4.262.578	9,00	281.061
Ontwikkelen en Ondernemen	70,38	5.887.049	60,07	5.819.823	10,31	67.226
Transactionele Dienstverlening	55,40	3.417.430	43,21	3.032.104	12,19	385.326
Veiligheid en Naleving	24,46	1.791.993	23,27	1.678.832	1,19	113.161
Programma Sociaal Domein	75,43	5.446.812	72,15	5.163.755	3,28	283.057
Speelhuis/ Museum	20,60	1.332.544	20,17	954.907	0,43	377.637
Mobiliteit/bovenformatief/reorganisatie	10,55	771.000	18,31	1.093.205	-7,76	-322.205
Totaal	555,78	39.654.099	481,43	37.015.681	74,35	2.638.418

De bovenstaande tabel geeft de nieuwe structuur weer na afronding van de reorganisatie en de herziening van de structuur door de organische doorontwikkeling. Omdat deze begin september formeel van kracht is geworden zijn de begrote bedragen en fte's vanuit de oude afdelingen vanuit de eerste acht maanden verdeeld over de nieuwe structuur. Hierdoor kunnen er onzuiverheden zijn opgetreden in de analyse per individuele afdeling.

Op de vaste formatie is in 2016 per saldo een onderuitputting gerealiseerd van € 2,6 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde bezetting over 2016 feitelijk 74 fte's lager was dan begroot. Dit heeft aan de ene kant te maken met het feit dat Helmond gebruik maakt van een flexibele schil. Daarnaast zijn in verband met de naderende organisatieontwikkeling ontstane vacatures bewust niet ingevuld om daarmee zoveel mogelijk mogelijkheden te behouden voor de invulling van functies in de nieuwe organisatie en voor de invulling van de bezuinigingstaakstelling met ingang van 2017. Het verschil is groter als gecorrigeerd wordt voor het effect van de mobiliteit als gevolg van de reorganisatie.

In 2016 is voor € 13,7 miljoen aan kosten verantwoord voor externe inhuur. Zoals uit onderstaande tabel valt af te lezen is de ruimte tussen begrote formatie en werkelijke bezetting volledig benut om tijdelijk personeel oftewel derden in te huren ter vervanging van bestaande formatie.

Tabel: Overzicht begrote en gerealiseerde inhuur 2016

	Begroting 2016		Realisatie 2016		Verschil	
	Fte	€	Fte	€	Fte	€
Vervanging formatie			60,9	5.259.000	60,9	5.259.000
Sociaal Domein	45,2	3.418.566	57,8	4.374.000	12,6	955.434
Specifieke inhuur	28,4	2.457.000	46,7	4.036.000	18,3	1.579.000
Totaal	73,6	5.875.566	165,4	13.669.000	91,8	7.793.434

*Het aantal Fte's aan inhuur is een benadering en berekend door de totale lasten op basis van het gemiddelde uurtarief per categorie te herleiden naar Fte's op basis van een 36-urige werkweek.

Het aantal fte's dat ingehuurd is ter vervanging van vacatures binnen de vaste formatie bedraagt circa 61 fte's. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 5,2 miljoen. Het formatiebudget is daarmee volledig uitgeput. Omdat een deel van de inhuur binnen de categorie "vervanging formatie" ook ingehuurd is ten behoeve van de organisatieontwikkeling is een deel van deze kosten feitelijk gefinancierd vanuit de beschikbare middelen voor de organisatieontwikkeling. Uiteindelijk is er in 2016 een bedrag van € 2,7 miljoen uitgegeven aan de organisatieontwikkeling. Het resterende bedrag van € 2 miljoen dat in 2016 niet is besteed is conform het voorstel uit de Tweede Berap verrekend met de reserve organisatieontwikkeling.

Binnen het Sociaal domein was voor de nieuwe taken binnen WMO en Jeugd in 2016 (nog) geen extra formatie toegevoegd aan de organisatie maar is hierop ingehuurd. De kosten hiervan zijn ten laste gebracht van het programmabudget binnen het programma Zorg & Welzijn. De lasten zijn in 2016 nog enigszins hoger i.v.m. verrichte werkzaamheden voor de andere Peelgemeenten. Hiertegenover staan vergoedingen vanuit de Peelgemeenten. In de begroting 2017 is er voor de Helmondse werkzaamheden structureel 36,2 fte's toegevoegd aan de formatie.

Aan specifieke inhuur is € 4,0 miljoen uitgegeven in 2016. Voor € 2,5 miljoen was dit begroot. De hogere inhuur betreft inhuur op specifieke deskundigheid waarvoor middelen ter beschikking staan en wordt verantwoord binnen de betreffende beleidsprogramma's.

Instroom en uitstroom 2016	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE
Instroom	9	8,44	31	23,58	40	32,02
Uitstroom	60	58,37	92	74,62	152	132,99
Resultaat	-51	-49,92	-61	-51,04	-112	-100,96

Organisatie breed is de verhouding man/vrouw in 2015 als volgt: 46% is man en 54% is vrouw. Tussen de diensten bestaan wel verschillen.

Verder kan men zien dat onze organisatie een omgekeerde piramide is. Het zwaartepunt van ons personeelsbestand ligt in de leeftijdscategorieën 45+. Dit betekent dat we in de komende jaren rekening moeten houden met een relatief grote uitstroom van personeel en dat kennisborging en verjonging in de organisatie belangrijke thema's zijn.

Arbeidsverzuim

Organisatieonderdeel	Verzuim- percentage (incl. Zwangerschap) 2016	Verzuim- percentage (excl. Zwangerschap) 2016	Verzuim- percentage (incl. Zwangerschap) 2015	Verzuim- percentage (excl. Zwangerschap) 2015
Gemeente Helmond	5,25%	4,72%	5,39%	5,09%

Voor de cijfers van de afzonderlijke organisatieonderdelen zijn, door de wijziging van de organisatieonderdelen gegevens gebruikt over de periode 01-08-2016 tot 01-01-2017. Voor het totaal cijfer verzuim over 2016 is wel gebruik gemaakt van de brongegevens over 12 maanden (exclusief afdeling Werk en Inkomen).

Het verzuim binnen onze gemeente is gedaald ten opzichte van 2015 en blijft onder het landelijk gemiddelde verzuimcijfer voor gemeenten (Bron: A&O fonds: 2015: 5,3%, cijfers 2016 worden in mei bekend gemaakt).

Arbobeleid

De tactische en operationele uitvoering van het strategische arbobeleid is in 2016 door de preventiemedewerkers Arbo uitgezet binnen de organisatie.

In 2016 is een nieuwe RI&E (Risiko Inventarisatie & Evaluatie) gedaan, waarbij de focus is gelegd op medewerkers die belast zijn met buitenwerkzaamheden. Dit in het kader van het vernieuwde en aangescherpte agressiebeleid.

Arbo kenmerkt zich in 2016 door adviezen ten aanzien van Arbo werk gerelateerde zaken zoals: werkplekonderzoeken en aanpassingen werkplekken door middel van het faciliteren van ergonomische en preventieve hulpmiddelen o.a. verticale muizen, RSI software, beeldschermbrillen, zit-sta bureaus aangepaste bureaustoelen ect.

Agressie

In het kader van het vernieuwde en aangescherpte agressiebeleid is in 2016 een nieuwe coördinator Agressie en Geweld aangesteld binnen de afdeling Veiligheid & Naleving. Deze coördinator heeft een plan uitgewerkt om de juiste verdere stappen te zetten op het gebied van Agressie & Geweld. Medio 2017 moet dit plan volledig geïmplementeerd zijn.

5.4.4 Informatievoorziening en ICT

Informatievoorziening is sinds 2015 een strategisch thema binnen de gemeentelijke organisatie. Dat is terecht en noodzakelijk omdat de gemeente een informatieverwerkend bedrijf bij uitstek is in een samenleving die steeds digitaal is en wordt.

Binnen de gemeentelijke organisatie van Helmond zijn een paar hoofdontwikkelingen te onderscheiden:

- verdergaande digitalisering van de organisatie
- doorontwikkelen op het terrein van data-analyses
- opwaarderen van informatieveiligheid en privacy

De digitalisering van de organisatie is niet alleen nodig omdat de wereld rondom ons steeds digitaal wordt. De digitalisering maakt vooral ook een betere dienstverlening tegen lagere kosten mogelijk.

Dan gaat het niet alleen om het digitaal aanvragen van producten en diensten maar ook bijvoorbeeld om het digitaal ondersteunen van professionals bij maatwerkgesprekken aan de keukentafel. De beschikbaarheid van goede en volledige informatie, plaats- en tijdonafhankelijk, is cruciaal voor een kwalitatief goede dienstverlening.

Daarnaast wordt beleidssturing aan de hand van data-analyses steeds belangrijker. Het afgelopen jaar hebben een aantal medewerkers, samen met medewerkers vanuit Eindhoven, cursussen gevolgd op dit vlak. Met de verhoging van de kennis van de organisatie op dit vlak, wordt een effectievere ondersteuning van bestuur en organisatie mogelijk gemaakt. Denk daarbij aan datavisualisaties in de vorm van infographics en dashboards.

Dit alles zijn interessante ontwikkelingen in een tijdsgewricht waar de kosten van overheidsorganisaties flink onder druk staan, zo ook in Helmond. Het digitaal werken in de organisatie van de gemeente Helmond is in ieder geval een voertuig waarmee de krimp van de organisatie mede gestalte kan krijgen en tegelijkertijd een voertuig om de nieuwe organisatie slimmer te laten werken dan voorheen.

In 2015 is gestart met het programma Dienstverlening & Digitalisering binnen de organisatie. Via een portfolio van op dit moment ruim 50 projecten is een start gemaakt met het gestructureerd verhogen van het niveau van informatiseren. In het onderstaande worden de resultaten daarvan kort toegelicht in 4 onderdelen:

1. Sociaal Domein in regionale context
2. Digitalisering in het ruimtelijke domein
3. Doorontwikkeling dienstverlening
4. Digitaal en zaakgericht werken
5. Professionaliseren van de organisatie

1. Sociaal Domein in regionale context

In 2016 is bijzondere aandacht besteed aan de inbedding van de taken die in het kader van de decentralisaties naar de gemeente zijn gekomen. Dit bovendien in de context van de regionale ontwikkelingen waaronder de ontvlechting van Peel 6.1 en de vorming van Senzer.. Kort samengevat zijn de volgende resultaten geboekt:

- *Nieuwe taken digitaal ondersteund*
De nieuwe werkprocessen m.b.t. WMO, Jeugd en Werk en Inkomen zijn digitaal ingebed in geautomatiseerde systemen en bieden zodoende een goede basis om de nieuwe taken uit te voeren. De Peelgemeenten gaan daar nu zelf verder mee via een ander systeem, zoals ook Helmond hiermee op eigen gelegenheid verder mee gaat.
- *Werkbedrijf Atlant De Peel (WADP) / Senzer*
Stappen zijn gezet om op een verantwoorde wijze de verzelfstandiging van Senzer mogelijk te maken. Per 1 maart 2017 stopt de hosting vanuit Helmond en zal Senzer zijn eigen informatievoorziening op orde hebben. Maatregelen zijn in goed overleg genomen om de informatiedeling tussen Senzer en Helmond (sociaal domein) intact te laten.
- *Digitale berichten en facturering zorgaanbieders*
Het digitale berichtenverkeer met zorgaanbieders (van opdrachtverlening tot facturering) verloopt naar wens. Zeer belangrijk voor snelle en adequate betalingen.

- (waaronder Helmond) is gerealiseerd.
- *Privacy*
Bijzondere aandacht is en wordt gegeven aan de borging van privacy. Zo is inmiddels een voorziening getroffen (Zorgmail) om op een veilige manier emailverkeer mogelijk te maken tussen gemeente Helmond en alle ketenpartners.
- *Regiesysteem voor de toegang*
Tenslotte loopt er een project om te komen tot een regiesysteem. Dit zal op Helmondse schaal gebeuren; zonder deelname van de Peelgemeenten dus. Hiermee wordt het mogelijk dat professionals in het veld (gebiedsteams) in meer samenhang en regie kunnen gaan samenwerken.

2. Digitalisering in het ruimtelijk domein

- *Omgevingswet*
Voorbereidingen worden getroffen om de informatievoorziening in het kader van de nieuwe Omgevingswet van meet af aan op te bouwen. Gemeente Helmond wil hierin een voortrekkersrol vervullen
- *Beheerssysteem Obsurv*
Het gemeentelijke beheer voor de openbare ruimte is in zijn geheel op orde. Met het nieuwe beheerssysteem Obsurv is zowel de ondersteuning op orde als ook de beheer informatie voor de openbare ruimte (blauw, grijs, groen)
- *Ondersteuning van buitendienstmedewerkers*
In 2016 zijn diverse maatregelen genomen om het werken in het veld van Helmondse medewerkers mogelijk te maken of te verbeteren, zoals voor de buitendienst, stadswacht en landmeters.
- *Op orde brengen van BAG en BGT*
Er zijn twee belangrijke basisadministraties voor ruimtelijke informatie: de basisadministratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisadministratie grootschalige topografie (BGT). In 2016 zijn belangrijke stappen gezet om hiervoor de basis op orde te brengen. Deze klus zal in 2017 moeten worden afgerond.

3. Doorontwikkeling dienstverlening

- *Visie op dienstverlening*
Voor de gemeentelijke dienstverlening is een ambitieuze visie ontwikkeld en vastgesteld. Deze geldt als handvat voor de verbetering van de dienstverlening..
- *Toptakenwebsite.*
De gemeentelijke website is sinds einde 2016 een feit. Daarmee is de website omgebouwd naar een dienstverleningskanaal. Dat betekent een transformatie van 'zenden' naar 'dienstverlening en interacteren'.
- *Klantcontactstelsel KCS*
In 2016 is het centrale zaakstelsel Verseon live gegaan, na een aanlooptijd van 7 jaar. Hiermee is een belangrijke stap gezet naar digitaal werken. Tegelijkertijd is hiermee het samenwerkingsverband met Dimpact beëindigd.
Om de frontoffice zo goed als mogelijk te ondersteunen is er een klantcontactstelsel KCS aangeschaft en geïmplementeerd dat geïntegreerd is met het zaakstelsel van Verseon. Deze is december 2016 live gegaan.
- *Servicenormen*
Een zelfbewuste dienstverlening vraagt om heldere en ambitieuze servicenormen. Deze zijn inmiddels vastgesteld

- *MijnOverheid.nl en E-Overheid voor bedrijven*
Net als de Belastingdienst is ook de gemeente Helmond inmiddels aangesloten bij MijnOverheid.nl, het dienstverleningskanaal van de overheid voor de toekomst. De evenknie voor bedrijven (E-overheid) wordt in navolging hiervan opgepakt.
- *Digitaliseren Workflow verplichtingen en facturen*
Met het project Digitaliseren Workflow Verplichtingen en Facturen wordt de procedure van factuurverwerking efficiënter ingericht en verkort. Hiermee kan de gemeente Helmond haar facturen in de toekomst veel sneller betalen. Dit is een grote wens vanuit het MKB. Alle voorbereidingen zijn getroffen. Uitrol heeft enige vertraging opgelopen. Een aantal afdelingen hebben de stap naar digitale factuurafhandelingen gezet; de rest volgt in 2017.

4. Digitaal en zaakgericht werken

- *Digitaal zaakgericht werken*
In april 2016 is het centraal zaakstelsel van Verseon live gegaan na een zeer grondige voorbereiding. Hiermee is een belangrijke stap gezet naar digitaal werken en betere borging van digitale processen en documenten. Omdat iedereen te maken krijgt met het Digitaal en Zaakgericht werken en het grote impact heeft op de manier van werken, is veel aandacht besteed aan het meenemen van de organisatie (mensen) in deze verandering. Verseon kent helaas nog wel een aantal hinderlijke problemen die nog aandacht vragen. In 2017 zal alweer vooruit gedacht worden naar de vervolgversie van Verseon. Dit om het digitaal werken versneld in te bedden in de organisatie.
- *Informatiebeveiliging en privacy*
Net zoals voor alle organisaties, wordt informatiebeveiliging en privacy een steeds belangrijker en urgenter thema. In de reorganisatie is daarom voorzien in capaciteit om deze taken te borgen. In 2016 is ook een nadere verkenning gedaan naar de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten. Ook is er een aantal acties geweest om het bewustzijn in de organisatie te vergroten. De gemeenteraad is over dit onderwerp einde 2016 bijgepraat. En zo ook over privacy en datalekken.
De komende jaren zal de investering op dit terrein steeds belangrijker worden.
- *Aanpak fysieke dossiers/documenten*
In 2015 en 2016 is een project opgestart om de analoge informatie in de organisatie op te schonen. Beoogd effect/resultaat van dit project: volledige en betrouwbare dossiers in beheer bij DIV
 - o potentiële risico op informatieverlies en een informatiebeveiligingsincident te verminderen
 Tientallen blauwe papiercontainers zijn afgevoerd met overtollig materiaal, rond de 100 archiefkasten naar de opslag gegaan en is er bij de meeste medewerkers een positieve(re) bewustwording ontstaan betreffende het omgaan met (documentaire) informatie.
- *Duurzaam digitaal beheersysteem – regionaal*
Het programma Duurzaam Digitaal Beheersysteem Zuidoost-Brabant is het programma waarin 20 gemeenten met het RHC-Eindhoven samenwerken. Doelstelling van dit programma is om een digitale archiefbewaarploaats te ontwikkelen die geschikt is als verantwoorde opslag, ontsluiting en beschikbaarstelling van digitale ‘archiefdocumenten’. In 2017 zal een beslissing genomen worden om te komen tot een regionaal E-depot.
- *Digitaliseren bouwvergunningen*

De fysieke bouwvergunningen tot en met 1989 zijn gedigitaliseerd en in digitale vorm overgedragen aan het RHC-Eindhoven. Op dit moment wordt aandacht besteed om ook de bouwvergunning van de periode na 1989 te digitaliseren.

- *Basisregistraties op orde*

Burgers en bedrijven kunnen uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen, zoals het aanvragen van een vergunning, digitaal afhandelen. De overheid moet dit proces faciliteren. Bovenstaande is alleen correct mogelijk op basis van juiste gegevens. Basisgegevens op orde betekent:

- 1) Burgers en bedrijven verstrekken nog maar één keer gegevens aan de overheid.
- 2) Het stelsel van basisregistraties zorgt voor het uitwisselen van gegevens binnen de overheid.
- 3) Gegevens zijn beschikbaar voor betere dienstverlening richting burgers en bedrijven.

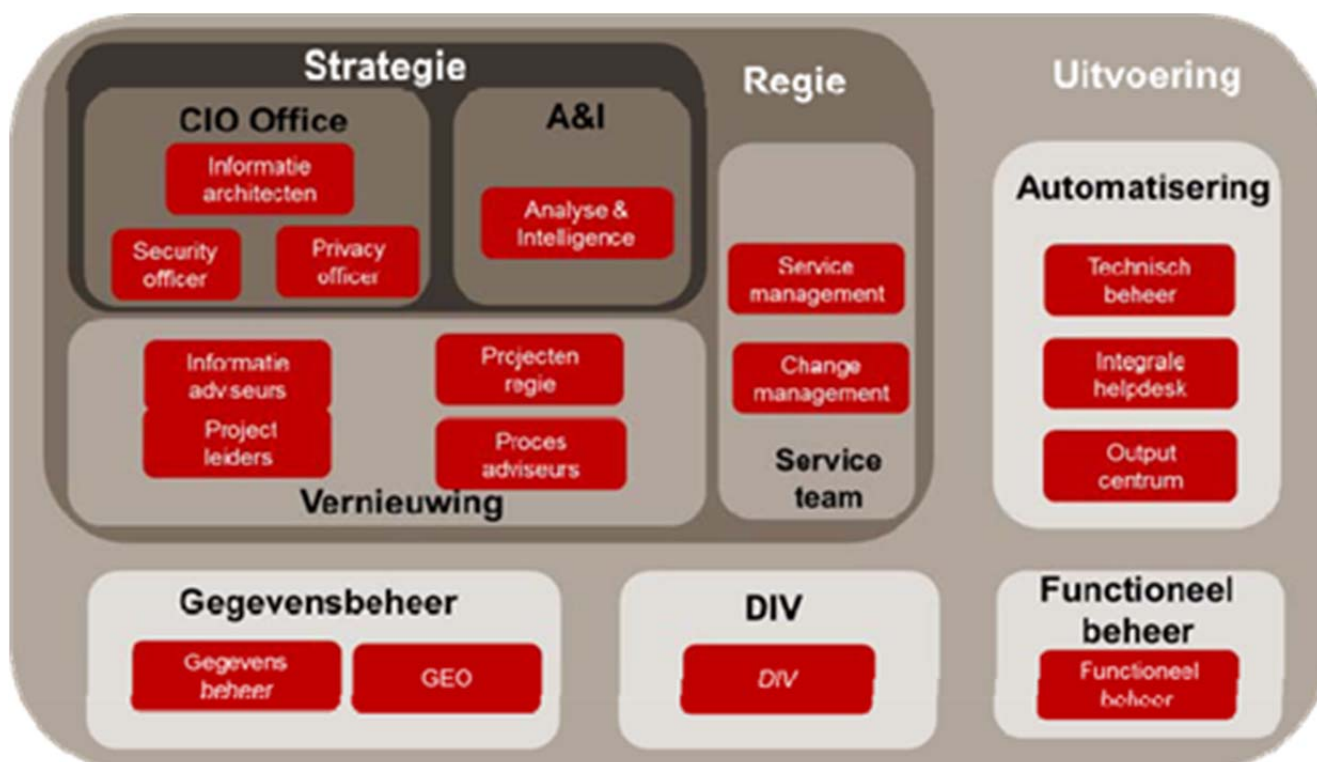
Zoals hiervoor reeds is aangegeven, worden er op dit moment inspanningen geleverd om de basis op orde te krijgen bij de BAG en BGT. Nader onderzoek naar de BRP

(persoonsgegevens) heeft duidelijk gemaakt dat ook deze basisregistratie een kwalitatieve verbetering nodig heeft. Hiervoor is inmiddels een Plan van Aanpak opgesteld dat in uitvoering is en dat doorloopt in 2017.

5. Professionaliseren van de organisatie

Het onderkennen van het belang van digitalisering vraagt om een bijpassende vertaling naar de organisatie. Anders dan de traditionele gedachte aan een 'technische' afdeling, wordt in de nieuwe organisatie-opzet 'informatie'- breed geïnterpreteerd. Dat verklaart waarom bijvoorbeeld bestuurlijke informatie (onderzoek en statistiek), big data, procesadviseurs en informatiebeveiliging in deze afdeling belegd zijn.

Hieronder een visueel overzicht van de eenheden die, via de reorganisatie, sinds 15 juli 2016 onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe afdeling Informatievoorziening en Automatisering (IVA):

Ontwikkelingen

De nieuwe organisatie van IVA is momenteel volop in opbouw, terwijl de winkel gewoon open blijft. Er lopen momenteel enkele tientallen projecten en tegelijkertijd hebben de leidinggevenden en medewerkers van de diverse teams en eenheden zelf teamontwikkelplannen gemaakt. In deze ontwikkelplannen wordt de koers voor de eerstkomende jaren beschreven.

Tevens wordt volop gezocht naar geschikte kandidaten voor een aantal (nieuwe) functie. Dit zal een extra 'boost' geven aan de verdere professionalisering van de afdeling in 2017.

Daarnaast wordt er nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de gemeente Eindhoven. Het management van beide organisaties zijn twee keer bijeen geweest en gezocht wordt naar projecten en ontwikkelingen waarbij gezamenlijk opgetrokken kan worden. Dit biedt behalve synergie wellicht ook interessante financiële voordelen.

Tot slot kan nog opgemerkt worden dat er ook veel gezocht en geïnvesteerd wordt in het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen zoals hackathons, innovation in a week, agile werkmethoden etcetera. Dit als noodzakelijke innovatie om op een effectievere wijze tot resultaten te komen.

5.5 Verbonden partijen

5.5.1 Algemene inleiding

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's wordt in deze jaarverantwoording aandacht besteed aan andere rechtspersonen, waarmee de gemeente Helmond een bestuurlijke én een financiële band heeft.

In artikel 1 lid c BBV wordt **financieel belang** gedefinieerd als: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.

In artikel 1 lid d BBV tenslotte wordt **bestuurlijk belang** gedefinieerd als: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten, het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De visie op verbonden partijen is vastgelegd in het visiedocument intergemeentelijke samenwerking voor wat betreft de publiekrechtelijke samenwerkingen en in de Kadernotitie gemeentelijke betrokkenheid privaatrechtelijke rechtspersonen. Deze laatste kadernotitie is geactualiseerd en wordt in 2017 voorgelegd aan uw gemeenteraad. De visie en realisatie van de doelstellingen zijn per publiekrechtelijke samenwerking vastgelegd in afzonderlijke beleidsdocumenten.

De mate waarin verbonden partijen bijdragen aan de beleidsdoelstellingen is nader toegelicht bij de betreffende beleidsprogramma's. Dit conform die vernieuwde BBV voorschriften, zoals die vanaf deze jaarverantwoording gelden.

5.5.2 Publiekrechtelijke rechtspersonen

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)	
<i>Algemene informatie</i>	
Gevestigd:	Raiffeisenstraat 18; 5611 CH Eindhoven
Portefeuilles :	Burgemeester Blanksma (Dagelijks Bestuur); wethouder Stienen (Algemeen Bestuur)
Afdeling:	Strategie en Programma's
Opgericht:	25 februari 2015
Deelnemers:	Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
<i>Ontwikkelingen</i>	
Besluitvorming begroting 2017 inclusief de verhoging van de inwonerbijdrage Brainport Development heeft plaatsgevonden. In 2016 zijn de voorbereidingen begonnen voor de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven, die in 2017 zal worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de Metropoolregio Eindhoven versnellingsafspraken gemaakt met de provincie Noord-Brabant.	
<i>Realisatie beleidsvoornemens</i>	
De werkplaats Economische Strategie heeft als opdracht om de afstemming over de vernieuwde Brainport Next Generation Agenda te verbeteren. Met de subregio's is in 2016 gekeken naar de doorwerking van hun prioriteiten in het Meerjarenplan Brainport Development 2016-2020. Samen met Brainport Development zijn in de (sub)regio's bijeenkomsten Brainport in Beeld georganiseerd.	

Voor het Stimuleringsfonds zijn 2 tenders opgesteld waarin diverse aanvragen zijn ingediend. Vanuit de werkplaats Werklocaties is in mei een Retail-deal getekend met minister Kamp. Er is overleg gevoerd met de provincie over bovenregionale afstemming inzake grootschalige logistiek. De werkplaats Arbeidsmarkt werkt aan het ontwikkelen van een gedeelde visie op een arbeidsmarkt die optimaal aansluit bij de economische Brainport strategie. In 2016 is de rol van de werkplaats aangepast en is een dag van de logistiek georganiseerd. Vanuit de werkplaats Strategie en Ruimte is gewerkt aan het herijken van de Ruimtelijke Strategie Brainport. Hiervoor zijn door de overige werkplaatsen en de subregio's bijdragen aangeleverd. In de werkplaats Mobiliteit en Innovatie is ingezet op het opstellen van de Bereikbaarheidsagenda, voor de regio ingebracht in het traject Bereikbaarheid Zuid-Nederland. In de werkplaats Wonen is gewerkt aan het vervolgproces op het eind 2015 uitgebrachte advies. Er is een voorstel aan de Minister uitgebracht om de MRE aan te wijzen als een woningmarktregio. De MRE is door de Minister aangewezen als één woningmarktregio.

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Het Regionaal Platform is (formeel) de samenkomst van de colleges van de 21 gemeenten en opdrachtgever voor de uitwerking van de Regionale Agenda door de werkplaatsen. Het Algemeen Bestuur, waarin alle 21 gemeenten door lid vertegenwoordigd zijn, stelt de algemene kaders vast. Het Dagelijks Bestuur faciliteert de samenwerking in procedurele zin (voorbereiding en uitvoering van besluiten door het Algemeen Bestuur, vertegenwoordiging van de regionale belangen). Burgemeester E. Blanksma is lid van Dagelijks Bestuur. Wethouder Stienen is lid van het Algemeen Bestuur namens Helmond. Leden van het college die betrokken zijn bij de thematische werkplaatsen doen dat vanuit het belang van de (sub)regio, niet vanuit het specifieke belang van Helmond.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties wordt samengewerkt aan een regionale strategie op de domeinen economie, ruimte en mobiliteit.

- een gezamenlijke strategie en agenda opstellen, met doelen voor de regionale inzet;
- samenhang en afstemming organiseren tussen alle betrokken regionale partijen;

Risico's

- Realisering transformatie binnen budgettaire kaders, daarvoor heeft het MRE een transformatie-reserve gevormd. Deze is gevormd tbv:
 - wegvallende plus-status;
 - transformatie SRE naar Metropoolregio (afgestoten taken);
- Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen of exploitatielasten voortvloeiend uit Regionale Agenda 2015-2018, noch voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.

Belang begin van het jaar

Het aandeel van de gemeente Helmond bedraagt 12%, gebaseerd op het aantal inwoners.

Belang eind van het jaar

Het aandeel van de gemeente Helmond bedraagt 12%, gebaseerd op het aantal inwoners.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	7.341.000	5.515.000	5.106.000
Vreemd vermogen	39.774.000	27.700.000	22.401.000
Resultaat	2.948.000		711.000
Inwonerbijdrage	1.194.000	1.211.000	711.000

Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

Algemene informatie

Gevestigd: Weg op den Heuvel 35; 5701 NV Helmond
 Portefeuilles : Wethouder Smeulders en wethouder De Vries
 Afdeling: Integraal beheer openbare ruimte (IBOR)
 Opgericht: 1 juli 2001; herzien 1 januari 2016 (als gevolg van toetreding Deurne)
 Deelnemers: Gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Someren alsook de private partij Suez Gemeentelijke Dienstverlening.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2016 is de gemeente Deurne toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling Blink.

Met ingang van dezelfde dag is de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Met de gemeente Heeze-Leende zijn in 2016 gesprekken gevoerd over eventuele toetreding tot de regeling; deze hebben in oktober 2016 geleid tot een officieel verzoek van Heeze-Leende aan het AB van Blink om toe te treden. Naar verwachting zal hier begin 2017 door het AB van Blink een besluit over worden genomen.

Realisatie beleidsvoornemens

Inspanningen binnen de gemeente op het gebied van afvalinzameling zijn gericht op het realiseren van de doelstellingen uit het landelijk Afval Plan II en de ambities uit de zgn. Mansveld-brief van januari 2014. In Helmond is dat vertaald in de Kadernotitie Afvalbeleid die op 11 maart 2014 is vastgesteld.

Na het vaststellen van de Kadernotitie is het landelijke programma 'Nederland van Afval naar Grondstof' (Nedvang) verschenen, waarin de landelijke doelstellingen zijn aangescherpt. In het programma Nedvang is nu opgenomen dat in 2020 een hergebruikpercentage van 75% en een maximale hoeveelheid van 100 kg restafval per inwoner moet worden gerealiseerd. In Helmond is dit ca. 70% (incl. milieustraat) en ca 192 kg/inwoner. Bij de verdere uitwerking van de Kadernotitie t.a.v. de diverse afvalstromen worden deze nieuwe doelen als uitgangspunt gehanteerd en, daar waar van toepassing, vertaald naar de gewenste bijdrage van Blink hieraan.

Het AB van Blink heeft besloten het ondernemingsplan (verplicht onderdeel van de regeling) te actualiseren, waarmee Blink een volgende (ontwikkel-)fase van haar bestaan in gaat. In 2017 zal dit geactualiseerde ondernemingsplan worden vastgesteld.

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Een lid aangewezen door raad uit leden college (wethouder Smeulders; als voorzitter AB en DB) en een plaatsvervangend lid (wethouder De Vries).

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Blink is, voor zover hiervoor aangewezen, belast met uitvoering van wettelijke taken inzake huishoudelijk afval (wet Milieubeheer) en, op basis van gemeentelijke kaders, met werkzaamheden inzake het beheer van de openbare ruimte.

Blink draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelen uit de het strategische programma Duurzame en gezonde stad.

Risico's

Blink treedt steeds vaker op namens de gezamenlijke gemeenten inzake de haar toegewezen taken. Dit stelt hoge eisen aan kwaliteit, kwantiteit en flexibiliteit van de Blinkorganisatie, maar brengt ook risico's met zich i.r.t. contracten voor sortering en verwerking (continuïteit, marktontwikkelingen, kostenniveau). Tijdig anticiperen op aflopen van bestaande contracten en het zorgvuldig opstellen en aangaan van (vernieuwende) contracten beperkt deze risico's tot een minimum.

Belang begin van het jaar

Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de werkelijke kosten van de uitvoering van de werkzaamheden. GR Blink kent een kostendekkende begroting gerelateerd aan hoogte Afvalstoffenheffing.

Belang eind van het jaar

Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de werkelijke kosten van de uitvoering van de werkzaamheden. GR Blink kent een kostendekkende begroting gerelateerd aan hoogte Afvalstoffenheffing.

Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Resultaat			
Bijdrage in exploitatie	2.993.000	3.063.000	

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

Algemene informatie

Gevestigd te : Deken van Somerenstraat 2, Postbus 242, 5600 AE Eindhoven
 Portefeuilles : Burgemeester Blanksma – Van den Heuvel
 Afdeling : Veiligheid & Naleving
 Opgericht : 27 januari 2011

<p>Deelnemers : Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre.</p>
<p><i>Ontwikkelingen</i> Het bestuur van de gemeente Helmond wil dat mensen zich veilig voelen in de gemeente Helmond. Derhalve staan in de Kadernota integrale Veiligheid Helmond/Peelland 2015-2018 een aantal uitgangspunten opgenomen. Ze vormen de basis waarop de gemeente Helmond haar veiligheidsbeleid in de komende jaren wil (voort)bouwen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Behoud van huidige veiligheidsniveau Behoud van het veiligheidsniveau, ook op het terrein van de brandweezorg, dat de afgelopen jaren is opgebouwd. 2. Aan veiligheid wordt samengewerkt Samenwerken, met burgers en bedrijven, andere gemeenten en met andere partners (privaat of publiek) is een randvoorwaarde voor succes. 3. "Voorkomen is beter dan genezen" Oftewel: preventief werken is nog altijd beter dan dat er repressieve maatregelen genomen moeten worden. Hoewel dat laatste uiteraard wel altijd nodig zal blijven. Bij fysieke veiligheid zoals brandweezorg wordt preventie steeds belangrijker. Dit uitgangspunt is ook een basis uitgangspunt bij de "Toekomstvisie Brandweezorg 2015-2018". 4. Betrekken van burgers en burgers aanspreken op het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid Het betrekken van burgers, op stadsniveau, wijkniveau en buurtniveau, bij de aanpak van veiligheidsissues kan verschillende functies vervullen. Samen dingen oppakken betekent: signalen opvangen die ertoe doen om problemen echt te kennen, betekent dat er gemeenschapszin kan ontstaan rond dingen die men graag in de eigen wijk wil aanpakken, betekent dat dingen ook daadwerkelijk in gezamenlijkheid worden opgepakt. Uitgangspunt van het beleid voor de komende jaren is dat gemeente Helmond wil groeien in het nog beter betrekken van burgers en burgers meer zelfredzaam willen laten worden. Een van de uitgangspunten in de Toekomstvisie Brandweezorg, het concept van "Brandveilig Leven" alwaar de eigen verantwoordelijkheid van burgers op het terrein van brandweezorg wordt gestimuleerd, sluit aan op dit uitgangspunt.
<p><i>Realisatie beleidsvoornemens</i> De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is een organisatie waarin brandweer, GHOR en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden. Naast het leveren van kwaliteit was de Veiligheidsregio in 2016 ook in financieel opzicht betrouwbaar en voorspelbaar. Hiermee is op een sobere en doelmatige wijze een veilige leefomgeving voor mensen die in Zuidoost-Brabant wonen of verblijven bevorderd en waar nodig professionele hulp geboden.</p>
<p><i>Wijze waarop de gemeente een belang heeft</i> De gemeenteraad wijst de burgemeester aan. Zo nodig wordt burgemeester Blanksma - Van den Heuvel vervangen door loco-burgemeester De Vries.</p>
<p><i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i> - Adequaate reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven. - Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen. - Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van de Veiligheidsregio.</p>
<p><i>Risico's</i> 1. Gemeente is aansprakelijk voor tekorten naar rato van de bijdrage aan de gemeente uit het gemeentefonds. 2. Mogelijkheden om opgedragen bezuinigingstaakstellingen te realiseren binnen aangegeven tijdsbestek. 3. Rechtspositionele vraagstukken als gevolg van afslanking organisatie en arbeidsonrust.</p>
<p><i>Belang begin van het jaar</i> Financiering geschiedt o.b.v. rijksbijdragen, bijdragen zorgverzekeraars en de deelnemende gemeenten.</p>
<p><i>Belang eind van het jaar</i> Financiering geschiedt o.b.v. rijksbijdragen, bijdragen zorgverzekeraars en de deelnemende gemeenten.</p>

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Zuidoost			
	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	7.012.000	6.800.000	9.200.000
Vreemd vermogen	28.630.000	45.700.000	30.000.000
Resultaat	4.579.000		2.412.000
Gemeentelijke bijdrage	4.712.000	4.576.000	2.412.000

Gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant de Peel (Senzer)	
<i>Algemene informatie</i>	
Gevestigd te	: Montgomeryplein 6, 5705 AX Helmond
Portefeuilles	: Wethouder Van Bree
Afdeling	: Programma Sociaal Domein
Opgericht	: 1 januari 2016, Werkbedrijf Atlant de Peel raadsbesluit d.d. 1 december 2015, raadsvoorstel 96. Per 1 oktober 2016 wordt geopereerd onder de naam Senzer en voert de "W&I" taken zelfstandig uit (overgang alle personeel W&I).
Deelnemers	: Gemeenten Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, en Someren
<i>Ontwikkelingen</i>	
De gemeente heeft een bredere maatschappelijke doelstelling dan die van het WADP. De drie decentralisaties omvatten immers ook Zorg en Jeugd. Tussen de decentralisaties bestaan diverse raakvlakken waarbij het uit effectiviteit en efficiency van belang is dat er een goede integrale aanpak en afstemming plaats vindt. Voorkomen moet worden dat binnen de decentralisaties de partners teveel eigen richting ontwikkelen en het belang van de eigen organisatie benadrukken. De kracht moet juist in het gezamenlijke tot uitdrukking komen. Het is van belang dat de Raad die integrale aanpak en afstemming bewaakt in de bredere maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.	
<i>Realisatie beleidsvoornemens</i>	
Uitvoeren van de taakstelling die door de 7 deelnemende gemeenten is vastgesteld en is afgesproken met het werkbedrijf, zoals opgenomen in het ondernemingsplan 2016. In 2016 is Senzer verder vormgegeven als werkbedrijf. Tot 1 oktober 2016 heeft de gemeente Helmond op basis van een dienstverleningsovereenkomst met Senzer uitvoering gegeven aan de W&I taken. Per 1 oktober 2016 is het personeel van de gemeente Helmond (afdeling W&I) daadwerkelijk overgegaan naar Senzer. Deze overdracht en nog lopende ondersteuning (automatisering) vanuit de gemeente Helmond is vorm gegeven op basis van een ontvlechtingsovereenkomst.	
<i>Wijze waarop de gemeente een belang heeft</i>	
Het college van de gemeente Helmond heeft het recht uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, 2 leden aan te wijzen. Een van hen wordt lid van het dagelijks bestuur en vervult tevens de functie van voorzitter. De raad maakt op grond van de Wgr haar zienswijze op de begroting van het Senzer kenbaar aan het Algemeen Bestuur.	
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i>	
Senzer is een GR voortgekomen uit samenvoeging van GR Atlant Groep en afdeling Werk en Inkomen (Werkplein Helmond en gemeente Someren). Senzer voert namens de gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, de Wsw, IOAW, IOAZ, BBZ en de Participatiewet uit. De 'hoe-vraag' wordt daarbij ingevuld door Senzer en uitvoering is gemandateerd aan de Algemeen Directeur met bevoegdheid door te mandateren aan eigen medewerkers.	
<i>Risico's</i>	
1. Per 1 oktober 2016 voert Senzer de W&I-taken in eigen beheer uit. Daarbij is zij afhankelijk van de gemeentelijke informatievoorziening. Tot het moment dat Senzer een eigen aansluiting heeft op de landelijke informatie, loopt Helmond een risico op datalekken.	
2. Als gevolg van de modernisering van de Wsw moet marktgericht geopereerd worden, waarbij risico's niet volledig afgedekt worden uit subsidies gemeenten.	
3. Omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen.	
4. De onder Senzer opgerichte BV's dienen te functioneren onder bestuurlijke verantwoording en financieel toezicht van het bestuur van Senzer.	
5. In 2016 is ingespeeld op bestuurlijke veranderingen en noodzakelijke aanpassing van	

bedrijfsprocessen die voortvloeien uit de Participatiewet.

6. Gemeenschappelijke regeling Atlant Groep is in 2015 omgevormd in gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant de Peel. Per 1 oktober 2016 is het personeel daadwerkelijk overgegaan van Helmond naar Senzer. Dit gaat gepaard met:

- a. Transformatiekosten als garantietoelagen aan medewerkers Werkplein betaald moeten worden (voor verkrijgende of voor latende organisatie).
- b. Aanloopkosten die opgenomen moeten worden in het bedrijfsplan/aangepaste begroting
- c. Exploitatierisico's als rijksbudget tekort schiet.
- d. Gemeente Helmond heeft ontvlechtingkosten (als gevolg van afsplitsing afdeling W&I).

Belang begin van het jaar

Het aandeel van de gemeente Helmond is gebaseerd op de van het Rijk ontvangen middelen BUIG, Participatiewet en een algemene bijdrage, zoals opgenomen in de begroting Senzer 2016 en af te geven beschikkingen.

Belang eind van het jaar

Het aandeel van de gemeente Helmond is gebaseerd op de van het Rijk ontvangen middelen BUIG, Participatiewet en een algemene bijdrage, waarbij verwacht wordt dat Senzer minimaal kostendekkend opereert.

Gemeenschappelijke regeling Atlant Groep

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	14.043.000	16.281.000	15.900.000
Vreemd vermogen	7.834.000	8.426.000	13.500.000
Resultaat	2.238.000		300.000
Bijdrage in exploitatie	22.627.000	68.641.000	300.000

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost

Algemene informatie

Gevestigd te : Wal 28, Postbus 8035, 5601 KA Eindhoven

Portefeuilles : Wethouder Smeulders

Afdeling : Veiligheid & Naleving

Opgericht : 1 januari 2013 (startdatum 1 juni 2013)

Deelnemers : Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven,

Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard,

Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant

Ontwikkelingen

Omgevingsdiensten zijn opgericht op basis van afspraken uit 2009 tussen rijk, IPO en VNG (Package Deal). De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) voert sinds 1 juni 2013, een verplicht pakket aan basistaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ook verricht de ODZOB activiteiten in de openbare ruimte die verwant zijn aan deze VTH-taken (verzoektaken).

Op 14 april 2016 trad de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in werking. Het doel van deze wet is een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht.

De wet is een invulling van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te komen. Zo wordt het basistakenpakket van de omgevingsdiensten wettelijk vastgelegd en worden gemeenten verplicht een verordening kwaliteit VTH te hebben.

Met deze wet is ook de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. Het nieuwe VTH-stelsel, dat vanaf 2010 samen door alle provincies en gemeenten is opgebouwd, bevat een landelijk dekkend stelsel van 29 omgevingsdiensten. In deze diensten vindt de uitvoering en de handhaving van de Wabo grotendeels plaats.

Realisatie beleidsvoornemens

De bijdrage van de ODZOB richt zich voor Helmond vooral op het uitvoeren van de wettelijke, verplicht bij de ODZOB onder te brengen, milieutaken (basistakenpakket). Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren zij taken uit op het gebied van milieuvergunningverlening, -

toezicht en -handhaving (VTH) én geven zij advies op het gebied van omgevingsrecht. De koers van de ODZOB, zoals vastgelegd in het Concernplan 2014-2018 kan in drie ambities worden samengevat: samenwerking, kwaliteit en één regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH taken.

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Het Algemeen Bestuur, waarin alle 21 gemeenten en de provincie NB door een lid vertegenwoordigd zijn, stelt de algemene kaders vast. Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur van de ODZOB en ze ziet toe op het correct functioneren van de bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie. Wethouder Smeulders is lid van het Algemeen Bestuur namens Helmond.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De ODZOB zorgt voor een gezonde en veilige leefomgeving (kwaliteit van de fysieke leefomgeving) door uitvoering van de door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling opgedragen taken.

Risico's

1. Gemeenten zijn aansprakelijk voor de tekorten o.b.v. afname diensten. Hoe minder diensten afgenomen worden, hoe hoger het risico.
2. Afhankelijkheid van fluctuaties in het aantal vergunningaanvragen.
3. Vertraging inrichting nieuwe organisatie, de aanwezigheid van bovenmatig personeel en de garantiesalarissen. Medio 2017 eindigt de afspraak om de garantiesalarissen aan de latende partij (MRE) door te belasten.
4. Het intensiveringsbudget van circa € 0,3 miljoen per jaar vervalt na 2017. Voor 2018 en latere jaren is nog geen uitsluitel met betrekking tot de middelen. Het Helmondse deel daarvan bedraagt €.....

Belang begin van het jaar

Afrekening en verdeling vindt plaats op basis van de uitgezette opdrachten bij de ODZOB door de deelnemers.

Belang eind van het jaar

Afrekening en verdeling vindt plaats op basis van de uitgezette opdrachten bij de ODZOB door de deelnemers.

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	24.000.000	2.100.000	3.000.000
Vreemd vermogen	14.100.000	12.700.000	13.900.000
Resultaat	52.000		293.000
Inwonerbijdrage	1.378.000	1.467.000	293.000

Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1

Algemene informatie

Ontwikkelingen

Realisatie beleidsvoornemens

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Risico's

Belang begin van het jaar

Belang eind van het jaar

Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1			
	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen	77.000		
Resultaat			
Gemeentelijke bijdrage	30.000		

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Algemene informatie

Gevestigd te : Eindhoven (Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven)

Deelnemers: gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant.

Ontwikkelingen

Omgevingsdiensten zijn opgericht op basis van afspraken uit 2009 tussen rijk, IPO en VNG (Package Deal). De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) voert sinds 1 juni 2013, een verplicht pakket aan basistaken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ook verricht de ODZOB activiteiten in de openbare ruimte die verwant zijn aan deze VTH-taken (verzoektaken).

Op 14 april 2016 treedt de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in werking. Het doel van deze wet is een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht.

De wet is een invulling van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te komen. Zo wordt het basistakenpakket van de omgevingsdiensten wettelijk vastgelegd en worden gemeenten verplicht een verordening kwaliteit VTH te hebben.

Met deze wet is ook de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. Het nieuwe VTH-stelsel, dat vanaf 2010 samen door alle provincies en gemeenten is opgebouwd, bevat een landelijk dekkend stelsel van 29 omgevingsdiensten. In deze diensten vindt de uitvoering en de handhaving van de Wabo grotendeels plaats.

Realisatie beleidsvoornemens

Naast de wet komt er ook nog een AMvB VTH en een wijziging van het Besluit Omgevingsrecht. In de concept AMvB VTH wordt een vertaalslag gemaakt van de Package Deal (basistakenpakket) naar het Besluit Omgevingsrecht (Bor). Ook zijn procescriteria opgenomen voor vergunningverlening en wordt de basis gelegd voor een gemeenschappelijk inspectiesysteem (Inspectievew Milieu).

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Het Algemeen Bestuur, waarin alle 21 gemeenten en de provincie NB door een lid vertegenwoordigd zijn, stelt de algemene kaders vast. Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur van de ODZOB en ze ziet toe op het correct functioneren van de bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie. Wethouder Smeulders lid van het Algemeen Bestuur namens Helmond.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De ODZOB zorgt voor een gezonde en veilige leefomgeving (kwaliteit van de fysieke leefomgeving) door uitvoering van de door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling opgedragen taken.

Risico's

- Uurtarieven

De uurtarieven worden opgehoogd met enerzijds het feit dat op basis van de bezuinigingstaakstelling van 3% op efficiency, de gelijkblijvende overhead verdeeld moet worden over minder productieve uren. Anderzijds leiden de kosten van garantiesalarissen vanaf medio 2017 tot een verhoging van het uurtarief met € 1,71 (voor 2018 e.v. wordt dit verdubbeld!). Hiermee worden de uurtarieven fors verhoogd.

- Uitdagingen voor 2017 en latere jaren

Realisatie van de begroting, inclusief de daarin te verwerken bezuinigingen en efficiencyvoordelen

voor 2017 en later, zal veel van de ODZOB gaan vergen en om kordate sturing en verantwoording vragen. Tweede helft 2017 eindigt de afspraak om de garantiesalarissen (deels) aan de latende partij (SRE/MRE) door te belasten (€ 0,5 miljoen per jaar). Ook het incidentele intensiveringsbudget van circa 0,3 miljoen dat vrijwillig door de gemeenten die dit ontvangen (deels) ter beschikking is gesteld, vervalt na 2017. Om de begroting na 2017 sluitend te krijgen zullen verdergaande maatregelen moeten worden getroffen. Bijvoorbeeld door het realiseren van de beoogde flexibele schil van 20% en door de kosten nog verder terug te brengen.

Belang begin van het jaar

Afrekening en verdeling vindt plaats op basis van de uitgezette opdrachten bij de ODZOB door de deelnemers.

Belang eind van het jaar

Afrekening en verdeling vindt plaats op basis van de uitgezette opdrachten bij de ODZOB door de deelnemers.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	1.576.000	1.577.000	1.577.000
Vreemd vermogen	6.266.000	5.435.000	8.443.000
Resultaat	543.000	-222.000	

5.5.3 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Brainport Development NV			
<i>Algemene informatie</i> Brainport Development NV Gevestigd: Emmasingel 11, 5611 AZ Eindhoven			
<i>Ontwikkelingen</i>			
<i>Realisatie beleidsvoornemens</i> Voor de periode 2017-2020 is een meerjarenprogramma opgesteld waarin de Brainport strategie Brainport Next Generation is uitgewerkt. Dit meerjarenprogramma is eind 2016, na voorafgaande consultatie met betrokken overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen in de regio vastgesteld.			
<i>Wijze waarop de gemeente een belang heeft</i> De gemeente Helmond is aandeelhouder van Brainport Development NV. Commissarissen worden benoemd door de stichting Brainport. Burgemeester Blanksma is bestuurslid van de stichting Brainport.			
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i> Brainport Development NV is een economische ontwikkelingsorganisatie die samen met partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid werkt aan het versterken van Brainport Regio Eindhoven. High tech en design in combinatie met hoogwaardige maakindustrie en ondernemerschap leveren de oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van morgen.			
<i>Risico's</i> 1. Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen. 2. Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.			
<i>Belang begin van het jaar</i> Inleg aandelenkapitaal: 328 aandelen à € 453,78 = € 148.840			
<i>Belang eind van het jaar</i> Inleg aandelenkapitaal: 328 aandelen à € 453,78 = € 148.840			
Brainport Development NV			
	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	3.287.000		3.215.000
Vreemd vermogen	2.611.000		2.410.000
Resultaat	35.000		-72.000

Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding			
<i>Algemene informatie</i> Gevestigd: Emmasingel 11, 5611 AZ Eindhoven			
<i>Ontwikkelingen</i> Er zijn vier testlaboratoria ontwikkeld: voor elektrische mobiliteit, voor coöperatieve driving, voor manufacturing processes, training en education, en voor endurance, safety en testing. Om een open innovatie te stimuleren, kunnen onderwijsinstellingen en startende bedrijven onder gunstige voorwaarden van deze testlabs gebruikmaken. Het programma realiseert bovendien een accelerator center met werkplaatsen en kantoorunits voor startende automotive bedrijven.			
<i>Realisatie beleidsvoornemens</i> Doel van het AFB-programma is om de internationale concurrentiepositie van de Automotive campus te verstevigen. Hiertoe worden vier testlaboratoria ontwikkeld: voor elektrische mobiliteit, voor coöperatieve driving, voor manufacturing processes, training en education, en voor endurance, safety en testing. Om een open innovatie te stimuleren, kunnen onderwijsinstellingen en startende bedrijven onder gunstige voorwaarden van deze testlabs gebruikmaken. Het programma realiseert bovendien een accelerator center met werkplaatsen en kantoorunits voor startende automotive bedrijven.			
<i>Wijze waarop de gemeente een belang heeft</i> De gemeente Helmond is aandeelhouder. De directie wordt momenteel gevoerd door de directie van			

AutomotiveNL. B.V.			
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i>			
a. het opzetten, exploiteren, deelnemen in en beheren van facilitaire testcentra op de High Tech Automotive Campus in Helmond;			
b. het oprichten, verkrijgen en vervreemden van vennootschappen en ondernemingen, het verkrijgen en vervreemden van belangen daarin en het beheren of doen beheren, en het voeren of doen voeren van bestuur over vennootschappen en ondernemingen en het financieren of doen financieren daarvan.			
<i>Risico's</i>			
1. Verlies inleg aandelenkapitaal bij gedwongen liquidatie.			
2. Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen.			
3. Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.			
<i>Belang begin van het jaar</i>			
De gemeente Helmond neemt deel voor 38% van het geplaatst aandelenkapitaal.			
<i>Belang eind van het jaar</i>			
De gemeente Helmond neemt deel voor 38% van het geplaatst aandelenkapitaal.			
Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding			
	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	-101.000		
Vreemd vermogen	2.160.000		
Resultaat	-107.000		

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten			
<i>Algemene informatie</i>			
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten			
Gevestigd: Koninginnegracht 2, 2514 AA Den Haag			
<i>Ontwikkelingen</i>			
De strategie van de BNG is met 'de klant' mee te bewegen. De bank doet dit door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling.			
<i>Realisatie beleidsvoornemens</i>			
De BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen met specifieke expertise in de publieke sector. Door de lage financieringsstarieven draagt de bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.			
Duurzaamheid is een belangrijk element in de missie van de BNG Bank, waarbij de bank klanten en investeerders ondersteunt in het realiseren van hun doelstellingen voor een toekomstbestendige samenleving. 'Duurzaam' definieert de bank als maatschappelijk verantwoord, waarmee ze wil zeggen een houdbaar evenwicht tussen milieubelangen, economische belangen en sociale belangen, ook naar toekomstige generaties toe.			
<i>Wijze waarop de gemeente een belang heeft</i>			
Jaarlijks is er een aandeelhoudersvergadering.			
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i>			
De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Uiteindelijk leidt dit voor de burger tot lagere kosten voor verschillende voorzieningen.			
<i>Risico's</i>			
Macro-economische omstandigheden kunnen sterke vermogenspositie beïnvloeden. Risico's worden laag ingeschat (thans tripple AAA).			
Gegevens mbt de vermogenspositie voor het komende begrotingsjaar, stelt de BNG bank niet beschikbaar.			
<i>Belang begin van het jaar</i>			
Gemeente Helmond bezit 52.650 aandelen à € 2,50.			
<i>Belang eind van het jaar</i>			
Gemeente Helmond bezit 52.650 aandelen à € 2,50.			

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (x € 1.000)			
	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	3.582.000		4.486.000
Vreemd vermogen	149.891.000		149.514.000
Resultaat	126.000		588.000

Enexis Holding NV

Algemene informatie

Enexis Holding NV

Gevestigd: Brabantlaan 1, 5216 TV's-Hertogenbosch

Als gevolg van de verkoop van de aandelen van de gemeente Helmond in Essent NV in 2009 is er een aantal andere deelnemingen bijgekomen waarvan

a. Enexis Holding N.V. de belangrijkste is.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. En in 2014 is besloten de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero te verkopen aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder b t/m h voort. Gemeente Helmond is aandeelhouder in deze deelnemingen.

b. CBL Vennootschap B.V.;

c. Vordering op Enexis B.V.;

d. Verkoop Vennootschap B.V.;

e. Extra Zekerheid Vennootschap B.V.;

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.;

g. Claim Staat Vennootschap;

h. Essent Milieu Holding B.V.

Ontwikkelingen

Enexis is bezig met een herijking van haar strategie. Doel is om deze nieuwe strategie in de AvA van april 2017 vast te laten stellen door haar aandeelhouders.

Realisatie beleidsvoornemens

a. In de Elektriciteits- en Gaswet is vastgelegd dat Enexis de netbeheerder is. Onze burgers kunnen niet kiezen. Enexis zorgt voor het veilig, betrouwbaar, betaalbaar en klantgericht transporteren van energie.

Nederland is op weg naar een duurzame energievoorziening. Hiervoor is efficiënt gebruik van energie uit steeds meer duurzame bronnen noodzakelijk. Enexis werkt samen met andere organisaties aan duurzame en verantwoorde energie voor vandaag en morgen.

b, d, f. Ondanks dat het escrow fonds in juni 2016 is uitbetaald en geliquideerd, dient CBL Vennootschap BV nog in stand te worden gehouden tot en met 2019. De reden hiervoor is dat de vennootschap partij is in een aantal juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders.

Wijze waarop de gemeente een belang heeft

Jaarlijks is er een aandeelhoudersvergadering.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

(a) Enexis Holding NV beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

De vennootschap heeft ten doel:

- het distribueren en het transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
- het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.

Enexis speelt een belangrijke rol in de energietransitie: het netwerk dient gereed te zijn voor decentrale energieopwekking, teruglevering en datacommunicatie over de energiestromen.

In de 20e eeuw zijn provinciale en gemeentelijke energiebedrijven opgegaan in de rechtsvoorgangers van Enexis. Enexis is sinds 30 september 2009 een zelfstandig bedrijf.

De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.

(b, c,d.e.f ,g en h) zekerstelling belangen voormalige aandeelhouders Essent N.V.
 (h) Essent Milieu Holding BV voert beheerstaken uit op gebied van milieu (voormalige regionale stortplaatsen).

Risico's

De risico's worden laag ingeschat vanwege het afbouw scenario, daarmee is de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders gering.

Belang begin van het jaar

Gemeente Helmond bezit 23.177 aandelen à € 1 in Enexis Holding NV, voor het geringe aandelenkapitaal in de andere BV's wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

Belang eind van het jaar

Gemeente Helmond bezit 23.177 aandelen à € 1 in Enexis Holding NV, voor het geringe aandelenkapitaal in de andere BV's wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

a. Enexis Holding NV (x €1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	3.607.000		3.704.000
Vreemd vermogen	2.591.000		2.608.000
Resultaat	223.000		207.000

b. CBL. Vennootschap BV (x \$1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	9.500	1.000	830
Vreemd vermogen	445	150	155
Resultaat	-67	-50	-270

c. Vordering Enexis BV (x €1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	850.000		350.000
Vreemd vermogen	12.200		6.300
Resultaat	-22	-40	-17

d. Verkoop Vennootschap BV (x €1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	84.800	1.200	1.400
Vreemd vermogen	30.100	20	2
Resultaat	48.900	-350	-430

e. Claim Staat Vennootschap (x €1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	-42	-92	3.200
Vreemd vermogen	50	150	162
Resultaat	-50	-100	3.300

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (x €1.000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Eigen vermogen	1.600	1.600	1.600
Vreemd vermogen	118	118	45
Resultaat	-18	-15	65

5.6 Grondbeleid

5.6.1 Inleiding

Jaarlijks vindt voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening een actualisatie van de grondexploitatieprojecten plaats. Daarbij wordt aan de hand van de allerlaatste feitelijke en economische ontwikkelingen beoordeeld wat de verwachte resultaten zijn. In deze paragraaf grondbeleid wordt een toelichting gegeven op de uitgangspunten die daarbij zijn gehanteerd.

Met ingang van de jaarrekening 2014 wordt op verzoek van de rekenkamercommissie in de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening ook uitgebreid ingegaan op de werking van de BBV voorschriften in relatie tot de grondexploitatie. In maart 2016 zijn de nieuwe BBV voorschriften voor grondexploitatie gepubliceerd en die zijn (met terugwerkende kracht) gaan gelden per 1 januari 2016.

Bij de toelichting op het jaarrekening resultaat van 2016 wordt een directe relatie gelegd met deze uitleg van de BBV voorschriften.

Ter informatie wordt verder een totaalbeeld gegeven van alle grondexploitaties waarbij een vergelijking wordt gemaakt tussen de verwachte resultaten bij de jaarrekening 2015 en de jaarrekening 2016 en de toename van de boekwaarde.

Als laatste wordt een toelichting gegeven op de voortgang van de beleidsuitvoering op een aantal majeure grondexploitaties.

In deze paragraaf wordt niet ingegaan op een risico analyse en de relatie met het benodigde weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Voor een beter inzicht in de totale risico's van de gemeente worden alle risico's op één plek in de jaarrekening toegelicht bij de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Voor een inzicht in de risico's bij het grondbedrijf wordt daarom verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

5.6.2 Uitgangspunten jaarrekening 2016

Voor de doorrekening van de grondexploitaties is een aantal parameters nodig . Dit betreft met name de parameter kostenstijging voor de toekomstige te verwachten kosten, de parameter opbrengststijging voor de nog te verwachten grondopbrengsten en de parameter rente om de rentetoerekening van de toekomstige kasstromen te kunnen berekenen.

1. Kostenstijging	1,50%
2. Opbrengststijging	1,50% (met ingang van 2019, in 2017 en 2018 0%)
3. Rente	1,30%

Ad1 Kostenstijging

Om de inflatie op de nog te maken kosten te kunnen berekenen wordt een percentage berekend. De CPI (consumenten prijs index) voor inflatie is de laatste jaren laag geweest. Hetzelfde geldt voor de GWW (grond, weg, waterbouw) index. Dit laatste werd vooral veroorzaakt door de economische malaise van de afgelopen jaren. Nu de economie weer aantrekt, wordt verwacht dat deze index toch wat sterker gaat stijgen.

Ad 2 Opbrengststijging

Tot 2008 werd jaarlijks met een opbrengstenstijging gerekend. Door de crisis zijn de grondprijzen voor de woningbouw vanaf 2008 gelijk gebleven. Op dit moment klimt de woningbouw uit het dal en zijn de VON (vrij op naam) prijzen van woningen aan het stijgen. De meeste gemeenten houden weer rekening met opbrengstenstijgingen van hun grondprijzen. Metafoor Ruimtelijke Ontwikkelingen (vroeger Metrum) publiceert regelmatig over toekomstige trends in de woningbouw. Metafoor gaat voor een gemiddelde woningmarktregio uit van een opbrengstenstijging tot 3% vanaf 2017.

Een jaarlijkse opbrengstenstijging van de grondexploitaties heeft een groot positief effect op de eindwaarden. Gezien de grote effecten wordt gekozen voor een voorzichtige benadering. Vorig jaar was de verwachting dat de grondprijzen met ingang van 2018 weer konden gaan stijgen. Uit een recente analyse van de grondprijzen is echter gebleken dat dit naar verwachting te vroeg is en daarom wordt nu verwacht dat de grondprijzen met ingang van 2019 weer jaarlijks met 1,5% kunnen gaan stijgen. Voor alle duidelijkheid: er wordt nu niet bepaald dat de grondprijzen ook in 2019 zullen stijgen maar voor de berekening van de verwachte eindresultaten op grondexploitaties wordt vooralsnog uitgegaan van een stijging met ingang van 2019. De discussie over de grondprijzen voor 2019 zal bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2018 en de begroting 2019 worden gevoerd.

Ad 3 Rente

Op grond van de nieuwe BBV voorschriften moet met ingang van 2016 de toe te rekenen rente aan Bouwgronden in Exploitatie (BIE) worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. De gemeente Helmond werkt niet met projectfinanciering maar met het systeem van totaalfinanciering. Het rentepercentage over het vreemd vermogen wordt als volgt bepaald: het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Op grond van deze berekeningswijze is de rente voor 2016 bepaald op 1,3%. Dit percentage wordt ook gehanteerd voor de toekomstige kasstromen.

Voor de contante waarde berekening wordt conform de nieuwe BBV voorschriften een percentage van 2% gehanteerd. Verderop in deze paragraaf bij de uitleg van de BBV voorschriften wordt dit nader toegelicht.

Woningbouwprogramma

In de grondexploitaties waarop de gemeente risico loopt bedraagt het aantal nog te realiseren woningen ca 3800 (looptijd tot 1 januari 2031). In de provinciale cijfers (de bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, oktober 2014) voor de ontwikkeling van de woningbehoefte is voor de periode 2014 tot 2030 een stijging van 5.690 woningen opgenomen voor Helmond. Dit betreft een netto toename en moet voor de bruto plancapaciteit verhoogd worden met de te slopen woningen in deze periode. In de provinciale cijfers is ook een positief migratiesaldo opgenomen in de woningprognoses.

Het verschil heeft deels betrekking op particuliere exploitaties, waarop de gemeente geen risico loopt. Indien nadrukkelijke keuzes gemaakt worden in het niet toevoegen van nieuwe locaties, is de opgenomen capaciteit in de grondexploitaties noodzakelijk om in de Helmondse woningbehoefte te voorzien.

Bedrijventerreinen

In de grondexploitaties is nog een capaciteit van 50 ha uit te geven bedrijventerrein opgenomen. Hierin zijn alle segmenten opgenomen (kleinschalig, gemengd, grootschalig, hoogwaardig en automotive). In het kader van de regionale discussie over de omvang van de bedrijventerreinen is het Businesspark Brandevoort met 15 ha netto uitgeefbaar terrein afgeschaald.

De gemiddelde uitgifte per jaar in de grondexploitaties bedraagt ca 4 tot 6 ha in de eerste jaren en is dalend in de latere jaren. Het gemiddelde over de afgelopen 10 jaar qua uitgifte bedroeg ca 3 ha per jaar.

5.6.3 Uitleg BBV voorschriften inzake grondexploitatie

In maart 2016 heeft de commissie BBV (Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten) de notitie Grondexploitaties 2016 gepubliceerd. De notitie is een herziening van de notitie Grondexploitaties 2012. In de nieuwe notitie is een groot aantal nieuwe stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan door de commissie BBV. In de nota Grondbeleid 2017-2020 is hierbij uitgebreid stilgestaan en korthedshalve wordt hiernaar verwezen. In deze paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening wordt toegelicht hoe de BBV voorschriften werken bij de bepaling van het jaarrekeningresultaat van de grondexploitaties. Vanaf 2016 wordt een strikte administratieve scheiding aangebracht tussen de Bouwgronden in Exploitatie (BIE) op Hoofdproduct 880 en het facilitair grondbeleid op Hoofdproduct 885. De paragraaf grondbeleid heeft betrekking op de ontwikkelingen en de voortgang op de BIE's. Het faciliterend grondbeleid komt verder niet terug in deze paragraaf maar wordt toegelicht bij Hoofdproduct 885.

In de BBV voorschriften is bepaald dat de BIE's tenminste jaarlijks worden herzien. Conform deze aanbeveling wordt jaarlijks bij de jaarrekening uitgebreid stilgestaan bij alle BIE's en wordt een zo reëel mogelijk financieel beeld gegeven op basis van een actualisatie van de grondexploitaties waarbij aspecten als looptijd, projectfasering, omvang en realiteit van de waarderingen worden bezien. Over de financiële gevolgen hiervan wordt aan de raad verantwoording afgelegd via het jaarrekeningresultaat. Indien zich tussentijds ingrijpende gebeurtenissen voordoen met grote gevolgen voor de grondexploitaties, zal de raad conform aanbeveling van de commissie BBV geïnformeerd worden c.q. betrokken worden bij de besluitvorming, o.a. jaarlijks bij de 2e berap.

Zoals gezegd staan wij bij de jaarrekening jaarlijks uitgebreid stil bij alle BIE's. Op grond van wat er gerealiseerd is (boekwaarde) en een uitgebreide analyse van wat er op de verschillende grondexploitaties nog moet gebeuren wordt er een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de verwachte looptijd en eindresultaten in de toekomst. Daarbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van onderzoeksrapporten, woningbouwprogramma's, grondprijvergelijkingen etc. Uiteraard is de toekomst voorspellen lastig omdat hierbij allerlei factoren een rol spelen, zowel plaatselijk, regionaal als landelijk.

Grondexploitaties met een verwachte winst op de einddatum

Als de verwachte eindresultaten berekend zijn, wordt voor de grondexploitaties met een verwachte winst op de einddatum, bepaald of het mogelijk is om reeds een gedeelte van deze winst te nemen. Daarbij geldt het realisatieprincipe en het voorzichtigheidsprincipe.

Onlangs is door de BBV in de vraag en antwoord rubriek het beleid op winstnemingen nader gedefinieerd. Daarbij is de POC (Percentage of Completion methode) verplicht gesteld. Deze methode houdt in dat op grond van een voortgangpercentage op zowel de uitgaven als de opbrengsten wordt bepaald welk gedeelte van de totale winst over de gehele looptijd moet worden genomen. Eventuele risico's die nog van invloed kunnen zijn op het gedeelte van de winst dat nog moet worden gerealiseerd mogen hierop in mindering worden gebracht.

Deze onlangs verplicht gestelde methode wijkt af van de wijze van winstneming die is beschreven in de Nota Grondbeleid 2017-2020.

Een uitzondering op de POC methode geldt voor de grondexploitatie Restexploitaties. Hierop zijn de restanten van voormalige grondexploitaties ondergebracht. Elke verkoop leidt tot een afsluiting van

een restant en het jaarlijkse resultaat op Restexploitaties komt daarmee ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

De winst die bij de overige grondexploitaties wordt genomen op basis van de POC methode heeft directe gevolgen voor het jaarrekeningresultaat. De resterende winstpotentie speelt een rol bij de bepaling van het weerstandsvermogen. Hierop komen wij terug bij de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

Bij het onderdeel jaarrekeningresultaat 2016 verderop in deze paragraaf worden de winstnemingen in 2016 verder toegelicht.

Grondexploitaties met een verwacht verlies op de einddatum

Voor de grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat geldt dat dit berekende verlies direct moet worden genomen tegen de contante waarde van dit verlies. Met andere woorden: het verwachte negatieve eindresultaat op de verwachte einddatum wordt teruggerekend naar een verlies op 1 januari 2017. Het rentepercentage dat hiervoor wordt gebruikt wordt ook wel de disconteringsvoet genoemd en is in de nieuwe BBV voorschriften bepaald op 2%.

Voor de contante waarde van het verwachte verlies (is dus het verlies op 1 januari 2017) wordt een voorziening getroffen en dit heeft een direct effect op het jaarrekeningresultaat. Er worden dus als het ware nu reeds financiële middelen apart gezet om het verwachte verlies in de toekomst te kunnen opvangen. De voorziening wordt, conform de BBV voorschriften, gepresenteerd als een waarde correctie op de boekwaarde van de balanspost Onderhanden Werk (= voorraad gronden).

Hieruit komen de begrippen bruto en netto boekwaarde voort. De bruto boekwaarde is het saldo van de gerealiseerde opbrengsten en lasten. De netto boekwaarde is de bruto boekwaarde minus de correctie van de voorziening voor verwachte verliezen. Hierop komen we verder in deze paragraaf Grondbeleid terug bij het onderdeel "De Ontwikkeling van de boekwaarde".

Jaarrekeningresultaat.

Bij de jaarrekening wordt dus jaarlijks beoordeeld of er winsten genomen kunnen worden danwel de voorziening voor verwachte verliezen moet worden bijgesteld. Deze aanpassingen bepalen voor het overgrote deel jaarlijks het resultaat op het product grondexploitatie.

Een ander belangrijk onderdeel dat van invloed is op het jaarrekeningresultaat is de rente over de voorziening verwachte verliezen. Zoals hiervoor gezegd is hier niet sprake van een gebruikelijke voorziening maar van een correctie op de boekwaarde. Er wordt dus geen rente toegerekend aan een aparte voorziening maar deze rente wordt jaarlijks ten gunste gebracht van het resultaat van het grondbedrijf. Hierna wordt uitgelegd hoe dit nu precies werkt.

Met ingang van 1 januari 2016 wordt jaarlijks over de bruto boekwaarde op 1 januari van de afzonderlijke grondexploitaties de rente over het vreemd vermogen doorberekend vanuit het concern. Voor 2016 is dit rentepercentage (is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen) bepaald op 1,3%. Dit zijn als het ware de kosten van financiering van de boekwaarde van de grondexploitaties. Deze rentekosten drukken op de grondexploitaties zelf. De rente wordt dus daarmee berekend over de bruto boekwaarde van de complexen.

Doordat er een voorziening is gevormd voor de verwachte verliezen is de werkelijke financieringsbehoefte echter lager, namelijk over de netto boekwaarde. Het verschil is de rente over het gedeelte van de voorziening en dit wordt jaarlijks ten gunste gebracht van het jaarrekeningresultaat van het grondbedrijf.

Hierna wordt aan de hand van de hiervoor beschreven uitleg van de BBV voorschriften toegelicht hoe het jaarrekeningresultaat van 2016 is bepaald. Daarbij wordt ook een totaalbeeld gegeven van alle

grondexploitaties en inzicht gegeven in de toename van de boekwaarde en de gevolgen voor het weerstandsvermogen.

5.6.4 Jaarrekeningresultaat 2016

In dit gedeelte wordt een toelichting gegeven op welke financiële consequenties de actualisering van de kostprijscalculaties heeft gehad voor het resultaat uit grondexploitatie over 2016: ca € 10,3 miljoen positief. Daarbij wordt aangesloten bij de uitleg zoals die in het vorige onderdeel is beschreven.

Winstnemingen (voordeel € 11,2 miljoen).

In 2016 is op grond van de onlangs door de commissie BBV verplicht gestelde POC (Percentage of Completion) methode op 6 grondexploitaties tussentijds winst genomen:

Tabel winstnemingen 2016 (in miljoenen)	
Onderdeel	Winstneming
Brandevoort 1	4,6
Geldropseweg 2011	0,1
Houtse Akker	0,9
Groene Loper Boskavels	0,2
BZOB	5,1
Rijpelberg bedrijventerrein	0,3
Totaal mutatie boekwaarde	11,2

Resultaat op Restexploitaties (voordeel € 1,2 miljoen).

Op de grondexploitatie Restexploitaties zijn de restanten van voormalige grondexploitaties ondergebracht. De reden hiervoor is dat anders grondexploitaties soms jarenlang open blijven omdat er bijvoorbeeld nog 1 kavel verkocht moet worden. In 2016 is een aantal van deze kavels verkocht en deze leiden zoals reeds bij de toelichting op de BBV voorschriften is uitgewerkt, direct tot een resultaat in de jaarrekening.

Aanpassing voorziening exploitatieverliezen (voordeel € 1,1 miljoen).

De voorziening exploitatieverliezen kan op grond van 2 oorzaken worden aangepast. Enerzijds zoals hiervoor bij de uitleg van de BBV is beschreven als gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties waaruit nieuwe dan wel aangepaste verliezen worden verwacht waarvoor direct een voorziening moet worden getroffen. Anderzijds wordt de hoogte van de voorziening aangepast als een verliesgevende grondexploitatie kan worden afgesloten. Alsdan kan de voorziening vervallen en valt het gereserveerde bedrag in de voorziening (grotendeels) weg tegen het werkelijk gerealiseerde verlies.

Bij de actualisatie van de grondexploitaties is uitgegaan van de parameters zoals die al eerder in deze paragraaf zijn beschreven. Verder zijn zoals reeds eerder is aangegeven de BBV voorschriften met ingang van 2016 aangepast. Deze aanpassing van de parameters en de BBV voorschriften hebben grote gevolgen voor de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties, zowel grote positieve effecten als grote negatieve effecten. Deze worden hierna toegelicht.

De belangrijkste maatregel met een groot positief effect op de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties is de verlaging van de rente over de boekwaarde van 3,25% naar 1,3%. Omdat het percentage voor de contante waarde berekening van de voorziening voor exploitatieverliezen uit de

BBV voorschriften (=2%) hoger ligt dan het percentage van de rente over de boekwaarde wordt dit effect verder versterkt.

Een belangrijke maatregel met een negatief effect op de verwachte eindresultaten van (langdurige) grondexploitaties is de verplichte beperking van de indexering van opbrengsten tot maximaal 10 jaar. Bij de jaarrekening 2015 was rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengstenstijging met ingang van 2018. Inmiddels is dit zoals reeds eerder verwoord in deze paragraaf bijgesteld naar 2019. Ook deze maatregel heeft een negatief effect op de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties.

Bij de berekening van de verwachte eindresultaten bij de jaarrekening 2015 mocht nog geen rekening gehouden worden met deze nieuwe maatregelen en daarmee zijn er dus grote verschillen ontstaan tussen de verwachte eindresultaten. Voor alle duidelijkheid: dit zijn effecten op de te verwachten eindresultaten. De effecten op het jaarrekeningresultaat van 2016 worden hierna toegelicht.

De aanpassingen van de verwachte eindresultaten op negatieve grondexploitaties heeft een direct gevolg voor het jaarrekeningresultaat. In de tabel hierna is een totaalbeeld geschetst van het verloop van de voorziening in 2016 als gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties.

Complex	Voorziening toekomstig exploitatieverlies per ultimo 2015	Mutatie 2016	Voorziening toekomstig exploitatieverlies per ultimo 2016
BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE (BIE)			
Woongebieden:			
BRANDEVOORT II	33.375	4.726	38.101
HEIAKKER BROUWHUIS	1.976	-366	1.610
subtotaal	35.351	4.360	39.711
Saneringsgebieden:			
CACAOFABRIEK E.O.	1.454	-198	1.256
CENTRUM	8.304	195	8.499
EXPLOITATIEOVEREENKOMSTEN	15	-15	0
GOORLOOPZONE NOORD	1.681	-96	1.585
GROENE LOPER	5.256	-5.256	0
MAHONIEHOUTSTRAAT BIBLIOTHEEK	247	-3	244
MIERLO HOUT 3E FASE (SLEGERSSTRAAT)	2.443	-58	2.385
MIERLOSEWEG 210 T/M 232	925	-18	907
OMO SCHOLEN	217	293	510
PLEINEN HEISTRAAT	2.002	65	2.067
SUYTKADE	16.200	38	16.238
subtotaal	38.744	-5.053	33.691
Industriegebieden:			
EHAD ENGELSEWEG	1.267	-116	1.151
RIETBEEMD	1.041	-130	911
SPIRO CHURCHILLAAN - FRANKE	1.376	-138	1.238
subtotaal	3.684	-384	3.300
Overige gebieden:			
subtotaal	0	0	0
totaal BIE	77.779	-1.077	76.702

Uit de tabel blijkt dat de voorziening met bijna € 1,1 miljoen naar beneden kan worden bijgesteld. Dit heeft dus een positief effect op het jaarrekeningresultaat van 2016.

De 2 belangrijkste aanpassingen op de voorzieningen zijn op Brandevoort 2 en op Groene Loper. De aanpassingen op de overige verliesgevende grondexploitaties zijn kleiner van omvang en worden, naast een enkele aanpassing van de verwachte einddatum en kleinere aanpassingen, voornamelijk veroorzaakt door de BBV aanpassingen.

Brandevoort 2.

De effecten van de nieuwe BBV voorschriften zijn van grote invloed geweest op de berekening van het verwachte eindresultaat op Brandevoort 2, zowel in positieve als negatieve zin. Gezien de hoge boekwaarde van ruim € 150 miljoen heeft de renteverlaging van 3,25 naar 1,3 % veruit het grootste positieve effect gehad. Dit effect is zoals eerder gezegd verder versterkt doordat het nieuwe percentage voor de contante waarde berekening van 2% hoger ligt dan het rentepercentage voor de boekwaarde.

De beperking van de indexering van de opbrengsten tot maximaal 10 jaar vooruit en met ingang van 2019 in plaats van 2018 heeft een aanzienlijk negatief effect gehad op het verwachte eindresultaat. Verder is in deze jaarrekening als gevolg van de regionale discussie met betrekking tot te ontwikkelen bedrijventerreinen, de te realiseren oppervlakte bedrijventerrein in Brandevoort 2 met 15 hectare teruggebracht naar 12,1 hectare. Daarnaast is rekening gehouden met de aanlegkosten van de ondergrondse hoogspanningsleidingen waarbij overigens wordt ingezet op co-financiering. Per saldo hebben deze effecten geleid tot een verhoging van de voorziening met € 4,7 miljoen.

Groene Loper

In 2016 is 1 verliesgevende grondexploitatie afgesloten, nl de Groene Loper. Bij de jaarrekening 2015 was het verwachte negatieve eindresultaat op de Groene Loper nog gecalculeerd op ruim € 5,2 miljoen. Vanwege de afsluiting van deze grex is deze reservering binnen de voorziening niet meer nodig en kan de voorziening met dit bedrag verlaagd worden. Het werkelijke negatieve eindresultaat ligt overigens iets lager maar dat staat los van deze aanpassing van de voorziening exploitatieverliezen. Uiteraard heeft het werkelijke eindresultaat ook gevolgen voor het jaarrekeningresultaat van 2016. Dit wordt hierna toegelicht bij het onderdeel "Eindresultaten op BIE's" en daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt wat per saldo het effect van de Groene Loper op het jaarrekeningsaldo is.

Eindresultaten op Bouwgronden in Exploitatie (nadeel € 5,0 miljoen)

In 2016 is de grondexploitatie Groene Loper met een negatief eindresultaat van € 5,0 miljoen afgesloten. Dit negatieve eindresultaat van 5 miljoen moet in relatie worden gebracht met de aanpassing van de voorziening verwachte exploitatieverliezen. Zoals hiervoor bij het onderdeel "aanpassing voorziening exploitatieverliezen" reeds is toegelicht was het verwachte negatieve eindresultaat op de Groene Loper bij de jaarrekening 2015 nog ingeschat op ruim € 5,2 miljoen. De verlaging van de voorziening (€ 5,2 voordeel) weegt op tegen het eindresultaat op de groene loper (€ 5,0 nadeel). Daarmee is het werkelijke effect van de Groene Loper op het resultaat van de jaarrekening per saldo € 0,2 miljoen.

Rente over de voorziening verwachte verliezen (voordeel € 1,6 miljoen)

Zoals in het vorige onderdeel bij de uitleg over de BBV voorschriften is toegelicht wordt de rente (2%) over de stand van de voorziening op 1 januari van het afgelopen jaar (€ 77,8 miljoen) ten gunste gebracht van het jaarrekeningsaldo van het grondbedrijf.

Resultaten vanwege herziening openingsbalans Grondbedrijf (voordeel € 0,2 miljoen)

In de nieuwe BBV voorschriften is een duidelijke definitie opgenomen voor de bouwgronden in exploitatie (BIE's).

Voor 2016 was dit niet zo strikt bepaald en werden gronden waarvan de verwachting was dat die in de toekomst in een transitieproces zouden worden gebracht, ook ondergebracht bij het hoofdproduct grondexploitatie. Dit gold ook voor de resultaten op gronden (verkopen en beheer) die voorheen in de grondexploitatie "Overige Gronden" waren ondergebracht, en voor resultaten op overhoeken en erfpachten. Bovendien moet er volgens de nieuwe BBV voorschriften een strikte administratieve scheiding worden aangebracht tussen de BIE's en het facilitair grondbeleid.

Op grond van deze aanpassingen van de BBV heeft er een herziening van de openingsbalans 1.1.2016 plaatsgevonden en worden de resultaten van de hiervoor genoemde onderdelen met ingang van de jaarrekening 2016 op hoofdproduct 885 (facilitair grondbeleid) en hoofdproduct 890 (overige gemeentelijke eigendommen) verantwoord. De aanpassingen in de openingsbalans hebben per saldo tot een eenmalig voordeel geleid in de jaarrekening 2016 van ruim € 2 ton.

5.6.5 Totaalbeeld

Ter verdere informatie en voor het totaalbeeld wordt in de tabel hierna de gevolgen van de actualisatie van de kostprijscalculaties van alle grondexploitaties weergegeven.

Voor de bouwgronden in exploitatie (BIE) wordt inzicht gegeven in het verloop van de boekwaarde, de looptijden en de verwachte resultaten van de afzonderlijke grondexploitaties. Op de gevolgen van de ten opzichte van 2015 gewijzigde verwachte eindresultaten zijn wij hiervoor ingegaan. De bedragen die daarbij zijn genoemd in de tabel bij het onderdeel "Aanpassing voorziening exploitatieverliezen" (per saldo bijna € 1,1 miljoen) kunt u hierin terugvinden. De aanpassingen van de voorziening op de afzonderlijke grondexploitaties is het verschil tussen de kolommen "Contante Waarde Geprognosticeerd Verlies" in 2015 en 2016.

Verderop in deze paragraaf Grondbeleid gaan wij nog dieper in op het verloop van de boekwaarde.

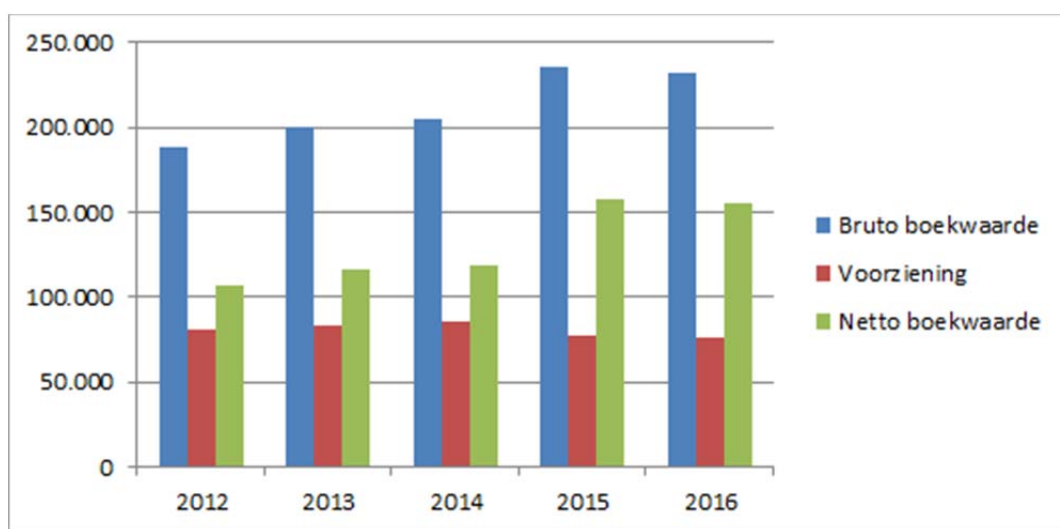
Overzicht grondexploitaties 2015 - 2016

(bedragen x€ 1.000,-)	2015						2016						
	Complex	Boekw aarde ultimo 2015	Geprognosticeerde einddatum 1 januari	Endw aarde		Contante w aarde		Boekw aarde ultimo 2016	Geprognosticeerde einddatum 1 januari	Endw aarde		Contante w aarde	
				Geprognosticeerde winst	Geprognosticeerd verlies	Geprognosticeerde winst	Geprognosticeerd verlies			Geprognosticeerde winst	Geprognosticeerd verlies	Geprognosticeerde winst	Geprognosticeerd verlies
BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE (BIE)													
Woongebieden													
Brandevoort	-3.115	2019	9.439	0	8.575	0	1.132	2019	3.915	0	3.763	0	
Brandevoort II	156.288	2031	0	53.937	0	33.375	153.788	2031	0	50.274	0	38.102	
Geldropsew eg 2011	667	2018	224	0	210	0	473	2018	151	0	148	0	
Heiakker Brouw huis	5.460	2021	0	2.319	0	1.976	5.470	2021	0	1.742	0	1.610	
Houtse Akker	390	2019	2.055	0	1.867	0	523	2019	1.198	0	1.151	0	
Professor Rommelaan							1	2019	120	0	115	0	
School Paardenbloem	23	2020	424	0	373	0	354	2020	453	0	444	0	
Stiphout Zuid	3.432	2020	916	0	806	0	3.734	2020	991	0	934	0	
subtotaal woongebieden	163.145		13.058	56.256	11.831	35.351	165.475		6.828	52.016	6.555	39.712	
Saneringsgebieden:													
Cacaofabriek eo	2.048	2020	0	1.652	0	1.454	2.081	2020	0	1.333	0	1.256	
Centrum	8.127	2022	0	10.061	0	8.304	8.186	2022	0	9.384	0	8.500	
Exploitatieovereenkomsten	-214		0	16	0	15	0						
Goorloopzone Noord	4.056	2020	0	1.911	0	1.681	3.796	2020	0	1.682	0	1.585	
Groene Loper	4.858	2017	0	5.427	0	5.256	0	2017	0	0	0	0	
Groene Loper Boskavels	-295	2017	586	0	567	0	-404	2018	365	0	358	0	
Mahoniehoutstraat Bibliotheek	611	2017	0	255	0	247	623	2019	0	254	0	244	
Mierlo Hout 3e fase slegestr	3.169	2020	0	2.776	0	2.443	3.223	2020	0	2.531	0	2.385	
Mierlosew eg 210 tm 232	1.595	2019	0	1.018	0	925	1.622	2019	0	943	0	907	
OMO-scholen	3.488	2018	0	231	0	217	1.578	2018	0	520	0	510	
Pleinen Heistraat	1.686	2020	0	2.275	0	2.002	1.821	2020	0	2.194	0	2.067	
Suytkade	23.492	2023	0	20.266	0	16.200	23.926	2023	0	18.287	0	16.238	
Weverspoort	-4.764	2020	315	0	278	0	0						
subtotaal saneringsgebieden	47.857		901	45.888	845	38.744	46.452		365	37.128	358	33.692	
Industriegebieden:													
Auomotive Campus	2.214	2027	846	0	595	0	2.603	2037	646	0	435	0	
Bedrijvenpark Schooten	2.354	2022	239	0	197	0	1.001	2022	362	0	328	0	
BZOB	9.486	2028	24.840	0	16.920	0	6.041	2028	18.306	0	14.723	0	
Ehad Engelsew eg	4.386	2021	0	1.487	0	1.267	4.439	2021	0	1.246	0	1.151	
DeWeijer Oost	1.798	2022	1.085	0	896	0	1.813	2022	1.130	0	1.023	0	
Rietbeemd	1.877	2023	0	1.303	0	1.041	1.902	2023	0	1.026	0	911	
Rijpelberg bedrijventerrein	-745	2022	1.777	0	1.466	0	-429	2022	1.282	0	1.161	0	
Spiro Chruchillaan Franke	3.674	2022	0	1.667	0	1.376	3.729	2022	0	1.366	0	1.237	
Zuid I-II	-630	2022	1.895	0	1.564	0	-741	2022	1.864	0	1.689	0	
subtotaal industriegebieden	24.414		30.682	4.457	21.638	3.684	20.358		23.590	3.638	19.359	3.299	
Overige gebieden:													
Restexploitaties	-24	2019	5.120	0	4.651	0	-24	2019	3.525	0	3.388	0	
subtotaal overige gebieden	-24		5.120	0	4.651	0	-24		3.525	0	3.388	0	
TOTAAL BIE	235.392		49.761	106.601	38.965	77.779	232.261		34.308	92.782	29.660	76.703	
Mutatie boekwaarde/voorziening							-3.131					-1.076	

5.6.6 De ontwikkeling van de boekwaarde

Bij de jaarrekening 2012 zijn we in de paragraaf grondbeleid voor het eerst ingegaan op de ontwikkeling van de boekwaarde. Daarbij is met behulp van een tabel en een grafiek inzicht gegeven in deze ontwikkeling. Onderstaand treft u deze gegevens aan over de laatste 5 jaar.

Onderdeel (x €. 1.000)	2012	2013	2014	2015	2016
Bruto boekwaarde	188.066	200.177	205.050	235.392	232.261
Voorziening	80.830	83.341	85.858	77.779	76.702
Netto boekwaarde	107.236	116.836	119.192	157.613	155.559

Zoals eerder in deze paragraaf bij het onderdeel "Uitleg BBV voorschriften inzake Grondexploitatie" is toegelicht is de netto boekwaarde de resultante van de bruto boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) minus de correctie van de voorziening voor verwachte verliezen voor de BIE's met een verwacht verlies op de einddatum.

In 2016 is de bruto boekwaarde voor het eerst sinds jaren gedaald. Daarbij wordt wel opgemerkt dat de vergelijking niet helemaal zuiver is omdat in de cijfers van voorgaande jaren ook de boekwaarde en voorziening was opgenomen voor de gronden die nu op basis van de nieuwe BBV voorschriften strikt zijn gescheiden.

De netto boekwaarde is in 2016 volgens bovenstaande tabel met € 2,1 miljoen gedaald. Dit betekent dat de omvang van het risicodragend kapitaal is afgenomen in 2016. In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" gaan wij in op de risico's die hiermee samenhangen en het benodigde weerstandsvermogen. De daling van de netto boekwaarde komt met name door de daling van de bruto boekwaarde. Deze daling van de bruto boekwaarde wordt hierna verder toegelicht.

De voornaamste verklaring hiervoor is dat in 2016 de grondverkoop fors zijn gestegen ten opzichte van eerdere jaren. In 2016 is in totaal voor ongeveer € 21 miljoen aan grondverkoop gerealiseerd

(juridische leveringen). Dit geldt overigens niet voor alle grondexploitaties. Bij een aantal grondexploitaties blijven de verkopen nog achter bij de verwachtingen maar als gevolg van de verlaging van de grondprijzen voor deze gebieden (Brouwhuis en Binnenstad) met ingang van 2017 wordt verwacht dat ook hier de grondverkopen zullen aantrekken. De stijging van de verkopen doet zich overigens bij alle sectoren (industrie, sociale huur en vrije sector) voor. Alleen bij projectmatige woningbouw zijn de resultaten nog achtergebleven bij de verwachtingen.

In de nota grondbeleid 2017-2020 is door de gemeenteraad het standpunt ingenomen om terughoudend te zijn met het opstarten van nieuwe plannen en bestaande plannen eerst afmaken. Voor nieuw op te starten plannen geldt als uitgangspunt dat de ontwikkeling zoveel mogelijk wordt overgelaten aan de markt. Op grond van dit uitgangspunt en de positieve signalen met betrekking tot de ontwikkeling van de economie wordt verwacht dat de netto boekwaarde, en daarmee het risicodragend kapitaal, de komende jaren verder zal afnemen. Uit het totaal van alle kostprijscalculaties blijkt dat nog ongeveer € 208 miljoen aan kosten worden gemaakt waarvan ruim € 21 miljoen rentekosten. Aan opbrengsten moet nog ongeveer € 383 miljoen gerealiseerd worden.

In de tabel hierna wordt inzicht gegeven in de daling van de boekwaarde in 2016. Omdat dit een weergave van de boekwaarde is, worden uitgaven als een positief bedrag weergegeven en inkomsten als een negatief bedrag. Omdat Brandevoort II veruit de grootste grondexploitatie is (ca 70% van de bruto boekwaarde), wordt ook de toename van Brandevoort II getoond.

Onderdeel	Mutatie Totaal	Waarvan Brandevoort II
Grondverwerving	2,5	2,1
Bouw- en woonrijpmaken	3,0	0,8
Rentelasten	3,1	2,0
Winstnemingen (incl Restexpl.)	12,4	0,0
Eindresultaten	-5,0	0,0
Opbrengst grondverkopen	-20,8	-6,7
Ontvangen voorschotten	-2,2	-0,5
Overige opbrengsten	-1,1	-0,2
Strikte scheiding BBV	5,0	0,0
Totaal mutatie boekwaarde	-3,1	-2,5

Hierna wordt per onderdeel uit de tabel toegelicht wat de grootste posten zijn geweest die de mutaties in de boekwaarde hebben veroorzaakt.

- Grondverwerving. De toename van de boekwaarde op de grondverwerving is voornamelijk veroorzaakt door de betaling van de laatste termijn van de aankoop van Van Asten in de grondexploitatie Brandevoort 2. Verder heeft een overboeking van de boekwaarde van de school De Paardenbloem naar het grondbedrijf plaatsgevonden van € 2,5 ton.

- **Bouw- en woonrijpmaken.** Op alle grondexploitaties zijn in 2016 kosten gemaakt voor civieltechnische werken en overige exploitatielasten. De grondexploitaties waar de meeste kosten zijn gemaakt zijn Brandevoort 2 (€0,8 miljoen), Brandevoort 1 (€ 0,5 miljoen), Automotive Campus (€ 0,4 miljoen) en Stiphout Zuid (€ 0,3 miljoen).
- **Rentelasten.** Dit is de rente (1,3%) over de bruto boekwaarde op 1 januari 2016.
- **Winstnemingen.** Dit zijn de eerder in deze paragraaf beschreven winstnemingen op 6 grondexploitaties en het resultaat op Restexploitaties in 2016.
- **Eindresultaten.** Dit is het eindresultaat op de Groene Loper zoals dit eerder in deze paragraaf is beschreven.
- **Opbrengst grondverkoop.** Dit zijn juridisch geleverde grondverkoop in 2016. Naast € 6,7 miljoen verkopen op Brandevoort 2 (zowel projectmatige als particuliere kavels) zijn de voornaamste verkopen geweest € 8,7 miljoen op BZOB (Can-Pack), € 1,4 miljoen op Bedrijvenpark Schooten (Driessen), € 1,8 miljoen op Brandevoort 1 (zowel projectmatige als particuliere kavels) en 1,9 miljoen op OMO scholen (overdracht boekwaarde pand Gasthuisstraat naar balanspost Materieel Vast Actief)
- **Ontvangen voorschotten.** Dit zijn mutaties op economische leveringen van gronden. Er worden zowel bij- als afboekingen gedaan op deze post. Nieuwe economische leveringen leiden tot bijboekingen (Brandevoort 2 en Houtse Akkers) en op het moment dat een eerder economische geleverde kavel juridisch wordt geleverd wordt de economische levering afgeboekt en bijgeboekt bij juridische leveringen (Brandevoort 1 en Restexploitaties).
- **Overige opbrengsten.** Dit zijn renteontvangsten, huuropbrengsten en overige bijdragen van derden met name op Brandevoort 2, Centrum, Restexploitaties en OMO scholen.
- **Strikte scheiding BBV.** De exploitatieovereenkomsten (incl. de overeenkomst voor Weverspoort met de Wijk Ontwikkelings Maatschappij) zijn volgens de nieuwe BBV administratief strikt gescheiden met de BIE's. De negatieve boekwaarde voor deze overeenkomsten eind 2015 zijn overgebracht naar de balansposten voor het Faciliteitair Grondbeleid.

5.6.7 Voortgang beleidsuitvoering

De uitgangspunten vastgelegd in de Nota Grondbedrijf 2017 - 2020 worden gevolgd. De plancapaciteit aan woningbouw in de gemeentelijke grondexploitaties is ongeveer 3.800 woningen. Dat is het deel, waarop de gemeente risico's loopt. In de berekeningen wordt verwacht dat deze plancapaciteit eind 2030 afgezet is.

De majeure plannen binnen het Grondbedrijf zijn:

1. Brandevoort II

De grondexploitatie Brandevoort II is met een boekwaarde van € 153,0 miljoen per 31 december 2016 het grootste project. Voor dit project is een voorziening getroffen van € 38,4 miljoen, de netto boekwaarde is derhalve € 114,6 miljoen.

Voor Brandevoort II is het nog te realiseren woningbouwprogramma (ca 2.550 woningen) en een bedrijventerreingedeelte (12,1 ha) te realiseren.

In deze jaarrekening is ,als gevolg van de regionale discussie over de hoeveelheid bedrijventerreinen ,de te realiseren oppervlakte in de jaarrekening 2015 (27,1`ha) met 15 ha teruggebracht naar 12,1 ha. De financiële consequenties hiervan zijn in deze jaarrekening verwerkt.

De verwachte einddatum is 1 januari 2031.

De verkoop van particuliere kavels is behoorlijk aangetrokken en verloopt op dit moment goed. In de projectmatige bouw zijn verschillende projecten uitontwikkeld en staan op dit moment in de verkoop. In 2016 is de omzet in de projectmatige bouw hoger geweest als in 2015.

2. Centrum

Inmiddels is het Centrum perspectief vastgesteld. Dit betekent dat het vastgoedprogramma behoorlijk is afgeschaald en dat het Obragasterrein voor een belangrijk deel park wordt. Met Woonpartners is een hoofdlijnenakkoord afgesloten over de ontwikkeling van de Waart. Woonpartners heeft de verplichting om haar woningen te renoveren. De gemeente zal de City Sporthal slopen en op deze plek en een aantal braakliggende locaties zullen woningen gebouwd worden.

In de Grex bij deze jaarrekening zijn nog maar 150 te ontwikkelen woningen en 400 m² commerciële ruimte opgenomen.

3. Suytkade

In dit gebied vinden op dit moment diverse planontwikkelingen plaats, welke in 2017 tot bouwactiviteiten zullen leiden. Het betreft projecten in zowel het Stadsdeel als in de Waterzone.

Het nog te realiseren programma bedraagt 520 woningen en 17.000 m² bedrijven/leisure programma.

4. Automotive Campus

Op basis van marktonderzoek is de geplande afzet over 20 jaar verdeeld. De planperiode is daarmee verlengd tot 20 jaar en hiervoor is toestemming gekregen van het Ministerie in het kader van de Crisis- en Herstelwet.

De opbrengststijgingen zijn beperkt tot 10 jaar op basis van de nieuwe BBV voorschriften.

5. BZOB

In de nota grondbeleid 2017-2020 is de verwachting uitgesproken dat de einddatum van BZOB 1 jaar naar voren gehaald kon worden en daarmee binnen de 10 jaars-termijn zou vallen. Vooralsnog is de verwachte einddatum gelijk gelaten aan de verwachte einddatum bij de jaarrekening 2015. Conform de BBV voorschriften is de opbrengstenstijging beperkt tot 10 jaar en is dus in de berekening van het verwachte eindresultaat geen rekening gehouden met een opbrengstenstijging in het laatste jaar. Door de onlangs door de BBV verplicht gestelde methode voor winstneming (zie 5.6.3) is een winstneming van € 5,1 miljoen in de boekwaarde van dit project verwerkt. Het nog te realiseren programma bedraagt circa 19ha bedrijven terrein.

5.6.8 Resultaatbestemming

In de Nota reserve en voorzieningenbeleid 2016-2019 is bepaald dat het grondbedrijf binnen de gemeentelijke begroting een gesloten circuit is. Dit betekent dat de algemene reserve grondbedrijf dezelfde functie heeft als de algemene reserve heeft binnen de algemene dienst.

De algemene reserve grondbedrijf heeft daarmee als doel om de (jaarrekening)resultaten van het grondbedrijf op te vangen. Het resultaat van € 10,3 miljoen positief bij deze jaarrekening wordt via resultaatbestemming ten gunste gebracht van de algemene reserve grondbedrijf. De nieuwe stand van de algemene reserve grondbedrijf wordt daarmee € 51,3 miljoen.

De reserve grondbedrijf wordt betrokken bij de bepaling van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Het weerstandsvermogen bestaat uit direct beschikbare middelen in de reserve grondbedrijf en uit de verwachte toekomstige positieve resultaten van de winstgevende grondexploitaties. Voor een beter inzicht worden alle risico's van de gemeente op 1 plek in de jaarrekening verantwoord. Dit gebeurt in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Voor een verder toelichting op het weerstandsvermogen van het grondbedrijf en de (onvoorziene) risico's op grondexploitatie verwijzen wij u naar deze paragraaf.

5.7 Financiering

5.7.1 Algemene inleiding

Voor wat betreft de financieringsproblematiek kenmerkt het jaar 2016 zich door een aantal zaken:

- de aanhoudende lage rente, zowel op de geld- als de kapitaalmarkt. Voor de gemeente Helmond heeft dit geen effect gehad vanwege het feit dat er geen financieringsbehoefte is geweest;
- een liquiditeitsverloop voor de gemeente Helmond met vooral creditsaldi, waardoor het afgelopen jaar regelmatig sprake was van het zogenaamde schatkistbankieren;
- in verhouding weinig mutaties in de leningen- en borgstellingenportefeuille, met name als gevolg van het strengere beleid rondom het verstrekken van nieuwe leningen en borgstellingen;
- de switch naar een nieuwe huisbankier: van Rabobank naar de n.v. Bank Nederlandse Gemeenten.

5.7.2 Treasury: Risicobeheer

Een belangrijk uitgangspunt van de wet Fido is dat gemeenten bedachtzaam dienen om te gaan met publieke middelen. Risicobeheersing is van groot belang.

Om gemeenten te behoeden voor de gevolgen van rentefluctuaties zijn wettelijke normen gesteld waaraan gemeenten moeten voldoen. Dit zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de financiering van respectievelijk de korte- en lange termijn schuld.

De wettelijke norm van de kasgeldlimiet is bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal. Binnen de kasgeldlimiet wordt een deel van de financieringsbehoefte afgedekt uit kortlopende leningen (kasgeldleningen). Voor 2016 betekent dit een limietbedrag van € 29,9 miljoen. Door de decentralisaties van rijkstaken in het sociaal domein, is sinds 2015 sprake van een forse stijging van de geldstromen naar de gemeente. Zoals blijkt uit onderstaande tabel is alleen in het eerste kwartaal van 2016 de kasgeldlimiet voor een bedrag van € 2 miljoen gebruikt. De rest van het jaar hebben we overwegend een creditpositie gehad en is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Kasgeldlimiet 2016 (Bedragen x € 1 miljoen)	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Kasgeldlimiet (8,5% van de begroting)	29,9	29,9	29,9	29,9
Gemiddelde netto vlottende schuld	-2,0	1,0	0,0	5,0
Ruimte (+) / overschrijding (-)	27,9	30,9	29,9	34,9

Renterisiconorm

Bij het aangaan van nieuwe vaste financieringen, bestaat het risico van een hogere rente. Om dit risico te beperken, brengen we een spreiding aan in de looptijden van de leningenportefeuille. De renterisiconorm maximeert de totale aflossing (en renteherziening) in een jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en bedraagt in 2016 € 70,4 miljoen.

Zoals blijkt uit onderstaande tabel is de gemeente ruimschoots binnen de renterisiconorm gebleven.

Renterisiconorm (bedragen x 1 miljoen)	2016
a Renteherziening	13,4
b Aflossingen	4,7
Totaal risico (a+b)	18,1
Renterisiconorm	70,4
Ruimte onder de renterisiconorm	52,3

Ontwikkeling leningen- en garantieportefeuille

Het verloop van onze leningen- en garantieportefeuille is nader uitgewerkt in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1 miljoen	31-12-2016	31-12-2015	31-12-2014
a Geldleningen u/g			
Woningbouwcorporaties	5	5,4	10,4
verpleeg/verzorgingshuizen	2,6	4,8	21,6
overige	17	18,0	23,4
Totaal geldleningen u/g	24,6	28,2	55,4
b gewaarborgde leningen netto risico bedrag*	32,1	34,9	36,5
c Achtervang via W.S.W.	505	506,0	512,0
Totaal a, b en c	537,1	569,1	603,9

* Dit betreft het netto risico-bedrag, dus excl. garanties die verstrekt zijn door bijv. een waarborgfonds. Geen rekening is gehouden met zekerheden die ten gunste van de gemeente gesteld zijn, alsmede de financiële positie van de betreffende instelling.

Het verloop bij de geldleningen u/g in 2016 is in grote lijnen als volgt. Er zijn voor ruim € 1 miljoen nieuwe starters- en duurzaamheidsleningen verstrekt. Naast de normale aflossingen (€ 2,7 miljoen, inclusief startersleningen) is sprake van een bedrag aan buitengewone aflossing van € 2 miljoen. Dit betreft de eerder in 2015 verstrekte herfinancieringslening aan de Stichting Vitalis Residentiële Woonvormen welke nu volledig is afgelost vanwege de verkoop van onroerend goed.

Bij de gewaarborgde geldleningen is sprake van de geplande terugloop van het garantiebedrag.

Het bedrag aan geldleningen van woningbouwcorporaties waar de gemeente de zogenaamde achtervangfunctie vervult jegens het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is conform verwachting iets teruggelopen. Voor de woningbouwcorporaties Woonpartners, Volksbelang, Compaen en Wocom is een gelimiteerde achtervangovereenkomst met de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gesloten.

Het WSW bepaalt voor iedere deelnemende corporatie minimaal een keer per jaar het zogenaamde borgingsplafond. Het borgingsplafond is het maximale bedrag dat een corporatie in een zekere periode onder WSW borging mag lenen voor geplande activiteiten die voldoen aan de bestedingsdoelen zoals geformuleerd in het Reglement van Deelneming van het WSW. Ook voor de in Helmond werkzame corporaties is een dergelijke borgingsplafond vastgesteld.

Voor wat betreft de actuele risico's op de huidige leningen- en borgstellingportefeuille wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Treasury: gemeentefinanciering

Uitzettingen

Een belangrijk uitgangspunt van de wet Fido en de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) is dat gemeenten bedachtzaam dienen om te gaan met publieke middelen. Risicobeheersing is van groot belang, zowel bij het uitzetten van middelen als bij het aangaan van leningen. Zoals hiervoor reeds aangegeven heeft de gemeente, mede als gevolg van het strengere leningen- en garantiebeleid in 2016 geen nieuwe geldleningen en borgstellingen (behoudens WSW) afgegeven.

Door het verplicht schatkistbankieren zijn de risico's bij het uitzetten van middelen niet meer aan de orde.

Wel heeft de gemeente nog een aantal beleggingen die zijn aangegaan voor de inwerkingtreding van het verplicht schatkistbankieren. Dit zijn de volgende:

Garantieproduct ABN-AMRO

De gemeente ontvangt op basis van deze belegging een gegarandeerd beleggingsrendement van 4% samengesteld per jaar. Daarnaast is contractueel vastgelegd, dat jaarlijks vanaf 2011 t/m 2019 aan de gemeente een uitkering wordt gedaan van € 453.780. De stand per 31 december 2016 van deze belegging is afgerond € 6,9 miljoen. De belegging loopt af per 1 september 2020, op deze datum ontvangt de gemeente gegarandeerd een bedrag terug van tenminste € 5 miljoen.

APG-IS Rentefonds

Dit fonds heeft per 31 december 2016 een marktwaarde van afgerond € 7,6 miljoen.

N.V. Bouwfonds Nederlandse Gemeenten

Per 31 december 2016 heeft het uitstaande deposito bij de Bank Nederlandse Gemeenten een waarde van afgerond € 1,7 miljoen

Financiering

Het verloop van de vaste financieringen in 2016 was als volgt:

Overzicht opgenomen geldleningen

2016

<i>bedragen x € 1 miljoen</i>		Eigen financiering
Stand per 1-1-2016		148,1
aangetrokken leningen	+/+	0,0
buitengewone aflossingen	-/-	0
reguliere aflossingen	-/-	4,7
stand per 31-12-2016		143,4

Zoals in de inleiding al aangegeven, was in 2016 sprake van een positieve liquiditeitspositie. Er zijn dan ook geen nieuwe (consolidatie)leningen aangetrokken. De huidige leningenportefeuille bestaat vooral uit contracten waarbij vervroegde aflossing is uitgesloten, dan wel dat sprake is van een forse boeteclausule.

Door de reguliere aflossingen is het bedrag aan geldleningen o/g met € 4,7 miljoen afgenomen.

Ook in 2016 is het beleid erop gericht geweest om de financieringsbehoefte zoveel mogelijk af te dekken met kortlopende schulden omdat de rente op de kortlopende schulden in het algemeen nog lager is dan de rente op de langlopende middelen. Het afgelopen jaar was zelfs sprake van een negatieve rente op de kasgeldleningen.

Bij dit beleid is de gemeente Helmond wel gehouden aan de kasgeldlimiet, die bepaald dat de gemiddelde schuld over drie maanden gezien niet boven 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Zoals hiervoor aangegeven is de kasgeldlimiet voor de gemeente Helmond voor 2016 bepaald op € 29,9 miljoen.

Zoals eerder aangegeven heeft de gemeente Helmond in 2016 veelal een creditpositie gehad en zijn er geen kasgeldleningen afgesloten.

5.7.3 Renteresultaat

In 2016 is het resultaat op de rente € 1,0 miljoen voordelig geweest. Het jaar 2016 was het eerste jaar dat er minder rentekosten aan de grondexploitatieprojecten mocht worden toegerekend (1,3% in plaats van de rekenrente van 3,25%). Het begrote nadeel voor de rente bedroeg € 2,5 miljoen en is verrekend met de algemene reserve grondbedrijf.

In de Programmabegroting 2018-2021 zal het structurele effect van de verminderde rentetoe rekening aan de grondexploitaties vanaf 2016 en de rioolkosten vanaf 2017 inzichtelijk worden gemaakt en zullen indien nodig oplossingen worden meegegeven.

5.7.4 Treasury overige ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Sinds december 2013 zijn gemeenten verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen op een daarvoor speciaal geopende rekening bij het ministerie. Dit behoudens een drempelbedrag van ruim € 2,6 miljoen (normbedrag gemeente Helmond voor 2016 zijnde 0,75% van het begrotingstotaal). Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector. Dit verlaagt namelijk de externe financieringsbehoefte van het Rijk, waardoor het Rijk minder hoeft te financieren op de markt, hetgeen zich weer vertaalt in een lagere staatsschuld. Daarnaast verwacht het Rijk een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

In 2016 zijn regelmatig bedragen tijdelijk gestald op genoemde rekening, waardoor we gemiddeld onder het drempelbedrag zijn gebleven.

Zie hiervoor onderstaande tabel.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000) 2016				
Drempelbedrag	2640,86878			
	<i>Kwartaal 1</i>	<i>Kwartaal 2</i>	<i>Kwartaal 3</i>	<i>Kwartaal 4</i>
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	833	1.421	1.517	1.788
Ruimte onder het drempelbedrag	1.807	1.220	1.124	853
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Relatiebeheer

Na een periode van 5 jaar Rabobank is sinds 1 juli 2016, na een aanbestedingsprocedure, de Bank Nederlandse Gemeenten onze nieuwe huisbankier. Met de Rabobank zijn aangepaste afspraken gemaakt over bijv. het tijdelijk voortzetten van de rekening van Senzer.

Naast de Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten heeft de gemeente ook nog een bankrekening bij de ABN-AMRO Bank (in het kader van het hiervoor genoemde beleggingsproduct) en de ING-bank. De afgelopen jaren zijn de nodige bankrekeningen afgesloten.

Deelnemingen

Als vast onderdeel van deze paragraaf wordt er een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de betreffende instelling en al dan niet sprake van een dividenduitkering dan wel een andere vorm van een uitkering.

Deelnemingen 2016

Omschrijving	Nominaal bedrag historische uitgaven	Ontvangsten
Automotive Facilities Brainport Holding NV: 1104 aandelen	25.280	0
Brainport Development N.V. (voorheen NV Rede) 328 aandelen à € 453,78	148.840	0
Enexis Holding NV 23.177 aandelen à € 1,-	23.177	14.675
Essent Milieu Holding BV	1	0
Publiek belang Electr. Prod. BV	1	0
CBL Vennootschap BV	3	0
Claim Staat Vennootschap BV	3	12.879
Enexis BV	3	0
Verkoop Vennootschap BV	3	0
NV Bank Nederlandse Gemeenten 52.650 aandelen à € 2,50	131.625	53.703

Jaarrekening

6 Overzicht baten en lasten

6.1 Overzicht van baten en lasten

In dit hoofdstuk worden de baten en lasten in totaliteit in beeld gebracht. In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingsbudgetten zichtbaar (van primitieve begroting tot begroting inclusief alle wijzigingen) met daarbij een vergelijking met de jaarrekeningcijfers.

(bedragen x € 1.000)

Programma	Primitieve begroting 2016		Begroting na wijzigingen 2016		Rekening 2016		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	
01	Veiligheid en handhaving	532	8.096	532	7.892	401	7.287
02	Werk en inkomen	41.373	83.174	50.053	93.396	51.046	93.684
03	Zorg en welzijn	3.397	57.267	3.435	59.276	1.991	52.627
04	Jeugd en onderwijs	3.296	43.745	5.363	45.558	5.639	49.235
05	Cultuur	2.541	13.060	2.527	13.574	3.151	14.426
06	Sport en recreatie	686	6.465	718	6.464	658	6.054
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	253	2.915	288	3.717	408	3.353
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	39.791	47.023	40.711	48.229	44.309	39.617
09	Stedelijke vernieuwing	262	4.212	617	4.818	168	4.476
10	Verkeer en mobiliteit		1.933	69	2.186	34	1.346
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	4.451	21.667	4.324	21.864	3.668	19.559
12	Milieu	22.269	19.793	22.269	19.913	20.933	18.063
13	Bestuur en organisatie	2.213	24.072	2.326	20.697	8.145	27.699
Totaal saldo baten en lasten		121.064	333.422	133.232	347.584	140.551	337.426
HP940	Post Onvoorzien		534		502		
HP944	Overige financiële middelen	11.146	2.235	8.646	2.235	9.161	2.434
HP950	Onroerend zaak belasting	19.235	573	19.235	554	18.833	551
HP960	Overige belastingen	944	825	944	825	1.083	760
HP970	Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	169.279	1.095	171.940	3.310	173.478	-13
HP991	Overhead						
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		200.604	5.261	200.765	7.426	202.555	3.732
Totaal saldo baten en lasten		321.668	338.684	333.997	355.008	343.106	341.158
02	Werk en inkomen	2.735		4.475	1.200	2.985	1.178
03	Zorg en welzijn	1.637		2.067		565	
04	Jeugd en onderwijs	3		303		98	
05	Cultuur	240	580	753	580	616	580
06	Sport en recreatie	300	1.000	300	1.000	154	1.000
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	413	4.995	1.080	4.995	295	4.995
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	220		220		220	
09	Stedelijke vernieuwing			250		251	
10	Verkeer en mobiliteit	600	1.000	600	1.015		1.015
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	100	300	197	350	197	400
12	Milieu	300	481	300	481	495	816
13	Bestuur en organisatie	1.920	658	2.721	5.158	2.513	4.683
14	Algemene dekkingsmiddelen	52.342	34.781	56.705	34.181	27.075	4.852
Totaal saldo baten en lasten		60.811	43.795	69.972	48.960	35.464	19.519
Totaal		382.479	382.479	403.968	403.968	378.570	360.677

Overzicht begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel worden de begrotingsbudgetten uit de gewijzigde begroting vergeleken met de realisatie inclusief een presentatie van de afwijkingen tussen beide grootheden. In het vervolg van deze paragraaf wordt daar waar sprake is van een overschrijding op het door de Raad vastgestelde lastenniveau een nadere analyse gegeven in het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Deze analyse is opgesteld in overeenstemming met de uitgangspunten uit de door de Commissie BBV

gepresenteerde Kadernota Rechtmatigheid 2016. Met het goedkeuren van de Jaarstukken worden deze overschrijdingen alsnog door de Raad geautoriseerd, in het raadsbesluit is hiertoe een afzonderlijk beslispunt opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

Programma	Begroting 2016		Rekening 2016		Verschillen			
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo	
01	Veiligheid en handhaving	532	7.892	401	7.287	-131	-605	474
02	Werk en inkomen	50.053	93.396	51.046	93.684	994	288	705
03	Zorg en welzijn	3.435	59.276	1.991	52.627	-1446	-6.649	5.205
04	Jeugd en onderwijs	5.363	45.558	5.639	49.235	276	3.678	-3.402
05	Cultuur	2.527	13.574	3.151	14.426	624	852	-228
06	Sport en recreatie	718	6.464	658	6.054	-60	-410	350
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	288	3.717	408	3.353	120	-364	484
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	40.711	48.229	44.309	39.617	3598	-8.612	12.211
09	Stedelijke vernieuwing	617	4.818	168	4.476	-449	-342	-108
10	Verkeer en mobiliteit	69	2.186	34	1.346	-35	-841	806
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	4.324	21.864	3.668	19.559	-656	-2.305	1.649
12	Milieu	22.269	19.913	20.933	18.063	-1336	-1.849	513
13	Bestuur en organisatie	2.326	20.697	8.145	27.699	5819	7.002	-1.183
Totaal saldo baten en lasten		133.232	347.584	140.551	337.426	7.318	-10.157	17.476
HP940	Post Onvoorzien		502			0	-502	502
HP944	Overige financiële middelen	8.646	2.235	9.161	2.434	515	199	316
HP950	Onroerend zaak belasting	19.235	554	18.833	551	-402	-2	-400
HP960	Overige belastingen	944	825	1.083	760	139	-65	204
HP970	Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	171.940	3.310	173.478	-13	1539	-3.324	4.862
HP991	Overhead					0		
Totaal algemene dekkingsmiddelen		200.765	7.426	202.555	3.732	1.791	-3.694	5.484
Totaal saldo van baten en lasten		333.997	355.008	343.106	341.158	9.109	-13.851	22.960
02	Werk en inkomen	4.475	1.200	2.985	1.178	-1490	-22	-1.468
03	Zorg en welzijn	2.067		565		-1502		-1.502
04	Jeugd en onderwijs	303		98		-205		-205
05	Cultuur	753	580	616	580	-137		-137
06	Sport en recreatie	300	1.000	154	1.000	-146		-146
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	1.080	4.995	295	4.995	-785		-785
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	220		220		0		
09	Stedelijke vernieuwing	250		251		1		1
10	Verkeer en mobiliteit	600	1.015		1.015	-600		-600
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	197	350	197	400	0	50	-50
12	Milieu	300	481	495	816	195	336	-141
13	Bestuur en organisatie	2.721	5.158	2.513	4.683	-208	-476	267
14	Algemene dekkingsmiddelen	56.705	34.181	27.075	4.852	-29630	-29.329	-302
Totaal saldo baten en lasten		69.972	48.960	35.464	19.519	-34.507	-29.441	-5.068
Totaal		403.968	403.968	378.570	360.677	-25.398	-43.292	17.892

Programma 2 Werk en inkomen: € 288.000

De overschrijding komt voort uit de uitvoering van de Participatiewet, de uitvoering van de uitkeringsregelingen. Dit is een openeinde regeling waardoor deze overschrijding niet wordt aangemerkt als onrechtmatigheid op basis van de uitgangspunten uit de Kadernota rechtmatigheid 2016.

Programma 4 Jeugd en onderwijs: € 3.678.000

De overschrijding komt voort uit de uitvoering van de Jeugdzorg. Dit is een open einde regeling waardoor deze overschrijding niet wordt aangemerkt als onrechtmatigheid op basis van de uitgangspunten uit de Kadernota rechtmatigheid 2016.

Programma 5 Cultuur: € 852.000

De overschrijding op de lasten wordt voor € 625.000 gecompenseerd door hogere baten op dit product uit de exploitaties van het museum en het theater. Daarnaast is er bij de 2e Berap melding gemaakt van de verwachte overschrijding op de exploitatie van de kermissen van € 83.000.

Programma 13: Bestuur en organisatie: € 7.002.000

De overschrijding in de lasten wordt volledig gecompenseerd door de extra baten. De extra lasten en baten zijn gerealiseerd op HP935 Centrum- en regiofunctie, waarop werkzaamheden t.b.v. andere gemeenten worden verantwoord die niet zijn begroot. Het betreft vooral de werkzaamheden in Peelverband waarvoor Dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten.

Toetsing rechtmatigheid investeringskredieten

In onderstaande tabel worden de overschrijdingen op de uitgaven op de investeringskredieten in het verslagjaar 2016, cumulatief tot en met 2016, weergegeven. De overschrijdingen boven de € 50.000 zijn toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

	Geraamde lasten	Gerealiseerde lasten	Overschrijding lasten
De Taalbrug, Hortensialaan 87	1.650	1.710	60
Investerings OPR			289
HTAC plankosten, promotie en acquisitie	4.488	4.988	500
Helmond West, planontwikkeling Oud-West	370	427	57
Verbouwing Gasthuisstraat 79, de Cajuit	600	2.575	1.975
Overige overschrijdingen < €50.0000			142

De Taalbrug, Hortensialaan 87

Op 21 april 2015 heeft ons college besloten om in te stemmen met de investeringen aan het gebouw van SBO De Toermalijn aan de Reigerlaan 5 en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 570.000. Besloten is verder om de financiële gevolgen te verwerken in de 208^e begrotingswijziging 2015, dekking kapitaallasten uit het IVP 2014-2018.

Daarnaast heeft ons college besloten om de raad voor te stellen om in te stemmen met de investeringen aan het gebouw ten behoeve van de nevenvestiging van De Taalbrug en Kentalis aan de Hortensialaan 87 en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 1.650.000. De financiële gevolgen te verwerken in de 21^e begrotingswijziging 2015, dekking kapitaallasten uit het IVP 2014-2018, huurinkomsten Kentalis en betaling staat van onderhoud SPORH. De raad heeft op 9 juni 2015 ingestemd met dit voorstel (RV 45-2015).

De 208^e begrotingswijziging 2015 is per abuis niet verwerkt. Hierdoor zijn kosten (€ 183.000) in 2016 die betrekking hebben op Reigerlaan 5 ten onrechte terecht gekomen op het krediet ten aanzien van de investeringen aan Hortensialaan 87 en is een overschrijding op dit krediet ontstaan. In 2017 zal dit gecorrigeerd worden.

Investerings Operationeel programma riolering (OPR)

De overschrijding uit hoofde van deze investeringen worden afgedekt uit hogere bijdragen uit de reserve riolering. De kostenoverschrijding telt daarmee niet als onrechtmatigheid.

HTAC plankosten & HTAC promotie en acquisitie

Deze kredieten kennen een overschrijding per 31-12-2016. Er is echter voldoende dekking aanwezig in het investeringsprogramma om deze kosten af te dekken. Begin 2017 heeft het college een

kredietaanvraag goedgekeurd vanuit deze middelen waardoor deze kredieten niet langer een overschrijding kennen.

Helmond West planontwikkeling Oud-West

Er is sprake van een overschrijding op de kosten van circa € 57.000. Deze worden echter gecompenseerd door extra baten op dit krediet.

Verbouwing Gasthuisstraat 79 - De Cajuit

Bij de 1e Berap 2016 is een krediet beschikbaar gesteld van € 600.000. De overheveling van de boekwaarden van zowel de grond € 1.900.000 als het gebouw € 100.000 van het grondbedrijf naar onderwijs zijn ook via dit krediet gerealiseerd, terwijl hier binnen het krediet ten onrechte géén rekening mee gehouden is. Bij het beschikbaar stellen van het krediet van € 600.000 is binnen programma 4 onderwijs wel rekening gehouden met de kapitaallasten van zowel de grond als het gebouw. In principe bedraagt het restantkrediet (excl. boekwaarden grond/gebouw) circa € 25.000.

6.2 Incidentele baten en lasten

<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>	Incidentele baten	Incidentele lasten
Programma 1 Veiligheid en handhaving		
Aanpak situatie Sjef de Kimpepad		41
Aanvalsplan Veiligheid		100
Restitutie bijdrage 2015 Veiligheidsregio Zuidoost Brabant		345
Programma 2 Werk en inkomen		
Rijksbijdrage BUIG (voorschot i.v.m. verhoogde asielinstroom)	375	
Rijksuitkering stimuleringsregeling (bonus) begeleid w erken	242	
Opbrengsten dienstverleningsovereenkomst Werkbedrijf - uitvoering Participatiew et	11.528	
Rijksbijdrage vorming Werkbedrijf		900
Rijksbijdrage herstructurering Wsw		587
Uitkering jaarrekeningresultaat Atlant Groep 2015	608	
Programma 3 Zorg en welzijn		
Programma 4 Jeugd en onderwijs		
Programma 5 Cultuur		
Programma 6 Sport en recreatie		
Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid		
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		
Grondexploitatie: Vrijval voorziening verlieslatende complexen	2.632	
Grondexploitatie: Tussentijdse w instneming 2016	2.048	
Grondexploitatie: Resultaat op afgesloten plannen		5.005
Grondexploitatie: Resultaat herziening openingsbalans	225	
Faciliteir Grondbeleid: resultaat op exploitatieovereenkomsten		12
Programma 9 Stedelijke vernieuwing		
Programma 10 Verkeer en mobiliteit		
Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming		
Programma 12 Milieu		
Programma 13 Bestuur en organisatie		
Algemene dekkingsmiddelen		
	17.658	6.990

6.3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Onttrekkingen aan de reserves

<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>	Raming na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2016	Waarvan structureel
Programma 1 Veiligheid en handhaving	-	-	-	-
Programma 2 Werk en inkomen	4.475	190	2.985	235
Programma 3 Zorg en welzijn	2.067	-	565	-
Programma 4 Jeugd en onderwijs	303	-	98	-
Programma 5 Cultuur	753	-	616	-
Programma 6 Sport en recreatie	300	-	154	-
Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid	1.080	-	295	-
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	220	220	220	220
Programma 9 Stedelijke vernieuwing	250	-	251	-
Programma 10 Verkeer en mobiliteit	600	600	-	-
Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming	197	-	197	-
Programma 12 Milieu	300	-	495	-
Programma 13 Bestuur en organisatie	2.721	1.843	2.513	1.510
Algemene dekkingsmiddelen	56.705	236	24.967	421
	69.971	3.089	33.356	2.386

Toevoegingen aan de reserves

<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>	Raming na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2016	Waarvan structureel
Programma 1 Veiligheid en handhaving	-	-	-	-
Programma 2 Werk en inkomen	1.200	-	1.178	-
Programma 3 Zorg en welzijn	-	-	-	-
Programma 4 Jeugd en onderwijs	-	-	-	-
Programma 5 Cultuur	580	-	580	-
Programma 6 Sport en recreatie	1.000	-	1.000	-
Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid	4.995	-	4.995	-
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-	-	-	-
Programma 9 Stedelijke vernieuwing	-	-	-	-
Programma 10 Verkeer en mobiliteit	1.015	-	1.015	-
Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming	350	-	400	-
Programma 12 Milieu	481	-	816	-
Programma 13 Bestuur en organisatie	5.158	109	4.683	-
Algemene dekkingsmiddelen	34.181	-	4.852	-
	48.960	109	19.519	-

6.4 Resultaatbestemming

		Bedrag
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>		
Gerealiseerd resultaat excl. Grondbedrijf		7.631 V
Gerealiseerd resultaat Grondbedrijf		10.262 V
Verrekening met Algemene reserve grondbedrijf		-10.262 N
Gerealiseerd resultaat 2016		7.631 V
Programma 1 Veiligheid en handhaving		
Programma 2 Werk en inkomen		
Programma 3 Zorg en welzijn & 4 Jeugd en onderwijs		
Reserveren saldo WMO & Jeugd 2016	Storting in reserve	198 N
Programma 5 Cultuur		
Reserveren budget Theater Speelhuis	Budgetoverheveling	142 N
Programma 6 Sport en recreatie		
Reserveren budget onderhoud buitensport	Storting in reserve	92 N
Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid		
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		
Overhevelen budgetten Beemdweg	Budgetoverheveling	498 N
Programma 9 Stedelijke vernieuwing		
Programma 10 Verkeer en mobiliteit		
Reserveren budget aanleg parkeerplaatsen Geseldonk	Storting in reserve	200 N
Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming		
Overhevelen budget reparatie Ameideplein	Budgetoverheveling	97 N
Overhevelen budgetten onderhoud wegen en groenprojecten	Budgetoverheveling	400 N
Programma 12 Milieu		
Programma 13 Bestuur en organisatie		
Algemene dekkingsmiddelen		
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Vrouwenopvang	Budgetoverheveling	31 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Centrum Jeugd en Gezin	Budgetoverheveling	13 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Bodemsanering	Budgetoverheveling	86 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: EED richtlijn (Energy Efficiency Directive)	Budgetoverheveling	19 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Verhoogde asielinstream	Budgetoverheveling	687 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Maatschappelijke opvang (2015 & 2016)	Budgetoverheveling	1.790 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Tijdelijke voorziening bed, bad en brood (2015)	Budgetoverheveling	68 N
-/- Overhevelen Gemeentefonds: Verwacht nadelig effect gemeentefonds	Budgetoverheveling	700 N
Totaal voorstellen resultaatbestemming 2016		5.021 N
Vrij besteedbaar saldo 2016		2.610 V

6.5 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De wet houdt in dat topbestuurders in de (semi)publieke sector in 2016 niet meer mogen verdienen dan € 179.000. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de gemeente Helmond is € 179.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

De gemeentesecretaris en de griffier worden in dit kader aangemerkt als topfunctionaris.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam Functie(s) (bedragen x € 1)	J.P.T.M. Jaspers griffier	A.P.M. ter Voert gemeentesecretaris
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging		
Beloning	112.052	128.830
Belastbare onkostenvergoedingen	0	6.423
Beloningen betaalbaar op termijn	14.528	14.926
Totaal bezoldiging	126.580	150.179
Toepasselijk WNT-maximum	179.000	179.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

6.6 Overzicht baten en lasten per taakveld

	2017 Lasten	2017 Baten
0 Bestuur en ondersteuning		
0.1 Bestuur	4.649.705	1.319
0.2 Burgerzaken	3.081.696	1.495.466
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3.435.671	3.428.339
0.4 Overhead	33.587.423	5.333.212
0.5 Treasury	7.432.217	13.958.361
0.61 OZB woningen	1.392.520	13.081.832
0.62 OZB niet-woningen		7.662.801
0.63 Parkeerbelasting		3.165.000
0.64 Belastingen overig		866.421
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	1.296.278	170.136.473
0.8 Overige baten en lasten	746.237	76.979
Resultaat Bestuur en ondersteuning	55.621.747	219.206.203
1 Veiligheid		
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.005.272	199.908
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.616.570	560.049
Resultaat Veiligheid	7.621.842	759.957
2 Verkeer, vervoer en waterstaat		
2.1 Verkeer en vervoer	14.514.413	1.167.114
2.2 Parkeren	2.665.317	594.843
2.4 Economische havens en waterwegen	264.801	45.398
Resultaat Verkeer, vervoer en waterstaat	17.444.531	1.807.355
3 Economie		
3.1 Economische ontwikkeling	2.975.238	1.159.000
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.163.490	10.896.348
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	149.658	208.011
3.4 Economische promotie	1.299.561	367.006
Resultaat Economie	8.587.947	12.630.365
4 Onderwijs		
4.1 Openbaar basisonderwijs	288.097	
4.2 Onderwijshuisvesting	5.839.432	851.442
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.313.894	2.112.906
Resultaat Onderwijs	10.441.423	2.964.348
5 Sport, cultuur en recreatie		
5.1 Sportbeleid en activering	1.226.400	
5.2 Sportaccommodaties	4.618.613	862.308
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.484.204	1.710.240
5.4 Musea	2.120.179	166.754
5.5 Cultureel erfgoed	178.274	7.940
5.6 Media	2.739.284	743.118
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.098.648	507.148
Resultaat Sport, cultuur en recreatie	21.465.602	3.997.508
6 Sociaal domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	17.705.833	10.711.387
6.2 Wijkteams	2.986.309	
6.3 Inkomensregelingen	48.197.526	35.491.533
6.4 Begeleide participatie	17.995.344	-184.331
6.5 Arbeidsparticipatie	4.992.500	610.000
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.960.915	314.479
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	22.961.981	2.465.993
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	21.135.599	
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	16.148.329	363.157

6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	2.428.200	
Resultaat Sociaal domein	156.512.536	49.772.218
7 Volksgezondheid en milieu		
7.1 Volksgezondheid	4.614.558	
7.2 Riolering	7.120.320	9.899.088
7.3 Afval	6.768.791	10.136.697
7.4 Milieubeheer	5.039.766	2.690.053
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	14.520	
Resultaat Volksgezondheid en milieu	23.557.955	22.725.838
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.1 Ruimtelijke ordening	1.835.812	79.160
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	37.086.698	29.487.636
8.3 Wonen en bouwen	9.049.867	5.795.372
Resultaat Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	47.972.377	35.362.168
Totaal resultaat	349.225.960	349.225.960

7 Balans en de toelichting

7.1 Balans

(bedragen x € 1.000,-)			
ACTIVA	31-12-2016	1-1-2016	31-12-2015
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	599	507	507
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-	-
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	599	507	507
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-
Materiële vaste activa	237.886	228.478	225.567
- In erfpacht uitgegeven gronden	10.606	1.857	1.857
- Overige investeringen met een economisch nut	171.739	174.088	171.177
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.690	24.595	24.595
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	31.851	27.938	27.938
Financiële vaste activa	40.679	45.122	45.122
- Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen	180	180	180
- gemeenschappelijke regelingen	-	-	-
- overige verbonden partijen	-	-	-
- Leningen aan:			
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-	-
- woningbouwcorporaties	4.982	5.373	5.373
- deelnemingen	-	-	-
- overige verbonden partijen	-	-	-
- Overige langlopende leningen	18.720	21.965	21.965
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-	-
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-	-
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	16.797	17.604	17.604
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-
Totaal vaste activa	279.164	274.107	271.196
Vlottende activa			
Voorraden	156.017	162.955	161.269
- Grond- en hulpstoffen:			
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-	-
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	155.559	162.210	157.613
- Gereed product en handelsgoederen	446	745	3.656
- Vooruitbetalingen	12	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	42.259	26.240	26.199
- Vorderingen op openbare lichamen	11.311	16.967	16.967
- Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-	-
- Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-	-
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-	-
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-	-
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	5.766	2.224	2.224
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-	-
- Overige vorderingen	25.182	7.049	7.008
- Overige uitzettingen	-	-	-
Liquide middelen	697	189	189
- Kassaldi	33	25	25
- Banksaldi	664	164	164
Overlopende activa	13.101	19.651	19.485
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	-	1.388	4.967
- Europese overheidslichamen	976	23	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	6.995	3.556	-
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	5.130	14.684	14.518
Totaal vlottende activa	212.074	209.035	207.142
Totaal generaal	491.238	483.142	478.338

(bedragen x € 1.000,-)				
PASSIVA		31-12-2016	1-1-2016	31-12-2015
Vaste passiva				
Eigen vermogen		268.555	266.607	266.607
- Algemene reserve		195.330	165.044	133.527
- Bestemmingsreserves		55.333	55.424	86.941
- Gerealiseerd resultaat		17.892	46.139	46.139
Voorzieningen		16.211	12.783	12.783
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		6.385	4.949	4.949
- Egalisatievoorzieningen			-	
- Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt verkregen		9.202	7.105	7.105
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is		624	729	729
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		143.842	148.129	148.129
- Obligatieleningen		-		-
- Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en		-		-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		143.399	148.129	148.129
- Waarborgsommen		443	-	-
- Verplichtingen uit hoofde van financial leaseovereenkomsten		-	-	-
Totaal vaste passiva		428.608	427.519	427.519
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		27.373	17.181	17.181
- Overige kasgeldleningen		-	-	-
- Banksaldi		-	925	925
- Overige schulden		27.373	16.256	16.256
Overlopende passiva		35.257	38.442	33.638
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume		21.356	17.839	17.839
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;				9.380
- het Rijk, en		3.201	4.255	
- overige Nederlandse overheidslichamen		870	5.125	
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.		9.830	11.223	6.419
Totaal vlottende passiva		62.630	55.623	50.819
Totaal generaal		491.238	483.142	478.338
GewaARBORGDE geldleningen		536.177		539.198
Garantstellingen		1.973		2.446
		538.150		541.644

7.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.2.1 Inleiding

De Jaarverantwoording van de gemeente Helmond is opgesteld in overeenstemming met de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Helmond 2015 en aanverwante (beleids)nota's.

Wijzigingsbesluit BBV 5 maart 2016

Op 5 maart 2016 is het wijzigingsbesluit BBV gepubliceerd in het Staatsblad 2016 gepubliceerd. Dit naar aanleiding van het in juli 2015 uitgebrachte rapport 'Hoofdlijnen vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording'. De wijzigingen in het BBV hebben ten dele betrekking op de jaarrekening 2016, onderstaand worden deze toegelicht inclusief de impact op de presentatie in de beginbalans.

Grondexploitatie

Met de invoering van het gewijzigde BBV wordt onderscheid gemaakt tussen actief en faciliterend grondbeleid, beiden worden verschillend behandeld op de balans. Actieve grondexploitaties blijven onderhanden werken onder de voorraden, daar waar sprake is van faciliteren grondbeleid en een derde ontwikkeld heeft de gemeente een vordering op deze derde of is sprake van een vooruitontvangen bedrag. Daarnaast is de categorie Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) is komen te vervallen. Dit heeft geleid tot diverse verschuivingen in de beginbalans.

Bijdragen in activa van derden

Met ingang van het boekjaar 2016 worden de bijdragen aan activa van derden niet langer verantwoord onder de financiële vaste activa, maar als immateriële vaste activa. Deze gewijzigde presentatie is in de beginbalans per 1 januari 2016 aangepast.

Programmabegroting 2016

De Raad van de gemeente Helmond heeft in november 2015 de Programmabegroting 2016 vastgesteld. Gelijkzeitig is door de Raad ook de nieuwe Nota reserves en voorzieningenbeleid vastgesteld, uitgangspunt bij deze nieuwe nota was het reduceren van het aantal reserves.

Diverse reserves hebben/hadden nagenoeg dezelfde bestemming en zijn uit hoofde van transparantie samengevoegd, eventuele overbodige reserves waarvoor geen inzet meer noodzakelijk was zijn vrijgevallen. Dit geldt onder meer voor de oude 'risicoreserves' die zijn toegevoegd aan de algemene reserve van de gemeente Helmond en maken nu onderdeel uit van het weerstandsvermogen. Omwille van transparantie en aansluiting bij de door de Raad vastgestelde beginbalans te houden zijn deze mutaties verwerkt in de nieuwe openingsbalans.

7.2.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de laatst gepubliceerde accresmededeling in het begrotingsjaar, in overeenstemming met de stellige uitspraak van de commissie BBV.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

7.2.3 Balans

Vaste activa

Algemeen

In de door de Raad vastgestelde Nota Investeringsbeleid zijn de uitgangspunten vastgelegd voor het activeren van investeringen in (im)materiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Bijdragen aan activa van derden worden conform het raadsbesluit d.d. 5 november 2015 niet geactiveerd.

Materiële vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari van het jaar volgend op het gereedkomen c.q. verwerven van het actief lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij géén rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Nota activering, waardering en afschrijving worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en

parken geactiveerd en afgeschreven in maximaal 30 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Afschrijvingstermijnen

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn in overeenstemming met de Nota Investeringsbeleid en zijn als volgt:

Gronden en terreinen		n.v.t.
Gebouwen	Permanent	40 jaar
	Semi-permanent	20 jaar
	Overige	maximaal 30 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		maximaal 30 jaar
Machines, apparaten en installaties		maximaal 20 jaar
Inventaris		10 jaar
Vervoermiddelen		5 jaar
Parkeervoorzieningen		30 jaar
Sportvoorzieningen		maximaal 30 jaar
Automatiseringsapparatuur		maximaal 10 jaar

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

De overige grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

In het Wijzigingsbesluit van 25 juni 2013, van toepassing met ingang van begrotingsjaar 2014, is in artikel 44, lid d BBV een separate voorzieningscategorie geïntroduceerd voor vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven. Het is mede in het kader van de jaarrekening 2014 essentieel dat kennis wordt genomen van de notitie riolering 2014 van de commissie BBV, waarin e.e.a. meer in detail is uitgewerkt en toegelicht.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Langlopende leaseverplichtingen

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

7.3 Toelichting activa

7.3.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	599	507
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-
Totaal	599	507

Onderstaande overzicht geeft het verloop van de immateriële vaste activa in het boekjaar 2016 weer

Kosten onderzoek en ontwikkeling

	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio	-	-	-	-	-	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	507	108	-	16	-	-	599
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	507	108	-	16	-	-	599

De investeringen voor kosten voor onderzoek en ontwikkeling betreffen de voorbereiding van het permanent theater en de ontwikkeling van het Centrumplan in Helmond.

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
In erfpacht uitgegeven gronden	10.606	1.857
Overige investeringen met een economisch nut	171.739	174.088
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.690	24.595
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	31.851	27.938
Totaal	237.886	228.478

Onderstaande overzichten geven het verloop van de materiële vaste activa in het boekjaar 2016 weer.

Investeringen met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>							
In erfpacht uitgegeven gronden	1.857	8.749	-	-	-	-	10.606
Totaal	1.857	8.749	-	-	-	-	10.606

In 2016 is één kavel op bedrijventerrein BZOB in erfpacht uitgegeven, naast een zevental parkeerplaatsen in Brandevoort II.

Overige investeringen met economisch nut

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	34.506	2.224	-	552	-	-	36.178
Woonruimten	2.435	85	-	872	-	-	1.648
Bedrijfsgebouwen	92.810	7.100	156	4.150	2.045	-	93.559
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	34.087	725	377	2.413	-	-	32.022
Vervoermiddelen	47	-	-	9	-	-	38
Machines, apparaten en installaties	3.572	29	-	499	-	-	3.102
Overige materiële vaste activa	6.631	617	-	2.056	-	-	5.192
Totaal	174.088	10.780	533	10.551	2.045	-	171.739

In 2016 zijn er vijf appartementen in Doevenrode verkocht. De verkoopopbrengst is gebruikt om de boekwaarde van deze appartementen af te boeken. Deze afboeking (extra afschrijving) maakt – in bovenstaande tabel – onderdeel uit van het bedrag van € 872.000 aan afschrijving bij woonruimten.

Er hebben zich geen afwaardering voorgedaan als gevolg van een mogelijk duurzame waardevermindering.

De investeringen met economisch nut groter dan € 200.000 in het boekjaar 2016 zijn in onderstaande tabel toegelicht:

(bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016	Bijdragen derden en reserves	Cumulatief besteed t/m 2016	
<i>Gronden en terreinen</i>					
Grond schoolgebouw de Cajuit		1.900		1.900	
Aankoop Brandweerkazerne Deurneseweg		429		429	
<i>Bedrijfsgebouwen met economisch nut</i>					
Aankoop Brandweerkazerne Deurneseweg		805	376	376	
Verbouwing nieuw theater Speelhuis		8.950	3.050	2.045	1.004
De Taalbrug		1.650	1.485		1.557
Asbestsanering Kasteel		1.200	846		903
Verbouwing voormalige Leonardusschool		600	432		641
Verbouwing de Cajuit		600	675		675
<i>Overige materiële vaste activa met economisch nut</i>					
Informatiebeleidsplan 2013-2016		2.192	537		1.232
Totaal			9.730	2.045	

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.771	1.576	-	845	1.576	-	22.926
Machines, apparaten en installaties	246	-	-	26	-	-	220
Overige materiële vaste activa	578	-	-	34	-	-	544
Totaal	24.595	1.576	-	905	1.576	-	23.690

In 2016 zijn voor een bedrag van € 1,6 miljoen aan investeringen in de riolering uitgevoerd. Deze worden afgedekt uit de gespaarde bedragen voor vervangingsinvesteringen uit de voorziening riolering.

Investeringen in de opnebare ruimte met maatschappelijk nut

	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden / reserves	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>							
Gronden en terreinen	1.568	-	-	30	-	-	1.538
Bedrijfsgebouwen	-	71	-	-	37	-	34
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.629	12.324	-	1.389	7.686	-	26.878
Machines, apparaten en installaties	1.495	114	-	176	-	-	1.433
Overige materiële vaste activa	1.246	1.916	-	45	1.149	-	1.968
Totaal	27.938	14.425	-	1.640	8.872	-	31.851

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut groter dan € 200.000 in het boekjaar 2015 zijn in onderstaande tabel toegelicht:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016	Bijdragen derden en reserves	Cumulatief besteed t/m 2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met maatschappelijk nut</i>				
Tweede ontsluiting Stiphout		4.850	368	4.474
Hoogwaardige fietsverbinding Helmond-Eindhoven		65	220	312
Goorloopzone 1e en 2e fase		12.545	638	12.545
Goorloopzone 3e fase		3.857	1.426	1.426
Aanleg EVZ Schootenseloop		2.931	501	1.505
Herinrichting openbare ruimte Helmond West 1e en 2e fase		4.000	1.097	3.461
Afronden stedelijke ring (Buitenumtracé)		40.117	6.829	31.533
<i>Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut</i>				
High Tech Automotive Campus		5.643	995	5.834
Geluidsaneringsproject Stiller Spoor		6.118	276	4.611
Totaal		12.350	7.685	

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen/af- lossingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>						
Kapitaalverstrekkingen aan:	-	-	-	-	-	-
- deelnemingen	180	-	-	-	-	180
Leningen aan:	-	-	-	-	-	-
- woningbouwcorporaties	5.373	-	-	391	-	4.982
Overige langlopende leningen	21.965	1.069	-	4.314	-	18.720
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	17.604	73	-	421	459	16.797
Totaal	45.122	1.142	-	5.126	459	40.679

7.3.2 Vlottende activa Voorraden

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:			
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-	-
- overige grond- en hulpstoffen	-	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	155.559	162.210	157.613
Gereed product en handelsgoederen	446	745	3.656
Vooruitbetalingen	12		
Totaal	156.017	162.955	161.269

Grond- en hulpstoffen

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

(bedragen x € 1.000,-)	Balans-waarde 1-1-2016	Voorziening verlies	Boekwaarde 1-1-2016	Balans-waarde 31-12-2016	Voorziening verlies	Boekwaarde 31-12-2016
Woongebieden	163.145	35.351	127.794	165.475	39.711	125.764
Saneringsgebieden	52.680	38.727	13.953	46.452	33.691	12.761
Industriegebieden	24.414	3.685	20.729	20.358	3.300	17.058
Overige gebieden	-24	-242	-266	-24	-	-24
Totaal	240.214	77.521	162.210	232.261	76.702	155.559

De specificatie voorraad onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie, is als volgt te specificeren:

Voorziening verlieslatende complexen

De hoogte van de voorziening 'verlieslatende complexen' is bepaald op basis van de uitkomsten van de actualisatie van de verschillende grondexploitaties welke begin 2017 heeft plaatsgevonden. Voor de verwachte verliezen wordt de voorziening gevormd tegen de contante waarde van deze verliezen op 1 januari 2017.

In de actualisatie zijn alle gebeurtenissen verwerkt, waarvan tot het moment van vaststellen van de jaarrekening vaststaat, of besloten is, dat deze gaan plaatsvinden. Dit betreft gemaakte afspraken met marktpartijen, vaststaande wijzigingen in de woningafzet en afzet bedrijventerreinen en inschattingen voor de periode daarna ten opzichte van de uitgangspunten zoals gehanteerd bij de actualisatie en eventuele gerealiseerde aanbestedingsvoordelen.

Uitgangspunten, risico's en onzekerheden waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties in deze jaarrekening is gebaseerd op inzichten die op dit moment reëel worden geacht c.q. zekere ontwikkelingen zijn ten aanzien van planning/fasering en parameters (grondprijzen, kosten en rente). Wijzigingen in de economische situatie en scenario's hierin, maar ook toekomstige wijzigingen op projectniveau, kunnen een (grote) invloed hebben op de uiteindelijke resultaten van de verschillende grondexploitaties van onze gemeente. Ook beleidsmatige keuzes van de gemeente over programma, ontwikkeltempo, ontwikkelvolgorde, kwaliteitsniveau etc. zijn bepalend voor het verwachte resultaat op de grondexploitaties en hiermee de waardering.

Woningbouwprogramma

In de grondexploitaties waarop de gemeente risico loopt bedraagt het aantal nog te realiseren woningen ca 3800 (looptijd tot 1 januari 2031). In de provinciale cijfers (de bevolkings- en

woningbehoefteprognose Noord-Brabant, oktober 2014) voor de ontwikkeling van de woningbehoefte is voor de periode 2014 tot 2030 een stijging van 5.690 woningen opgenomen voor Helmond. Dit betreft een netto toename en moet voor de bruto plancapaciteit verhoogd worden met de te slopen woningen in deze periode. In de provinciale cijfers is ook een positief migratiesaldo opgenomen in de woningprognoses.

Het verschil heeft deels betrekking op particuliere exploitaties, waarop de gemeente geen risico loopt. Indien nadrukkelijke keuzes gemaakt worden in het niet toevoegen van nieuwe locaties, is de opgenomen capaciteit in de grondexploitaties noodzakelijk om in de Helmondse woningbehoefte te voorzien.

Bedrijventerreinen

In de grondexploitaties is nog een capaciteit van 50 ha uit te geven bedrijventerrein opgenomen. Hierin zijn alle segmenten opgenomen (kleinschalig, gemengd, grootschalig, hoogwaardig en automotief). In het kader van de regionale discussie over de omvang van de bedrijventerreinen is het Businesspark Brandevoort met 15 ha netto uitgeefbaar terrein afgeschaald.

De gemiddelde uitgifte per jaar in de grondexploitaties bedraagt ca 4 tot 6 ha in de eerste jaren en dalend in de latere jaren. Het gemiddelde over de afgelopen 10 jaar qua uitgifte bedroeg ca 3 ha per jaar.

Rente

Het rentepercentage dat wordt gehanteerd in de grondexploitatieberekeningen bedraagt voor de volledige looptijd van de plannen 1,3%, deze is berekend conform de uitgangspunten uit de gewijzigde notitie Grondexploitatie van de commissie BBV.

De disconteringsvoet bedraagt conform dezelfde voorschriften 2%.

Kostenstijgingspercentage

Voor het percentage van de kostenstijging is uitgegaan van de langjarige inflatie cijfers. Hiervoor zijn de prijsindexcijfers geanalyseerd van onder andere het CBS en de ervaringscijfers uit aanbestedingen. Hieruit volgt een kostenstijgingspercentage van 1,5%.

Opbrengststijgingspercentage en grondprijzen

Voor de opbrengststijging is met ingang van het boekjaar 2019 is gerekend met een opbrengststijging van 1,5%. De grondprijzen zijn gebaseerd op de door de Raad vastgestelde grondprijzen bij de begroting en het aanvullende besluit over de grondprijzen voor sociale koop- en huur.

Risico's en onzekerheden

Brandevoort II

De grondexploitatie Brandevoort II is met een bruto-boekwaarde, voor aftrek van de voorziening verlieslatende complexen, van € 153,8 miljoen per 31 december 2016 het grootste project. Voor dit project is een bedrag van ruim € 38,1 miljoen (2015: € 33,4 miljoen) in de voorziening verlieslatende complexen gestort op grond van de begin 2017 geactualiseerde grondexploitatieberekening. Het businesspark is met 15 ha teruggebracht als gevolg van de afronding van de regionale discussie over de ontwikkeling de bedrijventerreinen.

Voor Brandevoort II is het nog te realiseren woningbouwprogramma (ca 2.550 woningen) en een bedrijventerreingedeelte (12 ha) te realiseren. De verwachte einddatum is 1 januari 2031. De

aantrekkelijke verkoop van particuliere kavels van 2015 heeft zich in 2016 doorgezet. In de projectmatige bouw zijn verschillende projecten uitontwikkeld en staan op dit moment in de verkoop.

Centrum

In 2016 is met de stad en de Raad het centrumperspectief opgesteld. Dit betekent dat het vastgoedprogramma behoorlijk is afgeschaald en dat het Obragasterrein voor een belangrijk deel park wordt. De kosten van de ontwikkeling van dit park maken geen onderdeel uit van deze grondexploitatie.

Met Woonpartners is een hoofdlijnenakkoord afgesloten over de ontwikkeling van de Waart. Woonpartners heeft de verplichting om haar woningen te renoveren. De gemeente zal de City Sporthal slopen en op deze plek en een aantal braakliggende locaties zullen woningen gebouwd worden.

Een nadere toelichting op het gevoerde grondbeleid is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid in het jaarverslag.

Gereed product en handelsgoederen

Deze post bestaat uit de voorraad eigen verklaringen bij de Stadswinkel en de door het Grondbedrijf aangehouden percelen welke bestemd zijn voor de verkoop. Deze laatste zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onderstaand een overzicht van de in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:

	Balans-waarde	Voorziening	Boekwaarde	Boekwaarde
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2016	oninbaar	31-12-2016	1-1-2016
Vorderingen op openbare lichamen	11.311	-	11.311	16.967
Verstrekke kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a van de WFDO	-	-	-	-
Overige verstrekke kasgeldleningen	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd <1 jaar	-	-	-	-
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-	-	-
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	5.766	-	5.766	2.224
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuld papier met rentetypische looptijd <1 jaar	-	-	-	-
Overige vorderingen	26.319	1.137	25.182	7.049
Overige uitzettingen			-	
Totaal	43.396	1.137	42.259	26.240

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit de vorderingen in het kader van de dienstverlening op het gebied van Werk & Inkomen en Zorg & Ondersteuning door de gemeente Helmond. Daarnaast staan enkele vorderingen bij het Rijk en de Belastingdienst open.

De rekening-courantverhoudingen aan niet financiële instellingen hebben betrekking op de uitstaande verhoudingen met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland en de regiogemeenten inzake de dienstverlening op het gebied van Zorg & Ondersteuning.

De overige vorderingen bestaan uit de debiteuren Werk & Inkomen en de overige debiteuren en nog te ontvangen bedragen. De voorziening dubieuze debiteuren heeft ultimo 2016 een saldo van € 1,1 miljoen (2015: € 1,5 miljoen) en is opgenomen voor het afdekken van oninbare vorderingen.

Schatkistbankieren

In onderstaande tabel geeft de informatie over de ontwikkeling van de buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen per kwartaal over 2016 weer afgezet tegen de referentiewaarde.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	833	1.421	1.517	1.788
Drempelbedrag	2.641			
Ruimte onder drempelbedrag	1.807	1.220	1.124	853
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Er hebben zich geen overschrijding van de het drempelbedrag voorgedaan in 2016.

Liquide middelen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
Kassaldi	33	25
Banksaldi	664	164
Totaal	697	189

Overlopende acitva

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
- Nog te ontvangen bijdragen van de EU	976	23
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	-	1.388
- Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	6.995	3.556
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.130	14.684
Totaal	13.101	19.651

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen

Overeenkomstig het BBV zijn de nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen, inclusief het verloop, in onderstaande tabel gepresenteerd.

<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>	Saldo 1-1-2016	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2016
Nog te ontvangen bijdragen van de EU				
EU-bijdragen	23	953	-	976
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
Ministeries	1.388	-	1.388	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden				
Stimulus	1.341	-	-	1.341
SRE	142	252	142	252
Provincie Noord-Brabant	1.740	135	-	1.875
Waterschap Aa en Maas	333	-	333	-
Overigen	-	3.527	-	3.527
Totaal	3.556	3.914	475	6.995

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

De nog te ontvangen bedragen ultimo 2016 bedragen 5,1 miljoen, en hebben betrekking op de uitgevoerde dienstverlening in het kader van Zorg & Ondersteuning, de nog te ontvangen verzekeringspremie in het kader van uitkering voor de nieuwbouw van het theater en overige nog te ontvangen bijdragen van derden.

De vooruitbetaalde bedragen in 2016 voor het verslagjaar 2017 bedragen € 2,2 miljoen. Deze hebben voornamelijk betrekking op de vooruitbetaalde verzekeringspremies en de bijdrage voor het eerste kwartaal 2017 aan de Veiligheidsregio.

7.4 Toelichting passiva

7.4.1 Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde	Boekwaarde	Boekwaarde
(bedragen x € 1.000)	31-12-2016	1-1-2016	31-12-2015
Algemene reserve	195.330	165.044	133.527
Bestemmingsreserves	55.333	55.424	86.941
Gerealiseerd resultaat	17.892	46.139	46.139
Totaal	268.555	266.607	266.607

Algemene reserves:

	Boekwaarde	Herijking	Boekwaarde	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming	Onttrekking	Boekwaarde
(bedragen x € 1.000)	31-12-2015	reserves	1-1-2016			resultaat	dekking	31-12-2016
						2015	afschrijving	
<i>Algemene reserves</i>								
Algemene Reserve	15.628	11.043	26.671	2.257	11.351	6.497	-	24.074
Algemene reserve i-deel	1.239	4.200	5.439	-	365	-	-	5.074
Reserve Achtervang WMO	-	8.884	8.884	-	14	5.577	-	14.447
Reserve transitie Jeugdzorg	1.530	-	1.530	-	243	2.895	-	4.182
Algemene reserve Grondbedrijf	14.381	-	14.381	-	2.500	29.108	-	40.989
Financieringsreserves begroting	49.461	-	49.461	-	-	-	-	49.461
Reserve uitkering grondbedrijf/garant.	8.259	-	8.259	-	-	-	-	8.259
Reserve eenmalige investeringsimpuls	3.434	-	3.434	-	-	-	-	3.434
Dekkingsres investeringen economisch nut	36.623	1.350	37.973	1.178	-	-	1.510	37.641
Dekkingsres investering maatschapp.nut	443	6.461	6.904	2.110	-	-	2.931	6.083
Res.Hypoth.fonds N.Br.Gem.ledenrekening	2.529	-421	2.108	-	422	-	-	1.686
Totaal Algemene reserves	133.527	31.517	165.044	5.545	14.895	44.077	4.441	195.330

Onder 'bestemming resultaat 2015' staat de toevoeging vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015 naar aanleiding van het Raadsbesluit bij het vaststellen van de Jaarverantwoording in juni 2016.

De aard en doelstelling van de algemene reserves is als volgt:

- *Algemene reserve*
De algemene reserve vormt het gemeentelijk weerstandsvermogen en dient qua omvang tenminste voldoende te zijn om de gekwantificeerde risico's af te dekken.
- *Algemene reserve I-deel*
Opvangen van financiële risico's in verband met enerzijds het verloop van het aantal uitkeringsgerechtigden en anderzijds de uitvoeringskosten die daarmee gepaard gaan.
- *Reserve achtervang WMO*
Opvangen van specifieke claims met betrekking tot de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), zowel voor de oude WMO-taken (voor 2015) als voor de nieuwe WMO-taken als gevolg van de decentralisatie.

- *Reserve transitie Jeugdzorg*
Opvangen van specifieke claims met betrekking tot de decentralisatie van de Jeugdzorg voor zover deze niet binnen de bestaande begrotingsbudgetten opgevangen kunnen worden.
- *Algemene reserve grondbedrijf*
De reserve betreft het weerstandsvermogen voor de grondexploitaties. Het doel van deze reserve is opvangen van de resultaten van het gemeentelijke grondbedrijf. Gegeven het gesloten circuit worden de resultaten van het grondbedrijf direct verrekend met deze reserve.
- *Financieringsreserve begroting, Reserve uitkering grondbedrijf en Reserve eenmalige investeringsimpuls*
Deze reserve dient ter structurele dekking van de exploitatie door middel van het handhaven van deze reserve en de bespaarde rente op het eigen vermogen. Wanneer in de toekomst structurele ruimte ontstaat in de begroting wordt bezien of afbouw mogelijk is.
- *Dekkingsreserve investeringen economisch en maatschappelijk nut*
Het saldo van deze reserves wordt ingezet in de meerjarenbegroting voor de dekking van de kapitaallasten uit hoofde van de investeringen met economisch en maatschappelijk nut.
- *Reserve Hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten*
Bij het opheffen van het Hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten is de uitkering van het saldo in depot gezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Deze reserve is gevormd uit de incidenteel ontvangen middelen bij het opheffen van het fonds. Jaarlijks - tot 2020 - valt een bedrag van € 0,4 miljoen vrij ten gunste van de exploitatie ter dekking van de gedeerde dividenduitkeringen.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Onttrekking 2016	Storting 2016
<i>Algemene reserve</i>		
Onttrekking o.b.v. primitieve begroting 2016	10.273	
Stortingen o.b.v. primitieve begroting 2016		500
Budgetoverhevelingen Jaarverantwoording 2015	3.415	
<i>Algemene reserve grondexploitatie</i>		
Onttrekking renteresultaat BBV-wijziging Grondexploitatie 2016	2.500	
<i>Dekkingsreserve investeringen met economisch nut</i>		
Dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut	1.510	
Storting extra investeringsimpuls 2e BERAP 2016		1.178
<i>Dekkingsreserve investeringen met maatschappelijk nut</i>		
Dekking voor uitgaven investeringen maatschappelijk nut	2.931	
	20.629	1.678

Bestemmingsreserves:

Het verloop van de bestemmingsreserves in 2016 is in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde	Herijking	Boekwaarde	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming	Onttrekking	Boekwaarde
	31-12-2015	reserves	1-1-2016			2015	afschrijving	31-12-2016
<i>Bestemmingsreserves</i>								
Reserve fysieke pijler	257	-257	-	-	-	-	-	-
Reserve infrastructurele werken	1.146		1.146	-	67	-		1.079
Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid	-	1.378	1.378	1.000	71	-		2.307
Reserve mobiliteitsfonds	219	-219	-	-	-	-		-
Reserve GZ revitalisering bedrijventerr.	1.074	-341	733	-	-	-		733
Reserve parkeervoorzieningen	911	-	911	15	-	-		926
Reserve afvalstoffenheffing	4.581	-	4.581	310	-	-		4.891
Reserve rioleringen	1.191	-	1.191	-	469	-		722
Reserve strategische investeringen	16.488	-7.359	9.129	54	7.839	-		1.344
Reserve ISV Invest. Sted.Vernieuwing	3.093	-1.962	1.131	481	-	-		1.612
Reserve verzekeringsgelden theater	2.217	-1.750	467	-	-	-		467
Reserve parkeren	1.855	-1.741	114	66	65	-		115
Reserve stedelijke vernieuwing	2.745	-627	2.118	65	-	-		2.183
Reserve integraal veiligheidsbeleid	108	-	108	-	-	-		108
Reserve topsport	16	-	16	-	-	-		16
Reserve City-sporthal	3.180	-1.000	2.180	-	-	-		2.180
Reserve GSB reserve	96	-96	-	-	-	-		-
Reserve verstrekte geldleningen	2.750	-2.750	-	-	-	-		-
Reserve wet werk & bijstand	5.146	-4.894	252	-	-	-		252
Reserve gezondheidsbeleid	376	-72	304	-	194	-		110
Reserve Wet Maatschap.Ondersteuning	8.902	-8.832	70	-	-	-		70
Reserve voorm ID-banen GH	592	-	592	19	42	-		569
Reserve Instroom en doorstroombanen	2.125	-600	1.525	50	235	-		1.340
Reserve accommodatiebeleid	20	-	20	-	-	-		20
Reserve organisatiepijler	263	-263	-	-	-	-		-
Reserve investeringsimpuls 01/05-08	4.648	-4.648	-	-	-	-		-
Reserve assurantiereserve	194	-194	-	-	-	-		-
Reserve autom/verv grote systemen	1.055	-	1.055	-	-	-		1.055
Reserve automatisering algemeen	1.979	-	1.979	-	-	-		1.979
Reserve Dams II	66	-66	-	-	-	-		-
Reserve samen investeren Brabantstad	1.967	-193	1.774	-	918	-		856
Res.capacit.knelpunten Brabantstad	702	-702	-	-	-	-		-
Reserve brabantnet (glasvezelkabel)	77	-34	43	-	-	-		43
Reserve helmond west	2.550	-136	2.414	-	-	-		2.414
Reserve incidentele midd. begroting 2012	3	-	3	-	-	-		3
Reserve incidentele middelen begr.2013	550	-	550	-	550	-		-

Reserve incidentele middelen begr.2014	2.883	-1.470	1.413	-	615	-	798	
Reserve incidentele middelen begr.2015	2.161	-242	1.919	-	1.326	-	593	
Reserve organisatie ontwikkeling	2.250	965	3.215	2.000	-	-	5.215	
Reserve volkshuisvestingactiviteiten	1.540		1.540	-	220	-	1.320	
Reserve Gemeentemuseum	297		297	-	185	-	112	
Risicoreserve garantieproduct ABN-AMRO	2.235	-2.235	-	-	-	-	-	
Reserve capaciteit werk en inkomen	501	1.300	1.801	-	1.800	-	1	
Reserve gezond in de stad (GIDS)	40	-	40	-	-	-	40	
Reserve onderhoud buitensport	92	-	92	-	-	-	92	
Reserve onderhoud gebouwen (vastgoed)	1.800	-	1.800	-	-	-	1.800	
Reserve Helmond Stagestad	-	25	25	-	-	-	25	
Reserve 50+-beleid	-	298	298	-	60	-	238	
Reserve Cacaofabriek	-	-	-	580	240	-	340	
Reserve Natuur- en onderhoudsvriendelijk groen	-	-	-	300	100	-	200	
Reserve Programma Food	-	-	-	270	90	-	180	
Reserve Groene peelvallei	-	-	-	1.000	154	-	846	
Reserve Cofinancieringsfonds	-	-	-	2.000	35	-	1.965	
Reserve High Tech Automotive Campus	-	-	-	4.725	-	-	4.725	
Reserve Sociaal Innovatief Fonds	-	4.500	4.500	-	356	-	4.144	
Reserve Versnellingsagenda duurzaamheid	-	700	700	-	-	-	700	
Reserve de Waart	-	1.000	1.000	-	-	-	1.000	
Egalisatiereserve verkiezingen	-	-	-	204	-	40	244	
Egalisatiereserve Rijbewijzen & Reisdocumenten	-	-	-	425	-	-	425	
Reserve Brandweer - professionalisering organisatie	-	-	-	-	-	160	160	
Reserve ODZOB	-	-	-	-	-	722	722	
Reserve Arbeidsvoorwaardenbeleid	-	-	-	-	86	940	854	
Reserve Startersleningen	-	-	-	-	-	200	200	
Reserve uitvoering strategische agenda	-	1.000	1.000	-	-	-	1.000	
			-					
Totaal Bestemmingsreserves	86.941	-31.517	55.424	13.564	15.717	2.062	-	55.333

Onder 'bestemming resultaat 2015' staat de toevoeging vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015 naar aanleiding van het Raadsbesluit bij het vaststellen van de Jaarverantwoording in juni 2016.

De aard en doelstelling van de bestemmingsreserves is als volgt:

- *Reserve infrastructurele werken*
Ter dekking van grote infrastructurele voorzieningen die samenhangen met de ontwikkeling van de stad en die een bovenwijks karakter dragen.
- *Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid*
Dekken van de uitgaven op het gebied van het verbeteren van de mobiliteit en verkeersveiligheid.
- *Reserve GZ revitalisering bedrijventerreinen*
Voor het afdekken van kosten (ruimtelijk fysiek) in het kader van de revitalisering van industriegebieden in Helmond (met name Hoogeind). Hierbij moet gedacht worden aan de sanering van bedrijven, maar ook aan investeringen in de openbare ruimte.
- *Reserve parkeervoorzieningen*
Realisatie parkeervoorzieningen in het kader van de gemeentelijke bouwverordening en onderhoud van bestaande parkeerplaatsen.
- *Reserve afvalstoffenheffing*
Ter egalitatie van de exploitatieresultaten op het product afvalstoffenheffing, ontstaan uit de voordelen op de exploitatie van het product.
- *Reserve rioleringen*
Ter egalitatie van het exploitatieresultaat op het product riolering, ontstaan uit de voordelen op de exploitatie van het product.
- *Reserve strategische investeringen*
Reserve om tijdig in de kunnen spelen op toekomstige majeure projecten en knelpunten.
- *Reserve ISV investeringen stedelijke vernieuwing*
Deze reserve dient om de ISV-subsidie die via het gemeentefonds wordt ontvangen, vast te houden tot het moment van besteding.
- *Reserve verzekeringsgelden theater*
Deze reserve dient om de verzekeringsgelden die zijn ontvangen na de brand in het theater vast te houden in afwachting van de uitvoering van de besluitvorming van het Helmondse theater.
- *Reserve parkeren*
Om kosten van het parkeren en het realiseren van parkeergarages op termijn kostendekkend te maken en om fluctuaties in de parkeerexploitatie voor de komende jaren op te vangen.
- *Reserve stedelijke vernieuwing*
Extra middelen voor het uitvoeren van stadsvernieuwingsprojecten
- *Reserve integraal veiligheidsbeleid*
Ter dekking van kosten van maatregelen die de veiligheid in de stad bevorderen, waaronder het cameratoezicht.
- *Reserve topsport*
Ter dekking van de kosten voor sportevenementen en topsporters.
- *Reserve City-sporthal*
Ter dekking van de sloopkosten van de City-sporthal.
- *Reserve Wet werk en bijstand*
De reserve fungeert in principe als egalitatie-reserve voor de kosten van de uitkeringsverstrekking in het kader van de WWB.
- *Reserve gezondheidsbeleid*
Ter dekking van projecten op het gebied van gezondheidsbeleid.

- *Reserve WMO*
Reserve voor het uitvoeren/afmaken van specifieke WMO-projecten.
- *Reserve voormalige ID-banen gemeente Helmond*
Ter dekking van de salariskosten voor de functies binnen Helmond die voorheen uit de regeling ID-banen (Melkert-banen) werden betaald.
- *Reserve in- en doorstroombanen*
Ter dekking van de uitvoeringskosten van de voormalige in- en doorstroombanen.
- *Reserve accommodatiebeleid*
Middelen voor het afdekken van de kosten van de privatisering en verbouwing van de wijkaccommodatie Geseldonk.
- *Reserve automatisering/vervanging grote systemen*
Om te garanderen dat in de toekomst voldoende middelen aanwezig zijn om de bedrijfskritische systemen te kunnen vervangen.
- *Reserve automatisering algemeen*
Voor het egaliseren van kosten automatisering over de jaren heen en het opvangen van onvoorziene uitgaven ten behoeve van de automatiseringsvoorzieningen.
- *Reserve Samen investeren in Brabant Stad*
Afmaken van de diverse projecten in het kader van Brabant Stad.
- *Reserve Brabantnet*
Middelen voor het realiseren van Brabantnet en lokale digitale marktplaats.
- *Reserve Helmond West*
Reserve ter dekking van de kosten voor het realiseren van de herstructurering van Helmond-West.
- *Reserve incidentele middelen begroting*
Middelen ter dekking van de intensiveringen in de begrotingen en het investeringsprogramma.
- *Reserve organisatieontwikkeling*
Middelen voor het realiseren van de organisatieontwikkeling.
- *Reserve volkshuisvestingsactiviteiten*
Ter dekking voor de uitgaven van volkshuisvesting.
- *Reserve gemeentemuseum*
Middelen voor het (door)ontwikkelen van semi-permanente tentoonstellingen, opbouw voor investeringen kasteel museum.
- *Reserve capaciteit Werk en inkomen*
Deze reserve dient voor de dekking van de extra middelen voor incidentele formatieuitbreiding (2014-2016).
- *Reserve gezond in de stad*
De middelen over de jaren 2015-2017 vanuit het Gemeentefonds worden gereserveerd voor het realiseren van projecten in het kader van Gezond in de Stad.
- *Reserve onderhoud buitensport*
Deze egaliseriereserve is gevormd voor de uitvoering van het onderhoudsprogramma voor de buitensportaccommodaties.
- *Reserve onderhoud gebouwen (vastgoed)*
Ter dekking van de kosten voor het uitvoeren van groot onderhoud aan de gemeentelijke eigendommen (Gebouwenexploitatie).
- *Reserve Helmond Stagestad*
Middelen voor het realiseren van het initiatief Helmond Stagestad om een betere aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te bewerkstelligen.
- *Reserve Cacaofabriek*
Bestemmingsreserve voor de extra exploitatiesubsidie voor de Cacaofabriek tot en met 2019.

- *Reserve cofinancieringsfonds*
Middelen voor het realiseren van maatschappelijke opgaven, co-creatie om subsidiemogelijkheden optimaal en sneller te kunnen benutten waar ook cofinanciering van de gemeente gevraagd wordt.
- *Reserve High Tech Automotive Campus*
Beschikbare middelen voor het realiseren van de High Tech Automotive Campus.
- *Reserve sociaal innovatief fonds*
Middelen voor het realiseren van maatschappelijke transitie en transformatie in het Sociaal Domein.
- *Reserve versnellingsagenda Duurzaamheid*
Middelen voor het realiseren van projecten en initiatieven op het gebied van duurzaamheid.
- *Reserve de Waart*
Middelen voor de realisatie van de projecten op het gebied van het versterken van de leefbaarheid in de Waart en de ontwikkelingen in de openbare ruimte.
- *Egalisatiereserve verkiezingen*
Ter dekking van de fluctuatie in de kosten voor het organiseren van verkiezingen en referenda.
- *Egalisatiereserve rijbewijzen en reisdocumenten*
Middelen voor het opvangen/egaliseren van de resultaten op de producten van de Stadswinkel.
- *Reserve brandweer - professionalisering organisatie*
Middelen ter dekking van de gemeentelijke bijdragen voor de realisatie van een crisiscentrum en de doorontwikkeling van de crisisorganisatie van de Veiligheidsregio.
- *Reserve ODZOB*
Middelen voor de extra kosten die ontstaan als gevolg van de afspraken tussen het voormalige SRE, de ODZOB en het MRE inzake de garantielonen voor de komende jaren.
- *Reserve Arbeidsvoorwaardenbeleid*
Middelen voor het realiseren van het arbeidsvoorwaardenbeleid.
- *Reserve Startersleningen*
Middelen voor het opvangen van de (extra) kosten in verband met het voortzetten van de startersleningen.
- *Reserve uitvoering strategische agenda*
Middelen voor het realiseren van de strategische agenda.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Onttrekking 2016	Storting 2016
<i>Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid</i>		
Storting o.b.v. primitieve begroting 2016		1.000
<i>Reserve achtervang strategische investeringen</i>		
Vrijval ten gunste van exploitatie i.v.m. herijking beleid	7.725	
<i>Reserve samen investeren Brabantstad</i>		
Bijdrage aan de ontwikkeling de Goorloopzone	918	
<i>Reserve organisatieontwikkeling</i>		
Storting restant budget ontwikkeling o.b.v. 2e BERAP 2016		2.000
<i>Reserve capaciteit werk & inkomen</i>		
Inzet van middelen o.b.v. primitieve begroting	1.800	
<i>Reserve Cacaofabriek</i>		
Storting o.b.v. primitieve begroting 2016 - herijking beleid		580
<i>Reserve Groene Peelvallei</i>		
Storting o.b.v. primitieve begroting 2016 - herijking beleid		1.000
<i>Reserve Cofinancieringsfonds</i>		
Storting o.b.v. primitieve begroting 2016 - herijking beleid		2.000
<i>Reserve High Tech Automotive Campus</i>		
Storting o.b.v. primitieve begroting 2016 - herijking beleid		4.725
	10.443	11.305

Voorzieningen

De specificatie van het saldo van de voorzieningen in de balans is als volgt:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.385	4.949
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt verkregen	9.202	7.105
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	624	729
Totaal	16.211	12.783

	Boekwaarde 1-1-2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>					
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening persoonsgebonden budget	95	-	95	-	-
Voorziening wethouderspensionen	4.495	1.799		91	6.203
Voorziening zonnepanelen Brandevoort	45	-	-	13	32
Voorziening Vordering verkoop vennootschap bv	17	-	17	-	-
Voorziening verplichtingen frictiekosten	225	-	-	225	-
Voorziening borgstellingen	72	150	-	72	150
<i>Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt verkregen</i>					
Voorziening Rioleringslasten	7.105	4.036	-	1.939	9.202
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>					
Voorziening Startersleningen	729	339	-	444	624
Totaal	12.783	6.324	112	2.784	16.211

In de kolom 'vrijval' zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht. Onderstaand hebben we van de voorzieningen de aard en doelstelling, alsmede de mutaties in het boekjaar toegelicht.

Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's

Voorziening persoonsgebonden budgetten

In verband met de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) voor de werknemers per 1 januari 2017 is deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat, de bestaande verplichtingen zijn komen te vervallen.

Voorziening wethouderspensionen

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenverplichtingen voor (gewezen) wethouders. Deze voorziening is gewaardeerd op een actuariële berekening van de verplichtingen op balansdatum. De uitbetaalde aanspraken in het verslagjaar zijn in mindering gebracht op deze voorziening, de dotatie betreft de storting voor de zittende wethouders alsmede de dotatie voor de lopende aanspraken van gewezen wethouders.

Voorziening zonnepanelen Brandevoort

Deze voorziening is gevormd voor de verplichtingen uit hoofde van de sale & leaseback constructie van de zonnepanelen in Brandevoort. Jaarlijks worden de gemaakte kosten onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening Vordering verkoop vennootschap

Als gevolg van het aflopen van de termijn voor het indienen van claims is deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Voorziening frictiekosten

Deze voorziening is in 2016 aangewend als gevolg van de aanspraken op een vergoeding in de frictiekosten door instellingen binnen de gemeente. Er resteert geen verplichting meer.

Voorziening borgstellingen

Deze voorziening is gevormd voor de verwachte verliezen uit hoofde van de verstrekte waarborgen en garanties. In 2016 is gebleken dat een van de instellingen niet aan haar verplichtingen kan voldoen waardoor de gemeente hierop is en wordt aangesproken.

Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt verkregen

Voorziening riolering

De van burgers ontvangen bijdragen in de rioolheffing voor toekomstige vervangingsinvesteringen in de riolering worden gestort in deze voorziening. Voor nieuwe investeringen op basis van het vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan wordt een bijdrage vanuit deze voorziening aan deze investeringen in mindering gebracht op deze activa.

Voorzieningen van derden verkregen middelen waarvan de besteding is gebonden

Voorziening Startersleningen

De voormalige middelen uit hoofde van het Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS) worden ingezet ten bate van de woningbouw. De raad van de gemeente Helmond heeft bij het vaststellen van de 'Verordening startersleningen Helmond 2014' dat de voorziening startersleningen wordt aangewend voor de rente- en beheerskosten van de Helmondse startersleningen.

De mutaties hebben betrekking op de gerealiseerde rente- en beheerskosten.

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer zijn in de balans als volgt gespecificeerd:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 1-1-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	143.399	148.129
Waarborgsommen	443	-
Totaal	143.842	148.129

Het verloop van de schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer is weergegeven in onderstaand overzicht.

	Saldo 1-1-2016	Vermeer- deringen	Afloss- ingen	Saldo 31-12-2016
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Onderhandse leningen	148.129	-	4.730	143.399
Waarborgsommen	-	443	-	443
Totaal	148.129	443	4.730	143.842

In 2016 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken, en hebben enkel reguliere aflossingen op de bestaande leningen plaatsgevonden. De rentelasten van de schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer zijn € 4,1 miljoen.

7.4.2 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde	Boekwaarde
(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2016	1-1-2016
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	27.373	17.181
Overlopende passiva	35.257	38.442
Totaal	62.630	55.623

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde	Boekwaarde
(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2016	1-1-2016
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	925
Overige schulden	27.373	16.256
Totaal	27.373	17.181

De banksaldi betreft de uitstaande schuldpositie op de betaalrekeningen per 31 december 2015. De overige schulden bestaan uit het saldo van uitstaande crediteuren.

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde	Boekwaarde
(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2016	1-1-2016
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	21.356	17.839
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	3.201	4.255
- Vooruitontvangen bijdragen van overige overheden	870	5.125
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	9.830	11.223
Totaal	35.257	38.442

Verplichtingen

Het saldo heeft betrekking op de lasten uit de laatste periode van 2016 waarvoor op balansdatum nog geen facturen zijn ontvangen. Deze hebben voornamelijk betrekking op de verplichtingen uit hoofde van de uitvoering van de WMO en de Jeugd in verband met de nog te verwachten afrekeningen over de productie vanuit 2016.

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen

Overeenkomstig het BBV dienen de van Europese en Nederlandse overheidslichamen (vooruit)ontvangen bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen te worden onder de overlopende passiva. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

(bedragen x € 1.000,-)	Saldo 1-1-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetaling	Saldo 31-12-2016
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk				
Ministerie Infrastructuur en Milieu	1.408	2.235	1.407	2.236
Ruimte voor ondernemen		233		233
Voor- en vroegschoolse educatie (OAB) 2012,2013,2014	2.847		2.115	732
Vooruitontvangen bijdragen van overige overheden				
Declarabel deel BBZ 2004	-	-	-	-
Smart Homes	112	-	112	-
Subsidie goedkope woningen	97	-	-	97
Provincie Noord Brabant	453	247	9	691
SRE	82	-	-	82
GSB BDU/fysiek (ISV)	4.304	-	4.304	-
GSB BDU/EZ	77	-	77	-
Totaal	9.380	2.715	8.024	4.071

Overige vooruitontvangen bedragen

Saldo heeft betrekking op de in december 2016 ontvangen bedragen die betrekking hebben op volgende begrotingsjaren. De toename wordt veroorzaakt door de vernieuwingen BBV ten aanzien van het uitsplitsen en verwerken van de vooruitbetaalde bedragen in het kader van het faciliterend grondbeleid.

7.4.3 Waarborgen en garanties

Het saldo van de gewaarborgde geldleningen per 31 december 2016 bedraagt € 538,1 miljoen. Voor een bedrag van € 505,4 miljoen is de gemeente Helmond achtervang bij de gewaarborgde geldleningen aan woningcorporaties.

	Oorspronkelijke hoofdsom	Saldo	Saldo
		31-12-2016	1-1-2016
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>			
Gewaarborgde geldleningen	50.363	30.794	33.439
Gewaarborgde geldleningen met achtervang	546.453	505.383	505.759
Garantstellingen	3.466	1.973	2.446
Totaal	600.282	538.150	541.644

Gewaarborgde geldleningen

Hierbij is een geldlening verstrekt door een derde partij, waarbij de geldgever extra zekerheid heeft gevraagd in de vorm van een borgstelling door de gemeente Helmond. Als verplichtingen met betrekking tot deze lening(en) niet worden nagekomen, kan de gemeente worden aangesproken.

Gewaarborgde geldleningen met achtervang

Voor deze leningen die verstrekt zijn aan woningbouwcorporaties, draagt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) primair het risico. De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen:

1. de geldmiddelen van de corporatie
2. de borgingsreserve van het WSW. Het WSW heeft een eigen risicobuffer gevormd uit de obligo's die de woningbouwverenigingen moeten aanhouden bij het WSW.
3. vervolgens staan rijk en gemeenten borg voor het W.S.W. mocht het fonds in de problemen komen. De gemeente is dan verplicht achtergestelde geldleningen te verstrekken.

Garantstellingen

Indien een huurcontract wordt opgezegd door partijen c.q. sprake is van faillissement van de huurders, treedt de gemeente in plaats van de betreffende huurder, neemt de huurrechten over en vrijwaart de verhuurder van huurderoving tot het maximale bedrag van de borg.

7.5 Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen (bedrag x € 1.000)

<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>	31-12-2016	1-1-2016
<i>Lopende operational leasecontracten:</i>		
Zonnepanelen geluidswal looptijd juni 2009 tot juli 2019	40	53
<i>Overige financiële verplichtingen:</i>		
Onderhoud sportterreinen (2014 t/m 2016 € 397.000)	133	265
Onderhoud openbaar groen (2015 t/m 2016 € 2.979.000)	1.640	2.979
Bestek servicewagen openbaar groen (2014 t/m 2015 € 154.000)	-	77
Bestek servicewagen openbaar groen (2016 t/m 2017 € 132.000)	132	-
Ongediertebestrijding in de gemeente Helmond (2012 t/m 2016 € 55.000)	11	22
Verkeersmaatregelen evenementen/kermissen (2014 t/m 2015 € 206.000)	-	103
Verkeersmaatregelen evenementen/kermissen (2016 t/m 2017 € 224.000)	224	-
Reinigen rioolgemalen en randvoorzieningen (2015 - 2017 € 75.000)	50	75
Onderhoud markeringen (2013 - 2015 € 47.000)	-	16
Onderhoud verhardingen (2013 - 2015 € 829.000)	-	276
Onderhoud landwegen (2013 - 2015 € 91.000)	-	30
Onderhoud riolering (2013 - 2015 € 510.000)	-	170

Naast bovengenoemde verplichtingen zijn er nog diverse meerjarige contracten, abonnementen en overeenkomsten met verschillende partijen welke zijn afgedekt in de meerjarenbegroting.

7.6 Niet uit de balans blijvende financiële rechten

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) kan op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd zijn.

De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK.

De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen

8 Sisa-bijlage

8.1 Sisa

Hierbij treft u aan het ingevulde Sisa-overzicht met de verantwoordingsgegevens voor de regelingen die van toepassing zijn voor de gemeente Helmond.

		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties				eb	
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 4.086.182	€ 752.658	€ 694.729	€ 2.847.267	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	
			Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	
OCW	D10	(Volwassenen) Onderwijs 2015-2017 Participatiewet Contactgemeenten	Verstreekte uitkering (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) van educatie bij andere aanbieders dan roc's	Besteding (jaar T) van educatie totaal (automatisch)	Ten minste 50% besteed aan roc's ja/hee (automatisch)
			Aard controle R Indicatornummer: D10 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 03	Aard controle nvt Indicatornummer: D10 / 04	Aard controle nvt Indicatornummer: D10 / 05
			€ 684.676	€ 497.281	€ 174.936	€ 672.217	ja
			Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)			
			Aard controle R Indicatornummer: D10 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D10 / 07			
			€ 18.733	€ 0			

I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (jaar T- 1)	Eindverantwoording Ja/Nee
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05</i>	
			1 lenM/BSK-2012/227193	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 lenM/BSK-2013/131825	€ 12.807	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 lenM/BSK-2014/232435	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 lenM/BSK-2014/237854	€ 167.136	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 lenM/BSK-2015/144502	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 lenM/BSK-2015/203661	€ 110.552	€ 0	€ 0	€ 0	
			7 lenM/BSK-2015/203665	€ 47.025	€ 0	€ 0	€ 0	
			8 lenM/BSK-2015/203670	€ 96.091	€ 0	€ 0	€ 0	
			9 lenM/BSK-2016/260810	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			10 lenM/BSK-2016/260823	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			11 lenM/BSK-2016/260826	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikingsnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 11</i>
			1 lenM/BSK-2012/227193	€ 0	€ 41.814	€ 0	€ 0	Nee
			2 lenM/BSK-2013/131825	€ 0	€ 25.614	€ 0	€ 0	Nee
			3 lenM/BSK-2014/232435	€ 0	€ 42.439	€ 0	€ 0	Nee
			4 lenM/BSK-2014/237854	€ 0	€ 316.660	€ 0	€ 0	Nee
			5 lenM/BSK-2015/144502	€ 0	€ 165	€ 0	€ 0	Nee
			6 lenM/BSK-2015/203661	€ 110.552	€ 328.566	€ 0	€ 0	Nee
			7 lenM/BSK-2015/203665	€ 47.025	€ 47.025	€ 0	€ 0	Nee
			8 lenM/BSK-2015/203670	€ 96.091	€ 205.815	€ 0	€ 0	Nee
			9 lenM/BSK-2016/260810	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			10 lenM/BSK-2016/260823	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			11 lenM/BSK-2016/260826	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

I&M	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E11B/02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E11B/03</i>	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E11B/04</i>	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E11B/05</i>	Teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E11B/06</i>
			1 5090.09.1452-NSL	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T)		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/07</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/08</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/09</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/10</i>		
			1 5090.09.1452-NSL	€ 2.000.000	€ 7.666.272	€ 0		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T)	Cumulatief teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/11</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/12</i>	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/13</i>	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E11B/14</i>		
			1 5090.09.1452-NSL	€ 0	€ 0	Ja		

I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05</i>	
			1 Verbeteren verkeersafwikkeling hoofdwegen Helmond B5-HLD-001-14	€ 6.318	€ 6.318	€ 0	€ 0	
			2 Oost-West as Helmond NBR-BBV-009	€ 173.380	€ 211.909	€ 33.000	€ 40.333	
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10</i>	
			1 Verbeteren verkeersafwikkeling hoofdwegen Helmond B5-HLD-001-14	€ 57.788	€ 57.788	n.v.t	Ja	
			2 Oost-West as Helmond NBR-BBV-009	€ 206.380	€ 252.242	n.v.t	Nee	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2016 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2016 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0	Nee	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee						

8.2 Samen Investeren Brabantstad

BIJLAGE JAARREKENING 2016 HELMOND T.B.V. SAMEN INVESTEREN-PROJECTEN				Totale projectkosten (Euro)				Provinciaal aandeel in projectkosten (Euro)				Gemeentelijk aandeel in projectkosten (Euro)				Aandeel derden in projectkosten (Euro)				Indicatoren			
Projectnr.	Project omschrijving	Programma	Project gereed (J/N)	Totale projectkosten	Real t/m 2015	Real 2016 per 1-7-2016 (einddatum)	Realisatie totaal	Aandeel PNB obv beschikking	Initiële planning rapportage jaar	Real t/m 2015	Real 2016 per 1-7-2016 (einddatum)	Totaal realisatie	Aandeel gemeente obv beschikking	Real t/m 2015	Real 2016 per 1-7-2016 (einddatum)	Totaal realisatie	Aandeel derden obv beschikking	Real t/m 2015	Real 2016 per 1-7-2016 (einddatum)	Totaal realisatie	Planning mijlpaal 2016	Rea mijlpaal 2016	
				H2009	Centrumplan 2 fase	Mbc	N	59.600.000	18.089.540	-	-	10.750.000	3.919.529	6.830.471	-	6.830.471	8.850.000	11.259.069	-	-	40.000.000		
H2016	Proeftuin duurzame herstructureringswijk Helmond-west (incl. Goorloopzone)	Schoon	J	16.836.090	12.355.238	1.183.429	13.538.667	4.836.090	84.412	4.751.678	84.412	4.836.090	5.500.000	5.258.990	1.099.017	6.358.007	6.500.000	2.344.570	-	2.344.570	afronden project	per 1 juli 2016 zijn alle deelprojecten uit fase 1 en 2 conform afspraak gerealiseerd.	

9 Controleverklaring

Aan de Raad van Gemeente Helmond

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van gemeente Helmond te Helmond gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van gemeente Helmond op 31 december 2016 in overeenstemming met Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid 2016 dat is vastgesteld door de Raad op 7 maart 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2016;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2016;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader rechtmatigheid 2016 dat is vastgesteld door de Raad op 7 maart 2017 en de Regeling controleprotocol WNT 2016 (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Helmond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.606.770, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met de Raad overeengekomen dat wij aan de Raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen die groter zijn dan € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het College van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Burgemeester en Wethouders en de Raad voor de jaarrekening

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Helmond is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het College van Burgemeester en Wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van de gemeente zelf, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid 2016.

In dit kader is het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De Raad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader rechtmatigheid 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de

balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 17 juli 2017

Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. R. Opendorp RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

10 Bijlage

10.1 Kerndegegevens

KERNDEGEVENS		Werkelijk 31-12-2016	Werkelijk 31-12-2015	Werkelijk 31-12-2014	Werkelijk 31-12-2010	Werkelijk 31-12-2005
SOCIALE STRUCTUUR						
A. Bevolking:	Bron: IVA					
0 t/m 4 jaar		4.828	4.938	5.062	5.533	5.994
5 t/m 19 jaar		16.923	16.887	16.888	16.502	15.654
20 t/m 64 jaar		53.959	53.739	53.629	54.369	53.547
65 jaar en ouder		14.899	14.542	14.147	12.171	10.496
Totaal inwoners		90.609	90.106	89.726	88.575	85.691
B. Niet Nederlandse etniciteit	Bron: IVA					
Totaal		23.058	22.342	21.785	20.173	18.095
in % van de bevolking		25,4%	24,8%	24,3%	22,8%	21,1%
C. Aantal werkzame personen:	Bron: IVA					
12 uur en meer per week		34.000	34.100	35.400	35.700	31.800
minder dan 12 uur p.w. = parttime		5.800	5.400	5.300	5.900	5.900
D. Sociale uitkeringen:	Bron: PSD					
WWB		0	0	2.598	1.905	2.383
Participatiewet		2.770	2.715			
WIJ		0	0	0	334	
Bijzondere periodieke bijstand				914	507	450
Overige regelingen				119	65	80
		2.770	2.715	3.631	2.811	2.913
E. Onderwijs:	Bron: PSD					
Openbaar basis onderwijs		2.211	2.282	2.298	2.326	1.948
Bijzonder basis onderwijs		6.425	6.591	6.835	7.111	6.699
Totaal basis onderwijs		8.636	8.873	9.133	9.437	8.647
Openbaar speciaal onderwijs		253	240	226	178	152
Bijzonder speciaal onderwijs		365	359	363	301	586
Totaal speciaal onderwijs		618	599	589	479	738
Openbaar voortgezet onderwijs		1818	1.787	1.802	1.753	1.394
Bijzonder voortgezet onderwijs		3805	3.871	3.850	4.064	4.253
Totaal voortgezet onderwijs		5.623	5.658	5.652	5.817	5.647

KERNGEGEVENS

	Werkelijk 31-12-2016	Werkelijk 31-12-2015	Werkelijk 31-12-2014	Werkelijk 31-12-2010	Werkelijk 31-12-2005
--	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

FYSIEKE STRUCTUUR

A. Water:	Bron: IBOR				
<u>totaal (in hectare) gemeente Helmond</u>	5.475	5.475	5.475	5.457	5.457
vlakvormig totaal (in hectare) Totaal opp water	54,3	54,3	54,3	54,3	
waarvan binnenwater (kanaal en insteekhaven)	24,3	24,3	24,3	24,3	
waarvan historische stadskern (Kasteel en Binderen)	0,88	0,88	0,88	0,88	
lengte waterwegen/waterlopen (in km)	155	158	158	140	109
B. Woningen:	Bron: IVA				
totaal	39.533	39.405	39.161	37.958	36.116
Leegstand woningen (vanaf 2007)	852	963	919	960	
C. Wegen: (in m2)*	Bron: IBOR				
<i>Totaal*</i>	5.384.190	5.162.550	5.150.518	5.325.765	
Elementverharding	3.294.641	3.164.453	3.152.221	3.277.809	
Asfaltverharding *	2.089.549	1.998.097	1.998.297	2.047.956	
D. Openbaar groen:	Bron: IBOR				
bossen & natuurgebieden (in hectare)	552	552	552	540	540
stedelijk groen (in hectare)	512	512	505	511	475
recreatiegebied (in hectare)	66	66	66	55	55
bomen (aantallen)	49.200	49.226	49.718	51.012	52.205

* Vanaf 2011 zijn de nieuwe inmeetgegevens bekend.

** In 2013 stond per abuis 513 aangegeven,
dit moest 826 zijn.

Bron vermeldingen:

Bron:IVA = "IVA Bulletin januari 2015"

Bron:IBOR = opgave afdeling Inrichting en Beheer Openbare Ruimte

Bron:PSD = opgave dienst Programma Transformatie Sociaal Domein

10.2 Lijst van afkortingen

ACE	Automotive Center of Expertise
AFB	Automotive Facilities Brainport
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCH	Brabant Culturele Hoofdstad
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZOB	Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EVZ	Ecologische VerbindingsZone
FTPB	Food Technology Park Brainport
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GEO	Gebiedsgericht Economische Ontwikkeling
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GIH	Gebiedsgerichte Integrale Handhaving
GKP	Gemeentelijk Kunstwerkenbeheer Plan
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HNG	Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten
HTAC	High Tech Automotive Campus
IB-signalen	Signalen van het Inlichtingenbureau
IBP	Informatie Beleids Plan
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ID	Instream Doorstroom
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werklozen
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
IVP	Investeringsprogramma
MAC	MBO Automotive Center
MUP	Milieu Uitvoerings Programma
NOx	Stikstofoxides
NUP	Nationaal Uitvoerings Programma
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OLO	OmgevingsLOket
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
O&S	Onderzoek en Statistiek
OVD	Officier Van Dienst
OLV-kerk	Onze Lieve Vrouwekerk
OPR	Operationeel Programma Riolering
OZB	Onroerende Zaakbelasting
PO	Persoonlijke Ondersteuning

P&O	Personeel & Organisatie
POW	Programma Onderhoud Wegen
PS	Provinciale Staten
RHCe	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raads Informatie Brief
RI&E	Risico Inventarisatie & Evaluatie
TCO	Total Cost of Ownership
SEPA	Single Euro Payments Area
SIEH	Stichting Industrieel Erfgoed Helmond
S&B	Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SOx	Zwaveloxides
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VR	Veligheids Regio
VSV	Voortijdig School Verlaters
VVE	Vroeg- en Voorschoolse Educatie
UP's	Uitvoerings Programma's
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
WI	Werk en Inkomen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WP	Woonpartners
WWB	Wet Werk en Bijstand